

**T.C.
YEDİTEPE ÜNİVERSİTESİ
ATATÜRK İLKELERİ VE İNKILÂP TARİHİ ENSTİTÜSÜ**

**NORMANDİYA ÇIKARMASI
D-DAY
6 HAZİRAN 1944**

Osman GÜL

**Danışman
Doç. Dr. Mesut Hakkı CAŞIN**

**Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi Enstitüsü
Yüksek Lisans Programı**

**YEDİTEPE ÜNİVERSİTESİ
ATATÜRK İLKELERİ VE İNKILÂP TARİHİ ENSTİTÜSÜ**

**NORMANDİYA ÇIKARMASI
D-DAY
6 HAZİRAN 1944**

Osman GÜL

**Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi Enstitüsü
Yüksek Lisans Programı**

İSTANBUL, 2007

İÇİNDEKİLER

	SAYFA
KISALTMALAR LİSTESİ	III
ŞEKİLLER LİSTESİ	IV
ÖNSÖZ	V
ABSTRACT	XI
ÖZET	XII
1. GİRİŞ	1
2. 1919-1939 YILLARI ARASINDAKİ POLİTİK VE ASKERİ GELİŞMELER	2
2.1 GENEL BAKIŞ	2
2.1.1 ALMANYA’NIN POLİTİK DURUMU	3
2.1.2 İNGİLTERE’NİN POLİTİK DURUMU	9
2.1.3 FRANSA’NIN POLİTİK DURUMU	14
2.1.4 SOVYETLER BİRLİĞİ’NİN POLİTİK DURUMU	17
2.1.5 ABD’NİN POLİTİK DURUMU	23
2.1.6 JAPONYA’NIN POLİTİK DURUMU	26
2.1.7 İTALYA’NIN POLİTİK DURUMU	27
2.2. NORMANDİYA ÇIKARMASI ÖNCESİNDEKİ POLİTİK VE ASKERİ GELİŞMELER	29
3. ALMANLARIN VE MÜTTEFİKLERİN HAZIRLIKLARI, EĞİTİMLERİ VE ALDATMA HAREKATLARI	37
3.1. ALMANYA’NIN HAZIRLIKLARI	37
3.2. MÜTTEFİKLERİN HAZIRLIKLARI	45
3.3. MÜTTEFİKLERİN EĞİTİMLERİ	52
3.4. ALMANLARIN EĞİTİMLERİ	55
3.5. MÜTEFİKLERİN ALDATMA HAREKATLARI	56
3.5.1. BARCLAY HAREKATI-1943	56
3.5.2. COCKADE HAREKATI-1943	57
3.5.3. BODYGUARD HAREKATI	57
3.5.4. ZEPPELIN HAREKATI	58
3.5.5. FORTITUDE KUZEY HAREKATI	58
3.5.6. FORTITUDE GÜNEY HAREKATI	59
4. MÜTTEFİKLERİN HAREKAT KARARI VE PLANLAMALARI	60
5. D-DAY ÖNCESİ HAVA VE DENİZ KUVVETLERİNİN TERTİPLENMESİ	78

	SAYFA
5.1. HAVA İNDİRME TÜMENLERİ	89
5.2. HAVA BOMBARDIMANI	97
5.3. AMFİBİ HEDEF SAHASINA İNTİKAL VE DENİZ BOMBARDIMANI	100
6. AMERİKAN ÇIKARMA SAHİLLERİ VE HÜCUM	108
6.1. UTAH SAHİLİ	108
6.1.1. COTENTİN'DEKİ HAVA İNDİRME TÜMENLERİ	114
6.2. OMAHA SAHİLİ	120
6.2.1. 29. TÜMEN 116. ALAY	120
6.2.2. 1. TÜMEN 16. ALAY	126
6.2.3. DONANMA	128
6.2.4. TUTUNMA MÜCADELESİ	134
7. İNGİLİZ ÇIKARMA SAHİLLERİ VE HÜCUM	145
7.1. GOLD SAHİLİ	150
7.1.1. 50. TÜMEN	150
7.2. JUNO SAHİLİ	154
7.3. SWORD SAHİLİ	158
7.4. İNGİLİZ HAVA İNDİRME TÜMENLERİ	160
8. 6 HAZİRAN 1944 AKŞAMI SAHİLLERDEKİ SON DURUM	163
8.1. ALMANLARIN KARŞI KOYMASI	166
9. ÇIKARMA HAREKATININ GENİŞLETİLMESİ	171
10. SONUÇLAR	178
EK A : FOTOĞRAFLAR	187
KAYNAKLAR	199
ÖZGEÇMİŞ	202

KISALTMALAR LİSTESİ

AEF	Allied Expeditionary Forces/ Müttefik Seferi Kuvvetleri
BEF	British Expeditionary Forces/ İngiliz Seferberlik Kuvvetleri
BCA	Başbakanlık Cumhuriyet Arşivi
BMGMK	Başbakanlık Muamelat Genel Müdürlüğü Kataloğu
CCAD	Combined Committee of Civilian Affairs/ Birleşmiş Sivil Olaylar Komitesi
CCS	Combined Chiff of Staff/ Birleşik Kurmay Başkanlığı
COSSAC	Chiff of Staff to the Supreme Allied Commander/ Müttefik Müşterek Kuvvetler Komutanlığı Yüksek Karargahı
DUKW	2.5 tonluk amfibik kamyon
FUSAG	First United States Army Group/ Birinci Amerikan Ordu Grubu
GI	Amerikan Askerleri
LC	Landing Craft/ Çıkarma Aracı
LCA	Landing Craft, Assault/ Çıkarma Aracı, Taarruz
LCI	Landing Craft, Infantry/ Çıkarma Aracı, Piyade
LCM	Landing Craft, Mechanized/ Çıkarma Aracı, Makineli
LCT	Landing Craft, Tank/ Çıkarma Gemisi, Tank
LCVP	Landing Craft, Vehicle and Personnel/ Çıkarma Aracı, Araç ve Personel
LST	Landing Ship, Tank/ Çıkarma Aracı, Tank
NSDAP	Nasyonal Sosyalist Alman İşçileri Partisi
OB WEST	Oberbefehlshaber West/ Alman Batı cephesi Genel Karargahı
OKW	Oberkommando der Wehrmacht/ Alman Silahlı Kuvvetler Yüksek Komutanlığı
SHAEF	Supreme Headquarters Allied Expeditionary Force/ Müttefik Seferi Kuvvetler Yüksek Karargahı
SS	Schutz Staffel/ Nazi Partisi'nin siyah üniformalarıyla ünlü, seçilmiş elemanlarından oluşan birliği

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 2.2.1	10-13 Mayıs 1940 yılındaki durumu gösreten harita	32
Şekil 3.1.1	Rommel'in komuta sahasını gösteren harita	38
Şekil 3.2.1	Müttefikler'in Sicilya İşgal Planı	49
Şekil 3.3.1	Devonshire Slapton Sands'de Müttefikler'in eğitimi	54
Şekil 4.1	Beş İşgal Sahilinin Haritası	68
Şekil 5.1.1	Müttefik Hava İndirme Tümenleri'nin D-Day'deki atlama bölgelerini gösteren harita	96
Şekil 5.3.1	Amfibi Hedef Sahası'na intikali gösteren harita	101
Şekil 6.1.1	Utah Sahili'ne Çıkarma Planı	109
Şekil 6.1.2	Utah Sahili'nde son durum	113
Şekil 6.2.1	Omaha Sahili'ne Çıkarma Planı	122
Şekil 6.2.2	Omaha Sahili'nde son durum	124
Şekil 7.1	Gold, Juno ve Sword Sahili'nde son durum	147
Şekil 9.1	Normandiya'yı gösteren harita	174

ÖNSÖZ

İkinci Dünya Savaşı, 1 Eylül 1939 tarihinde Danzig sorununun uzaması üzerine Almanya'nın savaş ilan etmeksizin Polonya'ya saldırması ile başlamıştır. Aslında savaşın nedeni; Avrupa devletlerinin Birinci Dünya Savaşı'ndan sonra dünya siyasetinin yürütülmesi konusunda tam bir mutabakat sağlayamamalarıydı.

Savaşın seyrinde Almanya'nın durumuna bakacak olursak; 10 Haziran 1940 tarihinde İtalya'nın Almanya'nın yanında İngiltere ve Fransa'ya karşı savaş ilan etmesiyle Amerika Birleşik Devletleri'nin tutumu süratle değişmiştir. Norveç, Danimarka, Hollanda, Belçika, Lüksemburg ve Fransa'nın Almanya tarafından işgali ise ABD'nin harekete geçmesine sebep olmuştur.

Almanya, 1941 yılı başlarında İtalya'ya yardım etmek ve Sovyetler Birliği'ne saldırmadan önce güneyini güvence altına almak amacıyla Kuzey Afrika ve Balkanlarda harekate katılmak zorunda kalmıştır. Böylece Almanlar, yayılma göstermiş ve stratejik bir konumda olan Girit adasını işgal ederek bölgeyi kontrol altına almıştır.

22 Haziran 1941 tarihinde Hitler'in Rusya'yı işgal etmesinin ardından 14 Ağustos 1941 tarihinde ABD Başkanı Roosevelt ile İngiltere Başkanı W.Churchill, Arjantin'de Newfoundland tüm savaşı stratejisini ve gelişen olayları değerlendirmek üzere bir araya gelmişlerdir. Bunun sonucunda Atlantik Bildirisi'ni yayınlamışlardır. Buna ilave olarak İngiltere Genelkurmay Başkanı, 1941 yılı Eylül ayında Avrupa harp sahasında amfibi hareketin uygulanabilirliği görevinin araştırılmasını Amiral Lord L. Mountbatten ve Onun Birleşmiş Harekatlar Karargahı'ndan istemiştir. Ayrıca, bu dönemde İngiltere'nin düşüncesinde hayati alanını (Atlantik) açık tutma, bombardıman uçağı hücumu gerçekleştirme ve Ortadoğu ile Afrika'da kendi hareket sahasını canlı tutma konuları yer almaya başlamıştır.

ABD'nin ise, Almanlara karşı sürdürülen savaşta Sovyetler Birliği'ne ve İngiltere'ye yardım edebilmesi için öncelikle Pasifik'te Japonya ile sürdürdüğü mücadeleye son vermesi gerekliydi. 7 Aralık 1941 tarihinde Japonların Pearl Harbour limanına saldırmasından sonra üçlü paktın gereği olmamasına rağmen, 11 Aralık 1941 tarihinde Almanya, ABD'ye resmen savaş ilan ederek savaşın sonucunu etkileyen stratejik hatayı yapmıştır. İngiltere'nin kurtuluşu ve savaşın dönüm noktası, işte bu olay olmuştur.

Bunun arkasından 31 Aralık 1941 tarihinde ABD ile İngiltere ilk kez Arcadia Konferansı'nda bir araya gelerek Amerika'nın savaşa katılmasından sonra Almanya'ya karşı savaşa giren 26 devletin imzasıyla birlikte Almanya'nın yenilgiye uğratılmasını öngören strateji (Birleşmiş Milletler Bildirisi) yayınlanmıştır. Böylece, Mihver devletlerine karşı zaferin kazanılmasına kadar işbirliği yapılması kabul edilmiştir.

Arcadia Konferansı'ndan hemen sonra ABD, erken bir kanal hareketinin yapılmasına odaklanmaya başlamıştır. Çünkü bu zaman diliminde ABD, Almanya ve İtalya'ya karşı batı müttefikleri yaratılamaz ise Rusya'nın hızlı bir şekilde çöküş yaşayabileceğini ve Almanya'nın güçleneceğini düşünmekteydi. Bu aşamada Kanal Harekatı yapılacak olursa Almanya doğudan Rusya'nın, batı da ise Müttefiklerin ateşi altına alınarak iki cephede savaşmak durumunda kalacaktı. İngilizler, erken bir kanal hareketine karşı tutum izlerken, ABD Genelkurmay Başkanı George C. Marshall ise Fransa'nın acil olarak 1942 sonbaharında işgal edilmesi için Eisenhower'dan bir plan hazırlamasını istemiştir. 25 Mart 1942 tarihinde nihai hale getirilen memorandum, iki ayrı harekatı içermekteydi.

Bunlardan ilki, 1 Nisan 1943 tarihinde Avrupa kıtasının kapsamlı bir şekilde 1.5 milyon kişiyle işgal edilmesi idi. Çıkarma'nın 30'u Amerikan ve 8'i İngiliz Tümeni ile Fransa'nın Le Havre ile Boulogne arasına yapılması düşünülmekteydi. Bu planın kod adı ROUND-UP'tı. Diğeri ise, Rusya'nın yıkılması veya Almanya'nın zayıflamaya başlamasına bağlı olan acil çıkarma planıydı. Çıkarma'nın, en geç 1943 sonbaharına kadar 5 Amerikan ve İngiliz Tümeni ile yapılmasını öngörmekteydi. Bu planın kod adı ise SLEDGEHAMMER'dı.

Saldırı bölgesi olarak Normandiya'nın potansiyelini ilk gören Mountbatten ve onun Birleşmiş Harekatlar karargahı olmuştur. Mountbatten ise öncelikle saldırı yapılacak yerin en iyi tercih edilen bölge olması üzerinde tartışılması gerektiği ve daha sonra detaylı plan bunun nasıl başarılacağı üzerine geliştirebileceğini düşünüyordu. Ona göre Kanal Geçişi hareketinde en önemli faktör hızlı bir yığınak yapılması ve bu görev için yeterli limanların bir an önce tespit edilmesi idi.

Bu noktada Normandiya bölgesi mükemmel liman kolaylıklarıyla daha olası gözüküyordu. Özellikle, Cherbourg iyi bir kapasiteye sahipti. Planlama bu şekilde 1942'nin geri kalan kısmında ve 1943'te gelişme göstermiştir. Ancak, Churchill'in bu plana çok fazla destek vermemesi ve 1943 yılı için önceliğin Akdeniz'e kaydırılması sonucu bu konuda resmi bir plan üretilmemiştir. Böylece, İngilizler 1942 yılının yazında önce GYMNAST hareketinin yapılmasını istemişlerdir. Bu hareket, Fransız Kuzey Afrika'sının işgal edilmesini öngörmekteydi. ABD, buna başta isteksiz görünse de Roosevelt SLEDGEHAMMER ve ROUND-UP planlarından endişelenmesi nedeniyle Churchill'in önerisini kabul etmek zorunda kalmıştır. GYMNAST hareketi, 8 Kasım 1942 tarihinde TORCH çıkarmaları ile gerçeğe dönüştürülmüş ve başarılı olunmuştur.

Daha sonra 23 Ocak 1943 tarihinde Kazablanka Konferansı toplanmış ve İngilizlerin de isteği olan Sicilya'nın işgal edilmesini öngören HUSKY hareketi kabul edilmiştir. Ayrıca, konferansta ileride İtalya'da da hareket icra edilmesi ve Kanal hareketinin icrası için şu an zamanın erken olduğuna, ancak lojistik kaynakları İngiltere'de toplama planına devam edilmesinin zaruret teşkil ettiğine, Romanya'daki Ploesti petrol rafinelerinin imhasına ve Almanya'ya yapılan stratejik bombardımanların şiddetlendirilmesine karar verilmiştir.

Bu arada 1943 yılının Mart ayı ortalarında Müttefik Yüksek Komutanı'nın Kurmay Başkanlığı'na (COSSAC) İngiliz Korg. Frederick Morgan atanmış ve kendisine 1944 yılı için Kanal Harekatı planının hazırlanması için emir verilmiştir. COSSAC, Pas de Calais bölgesinin açık avantajlarını reddetmiş ve Normandiya'yı desteklemiştir. Buranın seçilmesinde en büyük neden, kuvvetli savunma karşısında limanların kaybedilmesi saldırıyı aşırı riskli bir hale getirebileceğiydi.

12-26 Mayıs 1943 tarihinde TRIDENT Konferansı'nda İtalya'nın işgal edilmesi ve ikinci cephenin 1 Mayıs 1944 tarihinde Fransa'da açılması kararlaştırılmıştır. Bunun arkasından 14-23 Ağustos 1943 tarihleri arasında yapılan Quebec/ QUADRENT Konferansı'nda ise Churchill'in ikinci cephenin Balkanlarda açılması isteğine karşın ikinci cephenin Fransa'da açılması kararı resmen onaylanmıştır.

1943 yılı Kasım ayında ise Tahran Konferansı'nda ikinci cephenin açılmasının Stalin tarafından da onaylanmasıyla OVERLORD hareketinin yapılmasına artık kesin olarak karar verilmiştir.

Peki, 6 Haziran 1944 Normandiya Çıkarması ya da Kanal Harekatı neydi? Amerikalılar ve İngilizler neden böyle bir harekatı gerçekleştirmeye ihtiyaç duymuşlardı? Aslında bu soruların altında yatan gerçek nedeni; Nazi Almanya'sının 4 yıldan beri takındığı müthiş saldırgan tutumda, yine Almanya'nın K.Afrika'yı, Avrupa'yı, Balkanları hatta Sovyetlere kadar tüm toprakları tehdit etmesinde bulabiliriz. Yaşanan bu olaylar dünya güç dengesini elinde tutmak isteyen Amerika Birleşik Devletleri ve İngiltere'yi doğal olarak endişeye düşürmüş ve böyle bir çıkarmanın gerçekleştirilmesini zorunlu kılmıştır.

Tarihe baktığımızda 1944 yılı Haziran ayına kadar Avrupa nüfusunun çoğunun Nazi işgali altında acı çekmekte olduğunu görürüz. Bu zaman boyunca günlük yaşamın her yönü Berlin'den verilen emirlerle kararlaştırılmaktaydı. Dachau ve Buchenwald ölüm kamplarında, Almanya'ya kadar uzanan köle-işçi fabrikalarında ve Toulouse'dan Rotterdam'a kadar milyonlarca evde, kısacası her yerde özgür kalma umudu ve düşüncesi vardı.

Fakat özgürlüğü Avrupa'ya getirebilmek için önce Müttefiklerin; Kıta'nın kuzeyinde, ayakları üzerinde sağlam bir şekilde durabilecekleri isabetli bir zaferi elde etmeleri gerekiyordu. Çok fazla kişi; uzun süre planlanmış ve gizlilik içerisinde beklemiş bir saldırının, eninde sonunda Alman savunması içinde bir delik açacağını ve buradan Nazi

Almanya'sının sonunun hazırlanacağını umut ediyordu. Normandiya çıkarması işte böyle bir sonun yıllarca beklenen görüntüsüydü. Ben de bu çalışmamda sizlere yıllarca beklenen bu görüntünün detaylarını ve bilinmeyen yönlerini anlatmayı amaçladım.

Üzerinde çalıştığım Normandiya Çıkarması, 6 Haziran 1944 tarihinde Amerikan ve İngiliz kuvvetlerinin Cotentin Yarımadası ile Orne nehri arasında yer alan bölgeye beş farklı noktalardan (Utah, Omaha, Gold, Sword ve Juno) yani geniş bir cepheden saldırılarıyla başlamıştır. Amerikalılar Utah ve Omaha Sahilleri'ne çıkmayı; İngiliz ve Kanadalılar ise Gold, Sword ve Juno Sahillerine çıkmayı hedeflemişlerdir. Amerikalılar Utah Sahili'ne kolay bir şekilde çıkarken; Omaha sahilinde hiç beklemedikleri bir direnişle karşılaşmışlardır. Bu direniş neticesinde asıl kayıplarını bu bölgede vermişlerdir. Diğer sahillerde ise İngiliz ve Kanadalılar daha kolay bir şekilde ilerlemiş ve hatta bu birlikler ilerleme sağladıktan sonra zor durumda olan müttefikleri Amerikalılara geriden destek vermişlerdir. Bu da Amerika'nın Omaha'daki yükünü büyük ölçüde hafifletmiştir. Elde edilen başarılar beraberinde arzu edilen zaferi getirmiştir.

Bu zaferin oluşumunda; Amerika'nın Normandiya Harekatı'nda bütün sanayi gücünü ortaya koymasının, İngiltere ve Kanada gibi önemli müttefikleri yanına almasının, Rusya'nın doğudan taarruzlarda bulunmasının, uzunca bir süre hazırlanan olağanüstü aldatma planlarının ve eğitim faaliyetlerinin payı unutulmamalıdır.

Yukarıda kısaca bahsedilen tez konusu, kaynak taraması şeklinde hazırlanmıştır. Öncelikle, konunun daha detaylı bir şekilde anlatıldığı yabancı kaynaklar, Türkçe kitaplar ve belgeler titiz bir şekilde taranarak bir veri tabanı oluşturulmuştur. Ardından bu veri tabanı, sentez edilerek tüm objektifliğiyle sizlere sunulmuştur. Hazırlamış olduğum bu çalışmamın, konuyu merak eden ve üzerinde yeni çalışmalar yapacak olan Atatürk gençliğine yol göstermesi açısından faydalı olmasını ümit ederim.

Son olarak; böyle bir araştırma yapmamda büyük destekleri bulunan ve her fırsatta bize yol gösteren Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi Enstitüsü Müdürümüz **E. Orgeneral Edip BAŞER'e**, bu konu hakkında araştırma yapma fikrinin doğmasına ve çalışmalarım esnasında bana büyük yardımları, tavsiyeleri ve destekleri olan saygıdeğer danışmanım **Doç. Dr. Mesut Hakkı CAŞIN'a**, zorlandığım anlarda kendisinin göstermiş olduğu yakınlığı hiçbir zaman unatamayacağım saygıdeğer hocam **Doç. Dr. Tülay Alim BARAN'a**, Yüksek Lisans eğitimim süresince ufkumda yeni pencereler açan çok saygıdeğer **hocalarıma**, araştırmalarım esnasında belgelerinden faydalandığım **Başbakanlık Cumhuriyet Arşivi'ne** ve 30 Mayıs 2007 tarihinde dünya tatlısı bir bebek dünyaya getiren sevgili eşim **Deniz GÜL'e** gösterdiği anlayış, sabır, hoşgörü ve sonsuz desteklerinden dolayı teşekkürü bir borç bilirim.

Osman GÜL

Gölcük, Kocaeli
6 Haziran 2007

ABSTRACT

On June 6, 1944, American and British troops staged the greatest amphibious landing in history to trigger Operation Overlord. The operation for Normandy was the decisive western battle of the Second World War. It is the Allied invasion of Europe, commenced at precisely fifteen minutes after midnight on June 6, 1944. In the first hour of a day that would be forever known as D Day. At that moment a few especially chosen men of American 101st and 82nd Airborne Divisions landed on Normandy. Five minutes later and fifty miles away British 6th Airborne Division plunged out of their planes.

The Allied airborne divisions marked the extreme limits of Normandy battlefield. Between them and along the French coastline lay five invasions beaches: Utah, Omaha, Gold, Juno and Sword. Through the predawn hours as paratroopers fought in the dark bushes of Normandy, the greatest armada began to approach to those beaches. There were almost five thousand ships carrying more than two hundred thousand soldiers, sailors and coastguardmen. Beginning at 6:30 A.M. and preceded by a massive naval and air bombardment, a few thousand of these men waded ashore in the first wave of the invasion. Today, we can recognize that the Russians made a decisive contribution to the western war by destroying the best of the German army, killing some two million men, before the first Allied soldier stepped ashore on 6 June 1944. Much has been written about the poor quality of the German troops defending the Channel coast. Yet these same men prevented the Allies almost everywhere from gaining the D-Day objectives and on the American Omaha beach brought them close to defeat.

What follows is not a military history. It is the story of people: the men of the Allied forces, the enemy they fought and the civilians who were caught up in the bloody confusion of D-Day. The day the battle began that ended Hitler's insane gamble to besiege the world.

ÖZET

6 Haziran 1944 yılında Amerikalı ve İngiliz askerler Operation Overlord'u harekete geçirmek için tarihteki en muhteşem çıkarma hareketini sergilediler. Normandiya Harekatı, İkinci Dünya Savaşı'nın en kararlı batı savaşıydı. Avrupa'nın Müttefiklerce işgaliydi, Harekat 6 Haziran 1944 gece yarısından tam on beş dakika sonra başladı. Bu daima D-Day olarak hatırlanacak günün ilk saatiydi. Bu anda özellikle Amerikan 101. ve 82. Hava İndirme Tümeni'nden seçilmiş kişiler Normandiya üzerine indi. Beş dakika sonra da İngiliz 6. Hava İndirme Tümeni bu noktanın elli mil uzağına uçaklardan atladılar.

Müttefik Hava İndirme Tümenleri Normandiya savaş alanının sınırlarını belirlediler. Onların arasında ve Fransız sahili boyunca beş işgal sahili bulunmaktaydı: Utah, Omaha, Gold, Juno ve Sword. Günün ilk ışıklarından önce karanlıkta paraşütçüler Normandiya'nın çalılıkları ile mücadele ederlerken muhteşem donanma bu sahillere yaklaşmaya başladı. İki binden fazla asker, denizci ve sahil koruma görevlisi taşıyan yaklaşık beş bin gemi vardı. Sabah 6.30'ta işgalin ilk dalgasında asıl deniz ve hava bombardımanı olmadan önce birkaç bin kişi su içerisinde güçlükle sahile doğru ilerliyordu. Bugün, biz anlıyoruz ki, 6 Haziran 1944'te ilk Müttefik askeri sahile ayak basmadan önce Ruslar Almanların en iyi ordularını yenmiş, yaklaşık iki milyon kişiyi öldürerek batı savaşına kararlı bir yardımda bulunmuşlardır. Alman askerlerinin Kanal sahilini savunmadaki kötü kalitesi hakkında bir çok şey yazıldı. Ancak, bu aynı kişiler her yerde Müttefik'lerin D-Day amaçlarını elde etmesini engellemişler ve Amerikalıları Omaha sahilinde yenilginin eşiğine getirmişlerdir.

Bundan sonraki olaylar sadece askeri bir tarihten ibaret değildir. Bu insanlığın bir olayıdır: Müttefik kuvvetlerin savaştıkları düşmanın ve D-Day'in kanlı karmaşası içinde kendini bulan sivillerin olayıdır. Savaşın başladığı gün Hitler'in dünyayı kuşatan çılgın ve delice tavrını da sona erdirmiştir.

1. GİRİŞ:

‘Normandiya Çıkarması’ konulu tezim hakkında ilk edindiğim bilgiler, askeri lise yıllarımda İkinci Dünya Savaşı hakkında okuduğum kitaplarla sınırlıydı. Ancak şu bir gerçektir ki, o zamanlar İkinci Dünya Savaşı’nın en dikkatimi çeken noktası, Nazi Almanyası’nın ve dolayısıyla Hitler’in tarih sahnesinden nasıl silindiğiydi.

İlk etapta konu hakkında detaylı bilgi edinmek maksadıyla Türkçe eserlere ulaşmaya çalıştım. Fakat, Türkiye’nin bu savaşa katılmamasından olsa gerek doğrudan konuyla ilgili herhangi bir yayın temin edemedim. Ulaşabildiğim tarih kitaplarında ise yakın tarihi bu denli etkilemiş olan bu olay hakkında çok fazla bilgi bulunmadığını gördüm. Oysa, gelişen ve şekillenen yeni dünya düzenini daha iyi anlayabilmek için konuyla ilgili kapsamlı bilgiye sahip olunması gerektiği kanısındaydım.

Ayrıca, İkinci Dünya Savaşı’nın neticesinde büyük bedeller ödeyerek savaşı kazanan ülkelerin bugün dünyanın geleceğini yönlendirdikleri ve tayin ettikleri de yadsınamaz bir gerçektir. İşte bu noktada, Müttefikler tarafından neden Normandiya Çıkarması’nın yapıldığını anlayabilmek ve gelecekte ortaya çıkabilecek politik ve askeri gelişmeleri daha iyi yorumlayabilmek için hep bu konuyu daha detaylı olarak incelemek istedim.

Nihayet bu fırsatı, 2005 yılında Yeditepe Üniversitesi’nde yüksek lisans programına başladığım anda elde ettim. Daha sonra askeri ve daha bir çok konuda tecrübelerinden istifade ettiğim ve kendisinin engin bilgilerine çok güvendiğim değerli ve saygıdeğer Hocam Doç. Dr. Mesut Hakkı CAŞIN’a bu konu hakkında araştırma yapmak istediğimi ifade ettim. Kendisinden edindiğim bilgiler, bu sahanın Türkiye’de henüz bakir olduğunu göstermekteydi. Bu konu üzerinde araştırma yapılmasının öncelikle ülkemiz insanlarının olayın önemi hakkında bilgilendirilmesi, daha sonra da buna benzer bir olayla karşılaşılması durumunda bize yol göstermesi açısından bir kilometre taşı olacağı düşüncesindeyim.

2. 1919-1939 YILLARI ARASINDAKİ POLİTİK VE ASKERİ GELİŞMELER:

2.1. GENEL BAKIŞ:

1919 yılında Birinci Dünya Savaşı'nı sona erdiren ve Almanya ile Sovyetler Birliği tarafından zorunlu olarak yapılan Versay ve Brest-Litovsk Antlaşmaları, arkasında bir çok problemi de beraberinde getirmişti. İki savaş arası dönemde (1919-1939) meydana gelen siyasal gelişmeler, gerginlikler ve askeri saldırılar aslında yapılan bu antlaşmaların özünde yatmaktaydı. Bu antlaşmalar, Almanya ve Sovyetler Birliği'ne bir çok adaletsizlik ve yerine getirilmesi güç şartlar yaratmıştı. Ayrıca, İtalya savaş sonunda daha önce İttifak devletleriyle arasında gerçekleştirdiği gizli antlaşmalarda kendisine vaadedilenlerin hiçbirini alamamıştı.

Savaştan yorgun ve yıpranmış olarak çıkan Fransa ise Versay Antlaşması'nı Almanya'ya kabul ettirmek için Milletler Cemiyeti'nin kurulmasını sağlamıştır. Ancak, ABD'nin Milletler Cemiyeti'ne girmemesi ve Avrupa'nın sorunlarından uzaklaşma politikası izlemesi Fransa'yı yalnız bırakmış, İngiltere'nin ise savaş öncesi uyguladığı denge politikasını sürdürmemesine sebep olmuştur. Avrupalı devletler tüm bu olumsuzlukları ortadan kaldırmak için savaştan hemen sonra birbirleriyle antlaşma zeminleri aramaya ve çıkar ilişkileri kurmaya başlamışlardır. Son derece çetrefil ve karmaşık olan bu ilişkiler genel olarak üç eksende toplanmaktaydı. Bunlardan ilki, Sovyetler Birliği'ne karşı kurulan eksen, ikincisi Versay'dan yana olan devletlerin oluşturduğu eksen ve sonuncusu ise Versay Düzeni'ne karşı olan devletlerin ekseniydi. Dikkat edilirse, son iki eksendeki saflaşma kapitalist ülkelerin kendi aralarındaki çelişkilerden kaynaklanan saflaşmalardır ve dolayısıyla bu ülkeler aralarındaki çelişkiler gizli kalmakla birlikte Sovyetler Birliği'ne karşı bir araya gelebilirlerdi. Nitekim daha sonra 1919-1925 yılları arasındaki dönemde İngiltere, Fransa, ABD ve Japonya, Sovyetler Birliği'ni yıkma ve Almanya'ya ağır barış koşullarını dayatma politikasını uygulamışlardır. 1925-1933 yılları arasındaki ikinci dönem, Müttefik devletlerin Versay Antlaşması'nın doğurduğu sınır sorunlarına çözüm arayışları ile geçmiştir.

Son dönemde ise, 1933 yılında Nazilerin Almanya’da iktidarı ele geçirmesi, siyasal kozlarda belirleyici bir değişikliğe yol açmış ve saflar belirginleşmiştir. Kapitalist ülkeler ‘Versay’a karşı’ olanlar grubunu, aşırı milliyetçi ülkeler ise ‘Versay’dan yana’ olanlar grubunu oluşturmuştur. Aslında bu iki grubu farklı kılan temel özellik siyasal düzenleri olmuştur.

Birinci Dünya Savaşı’ndan yenik çıkmış, öç almak amacındaki Almanya ile bu savaşta kazandıklarını yeterli görmeyen İtalya ve Japonya’daki egemen güçler, birleşerek yeni bir savaş başlatmak amacıyla milliyetçilik, şovenizm demagojisiyle militarist ve faşist siyasal düzenleri benimsemişlerdir. Başlangıçta gruplaşma faşizm ile demokrasi savaşı şeklinde ortaya çıkarken gruplaşmanın asıl nedeninin sömürgelerin yeniden paylaşılmasından başka bir şey olmadığı açıktı. İkinci Dünya Savaşı’na giden süreci ve ülkeler arasındaki politikaları bu noktadan hareketle detaylı bir şekilde incelememiz bizim olayları daha iyi idrak etmemizi sağlayacaktır. İlk olarak bu doğrultuda devletlerin dönem itibariyle politik durumlarını analiz etmemiz yerinde olacaktır.

2.1.1 ALMANYA’NIN POLİTİK DURUMU:

Birinci Dünya Savaşı’ndan mağlup ayrılan Almanya, 28 Haziran 1919’da Versay Antlaşması’nı imzalamak zorunda bırakılmış, savaş sonrasında ise ülkede büyük çapta iç karışıklıklar ile karşı karşıya kalmıştı. Versay Antlaşması’nın getirdiği güç şartlarla birlikte Almanya’daki siyasi ve ekonomik belirsizlikler, ülkenin iç düzenindeki gerginliği daha da kamçılıyordu.

11 Ağustos 1919’da Weimar Anayasası’nın ilan edilmesiyle¹ Alman Cumhuriyeti’nin ilk yıllarında, güçlü bir sol akım belirmeye başlamış, ancak bir süre sonra Versay Antlaşması’na duyulan tepkiler milliyetçi sağcı akımın, Nasyonel Sosyalist Parti’nin ortaya çıkmasına neden olmuştur. Zamanla militarist bir yapıya dönüşen Nazi Partisi, 1925’de ise SS’ler polis teşkilatını kurarak partinin adeta askeri gücünü teşkil etmiştir.² Bu arada Fransızların, Almanların savaş tazminatı ödemeyişini bahane ederek 1923 yılında Ruhr bölgesini işgal etmesi, ABD ile İngiltere’nin tepkisine yol açmış,

¹ UÇAROL, Rifat, **Siyasi Tarih**, Filiz Kitabevi, İstanbul, 2000, s.532.

² ARMAOĞLU, Fahir, **20. Yüzyıl Siyasi Tarihi**, Alkım Yayınevi, 14.Baskı, s. 238.

Almanlarda Versay Antlaşması'na karşı duyulan tepkiyi daha da arttırmıştı. Çünkü, Almanya Dawes planı ile ekonomisini düzeltmiş ve borçlarını ödemeye başlamıştı. Bu nedenle bu işgal fazla sürmemiş ve Fransızlar kısa bir süre sonra Ruhr bölgesinden askerlerini çekmek zorunda kalmışlardır. Böylece, 1924 yılından itibaren kısa bir süre Fransız-Alman ilişkileri yumuşama dönemine girmiştir. Bunun en önemli göstergesi 16 Ekim 1925'te imzalanan Lokarno Antlaşması'dır. Aslında, Lokarno Antlaşması ile Almanya'ya önemli fırsatlar verilmiştir. Bu antlaşmayla Almanya Versay Antlaşması'nda belirtilen sınırları tanımakla beraber askeri yükümlülükleri kabul etmiş ve Fransa ve Belçika'yla saldırmazlık antlaşması yapmıştır. Bunlara karşılık Almanya'nın doğu sınırları Lokarno Antlaşması'nın güvencesi dışında bırakılmıştır. Dolayısıyla Doğu Avrupa ülkeleri bu güvencenin dışına itilmiş, başka bir deyişle Almanya doğuda bir Sovyetler Birliği'ne karşı sınırlarını istediği gibi yeniden düzenlemekte tam bir hareket özgürlüğüne sahip olmuştur. Stalin'in partisinin XIV. Kongresinde yaptığı konuşmada Locarno Antlaşması'nı 'yeni bir savaşı hazırlamakla' suçlaması işte buradan kaynaklanmaktadır.

1929 yılında Amerika Birleşik Devletleri'nde başlayan ekonomik buhranın tüm dünyaya sıçraması, bu ülkenin Avrupa kıtasına yaptığı yatırımları durdurmasına ve Almanya'ya verdiği krediyi kesmesine sebep olmuştur. Almanya, Versay Antlaşması'nın dayatması olan savaş tazminatlarını bu kredi ile karşılıyordu.³ Bundan dolayı ekonomik buhran, Avrupa kıtasında "dışarıya olan aşırı borçları nedeniyle" en çok Almanya'yı etkilemiştir. 1932 yılında ise neredeyse iş gücünün yarısı bu sebeple istihdam dışı kalmıştır.⁴

Almanlar, ekonomik sıkıntıların bir dizi nedenlerden kaynaklandığını düşünüyordu. Bunlar buhran nedeniyle kredinin ve yatırımların kesilmesi, Ruhr bölgesinin Fransız ve Belçika güçlerince işgalinde görülen düşmanca yaklaşımlar, Fransızların 1931'de Alman bankaları üzerindeki baskıların hafifletilmesi konusundaki isteksizliği, Almanya ve Avusturya arasında gümrük birliği kurulmasının Versay'a aykırı olduğu gerekçesi ile Fransa tarafından kabul edilmemesi konularıydı.⁵ Ayrıca, Versay Antlaşması ile belirlenen sınırlar, yabancı düşmanlığına yeni nedenler (Avusturya'nın Almanya'dan ayrılması,

---

³ SANDER, Oral, a.g.e., s.42.

⁴ PARKER, R.A.C., **II. Dünya Savaşı**, Dost Kitabevi, Ankara, 2005, s.10.

⁵ PARKER, R.A.C., a.g.e., s.11.

Çeklerin ve Polonyalıların Almanlara hükmetmesi) eklenmesine sebep olmuştur. Tüm sömürgelerin kaybedilmiş olması ve Alman ordusuna ve donanmasına getirilen kısıtlamalar da Alman toplumunu rahatsız eden bir başka meseleydi.

1932 yılında yabancılara karşı olan nefret, ekonomik bunalımlar ve siyasal adaletsizliklerin yarattığı kızgınlıklar ve korkular, otoriter ve milliyetçi bir parti olan NSDAP'ı iktidara taşımıştı. Hitler'i 30 Ocak 1933'te iktidara taşıyan en büyük neden, Schleicher'in devleti yönetememesi ve sanayi çevrelerinin Cumhurbaşkanı Hindenburg'a baskı yapmasıydı.

Hitler, iktidara geçtikten sonra Reichstag'ı dağıtmış ve yapılan yeni seçimlerde partisinin meclisteki sandalye sayısını artırmış, çıkarttığı bir yasa ile tüm siyasal partileri kapatmış ve sendika faaliyetlerini durdurmuştur.⁶ Böylece, Hitler iç ve dış politika hedeflerini 3 Şubat 1933'te Alman Silahlı Kuvvetleri Komutanlığı ile yaptığı görüşmede şu şekilde belirtmiştir:

Genel politikanın tek amacı, politik gücün tekrar ele geçirilmesidir. Tüm devlet yönetiminin bu amacı gerçekleştirmeye yöneltilmesi zorunludur.

1. İçte: Almanya'daki halihazır iç politik durumun tam tersine döndürülmesi, amaca aykırı düşen herhangi bir düşünce tarzının faaliyetine göz yumulmaması, gençlikte ve millette bizi yalnız ve ancak savaşın kurtarabileceği fikrinin yerleştirilmesi en sert şekilde otoriter devlet yönetimi,

2. Dışa yönelik : Versay Antlaşması'na karşı savaş, Cenevre'de eşit haklar... müttefikler sağlama,

3. Ekonomi: Köylü kurtarılmalıdır. Yerleştirme (İskan Politikası)

4. Alman Silahlı Kuvvetlerinin kurulması, politik gücün yeniden elde edilmesi amacına ulaşılması için en önemli koşuldur. Genel askerlik yükümlülüğü yeniden konulmalıdır.

---

⁶ FREI, Norbert, **Führer Devleti**, Politikus Yayınları, İzmir, 2005, s.71-102.

5. ... Doğuda yeni yaşam alanının yeniden ele geçirilmesi ve buranın acımasızca Germanleştirilmesi...⁷

Bununla birlikte, Hitler kendisinin Üçüncü İmparatorluk (Third Reich) dediği dönemdeki dış politikasında ise Versay ve St. Germe Antlaşmaları'nın kaldırılmasını, Almanya'nın sınırları dışında kalmış bulunan bütün Almanların birleştirilmesini ve tek bir devlet altında toplanmasını, ayrıca doğuda 'Hayat Alanı' elde etmeyi istemekteydi. Nitekim Hitler, İngiltere Başbakanı Neville Chamberlain ile yaptığı görüşmeler sırasında Almanya ve Avusturya'nın elinden alınmış olan Polonya ve Çekoslovakya'da yaşayan etnik Almanlara karşı kötü davranıldığını her fırsatta belirtmiştir.

Almanya içte yeniden güçlenmeye başlayınca, dışta da aktif bir politika izlemeye başlamış, Almanya dışında kurulan Nazi partilerini desteklemiş ve onlardan dış politikası yönünden yararlanma yolunu tutmuştur. 1934 yılında Devlet Başkanı Hindenburg'un ölümünden sonra bu ünvanı da üzerine alarak daha da güçlenen Hitler, kendisini Almanya'nın Führer'i ilan etmiştir. Bu tarihten itibaren de Versay Antlaşması'nın koyduğu sınırlayıcı durumu ortadan kaldırarak silahlanmaya başlamış ve 1 Ekim 1934'te Alman ordusunun toplam kuvvetini 100.000'den (Versay Antlaşması'nda belirlenen miktar) 240.000'e yükseltmiştir.

Bununla birlikte, Hitler 1935 yılında yine Versay Antlaşması'na aykırı olmasına rağmen askerlik hizmetini tekrar zorunlu hale getirmiştir.⁸ Almanya'nın Versay Antlaşması'nın hükümlerini bu şekilde tek taraflı iptal etmesi diğer devletlerde endişe yaratmıştır. Özellikle İngiltere Dış İşleri Bakanı'nın endişeleri yatıştırma çabaları sonuç vermemiş, bunun üzerine Almanya'nın bu hareketleri karşısında cephe alınması gerektiği belirtilmiştir. Böylece Fransa, İtalya ve İngiltere arasında 14 Nisan 1935'te Stresa Antlaşmaları imzalanmıştır.⁹ Almanya'yı protestodan ve Lokarno Antlaşmaları'na bağımlılığı ifade etmekten öteye gitmeyen Stresa Antlaşmaları'na İngiltere çok fazla itibar etmemiş ve Almanya'nın denizlerde tekrar güçlenmesinden endişe duymuştur. Nitekim, İngiltere 18 Haziran 1935'te Almanya'ya nota göndermiş ve Almanya'nın deniz

⁷ JOKEBSEN, H.Adolf, **1939-1945 Kronoloji ve Belgelerle İkinci Dünya Savaşı**, Ankara, 1989, s.137-138.

⁸ PARKER, R.A.C., a.g.e., s.15.

⁹ ARMAOĞLU, Fahir, a.g.e., s.246.

kuvvetlerini İngiltere'ninkinin %35 üstüne çıkarmamasını öngören bir antlaşma imzalatmıştır. Antlaşmaya göre, İngiltere Almanya'ya denizaltı yapımı konusunda taviz vererek Versay Antlaşması'nı temelinden değiştirecek bir girişimde bulunmuştur. Bu antlaşmayla Stresa cephesi ortadan kaldırılmış ve Fransa'nın İngiltere'ye duyduğu güven sarsılmıştır. Burada en önemli nokta, İngiltere'nin bu olaydan sonra Nazi Almanya'sına karşı yatıştırma politikasını izlemeye başlamasıdır.

Tüm bu gelişmelerden sonra Almanya, 7 Mart 1936'da Lokarno Antlaşması'ndan ayrılmış ve askersiz olan Ren bölgesini işgal etmiştir.¹⁰ Oysa 1925'te Almanya'yla Milletler Cemiyeti arasında yapılan anlaşmaya göre bu bölgede hiçbir devlet asker bulunduramayacaktı. Milletler Cemiyeti bu konuda protestolar dışında herhangi bir yaptırım uygulayamamıştır. Ardından Almanya, İtalya ile birlikte İspanya'da yaşanan iç savaşta cumhuriyetçi yönetime karşı faşist general Francisco Franco'nun yanında savaşmak için asker göndermiş, böylece yeni silah ve uçaklarını deneme imkanı elde etmiştir.

Diğer taraftan Almanya, 1938 yılında dış politika hedeflerini gerçekleştirmek için harekete geçmiştir. İlk olarak Avusturya, 13 Mart 1938 tarihinde işgal edilerek Almanya ile birleştirildi.¹¹ Avusturya'nın işgalinden sonra Hitler, 'bir ulus bir devlet' projesini gerçekleştirme yolunda gözlerini Çekoslovakya'ya çevirmiştir. 5 Ekim 1938'de M.Benés Çekoslavakya Cumhurbaşkanlığından istifa etmesiyle, Çekoslavakya'nın 1919'da Fransa ve İngiltere ile yaptığı antlaşma ve işbirliği de sona ermiştir.

Alman diplomasisi Merkezi Avrupa'da serbest kalmıştır. Böylece Almanya, Çekoslovakya'nın batı sınırında yer alan Südetler bölgesinde 3,5 milyon Alman yaşamasını neden göstererek bölgedeki karışıklıkların önlenmesi ve bu bölgede yaşayan Almanların haklarının korunmasını sağlayabilmek için bölgenin Almanya'ya verilmesini istemiştir. Çekoslovakya tarafından bu istek kabul edilmemesine rağmen; İngiltere, Fransa, Almanya ve İtalya'nın katıldığı Münih Düzenlemesi'yle Südetler bölgesinin Almanya'ya verilmesi kararlaştırıldı. Fransa, 1924 yılında Çekoslovakya ile imzalamış olduğu ittifak antlaşmasına rağmen olası bir savaş durumunda İngiltere'nin desteğini alamayacağını

¹⁰ UÇAROL, Rifat, a.g.e., s.532-534.

¹¹ ARMAOĞLU, Fahir, a.g.e., s.277-281.

düşünerek bölgenin Almanya tarafından ilhakına göz yummuştur. İngiltere ve Fransa, Almanya ve Hitler'in bu hareketle yetineceğini düşünmüşler ve bu yüzden 'Münih Düzenlemesi'ne onay vermişlerdir. Ancak bu düşünce, onlar için büyük bir yanlış olmuştur. Hitler, 1939 yılının Mart ayında gerçek niyetini göstermiş ve Almanya çeşitli bahanelerle Çekoslovakya'nın tamamını işgal etmiştir. Çekoslovakya'nın işgali tamamlandıktan sonra sıra Polonya'ya gelmiştir. Almanya bu ülkeden, 1919 yılında kurulan ve ağırlıklı nüfusu Alman olmasına rağmen Polonya sınırları içerisinde yer alan Danzig'in kendisine verilmesini istemiş; Polonya ise Fransa ve İngiltere ile olan ittifakına güvenerek bu talebi reddetmiştir.

Bu konuda Türkiye'nin Varşova Büyük Elçiliği'nden 28.11.1932 tarihli bir belgede şu şekilde değerlendirme yapılmıştır: "Polonya ile Danzig arasında her gün başka şekilde gerçekleşen anlaşmazlıklar iki tarafın ilişkilerini olumsuz etkilemektedir. Bundan dolayı son günlerde Danzig senatosu Polonyalıları son derece kızdıran iki önemli karar almıştır. Birincisi; Danzig'de lehçe olarak çıkan tek gazetenin iki yıl süreyle kapatılması, İkincisi; Polonya'nın resmi gazetesi olan Gazeta Polska da dahil leh gazetelerinin Danzig'e girmesinin engellenmesidir. Danzig senatosu aldığı kararlara sebep olarak bu gazetelerin iki devlet arasındaki ilişkileri ihlal edecek türde yayımlarda bulduklarını ileri sürmüş olsa da gerçekte amaç, Danzig ve çevresinde leh propagandasına engel olmaktır."¹²

Daha sonra bu konuyla ilgili olarak Polonya ve Danzig hükümetleri arasında son zamanlarda ortaya çıkan anlaşmazlıkları halletmek üzere Birleşmiş Milletler'in Danzig'teki yüksek denetleyicisi M. Rosting'in öncülüğünde bir süreden beri müzakere halinde bulunan taraflar bazı konularda anlaşma sağlamışlardır. Bunlardan biride kapatılmış olan ve girişi yasaklanmış olan leh gazeteleri hakkındaki emrin geri alınması olmuştur.

Ayrıca, Polonya dışişleri bakanı M.Beck'in Paris seyahati ve Fransız-Sovyet antlaşmasını imzalanması Polonyalıları geniş bir nefes aldirmiştir. M.Beck'in Herriot ile teması ve özellikle 1935 yılında imzalanan Fransız-Sovyet antlaşması Polonyalıların Sovyetler ile giriştikleri siyasette yalnız kalma korkusunu yok etmiştir.

---

¹² Başbakanlık Cumhuriyet Arşivi (BCA), Başbakanlık Muamelat Genel Müdürlüğü Kataloğu (BMGMK), Belge: 030.10/245.657.26.

M.Beck Paris'te vermiş olduğu bir demeçte Fransız başbakanı ile görüştüğü her mesele hakkında tam bir fikir mutabakatı sağlandığını söylemiştir.¹³ Fransız-Sovyet Anlaşması Varşova'da büyük bir sevinçle karşılanmıştır. Bu antlaşma Polonyalıların Almanya'ya karşı serbest kalabilmeleri için doğu taraftan emin olma konusunda yürüttükleri amacı desteklemiş ve bu sonucu muhalefet partileri dahil bütün partiler aynı memnuniyetle karşılamışlardır. Ancak dört yıl sonra Almanya, 23 Ağustos 1939'da Sovyetler Birliği ile saldırmazlık paktı imzalar imzalamaz savaşı ilan etmeksizin 1 Eylül 1939'da Polonya'ya saldırmıştır. Batı cephesinin askeri olarak hareketsiz kalması Polonya'nın işgal edilmesine neden olmuştur. İki gün sonra ise tehlikenin boyutlarının büyüdüğünü fark eden Fransa ve İngiltere Almanya'ya savaşı ilan etmek zorunda kalmışlar ve böylece İkinci Dünya Savaşı başlamıştır.

2.1.2 İNGİLTERE'NİN POLİTİK DURUMU:

Birinci Dünya Savaşı'ndan hemen sonra İngiltere'nin izlediği politikanın temel prensipleri şu beş madde etrafında toplanmaktaydı. ABD donanmasının savaşı sonrası İngiliz donanmasına meydan okuması karşısında kendi donanmasını genişletmek istemesi. (1) ABD donanmasıyla gemi inşa yarışına girmek istememesi. (2) Alman açık deniz donanmasının yok edilmesi. (3) Wilson'un denizlerde özgürce dolaşma ilkesesine karşı çıkması. (4) ABD'nin gemi inşa programını engellemek istemesi.¹⁴ (5) Ayrıca, İngiltere'nin Birinci Dünya Savaşı'ndan önce yapılan ittifakları savaşın nedeni olarak görmesiydi. Bu sebeple, Avrupa devletleriyle ittifak ilişkisine girmeme politikasını benimsemiştir. Başlangıçta, Fransa ile herhangi bir ilişki kurmamaya çalıştı.¹⁵ Fransa ve Almanya devletleri arasında ise dengeleyici bir politika izledi. Ancak, Almanya'nın zamanla güçlenmesi İngiltere'yi endişelendirmiştir.

Bu durum, Avam kamarasının 4 birinci tarihli toplantısında Almanya'nın gizli silahları ve özellikle hava kuvvetlerine dair Churchill, Baldwin, Lloyd George ile Sir John

---

¹³ BCA, BMGMK, Belge: 030.10/245.657.26.

¹⁴ CAIN, D. L., **Sea Power and Maritime Affairs**, NAVAL Reserve Officers Training Corps, s.83-84.

¹⁵ SANDER, Oral, a.g.e., s.49.

Simon tarafından yapılan açıklamalar Türkiye'nin Londra Büyükelçiliğinin 5.12.1934 tarihli raporunda şu şekilde belirtilmiştir:¹⁶

Sir John Simon'un Almanya Sefiri von Hoesch'i Dışişleri Bakanlığı'na davet ederek kendisi ile görüştüğü ve Berlin'deki İngiliz sefiri Sir Eric Phipps'in gerek von Neurath ile gerek Hitler ile görüşmede bulunduğu haberi alınmış ve bu temasların Alman hava silahlanmasının, İngiltere'de endişe uyandırmakta olduğu Almanya'ya bildirmiştir.

Toplantıda Churchill, Cenevre'den beri gizliden gizliye silahlandığına kuşku olmayan ve ulusuna gayet saldırgan bir zihniyet aşıl原因 Almanya'nın Avrupa'nın ortasında ne yapacağı belli olmayan dehşetli bir durumda bulunduğunu, Almanya'nın bütün silahlanma arzusunun Versay Antlaşması'nın şartlarına karşı olduğunu fakat bu duruma karşı bir hava kuvveti tesis etmek konusundaki çabalarının endişe doğurucu olduğunu, Londra'nın o taraftan gelecek bir hava saldırısına karşı açık bulunduğunu, hava saldırılarına karşı İngiltere'nin savunma imkanlarının söylendiği kadar az olduğu kabul edilmezse bile böyle bir saldırıda 30-40 bin insanın öleceğini ve 3-4 milyon Londralının şehir dışına kaçacağına şüphe olmadığını, bütün sanayi bölgelerinin de aynı derecede tehlikede bulunduğunu ifade etmiştir.

Dahası, petrol depolarının havaya uçurulması olasılığı ile donanmanın bile etkisiz bırakılabileceği, hava sahasında bir kere yenilgiye düşen bir devletin geleceğinin yenilgiye teslim olacağını söylemiştir. Buna karşı tek çarenin savunma teşkilatına azami önem vermekten geçtiğinin bilinmesi, kuvvetli ve Almanya'nın taarruz tehditlerine karşı denk bir hava kuvvetlerinin oluşturulması ve bu amaçla Milletler Cemiyeti ile de ortak hareket edilebileceğini ve bir büyük devletin bile anlaşma şartlarını ihlal etmenin ne kadar hassas bir iş olduğunu bildiği halde bu Alman belirsizliğinin artık halledilmesinin gerektiğini bildirmiştir.¹⁷

Bundan sonra Almanya'nın o anda sahip olduğu savaş uçaklarına değiştirebilecek sivil uçakları da eklediği takdirde hava kuvvetinin İngiliz hava kuvvetlerine denk bir hava

---

¹⁶ BCA, BMGMK, Belge: 030.10/221.491.12.

¹⁷ BCA, BMGMK, Belge: 030.10/221.491.12.

donanmasına sahip olduğunu ve gelecek yıl bu mevsimde Almanya'daki inşa hızı devam ettiği takdirde İngiltere'dan üstün bir hava kuvveti olacağını söylemiş ve buna karşı hükümetin nasıl bir tedbir almış olduğunu sormuştur.

Baldwin ise, gayet yumuşak bir dille Almanya Sefiri von Hoesch'i rencide etmemek kaygısıyla verdiği cevapta Alman silahlanmasının gösterdiği emniyetsizliği tamamen doğruladığını, silahların sınırlanması konusunda antlaşmaya yakın bulunduğu bir anda Almanya'nın geçen yıl Milletler Cemiyeti ve Silahsızlanma Konferansı'ndan çekilmesinin Küçük Antant'ın kuvvetlenmesini, Avusturya'daki karışıklıkları, Fransa'nın silahlarını çoğaltmasını ve hatta İsviçre ve İskandinavya'nın kuşkulanasını, Mussolini'nin endişeye düşmesini, Rusya'nın bile doğuda maruz kaldığı tehlikeleri hesaba katarak batıdan bir taarruz ihtimalinden kuşkulandığını belirtmiştir. Batı ittifakı tekliflerini görüşmek konusunda İngiltere'nin ağustostaki anlaşmasının, bu emniyetsiz ortamı gidermek amacıyla yapıldığı ve merkezi Avrupa'da bulunan bu gergin durumun barış için gerçek bir tehlike oluşturduğunu söylemiştir.

Churchill'in Alman silahlanmasının derecesi hakkında verdiği bilgiye göre Alman ordusunun uzun hizmetli 100 bin askerden, kısa hizmetli yaklaşık 300 bin asker sayısına ulaştığını bir emrivaki gibi kabul ettikten sonra 'pek daha tehlikeli gördüğü' hava silahlanmasına geçmiş ve Almanya'nın mevcut savaş uçaklarının 600 ile 1100 arasında (bu rakamın Fransa Genelkurmay Başkanı General Maurin bir açıklamasından alınmış olduğu belirtilmektedir.) olduğunu, son altı ay içinde hazırlıkların artırıldığını ve hava harcamalarının 1932-33'te 43,250,000 marktan 1934 yılında 210 milyon marka çıkmış olduğunu kabul etmekle birlikte Alman kuvvetlerinin halihazırda İngiliz kuvvetlerine eşit olduğu konusundaki iddialarının asılsız olduğunu, İngiltere'nin şu anda 700 taarruz uçağına sahip olduğunu fakat bundan daha fazla savunma uçaklarının da bulunduğu konusunun dikkate alınması gerektiğini söylemiştir.¹⁸

Baldwin'in bu cevabına göre halihazırda kabul edilmiş olan beş yıllık programın çok büyük bir kısmının iki yılda yerine getirileceğı ve 1935-36'da şimdiki rakamlara 300 taarruz uçağının ve buna karşılık savunma uçaklarının ekleneceğı anlaşılmaktadır. Bundan

---

¹⁸ BCA, BMGMK, Belge: 030.10/221.491.12.

başka belirli yerlerde 90 yeni Aerodromlar tesis edileceği ve hava kuvvetlerine yarayacak personel miktarının bu nedenle artırılacağını söylemiştir. Baldwin Alman kuvvetleri miktarının İngiliz kuvvetlerininine yaklaştığı konusundaki iddiaların abartılı olduğunu, bu günkü Alman kuvvetlerinin İngiliz kuvvetlerinin yaklaşık yarısı olduğunu ve Almanya'nın bu programını sürdürdüğü takdirde İngiliz kuvvetlerinin daima % 50 daha fazla olacağını söylemiş ve aynen şu kelimeyi kullanmıştır: 'Krallık Rejimi gelecekte Almanya'nın kuvveti ne olursa olsun bu kuvvetten asla geri kalmama konusundan kesin karar vermiştir.' Nutkuna, durumunun kötülüğü ile Almanya'yı komşuları ile dostluğa davet eden birkaç cümle söylemiş ve Avrupa'da son yıllarda görülen bozukluğun düzelmesinin, ağırbaşlılık ve barış sevgisinin artmasına bağlı olduğunu ifade eden sözler kullanmıştır.

Kişisel silahlanma yoluyla barışın sağlanmasının imkansız olduğu, yapılması gereken şeyin Milletler Cemiyeti yoluyla yapılacak ortak bir kuruluş ile olacağı, Almanya'da Hitler'in nüfuz kazanmasının, Silahsızlanma Anlaşması'nın üye devletlerine uygunluğu konusunda anlaşmadaki vaadin yerine getirilmemiş olmasından kaynaklandığı yolunda İşçi Partisi adına söz alan İşçi Partisi vekilinin nutkundan sonra Lloyd Georges müzakereye katılarak İngiltere'nin savunulması için gereken tedbirlerin alınmasına taraftar olmakla birlikte kuvvetli hava silahları olan Rusya, Fransa, Amerika Birleşik Devletleri ve belki İtalya'dan ani bir taarruz beklenmediği halde Almanya'dan korkulmasının manasız olduğunu, gizli silahlanmanın sadece Almanya'da olmadığını, Almanya'dan ek süre istemekle birlikte bu talebin diğer devletlere de bildirilmesi gerektiğini ve Almanya'ya bu taleplerinin kabul edileceğini söylemenin en doğru yol olduğunu söylemiştir.¹⁹

Bunun ardından Dışişleri Bakanı Sir John Simon söz almıştır. Açıklamasından çıkarılacak en önemli noktanın İngiliz parlamentosunda yapılacak bu belirlemenin yalnız Almanya'ya değil, bunun milletler arası bir mesele olması nedeniyle aynı zamanda Fransa, İtalya ve Amerika Birleşik Devletleri'ne de bildirilmiş olduğudur. Dışişleri bakanı durum hakkında gerek İngiliz meclisini gerek dışişlerini aydınlatması itibariyle bugünkü görüşmelerin çok anlamlı olacağını belirtmiştir.

---

¹⁹ BCA, BMGMK, Belge: 030.10/221.491.12.

Bugünkü basında müzakerenin karşılanması, gazetelerin bilinen siyasetlerine göre beklenildiği şekilde olmuştur. Daily Telegraph ve Mornig Post gibi sağ taraf gazeteleri beş senelik programın ertelenmesinden ve İngiliz kuvvetlerinin Almanyaninkilerin durumuna düşürülmeyeceğinden dolayı memnuniyetini göstermekte ve Manchester Guardian ve Daily Herald gibi sol taraf gazeteleri ise ferdi silahlanmakla Avrupa topluluğunu kemiren hastalığın önüne geçilmeyeceğini ifade etmektedirler. Times gazetesi, ‘gizlilik belası’ başlığı altında yayınladığı makalesinde ise bu görüşmenin İngiliz meclisinde görülen endişeyi ve hükümetin her ihtimale karşı hazırlıklı olduğunu göstermesi açısından çok faydalı olduğunu yazdıktan sonra barış yollarını Almanya’yı da içine alacak olan geniş çaplı bir anlaşma yoluyla yapılacağını belirtmiştir.

Yapılan toplantının amacı, Almanya’yı tekrar Milletler Cemiyeti’ne davet etmektir. Baldwin’in açıklamasında Versay Anlaşması’nın ihlal edildiği konusunda açık bir ifadeye rastlanmamasına rağmen, Alman ordusunun 100 binden 300 bine (1933 İngiliz raporunun rakamıdır) çıkarılmasının bu nutukta bir emir gereği olarak algılanmasını İngiltere’nin Almanya lehine baştan beri takip etmiş olduğu hukuk davasında haklı olduğunun gösteren en açık kanıtını görmekteyim. İngiliz hava kuvvetlerinin Almanya’da yapılan gizli silahlardan hiçbir zaman aşağı seviyeye düşürülmeyeceği hakkındaki açıklamasında ise Almanya’nın tuttuğu yolun çıkar yol olmadığını ve anlaşmakla daha faydalı bir yol takip etmiş olacağı konusunda uyarıcı bir çeşit tehdit şeklindeydi.²⁰

Almanya’nın 16 Mart 1935’te Versay Antlaşması’nın silahlanmayı kısıtlayan maddesini tanımadığını resmen açıklaması diğer devletleri de endişelendirmeye başlamıştır. Ayrıca, İngiltere Almanya’nın denizlerde de güçlenmesini istememekteydi. Almanya’nın güçlendiğini farkederek İngiltere onun tekrar güçlenmesini ve denizlerde söz sahibi olmasını engellemek amacıyla 18 Haziran 1935’te Almanya ile bir sözleşme imzalamıştır.²¹ Antlaşmaya göre, Almanya’ya İngiltere’nin deniz gücünün yüzde otuzbeşinden fazlasına sahip olmama koşuluyla denizaltı inşa etmesine izin verilmiştir. Böylece İngiltere, Versay Antlaşması’na aykırı olmasına rağmen Almanya’nın silahlanmasını kabul etmiştir. Başka bir deyişle İngiltere Versay Antlaşması’nın

---

²⁰ BCA, BMGMK, Belge: 030.10/221.491.12.

²¹ UÇAROL, Rifat, a.g.e., s.538.

yükümlülüklerini hiçe saymıştır. Tüm bu olaylar, Fransa ile İngiltere arasındaki ilişkilerin soğumasına neden olmuştur.

1935 yılında İngiltere, Fransa'nın Deniz Kuvvetleri'ni aşırı derecede güçlendirmesinden endişe ederek Kıta Avrupa'sında bir denge oluşturmak amacıyla Almanya ile yatıştırma politikası izlemeye başladı. Bunun bir nedeni de Fransa'nın Rusya ve İtalya ile yaptığı anlaşmalarla, Avrupa'da üstünlük kurabileceği düşüncesinden kaynaklanmaktaydı. Bu yüzden İngiltere 1935 yılında yapılan Fransız-Rus ittifakına katılmamıştır. İngiltere ile Fransa'nın birbirleriyle bu şekilde ayrıldığı sıralarda Almanya-İtalya yakınlaşması başlamıştır. Bu yakınlaşmadan hemen sonra İtalya 1935 yılı Ekim ayında Habeşistan'a saldırmıştır. Bu olay ilk önce İngiltere'yi rahatsız etmişti. Çünkü bu durum Mısır'da ve Akdeniz'de deniz gücünü elinde tutan İngiltere'yi etkilemekteydi. Daha sonra İtalya Kızıldeniz'in ağzına yerleşmekle Süveyş Kanalı üzerinde ve Hint Okyanusu'nda etkili hale gelmiştir. Ne yazık ki İngiltere diğer devletlerin etkisiyle İtalya'ya karşı harekete geçememiştir.

İngiltere, Almanya'nın 1938 yılında dış politikadaki saldırgan tavırlarına karşı ödünler vermeye devam etmiştir. Bunda İngiltere Başbakanı Neville Chamberlain, yatıştırma politikasının da katkısı vardır. Chamberlain'in temel anlayışı, Birinci Dünya Savaşı'nın açtığı yaraları sarmak ve Versay Antlaşması'nın yarattığı haksızlıkları gidermek olmuştur. Ancak Hitler'in Münih Düzenlemesi'ne uymayıp Çekoslovakya'nın tamamını işgal etmesi ve 'hayat sahası' politikasını uygulamaya başlaması, İngiltere'nin yatıştırma politikasını terk etmesine ve barış arama çabalarını bir kenara itmesine neden olmuştur.

2.1.3 FRANSA'NIN POLİTİK DURUMU:

Birinci Dünya Savaşı sonrası Fransa, Almanya'nın tekrar kendisine saldırmaması için engelleyici tedbirleri Versay Antlaşması'na dahil ederek sağlamıştı. Bununla birlikte Ekim 1921 ile Ocak 1922 arası dönemde İngilizler ile olan ilişkilerini geliştirme yolunu seçmişti.²² Başlangıçta ilişkiler Uzakdoğu'ya yerleşme hususunda sert bir münakaşayla şekillendi. Bu dönem daha sonraki haftalarda Paris ve Londra arasında çeşitli menfaat

²² GEORGE, Lloyd, "Briand and the Failure of Anglo-French Entente", *Journal of Modern History*, Vol.50, No.2, Hines Hall III, Auburn University, 1978, D1121.

çatışmalarını oluşturmak için önemli çabalarla ve Batı Avrupa'nın büyük güçleri arasında tutarlı bir ortaklık yaratmakla geçti. Başlangıçta bu iki devlet güçlü bir anlaşma teşebbüsüyle müttefiklik anlaşma görüşmeleri üzerine odaklandılar. Fakat David Lloyd George ve Aristide Briand arasındaki görüşmeler ocak ayı başında vaktinden önce olan ve sınır bozucu bir sona geldi. Bu olay Briand'ın güçten düşmesiyle Cannes Konferansı'nın aniden kesildiği zamana denk gelmekteydi.

Cannes'da bozulmaya uğrayan bu üç ayın analizini yapmak gerekirse, savaş arası dönemin geri kalan kısmında İngiltere ve Fransa arasında etkili bir işbirliği yapmayı engelleyici belirgin etmenlerin ortaya çıkmasına neden olmuştur. Açıkça problemin bir parçası iki gücün dış politikada özel pay sahibi olma mücadelesinden kaynaklanmaktaydı. Kendi özel sorunlarından daha önemli olan İngiltere ve Fransa'nın ayrı ayrı politika yapmak istemeleri ile sorunların çözümünde izledikleri sabit görüş ve algılama şekilleri diplomatik ilişkilerin uzamasına neden olmaktadır. 1921'in sonlarındaki olaylar her bir devlette İngiliz-Fransız ilişkilerinin şekillenmesinde yerel etkilerin önemini açıklamaya yardım etti. 1921 yılı Fransız-İngiliz ilişkilerinde sürekli yükselen bir anlaşmazlığa tanıklık etti.

İngiltere yine de bir saldırının önüne geçmek ve güvenliğini garantiye almak için Almanya'yı çevreleyen küçük devletlerle ittifaklar sistemi kurmaya girişti. 7 Eylül 1920'de Belçika, 19 Şubat 1921'de Polonya ile ittifak anlaşmaları yaptı. Ayrıca, Çekoslovakya, Yugoslavya ve Romanya ile herhangi bir saldırıya karşı birbirlerine danışmayı öngören anlaşmalar imzaladı. Bu şu demektir, Fransa Avrupa'yı kontrolü altına almak için egemen bir askeri güç birlikteliği aradı ve Doğu Avrupa devletleriyle müttefikler kurmaya çalıştı.

1925 yılında imzalanan Lokarno Antlaşması sayesinde Almanya ile olan ilişkileri normalleşse de 1929 ekonomik buhranı, 1933 yılında Almanya'da Nazilerin iktidara gelmesi, Versay ile kurulan sistemi ortadan kaldırmaya yönelik girişimleri ve Almanya'nın yeniden silahlanmaya başlaması gibi gelişmeler Fransa'yı İtalya ve İngiltere ile Almanya'nın bu revizyonist hareketlerine karşı beraber cephe oluşturmaya yöneltmiştir.

Bu arada, Polonya'nın Sovyetlere karşı en fazla güvendiği ülke olan Fransa'nın ise son zamanlarda siyasetindeki değişiklik (Fransa'nın Varşova elçisi Laroche'in Alman doğu sınırları hakkında Polonya'nın muhalif olmamasını tavsiye ederek Koridor hakimiyetinin devletlerarası bir yönetime devredilmesi gerektiği konusundaki görüşleri) Polonyalıları oldukça endişeye düşürmüştür.

Bu endişeden dolayı Polonya Sovyetlerle Saldırmazlık Anlaşması'nı hemen imzalamıştır. Böylece doğu tehlikesini atlatmış ve Alman-Rus yakınlaşmasını da sağlamıştır. Fakat henüz Romanya ile antlaşma imzalanmaması Sovyet tehlikesini tamamen gidermiyordu. Bu nedendir ki anlaşmanın imzalanmasına bizzat engel olan M.Titulescu'ya Polonya liderleri çok kızmaktaydılar.²³

Polonya Genelkurmay Başkanlığı ve Dışişleri Bakanlığı, Polonya-Romanya ve Küçük İtilaf ittifaklarını birleştirmek için çaba gösterildiğine dair ortaya atılan iddiaları ise kabul etmemekteydi. Ancak Polonya bunu gerçek anlamda istemekteydi. Fakat böyle bir yaklaşıma hala küçük devletler istekli değillerdir. Küçük itilafın Avusturya ve Macaristan aleyhine yönelmiş var olan amaçları onları tatmin etmektedir. Bundan sonra Romanya dikkatini doğuya çevirmiş, batı devletleri özellikle Almanya ile ticaretini düzeltmekten başka bir şey düşünmemeye karar vermiştir. Yugoslavya'nın şüpheli davranışları İtalya'ya yöneliktir. Çekoslovakya ise bir taraftan Almanya ile mümkün mertebe iyi geçinme siyasetini izlemekte, diğer taraftan da Fransa ile mevcut ittifakını koruma siyasetini yeterli görerek ülkeler arası durumun tehlikeli ve kısmen de maceraperest olan Polonya ile geleceğini birleştirmekten kaçınmaktaydı.

1935 yılında Almanya'yı Sovyetler Birliği'nden uzak tutma maksadıyla Sovyetler ile bir ittifak antlaşması imzalanmıştır. Bu antlaşma gereği Almanya'nın herhangi bir saldırısına karşı bu iki ülke birbirlerine yardım etmeleri sağlanmıştır. Daha önce değinildiği gibi Almanya'nın Avusturya ve Çekoslovakya'yı işgallerinde Fransa, hükümet bunalımları ve İngiltere'nin izlediği yatıştırma politikasının sonucu olarak Almanya'ya karşı gerekli tepkiyi verememiştir. Ancak aynı durum Polonya'nın işgali için geçerli

---

²³ BCA, BMGMK, Belge: 030.10/220.484.4.

olmamış ve Polonya'nın Almanya'ya saldırmasından iki gün sonra Fransa, Almanya'ya savaş ilan etmiştir.²⁴

2.1.4 SOVYETLER BİRLİĞİ'NİN POLİTİK DURUMU:

1917 Ekim Devrimi'yle Rusya'da iktidara gelen Bolşevik Partisi'nin birinci amacı iktidarı elinde tutmak, ilk sosyalist cumhuriyeti ne pahasına olursa olsun yaşatmaktı. Bu amaçla Lenin'in başkanlığındaki hükümet, dış politikada ilk iş Çarlık yönetiminin yapmış olduğu gizli antlaşmaları açıklamak oldu. Böylece, Rusya Birinci Dünya Savaşı'ndan çekilmeye karar verdi. Bunun sonucunda da Almanya ve müttefikleri ile 3 Mart 1918'de Brest-Litovsk Antlaşması'nı imzaladı. Lenin, Brest-Litovsk'ta imzalanan bu antlaşmayı 'Zaman kazanmak amacıyla mekan yitirmeyi göze almak gerekir' şeklinde nitelendirmekteydi.

1924 yılında Lenin'in ölümünden sonra iktidarı eline alan Stalin, Rusya'yı ileri sanayileşmiş sosyalist bir ülke haline getirmek üzere ekonomik sorunlar üzerine eğilmiştir. Stalin, kapitalist devletlerle çevrili olduğundan ve bu devletlerden gelebilecek bir dış müdahale ile Sovyetler Birliği'ndeki rejimin yıkılmasından endişe duymaktaydı. Nitekim, 1924 yılına kadar İngiltere ve Fransa, Sovyetler Birliği'ni yıkmak için her türlü çabayı göstermiştir. İkinci Dünya Savaşı öncesinde Sovyet dış politikasını anlayabilmek için konuya bu noktadan bakmak gerekir. Daha başta Sovyet yönetimi 1919 yılı boyunca Polonya yönetimine barış görüşmelerine oturmak çağrısında bulunmuş fakat hiçbirine olumlu bir yanıt alamamıştı. 1920 yılında da gönderilen notalar, telgraflar, mesajlarda yinelenen barış çağrıları Sovyetler Birliği'nin Polonya'nın bağımsızlık ve bütünlüğünü tanımadığına ilişkin verilen güvencelerde hep sessizlikle geçiştirildi. Çünkü, Sovyetlerin bu tavrı güçsüzlük işareti olarak yorumlanıyordu.

Nihayet, 25 Nisan 1920'de Polonya orduları Sovyetler Birliği'ne saldırıya geçer geçmez Kolçak ve Denikin'i yenmiş; fakat yüksek moralli Kızıl Ordu karşısında tutunamayarak püskürtülmüştür. Böylece, Kızıl Ordu bir anda muazzam bir hızla Varşova üzerine yürümeye başlamış ve bunun üzerine müttefikler araya girerek ateşkes istemek

---

²⁴ ARTUÇ, İbrahim, **İkinci Dünya Savaşı**, Kastaş Yayınları, 1. Cilt, İstanbul, 2003, s.30.

zorunda kalmıştır. Bu olaydan sonra Sovyetler Birliği'nin varlığını kabul ettirme mücadelesi askeri alandan diplomatik alana geçmiştir. Bu alanda ise ilk mücadele Cannes'da yapılan Cenova Konferansı'nda verilmiştir.²⁵

1922 yılı Ocak ayında Müttefik devletler Yüksek Konseyi'nin Cannes'da düzenlediği bir konferansında Lloyd George uluslar arası bir ekonomik konferans toplanması önerisinde bulundu. Cenova'da toplanması kararlaştırılan konferansa Rusya dahil tüm Avrupa ülkelerinin katılması öngörüldü. Cenova Konferansı 10 Nisan 1922 günü başladı. Katılan ülkelerin sayısı bakımından o güne kadar biraraya gelmiş en büyük Avrupa konferansıydı. Sovyet delegesinin 'Türkiye'nin de konferansa çağrılması' önerisi ev sahibi İtalyanlar tarafından Türkiye'nin bir Küçük Asya devleti olarak Avrupa ülkeleri arasına çağrılmasının yakışık almayacağı gerekçesiyle reddedildi.²⁶

Sovyet baş delegesi Çiçerin Konferansta yaptığı ilk konuşmada sözü ekonomik ilişkilerden önce barış ve silahsızlanma konularına getirdi. Çiçerin şöyle diyordu:²⁷ 'Sovyet Delegasyonu, konferansın daha sonraki çalışmaları sırasında bu amaçla genel bir silah sınırlaması önerisinde bulunacağı milli militarizm yükünü hafifletmeyi amaçlayan bütün önerileri içtenlikle ve coşkuyla desteklemeyede hazır olacaktır.' Fakat başta Fransız Dışişleri Bakanı olmak üzere öteki ülkelerin temsilcilerinin çoğu bu tür silahsızlanma önerilerini yersiz ve zamansız bulduklarını belirterek reddettiler. Fransız Dışişleri Bakanı Bartho, Çiçerin'i cevaplandırırken bu konuya şöyle değinmiştir:²⁸ 'Rus Delegasyonu bu sorunun incelenmesini siyasal komisyona önerecek olursa, Fransız delegasyonunun doğrudan doğruya kesin, apaçık ve resmi bir red cevabıyla karşılaşacaktır.'

Cenova Konferansı'nda pazarlıklar, çekişmeler ve kulis çalışmalarının sürdüğü sırada birden Sovyet delegasyonunun müttefik devlet delegasyonlarıyla Almanya'ya karşı bir anlaşma imzalamak üzere olduğuna ilişkin bir dedikodu yayıldı. Almanlar, bu konferans sayesinde Versay Antlaşması'nda kendilerine dayatılan birçok maddeyi fiilen geçersiz kılmak niyetindeydiler.

---

²⁵ HOWARD, Michael, **The Mediterranean Strategy in World War II**, Weiden&Nicolson, 1968, s.121.

²⁶ **Dünya Savaşları Ansiklopedisi**, 3.cilt, Görsel Yayınlar, s.137.

²⁷ a.g.e., s.138.

²⁸ a.g.e., s.139.

Almanların telaşını farkederek Çiçerin ise gizlice Alman delegasyonu ile bağlantı kurmuş ve bir takım görüşmelerden sonra 16 Nisan 1922’de Rapallo’da özellikle müttefik ülkeler arasında bomba etkisi yapacak olan Rapallo Antlaşması’nı imzalamıştır. Bu antlaşma Sovyet diplomasisi için önemli bir başarıydı. Sovyetler Birliği zararına son derece ağır kararlar taşıyan Brest-Litovsk Antlaşması yerine bu antlaşmayla iki devlet arasında mutlak eşitlik ilkesi üzerine kurulu yeni bir düzen getiriliyordu.

Sovyet diplomasisi de bu ayrılığı derinleştirmek, işbirliği eğilimlerini güçlendirmek için bütün ustalığını kullanmaktaydı. Sovyetler Birliği’nin bu atağı Batılı devletlerin kendisini siyasal açıdan resmen tanımak zorunda bırakmıştır.

Gerçekten de sonraki iki yıl Batılı ülkelerle Sovyetler Birliği arasındaki ekonomik ilişkinin arttığı ve gittikçe daha çok sayıda siyaset adamının Sovyetler Birliği’ni artık resmen tanıdığı ve siyasal ilişkiler kurmanın zamanının geldiğine işaret eden tavırların görüldüğü dönem oldu. O kadar ki İngiliz İşçi Partisi Lideri Mac Donald, 1923 yılı seçimlerinden hemen önce yayınlanan bir kitabında İngiliz-Sovyet ticari ilişkilerinin geliştirilmesi zorunluğunu doğrularken şöyle yazıyordu: ‘Bir halkı diplomatik bakımdan tanımayı reddetme o halka ticaret yapmayı reddetmek sonucunu doğuruyorsa çok pahalıya malolan bir çılgınlıkla karşı karşıyayız demektir.’²⁹

1924 yılı Sovyetler Birliği için yeni bir dönemin başlangıcı oldu. Gerçekten de Batılı ülkeler yoğun bir ekonomik bunalım içindeydiler ve geniş Sovyet pazarına olan gereksinimleri giderek artıyordu. 16 Haziran–16 Temmuz 1924 tarihleri arasında düzenlenen ve ABD dahil bütün büyük kapitalist ülkelerin katıldıkları Londra Konferansı bu konuyu, hazırlayıcısı Amerikalı general Dawes’in adından ötürü ‘Dawes planı’ denilen bir plana bile bağlamayı kararlaştırmıştı. Ancak Sovyetler Birliği’ne sormak gereği bile duyulmamış olan bu planın ardında yatan amacı Stalin şöyle açıklıyordu: ‘Dawes Planı Amerika’da hazırlanmıştır. Aslı şu temele dayanmaktadır: Avrupa, Amerika’ya, Almanya’da Avrupa’ya borçluydu. Avrupa Amerika’ya olan borcunu Almanya’dan alacağı tazminatlar ile ödediğinden, Avrupa’nın Almanya’ya olanak yaratması gerekmektedir. Yani Almanya’ya, henüz kapitalist devletler tarafından egemenlik altına alınmamış boş

---

²⁹ **Dünya Savaşları Ansiklopedisi**, 3.cilt, Görsel Yayınlar, s.139.

pazarlar bulmalıdır ki, bu ülke tazminatlarını ödeyecek kaynaklara ve güce bir an önce kavuşabilsin. Böylelikle, Avrupalı Bağlaşıklar da bu paralarla Amerika'ya olan savaş borçlarını ödeyebileceklerdi.'

Büyük Britanya Başkanı Baldwin ise 3 Ekim 1924'de Avam Kamarası'nda Dawes Planı'nı savunurken planın özünü şöyle savunuyordu: 'Dawes Planı'nı yürürlüğe koymaktan daha iyi ve daha güvenceli bir çare yoktur.'

Tabi ki Batılı devletlerin bu planını, Sovyetler Birliği'nin önceden farkına varması Dawes Planı'nın uygulanmasını engellemiştir. Dawes Planı tasarısından da olumlu bir sonuç çıkmayışı, buna karşılık kapitalist ülkelerde ekonomik bunalımın gittikçe bastırılışı bu ülkelerin yöneticilerine Sovyetler Birliği'ni tanımaktan başka bir seçenek bırakmamıştır. Nitekim 2 Şubat 1924'de İngiltere'de seçimi kazanan İşçi Partisi Başkanı Mac Donald'ın kurduğu yeni hükümet, Sovyetler Birliği'ni resmen tanıma ve diplomatik ilişkiler kurma kararı almıştır. Bunu, 8 Şubat'ta İtalya'nın, 13 Şubat'ta Norveç'in, 25 Şubat'ta Avusturya'nın, 8 Mart'ta Yunanistan'ın, 15 Mart'ta İsveç'in, 18 Haziran'da Danimarka'nın, 19 Temmuz'da Çin'in ve 1 Ağustos'ta Meksika'nın Sovyetler Birliği'ni resmen tanımaları izlemiştir. Fransa ise uzun kararsızlıklardan sonra ve gerçekten başka çare kalmadığını görünce, özellikle saldırgan Poincare Hükümeti'nin yerine eskiden beri Sovyetler Birliği'nin tanınmasını savunmuş Edouard Herriot'un başkanlığında yeni bir hükümet gelmiş olmasının da vermiş olduğu rahatlıkla nihayet 28 Ekim 1924'te Sovyetler Birliği'ni resmen tanımıştır.

Bu arada Almanya'nın gizlice silahlanma mücadelesi ve eski gücüne dönmek istemesi Polonya halkını endişelendirmekteydi. Kendisini iki taraftan baskı içinde gören Polonya, komşu diğer devletlerin yardımından da emin değildi. Baltık devletlerinin zayıf olduklarını düşünen Polonya, Sovyetlere kısmen de olsa güvenmekteydi. Ancak Romanya tarafının sadakatinden şüphe etmemekte ve Romanya ordusunun karşı koyma gücü bakımından kendisini emniyetli görmekteydi.³⁰

---

³⁰ BCA, BMGMK, Belge: 030.10/220.484.4.

Polonyalıların batı tehlikesine karşı siyaseti ise en fazla direnç şeklinde olmuştur. Anlaşmaya sadık kalmak, Almanya'nın silahlanmasına engel olmak, anlaşma sağlanamayan davaları Milletler Cemiyeti'ne götürerek barış havası içinde Almanların aleyhine sonuçlandırmaya çalışmak ve tahrik edildiklerinde doğu Prusya'yı işgal ederek Almanya üzerine yürümek politikalarının amacıydı. Almanya'nın silahlanma iddiası, gençlerin askeri eğitimi, kruvazör inşası, yenilenme olayından sonra silahlanma meselesi çıktığı gibi bunu da doğu sınırları sorununun takip edeceği ve buların birer savaş aşaması olduğu iddia edilmektedir. Bu açık tehlikeye karşı Polonyalıların tek dayanakları Fransa'ydı. Fakat Cenevre'den dönen Zaleski'nin Herriot politikası hakkında güvence getirmesine rağmen yeni Fransız hükümetine pek bel bağlamıyordu. Bundan dolayı da askeri ve teşkilat hazırlığına çok önem vermiştir. Sovyet Dışişleri Bakanı Litvinof Sovyet-Rumen saldırmazlık anlaşması görüşmeleri sırasında Rumen temsilcilerinin yapılan görüşmelerin tartışılması gerektiğini ileri sürdükleri halde, Besarabya'nın işgalinin Sovyetler tarafından kabul edilmesi ve Sovyetlerce kabul edilme ihtimali olmayan bir formül teklif ettiklerini bildirmiştir. 13 Ağustos 1932'de Romanya'nın müttefiki Polonya tarafından Rusların da onayını alan bir formül bulunduğu halde Romanya'nın bunu da reddettiğini, Romanya delegesi Cadere Cenevre'de görüşmeler sırasında anlaşmanın kısa bir süre sonra imzalanmasını sağlayacak bir formül teklif etmişse de kendisi ertesi gün hükümetin bunu kabul etmediğini söylemiştir.³¹

Litvinof, Romanya'nın sorumlu bakanı olarak Titulescu'yu kastetmiştir. Sovyetlerle tarafsızlık anlaşmasına gerek olmadığını açıkça söylemiş oldukları halde Romanya'nın samimiyetinden şüphe edilebileceğini ve Romanya'nın anlaşmayı imzalamaya niyeti olmadığını anlaşıldığını ifade etmiştir.

Litvinof'un açıklamaları Varşova hükümeti taraftarınca memnuniyetle karşılanmış ve Dışişleri Bakan vekili Bak, Litvinof'un samimiyeti için teşekkür ettiklerini söylemiştir. Polonya hükümeti tarafından yayınlanan resmi bir açıklamada Litvinof'un Polonya'nın rolü hakkındaki ifadelerinin gerçek olduğunu onaylamakta, yalnız kendisinin kararsızlığına bakılmadan Sovyet-Rumen saldırmazlık anlaşmasının yakında imzalanmasını ümit ettiğini belirtmiştir.

---

³¹ BCA, BMGMK, Belge: 030.10/220.484.4.

Diğer taraftan Stalin kurulmakta olan bu ‘barış içinde birlikte yaşama’ düzenini Sovyetler ile Batılı ülkeler arasında varolmuş olan ve bugünde var olan bütün sorunların ve karşılıklı hak iddialarının ortadan kalktığı anlamına kesinlikle gelmeyeceğini belirtmekteydi. Sovyetler barış adına mücadele sayılan Locarno gibi girişimlerin açığa vurulmasını istemekte ve bu yüzden Sovyet dış politikasının temelini böyle bir müdahaleyi önleme üzerine kurmaktaydı. Sovyetler Birliği, bu dönemde üç şeye: 1) Para ve Sermayeye, 2) Ticarete, 3) Diplomatik Tanınmaya şiddetle ihtiyaç duyuyordu. Bunlardan diplomatik tanınma, Sovyetler Birliği’nin 1933 yılında ABD tarafından tanınması ve yine 1935 yılında da Milletler Cemiyeti’ne alınması ile tam anlamıyla gerçekleşmiştir. Bu dönemde, Sovyetler Birliği’nin izlediği politika genel olarak ‘saldırmazlık ve tarafsızlık politikası’ şeklinde tanımlanabilir.³² Sovyetler Birliği, bu barış politikasını tutarlı ve kararlı bir şekilde sürdürdü ve aynı zamanda Milletler Cemiyeti’nin üyesi olan Habeşistan’ın hak eşitliği ve bağımsızlığı ilkesini ve İspanya’nın meşru cumhuriyetçi hükümetinin, Alman-İtalyan müdahalesine karşı mücadelesinde demokratik ülkeler tarafından desteklenmesi hakkını savundu.

Diğer taraftan, 1933 yılından itibaren Hitler Almanya’sının genişlemeye ve çevresini tehdit etmeye başlaması, Sovyet Rusya’da endişe yaratmıştır. Bunun üzerine Sovyetler Birliği, 1935 yılında Fransa ve Çekoslovakya ile ittifaklar yapmak zorunda kalmıştır. Bu ittifaklar Almanya’nın yaşam alanı projesini hayata geçirmesini önlemek için yapılmıştır. Bununla beraber Sovyetler, görünüşte silahsızlanmayı istemeye başlamış faşist saldırganların önünü almak için olanakları ölçüsünde her şeyi yapmıştır. Sovyetler Birliği, kolektif güvenliğin önyakçısı ve öncü savaşçısı olarak öne çıkmıştır. Daha 6 Şubat 1933’te Sovyetler Birliği temsilcisi V. M. Litvinov, Genel Silahsızlanma Komisyonu’nda, saldırının ve saldırganın tanımının yapıldığı bir deklarasyonun kabul edilmesini önermiştir. Sovyetler Birliği, saldırganı tanımlama önerisinde, genel güvenlik ve maksimal silahsızlanma üzerine daha kolay bir anlaşma yararına, kendilerini haklı çıkarmaları için her türlü bahanenin önünü almak amacıyla saldırgan kavramını mümkün olduğunca tam olarak tanımlama zorunluluğundan hareket etmiştir. Ancak konferans, İngiltere ve Fransa’nın önderliğinde Almanya’nın çıkarına ve yararına bu öneriyi reddetmiştir.

---

³² SANDER, Oral, a.g.e., s.40.

Böylece, Sovyetler Birliği gelişen Avrupa olaylarına bir bakıma seyirci kalmayı uygun görmüştür.

Sovyet ileri gelenlerine göre, kapitalist devletler ile faşist devletler arasında çıkacak bir savaş her iki tarafı da yıpratacak, sonunda dinç kalacak olan Sovyetler Birliği dünya ihtilali amaçlarına ulaşacaktı. Bu düşüncenin sonucu olarak, Sovyetler yeni bir dış politika izlemeye başlamış ve Almanlar ile görüşmelere başlamıştır.³³ Almanya'nın, Avusturya ve Çekoslovakya'yı işgal etmesinden sonra ortaya çıkan ekonomik buhran, artık sorunu pazarlarda rekabet ve ticaret savaşından daha çok dünyanın nüfuz alanlarının ve sömürgelerin askeri eylemlerle yeniden bölüşülmesi sorunu haline getirmiştir.

Başlangıçta, bu ülkeye karşı çeşitli devletlerle beraber ortak bir tutum alınmaya çalışılmış ancak Fransa ve İngiltere ile yapılan görüşmelerden bir sonuç alınamamıştır. İngiltere ve Fransa ile görüşmeler devam ederken Almanya Dışişleri Bakanı Ribbentrop Moskova'ya gelmiş ve tüm batılı ülkeleri şaşkırtan Sovyet-Alman Saldırmazlık Antlaşmasını Sovyet Dışişleri Bakanı Molotov ile birlikte 23 Ağustos 1939 tarihinde imzalamıştır.³⁴ Anlaşmaya göre İkinci Dünya Savaşı öncesi Doğu Avrupa'da Sovyet-Alman çıkar alanları belirlenmiştir.

2.1.5 ABD'NİN POLİTİK DURUMU:

Birinci Dünya Savaşı'ndan sonra Amerika Birleşik Devletleri, Avrupa'daki olaylardan uzak durmaya, *yalnızcılık* politikası izlemeye karar vermişti. Bundan dolayı Amerikan Senatosu Milletler Cemiyeti'ne girmeyi reddetmişti. 1920'li yıllarda Amerika'nın Avrupa'daki diplomatik ilişkileri ekonomik olaylardan öteye gitmemekteydi. Ayrıca, Amerika savaştan sonra asker gücünü azaltma yoluna gitmişti. 1929 yılında meydana gelen ekonomik buhranın temelinde bir üretim fazlalığı olgusu yatmaktaydı. Avrupalı güçlü ülkeler olsun, geri kalmış diğer ülkeler olsun savaşın getirmiş olduğu ağır borç yükü ve parasızlık içinde yeterli alıcılar değillerdi. Bu maksatla Dawes ve Young planları hazırlanmıştır. Bu planların amacı, Avrupa ülkelerine dış alımı yapabilmeleri için borç ve kredi sağlamaktı.

³³ UÇAROL, Rifat, a.g.e., s.535-536.

³⁴ ARTUÇ, İbrahim, a.g.e., s.25.

Bu olayın ortaya çıkmasıyla birlikte Amerika Birleşik Devletleri 18 Eylül 1931 yılında Japonya Mançurya'ya saldırana kadar iç politika ile ilgilenmeye ağırlık vermiştir. Saldırıdan birkaç gün sonra Japon Silahlı Kuvvetleri Güney Mançurya'nın stratejik bir kaç noktasını işgal etmiştir. Bu olay, Amerikan Dışişleri Bakanı Stimson'a göre sıradan bir saldırı değil, bilakis uzun süre dikkatli ve sistematik bir şekilde planlanmış bir hareketti. Buna ilave olarak Amerika bu işgali 27 Ağustos 1928'de yapılan Kellogg-Briand Anlaşması'na göre Japonya'nın yerine getirmesi istenen yükümlülükleri kasten ve alaycı bir şekilde karşı gelmesi olarak değerlendirilmekteydi.

Bu arada ABD, Milletler Cemiyeti'den Japonya'nın yükümlülüklerini yerine getirmesi için uyarıda bulunmasını talep etti. 20 Ekim 1931'de benzer notalarla Çin ve Japonya'nın dikkatini çekti. 1932 yılının başlarında Çin ve Japonya arasındaki düşmanlık Şangay bölgesine yayıldı. Amerika bu duruma Milletler Cemiyeti kanalıyla çözüm aramış, ancak çok fazla bir gelişme elde edememişti. Gelişen olayları Amerika'nın Japonya Büyükelçisi Joseph C. Grew, Dışişleri Bakanı Stimson'a Japonya'nın yabancı milletlere karşı halkında düşmanlık duygusunu arttırdığını ve savaş için ordusunu silahlandığını, bundan dolayı özellikle Amerika'nın Mançurya olayında elindeki kuvvetleri güçlendirmesi gerektiğini belirtmiştir.³⁵

Diğer taraftan Amerikan halkı, Nazi karşıtı olmasına rağmen, Nazilerin 1933 yılından sonraki faaliyetlerini Avrupa'nın iç sorunu olarak görmekte ve onların faaliyetlerine herhangi müdahalede bulunma gereği duymamaktaydı. 1932 yılında yapılan başkanlık seçimlerinde Cumhuriyetçi Parti adayı Hoover, Demokrat Parti'nin başkan adayı Roosevelt karşısında yenilgiye uğradı.³⁶ Roosevelt 1932 yılı Kasım ayında Başkan seçilmiş olmasına rağmen Amerikan Anayasası uyarınca ancak 1933 yılı Martı ayında resmen ve fiilen görevine başlayabildi. Başkan Roosevelt 4 Mart 1933 yılında görevine başlarken yaptığı yemin ve açılış töreni konuşmasında Amerika Birleşik Devletleri'nin *İyi Komşu Politikası*'ni³⁷ uygulacağını bildirmiştir.

---

³⁵ WEIGLEY, Russell F., **Amerikan Savaş Yöntemi**, Bloomington: Indiana Üniversitesi Yayını, 1973.

³⁶ **Dünya Savaşları Ansiklopedisi**, 3.cilt, Görsel Yayınlar, s.139.

³⁷ Department of State, **Peace and War, United States Foreign Policy, 1931-1941**, United States Government Printing Office, Washington, 1943, s.1.

Bu politika Şu demekti ‘Komşu önce kendine saygı duymalı, nk böyle yaparsa diğerlerinin haklarına saygı duyar. Eğer komşu kendi yükümlülüklerine saygı duyarsa, komŐulardan oluşan bir dünyanın anlaŐmalarına da saygı duyar.’ ABD bu politikayı benimsedi ve Batı Yarımkresi’nde ve dünyanın her yerinde uygulamaya başladı. Nitekim buhranlı yılların karışıklığı ve gerginliği ilk meyvelerini Aralık 1933’te Montevideo’da yapılan 7 nci Uluslararası Amerikan Konferansı’nda verdi. Böylece karşılıklı ticaret anlaŐmalarıyla yeni bir dostluk ve dayanıŐma dönemine girildi. ABD’nin bu dönemde dış politikası gayet yalındı. Bu yalın politikayı Avrupalı devletlerin aralarındaki çekiŐmelerin dışında kalmak ve olası bir savaştan uzak durmak Şeklinde zetleyebiliriz.

Amerikan halkı savaşa karŐıydı. Ancak 1930’lu yılların başlarında Avrupa’da ve Asya’da meydana gelen tehlikeli gelişmeler (Nazi partisinin yükseliŐi, Alman saldırganlığı ve Japonya’nın Mançurya’ya saldırması) karşısında Amerika’nın savunma politikasını tekrar gözden geçirmesi gerekmektedir. 1933 yılında ulusal savunma harcamalarını 270.000.000 dolara indiren ABD’nin askere kayıtlı insan sayısı da 115.000’di. Genelkurmay Başkanı General Douglas MacArthur tarafından bu rakamların, ABD’nin Avrupa’da ve Asya’da meydana gelen tehlikeli geliŐmelerin sonuçlarından etkilenmemesi için yetersiz olacağı düŐünülmektedir. Çok fazla geçmeden 1936 yılı Nisan ayında Amerikan Savaş Departmanı askere kayıtlı insan sayısını 165.000’e yükseltti ve askeri bütçesini arttırdı. Aslında ABD burada bir paradoks ile ortaya çıkmaktaydı. nk kendisi silahsızlanma konferansları düzenlemekte ve ancak burada dünya barışının sürekliliği için silahlanılması gerektiğini söylemekteydi. 1935 yılında kendini savaş dışında tutmak için düŐmanlara ihraç edilen silahlar üzerinde ambargo uygulanması fikri Amerikan halkı arasında da destek buldu.

Japonya’nın 1937 yılında Çin zerindeki emelleri ve eylemleri ABD’de Alman ve Japon karşıtı duyguları güçlendirdi. Birbirini takip eden yıllar boyunca ABD hükümeti uluslararası iliŐkilerdeki bozulmayı nleme ve dünya barıŐını sürdürmek için sözlü ve fiili eylemlere girişti.

1937 yılında Başkan Franklin D. Roosevelt, Őikago konuşmasında saldırganların karantina altına alınması için söz verdi. nk, Amerika Birleşik Devletleri bu

genişlemeye diplomatik olarak karşı çıkmaktaydı. Bu arada Japonya kısa süreli savaşlarla bir çok yere sahip olmaya başlamış ve Amerika bunu tehlikeli görmeye başlamıştı. Bu yüzden ABD 1938'in başında iki okyanusta da savaşacak şekilde planlar hazırlama ihtiyacı duydu. Amerikan politikacıları ülkenin güvenliğinin İngiliz İmparatorluğu'nun Avrupa'da hayatta kalmasına ve Pasifik'te Amerikan donanmasının savunma hattı oluşturmasına bağlı olduğuna belirtmekteydiler. Bu da Alaska'dan Hawai'yi geçerek Panama'ya kadar olan yerlerin kontrol altına alınmasını gerektirmekteydi.

1939 yılıyla şiddetlenen olaylar nedeniyle halk çok fazla istemese de ABD'nin dış politikası değişmiştir. Bu tarihten itibaren Amerikan dış politikası Mihver devletlerin ilerlemesini kontrol etmek ve mümkün olduğunca müttefiklere destek sağlamak olarak belirlenmiştir. Aslında ABD, Avrupa ve Uzakdoğu'ya aldatıcı bir mesafe koymuş gibi görünse de artık olaylara yavaş yavaş müdahil olmuştur.

2.1.6 JAPONYA'NIN POLİTİK DURUMU:

Birinci Dünya Savaşı'ndan sonra, Japonya Uzakdoğu'nun en güçlü devleti haline gelmişti. Naziler, Almanya'da güçlenirken Japonya gizlice Pasifik adalarında güçlenmiş, 1931 yılında Çin'in kontrolünde bulunan Mançurya ve Tientsin'a, 1932'de de Şanghai'ya saldırmıştır. Başlangıçta Milletler Cemiyeti bu olaya seyirci kalmış, ancak Lytton komisyonunun raporuna göre Japonya'nın Mançurya'yı işgali ve burada bağımsız Mançuka Devleti'ni kurmasının uluslararası yükümlülüklerin temel prensipleriyle uyumlu olmadığı ifade edilmiştir. Bu rapor 24 Şubat 1933'te Milletler Cemiyeti'nce de kabul edilmiştir.

Bunun üzerine 27 Mart 1933 tarihinde Japonya Milletler Cemiyeti'nden ayrıldığını bildirmiştir.³⁸ 1935 yılının sonlarında ise Kuzey Çin'de 'özerklik hareketi' adıyla bir mücadeleye girmişti. Bunun amacı, Çin'in geri kalan kısmından kuzey eyaletlerini ayırarak onları Japon egemenliğine sokmaktı. Tüm bu gelişmeler bölgede menfaatleri bulunan Sovyet Birliği ve ABD'de protestolara, Japon düşmanlığına ve Uzakdoğu'da güç mücadelesinin yeniden başlamasına neden olmuştur. Bu arada Japonya, Almanya ile

---

³⁸ Department of State, a.g.e, s.7.

birlikte ortak tehlike gördükleri Sovyetler Birliği'ne karşı bir denge oluşturmak için 25 Kasım 1936'da ile beraber Anti-Komitern Pakti'nı³⁹ oluşturmuştur. İtalya ise 5 Kasım 1937'de Roma'da imzalanan bir anlaşma ile Anti-Komitern Pakti'na katılmıştır.

Japonlar bundan sonra Çin'in bütününe gözlerini dikmişler ve ABD'nin protestolarına aldırmayarak, 7 Temmuz 1937'de Çin'i istilaya başlamışlardır. Böylece Japonya savaşı genişletmiş ve Avrupa kolonilerini ele geçirmiştir. Japonya'nın bölgedeki bu girişimleri, ABD, İngiltere ve Sovyetler Birliği ile arasındaki ilişkileri iyice gerginleştirmiştir. Sözü edilen üç devlet Japonya'ya karşı Çin'e yardım etmeye başlamıştır.⁴⁰ Bu durum 1938 yılında Japonya'ya karşı bir Amerikan ambargosunun başlamasına neden olmuştur.⁴¹

2.1.7 İTALYA'NIN POLİTİK DURUMU:

Birinci Dünya Savaşı'na büyük ümitlerle giren İtalya yenen devletlerden olmasına rağmen savaştan yorgun düşmüş ve savaş sonunda yapılan anlaşmalarda istediklerinin çoğuna kavuşamamıştır. Bu ise, İtalyan kamuoyunda müttefiklerine karşı bir kırgınlık ve kızgınlık yaratmıştır. Bu tepki, savaşın getirdiği maddi ve manevi kayıplarında etkisiyle çoğalarak İtalya'da devlet otoritesinin zayıflamasına sebep olmuştur. Ayrıca savaş, ekonomik yaşamda da büyük değişikliklere neden olmuştur. İşte tüm bu olumsuz olaylar 1922 Ağustos ayında işçilerin genel greve gitmelerine, 28 Ekim 1922'de Mussolini yönetiminde faşist partisinin 'Kara Gömleklileri'nin Napoli'den Roma üzerine yürümesine ve hükümetin çekilmek zorunda kalmasına yol açmıştır. Böylece, 30 Ekim 1922'de Kral III: Victory Emmanuel'de Başbakanlığa Mussolini'yi getirmiş ve İtalya'da Faşist yönetim kurulmuştur. İtalya, dış politikada Akdeniz'i kendi denizi olarak tanımlamış ve çevresinde sömürge kurmaya yönelmiştir.

İtalya'nın bu yeni yayılma ve genişleme politikası Doğu Akdeniz ülkelerinde huzursuzluk yaratmıştır. Bu arada İtalya, Yugoslavya ve Yunanistan ile toprak yüzünden anlaşmazlığa düşmüştür. 1927'de Arnavutluğu koruyuculuğu altına almıştır. Diğer taraftan

---

³⁹ PARKER, R.A.C., a.g.e., s.89.

⁴⁰ UÇAROL, Rifat, a.g.e., s.536.

⁴¹ PARKER, R.A.C., a.g.e., s.87-92.

ise 1929 yılında Türkiye'nin İtalya'dan denizaltı sipariş etmesi ABD, İngiltere, Fransa ve Yunanistan'da tepki uyandırmıştır. İtalya'nın Türkiye'ye denizaltı yapmasının ve denizaltıcı personel vermesinin altında yatan gerçek nedenin, İtalya'nın olası bir savaşta Türk deniz kuvvetlerinin Akdenizde ne tür bir tesir yapacağını araştırmak ve öğrenmek istemesinden kaynaklandığı ve Fransa ile ABD'nin bu durumu takip ettikleri Washington büyükelçiliğimiz tarafından bir raporla bildirilmiştir.⁴²

Ancak daha sonra Mussolini'nin Anadolu'yu da genişleme alanı içine alma düşüncesi Türk İtalyan ilişkilerinde gerginlik yaratmıştır. 1934 yılında İtalya dışişleri bakanı Suvich'in İngiltere seyahati hakkında Londra büyükelçiliğimizin 27 Nisan 1934 tarihli bir raporuna göre.⁴³

İtalya dışişleri bakanı Suvich'in İngiltere'yi ziyareti sırasında Suvich, Başbakanı, dışişleri bakanını ve Aden'i ziyaret etmiş, ziyaretlerde hayli tartışılrsa da bu tartışmalardan Avrupa barışı için doğal olarak hiçbir netice elde edilememiştir. Fransa ve Almanya olmadan bir karar alınması imkansızdır. İtalyanlar bu ziyaret yoluyla, silahları azaltma konusunda İngilizlerin önerilerine bir dereceye kadar yaklaşmış olduklarını göstermekle beraber Fransa'ya karşı manevi bir zorlama yapmak istemişlerdir.

İtalya'nın bu politikası, 1934'te Balkan Paketi'nin kurulmasında önemli rol oynamıştır. İtalya İkinci Dünya Savaşı öncesi dönemde Milletler Cemiyeti kararlarına karşı çıkmış ve Balkanlar ile Kuzey Afrika'da genişleme politikası izlemiştir. 3 Ekim 1935 yılında İtalya'nın artan nüfusunu beslemek ve hammadde ihtiyacını karşılamak için Habeşistan'a saldırmıştır.⁴⁴

Batı da ise özellikle Kuzey Afrika'da Fransa ile Akdeniz egemenliği için çekişmeler başlamıştır. Bu saldırının ardından İtalya Milletler Cemiyeti tarafından saldırgan ilan edilmiş ve cemiyet, üye ülkelerden İtalya'ya karşı zorlayıcı bazı tedbirler alınmasını istemiştir. Habeşistan'ın işgali İtalya açısından bir dizi sonuç doğurmuştur. İtalya bu tarihten itibaren Fransa ve İngiltere'den uzaklaşmış ve kendisi gibi faşist bir

---

⁴² BCA, BMGMK, Belge: 030.10/267.801.6.

⁴³ BCA, BMGMK, Belge: 030.10/221.490.7.

⁴⁴ ARMAOĞLU, Fahir, a.g.e., s.251-254.

düzenle yönetilen Almanya'ya yaklaşmıştır.1936 yılında Almanya ile Berlin-Roma Mihveri kurulmuştur. Almanya'nın 14 Mart 1939'da Çekoslovakya'yı işgal etmesinden esinlenen İtalya 7 Nisan 1939'da Arnavutluk'u işgal etmiştir. Avrupa'da cereyan eden bu iki olay sonucu artık dünya barışının sürekliliği resmen tehlikeye girmişti. Bunun üzerine Büyük Britanya ve Fransa çok fazla gecikmeden Polonya, Yunanistan ve Romanya'yanın bağımsızlığına karşı gerçekleştirilecek saldırılarda bu ülkelere destek sözünü vermişlerdir. Bir sonraki saldırılar için diplomatik ilişkiler gelişmiş, Büyük Britanya, Fransa ve Sovyetler Birliği genel bir cephe oluşturmuşlardır. İtalya ve Almanya Arasındaki Berlin-Roma mihveri ise; 1939'da Almanya'nın savaşa girmesinden 9 ay sonra, İtalya'nın Almanya'nın yanında savaşa girmesi ile daha da pekişmiştir.

2.2. NORMANDİYA ÇIKARMASI ÖNCESİNDEKİ POLİTİK VE ASKERİ GELİŞMELER:

İkinci Dünya Savaşı, Danzig sorununun uzaması üzerine⁴⁵ 1 Eylül 1939 günü sabahının ilk saatlerinde Almanya'nın savaş ilan etmeksizin Polonya'ya saldırması ile başlamış olduğu kabul olursa da aslında savaşın nedeni, Birinci Dünya Savaşı'ndan sonra dünya siyasetinin yürütülmesi konusunda tam bir mutabakat sağlanamamış olmasından ve Avrupa devletlerinin Napolyon Savaşları sonrasında Prens Matternich'in 'Avrupa hürriyet değil, barış istiyor' ifadesinde, sömürgeciliğin ortak paylaşımında içine düştükleri istikrarsızlıktan kaynaklandığı, uluslar arası strateji uzmanlarının müşterek kanaatidir. Fransa ve İngiltere 3 Eylül 1939'da Almanya'ya karşı savaş ilan etmelerine rağmen batıda ikinci bir cephe açma ihtiyacı duymamışlardı. Çünkü, Polonya'nın Almanya'ya karşı direneceğini düşünmüşlerdi. Ancak, Sovyetler Birliği'nin Almanya'ya destek vermesi, Fransa ve İngiltere'nin planlarını bozmuştur. Her iki devlet tarafından da işgale uğrayan Polonya çok fazla direnememiş, 5 Eylül 1939'da Alman kuvvetleri Vistül'ü geçmişler ve 11 Eylül'de de San sahillerine ulaşmışlardır.

Bu arada 1921 yılından itibaren Fransa'nın Polonya'ya resmi sözü vardı ve bu sözler çok açıktı. Fransız parlamentosu da bunları onaylamıştı. İngiltere ise 25 Ağustos'tan bu yana Polonya'nın müttefiki olarak bulunuyordu. Antlaşmaya gereğince Polonya'nın

⁴⁵ CAŞIN, Mesut. H., "Normandiya Çıkarması II", **MSI, Aylık Savunma Teknolojileri Dergisi**, Yıl: 2006, Sayı: 013, s.74.

Alman kuvvetleri tarafından istilası halinde İngiltere ve Fransa Almanya'ya ile doğrudan savaşa girecekti. Nitekim, Fransa ve İngiltere'yi savaşa sokan neden Polonya'nın bağımsızlığı için ortak olarak verdikleri sözün bir sonucuydu. Bu savaş yalnız batıda iki büyük devletle Almanya arasında kalmamış İngiliz İmparatorluğu topluluğunun diğer parçaları da birleşik hareket için İngiltere'nin yanında yer almışlardı. 3 Eylül'de Avustralya ve Yeni Zelanda, 6 Eylül'de Güney Afrika, 10 Eylül'de de Kanada Almanya'ya savaş ilan etmişlerdir.

Bununla beraber Batı cephesi sakin olduğu halde Doğu cephesi çok hareketli bir hal almıştı. 15 Eylül'den itibaren Alman kuvvetleri Varşova'nın kenar mahallelerine kadar ulaşmışlar ve şehri uçaklar ile çok şiddetli bir şekilde bombalamışlardı. Polonyalılar Baltık'tan Karpatlara kadar sert bir baskı altında çekilmişlerdir. Wehrmacht ünlü Danzig koridorunun korumalığını bırakarak birlikleri geniş bir şekilde yayılmış olduğu halde doğuya, Rusya'ya doğru ilerleyen bir Polonya ordusunun bazı kısımlarını ayırmaya muvaffak olmuştur. Güneyde Radom bölgesinde yapılan birçok muhabereleden sonra Vistül kolayca geçilmiş ve Alman motorlu birlikleri Lwow yönünde şehrin içerilerine doğru ilerlemeye başlamışlardır. Çekilmekte olan Polonya tümenleri hemen her yerde ezilmeye başlamıştır.

Üç hafta sürecinde Polonya ordusu yenilgiye uğratılmıştır. Fransa ise bazı hücum tümenlerinin hazırlıklarını bitiremediğinden Polonya'ya yardım edememiştir. Bu arada Rusya da Polonya'nın diğer yarısını işgal etmiştir. Böylece, 28 Eylül 1939'da Moskova'da Almanya ve Sovyetler Birliği arasında paylaşılmıştır.

Amerika ise resmi olarak savaşa girmeden önce, Fransa ve İngiltere'ye tank ve silahlarla destek sağlamaktaydı. Amerika, destroyerlerini Alman U-botlarına karşı, Atlantik okyanusunda karakol yapması ve denizaltı tehdidini engellemek maksadıyla İngiltere'ye vermişti. Ayrıca, Atlantik sınırındaki savunma üslerinin sorumluluğunu ve haklarını İngiltere'ye devretmişti.

İngiltere ve Fransa'nın pasif savunma stratejisini uygulaması nedeniyle Sovyetler Birliği Baltık ülkelerine yönelmiştir. M.Molotov'un da etkisiyle üç Baltık devletiyle

birleşik yardım anlaşması yapılmıştır. İlk olarak 5 Ekim 1939'da Letonya ile, 10 Ekim'de Litvanya ve 29 Ekim'de Estonya'da Sovyet yanlısı hükümetler kurulmuştur. Finlandiya ise bu tür müdahaleye karşı çıkmış, bunun üzerine Sovyetler Birliği 1939 yılı Kasım ayında Finlandiya'yı işgale başlamıştır.⁴⁶ Diğer taraftan durum gittikçe müttefikler adına kötüleşiyordu. Finliler Viipuri'yi kaybetmişlerdi. Finlandiya hükümeti sürekli yardım istiyordu.

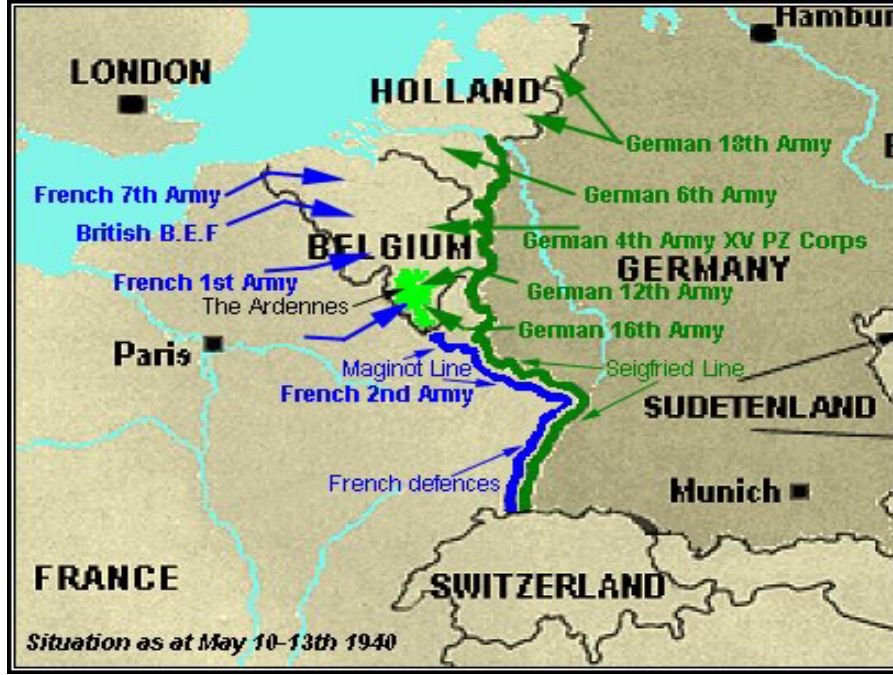
M.Chamberlain'in 11 Mart'ta yapılan bir beyanatına göre 100.000 kişilik bir seferi kuvvetin Finlandiya'ya sevk edileceği anlaşılıyordu. Bu kuvvetler Norveç ve İsveç'ten direkt olarak geçirilecekti. Fakat bu plan uygulanmıştır. Ancak, bu saldırgan tutum üzerine Milletler Cemiyeti, Sovyetler Birliği'ni cemiyetten çıkarma kararı almış ve alınan tüm bu önlemler 12 Mart 1940⁴⁷ tarihinde Finlandiya'nın Sovyetlere teslim edilmesini engelleyememiştir.

Fransa ve İngiltere, Almanya üzerindeki baskıyı artırmak için İsveç'ten Almanya'ya gelen demir madenin kesilmesi gerektiğine karar vermişlerdir. Bunun üzerine Norveç kıyılarının mayınlanması ve Narvik limanının ele geçirilmesini hedeflemişlerdi. Ancak, Almanya erken davranmış, 9 Nisan 1940'ta Danimarka ve Norveç'i, 10 Mayıs 1940'ta Hollanda, Belçika ve Lüksemburg'u işgal etmiştir. Almanlar ilk günde Hollanda'daki Mass Arnhem ve Luxsenbourg şehrini alarak ilerlemişlerdir. Bu arada Fransa'nın kuzeyinde bulunan İngiliz ve Fransız birlikleri harekete geçerek Belçika sınırını aşmışlar ve taarruzu önlemek için tedbir almışlardır.

---

⁴⁶ ARMAOĞLU, Fahir, a.g.e., s.363-364.

⁴⁷ ARTUÇ, İbrahim, a.g.e., s.59-63.

Şekil 2.2.1 10-13 Mayıs 1940 yılındaki durumu gösteren harita.

İşgalin dördüncü günü her yer Alman akını karşısında çok zor duruma düşmüştü. Bu fırsatı iyi değerlendiren Almanya ise zaman kaybetmeden Hitler'in orduları tarafından girilemez kabul edilen Arden ormanları üzerinden Fransız ordusuna karşı *yıldırım savaşı* hareketi başlatmıştır.⁴⁸ 26 Mayıs 1940'da BEF Dunkirk sahiline çekilmek zorunda kalmış ve Almanlar tarafından tuzağa düşürülmüştür. İngilizlere kanaldan kaçış fırsatını, İngiliz general Sir Alan Brooke'un komutası altındaki kolordusu ile mükemmel bir oyalama mücadelesinin verdiği söylene de; bunda Alman general Gerd von Rundstedt'in bir sonraki safha (Fransa'nın işgali) için tanklarını korumak maksadıyla durdurmasının ve İngiliz Kraliyet donanmasının acil olarak bölgeye gönderilmesinin büyük payı olmuştur. Bu sayede 338.000 İngiliz askeri Dunkirk'ten başarılı bir şekilde tahliye edilmiştir.⁴⁹ Komutanlar arasında gelecekte ikinci cephe Kara Kuvvetleri Komutanı olacak olan Tümgeneral Bernard Montgomery de bulunuyordu. Böylece, Almanya 1940 yılı Mayıs ayında Fransa'nın işgali için Hollanda ve Belçika'ya girmiştir.

10 Haziran 1940'ta Hitler'in desteğini alan Benito Mussolini İngiltere ve Fransa'ya savaş ilan etmiştir. 1940 yılında meydana gelen olaylar ise Amerika'nın hareket tarzını

⁴⁸ D'ESTE, Carlo, **Decision In Normandy**, Konecky&Konecky, Old Saybrook, 1994, s.17.

⁴⁹ RYAN, Cornelius, **The Longest Day**, Simon&Schuster, Newyork, 1959, s.44.

hızlı bir şekilde değiştirdi. Norveç, Danimarka, Hollanda, Belçika, Lüksemburg ve Fransa'nın Almanya tarafından işğali Amerika'nın harekate geçmesine sebep olmuştur. Fransa, 22 Haziran 1940'ta Compiègne mütarekesi ile yenilgiyi kabul etmiş ve Almanya'nın, Fransa'nın kuzey yarısı ile Atlantik kıyılarına yerleşmesini onaylamıştır. İşgal edilmeyen bölgede ise Birinci Dünya Savaşı'nın ünlü kahramanı, Mareşal Petain başkanlığında Vichy'de yeni bir Fransız hükümeti kurulmuştur.⁵⁰ Böylece Hitler, Fransız Deniz Kuvvetlerinin İngiliz Kraliyet Donanması ile birleşmesini engellemiş ve İngilizleri kendi ülkesine kadar çekilmek durumunda bırakmıştır. Ayrıca, Fransa işgal edilirken İngiltere'nin herhangi bir yardımda bulunmaması bu iki ülke arasındaki ilişkileri olumsuz etkilemiş, özellikle İngilizlerin kendi limanlarında bulunan Fransız savaş gemilerine el koyarak Cezayir'in Mers-el-Kebir limanında demirli bulunan Fransız donanmasını batırması ilişkileri tamamıyla koparmıştır.

Almanya'nın bundan sonraki stratejisi, İngiltere'nin deniz egemenliğine son verilmesi ve dünya siyasetinde söz sahibi olunması amacıyla 13 Ağustos 1940'ta İngiltere'yi havadan bombalamaya başlamak olmuş, ancak bunda başarısız olunması nedeniyle 27 Eylül 1940'ta Almanya, İtalya ve Japonya arasında 'üçlü pakt' imzalanmıştır. 20 Kasım 1940 ile 25 Mart 1941 tarihleri arasında Macaristan, Romanya, Slovakya, Bulgaristan ve Yugoslavya 'üçlü pakt'a alınmış, fakat Yugoslavya 27 Mart 1941'de pakttan yana olmayan tavırlar sergilemiş ve Sovyetler Birliği'nden yana bir politika izlemiştir.

Hitler, İngiltere'nin savaşa ABD ve Sovyetler Birliği'ni yanına alarak devam edeceğini, bu iki devletten biri saf dışı bırakılırsa İngiltere'nin teslim olacağına düşünmüştür. Hitler'in düşüncesine göre mantıklı olan Sovyetler Birliği'nin saf dışı bırakılmasıydı. Böylece, Sovyetler Birliği etkisiz hale getirilirse Japonya'nın Uzakdoğu da ki etkinliği artacak, dolayısıyla ABD bu ülkeyle meşgul edilecek, Avrupa ve İngiltere'ye olan desteğinin azaltılması sağlanmış olacaktı.

1940 yılında İtalya'nın Almanya yanında savaşa girmesiyle birlikte müttefiklerle çeşitli yerlerde çatışmalar yaşanmaya başlanmıştır. İtalya, Cebelitarık, Malta, İskenderiye

---

⁵⁰ APATAY, Çetinkaya, **Atlantik'te Olup Bitenler**, Deniz Basımevi Müdürlüğü, İstanbul, 2005, s.610.

ve Süveyş'e, İngiltere ise Rodos ve İtalya'nın endüstri bölgelerine saldırdılar düzenlemiştir. İtalyanlar Trablusgarb üzerinden Mısır'a yapılan saldırılarda başlangıçta başarı sağlamış olsalar da, daha sonra Bingazi ve Habeşistan kaybedilmiştir. Bunun üzerine Afrika'da beklediğini elde edemeyen İtalya sinerjisini Yunanistan'a çevirmiştir. Ancak, İtalya Yunanistan'da da başarısız olmuş, hatta Arnavutluk'u da Yunanistan'a kaptırmıştır.⁵¹

Almanya, 1941 Şubat ayı sonlarında Kuzey Afrika ve Balkanlarda bocalayan İtalya'ya yardım etmek ve Sovyetler Birliği'ne saldırmadan önce güneyini sağlama almak amacıyla bu bölgedeki harekate katılmak zorunda kalmıştır. Almanlar, Kuzey Afrika ve Balkanlar'da yayılma göstermiş ve stratejik konumda olan Girit adasını işgal ederek bölgeyi kontrol altına almıştır. 18 Haziran 1941'de Türkiye ile de bir saldırmazlık paktı imzalamış ve artık Almanya'nın Sovyetler Birliği'ne saldırmazlıkta hiçbir engel kalmamıştır.

Bu arada, Amerika Birleşik Devletleri'nde de Nazilere ve Hitler'e karşı kötü yönde bir kamuoyu oluşmuştur. Amerika savaş öncesi dönemde sürdürdüğü yalnızcılık politikasını savaş başlangıcında da sürdürmüştür. Almanya savaşta üstün duruma geçince ABD'nin tutumu değişmiş, 4 Kasım 1939'da alınan karar gereği harp malzemesi ihracatına izin verilmiştir. Ancak, bu sistemden sadece deniz kuvvetleri üstün olan ve Atlantik'e de hakim olan İngiltere yararlanabilmiştir.

10 Haziran 1940'ta Roosevelt Charlottesville, Virginia konuşmasında daha ileri giderek Almanya ve İtalya'nın düşmanlarına karşı yardım edeceği sözünü vermiştir. Aynı zamanda Haziran'da deniz kuvvetleri ve savaş departmanına iki cumhuriyetçi atayarak kendini güvenceye almıştır. (Frank Knox ve Henry L. Stimson) 1940 yılında Amerika tarihinde ilk kez barış zamanı askere alma servisini (The Selective Service and Training Act) kurmuştur. Bir ay içerisinde 16 milyon insanı askere almıştır.

İngiltere ise 1940 yılı boyunca akılcı bir şekilde nihai zafer olasılığını düşünmeden çarpışmış, bu durum Hitler'in 22 Haziran 1941'de Rusya'yı işgal etmesine kadar

---

⁵¹ ARMAOĞLU, Fahir, a.g.e., s.371.

sürmüştür. 14 Ağustos 1941’de ABD Başkanı Roosevelt ile İngiltere Başkanı W.Churchill, Arjantin’de Newfoundland tüm savaşı stratejisini ve gelişen olayları değerlendirmek üzere bir araya gelmişlerdir. Amerikan tarihinde yine ilk kez savaş ilan etmeden önce Amerikalı komutanlar bir araya gelme ihtiyacı duymuşlardır. Bunun sonucunda ‘Atlantik Bildirisini’ yayınlamışlardır.⁵² Artık, İngiltere de ABD ile birlikte Mihver devletlerine karşı hareket etmeye karar vermiştir. Buna ilave olarak İngiltere Genelkurmay Başkanı 1941 yılı Eylül ayında Avrupa harp sahasında amfibi hareketin uygulanabilirliği görevinin araştırılmasını Amiral Lord Louis Mountbatten ve Onun Birleşmiş Harekatlar Karargahı’ndan istemiştir. Yılın geri kalan kısmında İngiltere’nin düşüncesinde hayati alanı olan Atlantik’i açık tutma, bombardıman uçağı hücumu gerçekleştirme ve Ortadoğu ile Afrika’da kendi hareket sahasını canlı tutma konuları yer almaya başlamıştır.⁵³

ABD’nin Almanlara karşı sürdürülen savaşta Sovyetler Birliği’ne ve İngiltere’ye yardım edebilmesi için Pasifik’te Japonya ile sürdürdüğü mücadeleye son vermesi gerekiyordu. Barışa yanaşmayan Japonya ise düştüğü petrol krizinden kurtulmak için tek çare olarak ABD ile savaşmak zorunda kalmıştır. İki ülke arasındaki savaş Japonya’nın 7 Aralık 1941’de ABD’nin Honolulu’da bulunan Pearl Harbour üssüne yaptığı baskın ile başlamıştır.⁵⁴ Baskın ABD için tam bir sürpriz olmuştur. Onlar saldırının Singapur veya Filipinler üzerinden gelmesini bekliyorlardı. Baskın ile ABD’nin Pasifik donanması ve hava filosu büyük ölçüde yok edilmişse de Japonya açısından stratejik başarı elde edilememiştir.

Baskın esnasında Amerikan Pasifik filosunun uçak gemileri limanda değildi. Ayrıca, adada bulunan akaryakıt depoları imha edilememiş ve konum itibari ile çok önemli olan üs işgal edilmemişti. Ancak Amerika Japonya’ya savaş ilan etmiş ve mihver devletleri de Amerika’ya savaş ilan edince savaş küresel bir hal almıştır. Japonya süratle güneydoğu Asya’nın çoğunu, Burma’yı ve Netherlands East Indies ve bir çok Pasifik adasını işgal etmiştir. Bundan sonra Almanya’nın müttefiki olarak daha ileri fetihleri planlamaya başlamıştır. Japonya, 7 Aralık 1941’de baskın bir şekilde Hawaii’deki Pearl Harbour limanına saldırmış ve Amerikan kuvvetlerini adete felce uğratmıştır. Bu olaydan

---

⁵² UÇAROL, Rifat, a.g.e., s.610.

⁵³ HASTINGS, Max, **Overlord**, Vintage Books, Newyork, 1984, s.19.

⁵⁴ PARKER, R.A.C., a.g.e., s.95.

sonra Japonya Güneydoğu Asya ve Hindistan'dan Avustralya'ya kadar genişleme özgürlüğü elde etmiştir.

7 Aralık 1941'de Japonların Pearl Harbour limanına saldırmasından sonra üçlü paktın gereği olmamasına rağmen, 11 Aralık 1941'de Almanya, ABD'ye resmen savaş ilan ederek savaşın sonucunu etkileyen stratejik hatayı yapmıştır. İngiltere'nin kurtuluşu ve savaşın dönüm noktası ise Hitler'in ABD'ye savaş açması olmuş, artık savaşın sonucu ile ilgili ciddi bir endişe ve kuşku kalmamıştır. Pearl Harbour baskınından bir gün sonra 8 Aralık'ta Amerikan kongresi Japonya'ya savaş ilan etmiş, buna misilleme olarak da İtalya ve Almanya ABD'ye savaş ilan etmiştir.

Pearl Harbour baskınından sonra Japonların Amerikan donanmasına karşı kesin bir zaferin kazanılması konusunda yaşadığı eziklik neticesinde Japonlar büyük bir deniz gücü toplayarak Midway üssünü hedef seçmişlerdir. 4 Haziran 1942'de buraya yapılan saldırıda Japonlar büyük bir yenilgiye uğramışlardır. 4 uçak gemisi ve 330 uçak kaybedilmiştir. Bu savaş sonunda Japonlar Pasifik'teki üstünlüklerini de kaybetmişlerdir.⁵⁵ Bundan sonra Amerika'nın endüstri gücünü Avrupa'daki savaş alanına seferber etmesinde yaşayabileceği gecikmeler ve zorluklar ile Mihver devletlerine karşı hangi stratejinin uygulanacağına karar verilmesi konuları kalmıştır.⁵⁶

---

⁵⁵ PARKER, R.A.C., a.g.e., s.106.

⁵⁶ HASTINGS, Max, a.g.e., s.20.

3. ALMANLARIN VE MÜTTEFİKLERİN HAZIRLIKLARI, EĞİTİMLERİ VE ALDATMA HAREKATLARI:

3.1. ALMANYA'NIN HAZIRLIKLARI :

Hitler, 1941 yılından itibaren Atlantik'te savunma duvarını oluşturmaya başlamıştı. Alman Orduları Başkomutanlığının bir çıkarma yapılacağını tahmin ettiği noktalarda ve Manş kıyıları boyunca Seine nehrinin denize döküldüğü noktada, Cotentin Yarımadası'nın kuzey uzantısında, Anglo-Norman adalarında ve Brest ve Lorient'da Atlantik Duvarı'nın oluşturulması oldukça ilerlemişti. Müttefiklerin Avrupa'ya çıkarma yapmak istemeleri halinde mutlaka bir limana ihtiyaç duyacakları inancı kesinleşmişti. Bundan dolayı özellikle limanların savunmalarına büyük önem verildi. Muhtemel çıkarma bölgeleri tahkim edildi. Bunun için özel birlikler teşkil edilerek eğitildi. İhtiyat kuvvetlerinin yeri, şekli ve hareket imkanları araştırıldı. Tatbikatlar yapılarak birliklerin hazırlık durumları artırıldı. Bu suretle muhtemel çıkarma bölgeleri denizden başlayarak derinliklere doğru tahkimli birer savunma mevzii haline getirildi.

1942 yılında Rusya cephesinde görevden alınan Mareşal Rundstedt, Hitler tarafından Batı Cephesi Komutanlığına atanmış ve elindeki az sayıda kuvvetle Batı Avrupa'yı savunma görevini üstlenmişti. Hitler her ne kadar "Doğu'da toprak kaybetmeyi göze alabiliriz, fakat Batı'da durum farklıdır. Geniş bir cephede düşmanın açacağı bir gedik, kısa sürede hesaplanamayacak ölçüde ağır sonuçlar verebilir. Bunun için her şeye rağmen batı cephemizi güçlendirme kararına varmış bulunuyorum." diyorsa da bu hiç de söylediği gibi olmamıştır.⁵⁷

1943 yılının Aralık ayı sonunda Scharnhorst'un kaybı ve Gneisenau'nun ağır yaralanmasıyla Almanya'nın elinde herhangi bir harekatta kullanılabileceği tek harp gemisi Tirpitz vardı. Daha sonraki günlerde Tirpitz de ağır yaralanmıştır. Alman donanmasının geri kalan harp gemileri ise, Baltık'da personelin eğitimi için kullanılıyordu. Denizaltı sayısı 33'ü bulmakta, ama bunlar da Atlantik'e dağılmış olup bir çıkarmayı önleyebilecek güce sahip değildiler.

---

⁵⁷ APATAY, Çetinkaya., a.g.e., s.302.

Avrupa kıtasına yapacakları olası bir amfibi harekatta kullanılacak olan Müttefik donanmalarına etkili bir şekilde karşı koymak için mevcut donanmanın çok küçük olduğu bir gerçektir. Büyükamiral Dönitz, tesirli bir radar cihazı olmaksızın suüstü gemilerinin bundan sonra artık muharebe edemeyeceklerine ve büyük gemileri hizmete sokmanın faydasız bir intihar olacağına da inanmıştı. Başka savunma tedbirleri bulunması gerekiyordu. Emrindeki cep denizaltıları, hafif suüstü unsurları ve mayın silahı ile etkili bir savunma yapılabileceği ümidine kapılmıştı. Ancak bütün bu harp silah ve araçlarının yeteri kadar ve zamanında hazır olması da şarttı.

Batıdaki Alman kara kuvvetlerinin durumuna gelince, Feld Mareşal Rundstedt'in emrinde iki ordu grubu bulunuyordu. Bunlardan en güçlüsü olan B Ordular Grubu'na Feld Mareşal Erwin Rommel komuta etmekteydi. Bu grubun sorumlu olduğu iki ordu bulunmaktaydı. Bu ordular Hollanda'dan Loire nehrine kadar olan sahili kapsıyordu. 15. Ordu Pas de Calais bölgesinde ve 19 tümen (5 Panzer) Normandiya'dan tam Seine nehri güneyine kadar olan hattı koruyordu. 7. Ordu ise 13 tümen (1 Panzer) ile 15. Ordu'nun sınırdan Loire nehrine kadar olan sahili kapsıyordu.⁵⁸

Şekil 3.1.1 Rommel'in komuta sahasını gösteren harita

⁵⁸ SULLIVAN, Gordon R., *Normandy, The U.S. Army Campaigns of the World War II*, s.16.

B Ordular Grubu'nun komuta karargahı, cephenin yakınında kutsal sayılan İle de France bölgesinin batı sınırı üzerinde, Paris'in 60 kilometre aşağısında, Seine nehrinin Mantes ile Vernon arasındaki büyük güney kıvrımında bulunan La Roche-Guyon şatosunda kurulmuştu. Ordular Grubu'nun kurmayları: Harekat Şubesi Başkanı; General Hans Speidel, Haber Alma Şubesi Başkanı; Albay Von Tempelhoff, Kurmay heyetine bağlı diğer servisler yöneticisi Albay Staubwasser ve Albay Freyberg'di.⁵⁹

Kurmay heyetinin iç işleri, mükemmel bir karşılıklı anlaşma ve kişisel sevgi havası içinde yürüyordu. Hepsi de büyük bir inisiyatiften yararlanmaktaydı. Rommel sabah kahvaltısını Kurmay Başkanı Speidel ile birlikte eder, en önemli sorunlarını gözden geçirdikten sonra saat 05:00 ile 06.00 arasında yola çıkardı. Mareşal da emrindekilerin yediği yemekleri yemektedir. Mareşal cepheyi ziyaret ettikçe, durumu ve tasarılarını subaylarla askerlere anlatırdı. Överken de azarlarken de ortalama bir ölçüyü kaçırmamakta onun gibisi yoktu.⁶⁰

G ordular grubu, Orgeneral Blaskowitz emri altında Biskay kıyıları ile Riviera'yı işgal eden 1 nci ve 9 ncu ordulardan oluşmaktaydı. Yine bu arada, Paris'te Hitler'in el koyduğu 4 adet zırhlı tümen General Geyr Von Schweppenburg komutasında bulunuyordu.

Bu arada, OKW'nin hareket karargahı orta seviyedeysen, Rundstedt'in Batı Ordusu'na (OB West) doğrudan bir kontrol uygulamamıştır. Teoride bir savaş alanı komutanı olan Rundstedt'in kendi sahasında konuşlu hava gücü ve deniz birimleri üzerinde hiçbir yetkisi yoktu. Görevi, müttefik deniz hücumunu püskürtmek için ihtiyaç duyulacak sahil bataryalarına komuta etmektir. Ayrıca, hava gücü olarak ise bölgede konuşlu uçaksavar paraşüt birimlerinin tamamını kontrol ediyordu. Bazı zırhlı birimler de SS'in kullanım gözetimi altına girdi. Elit politik ordu beklendiği üzere saha komutanlarının değil de önce Hitler ve Berline cevap veriyordu. B Ordu Grubu'nda Rommel'in uyguladığı otorite ise Alman karargahını sarsan zayıflığın bir belirtisiydi. Rommel teoride Rundstedt'in altındayken, rütbece ona eşitti. Kişilik olarak Rundstedt'ten çok daha güçlü ve normalde pozisyonunun işaret ettiğinden çok daha fazla etkinlik göstermekteydi.

---

⁵⁹ SPEIDEL, Hans, **Normandiya Çıkarmasının Perde Arkası**, Çev: Samih TİRYAKIOĞLU, Baskan Yayınları, İstanbul, 1972, s.42.

⁶⁰ SPEIDEL, Hans, a.g.e., s.44.

Sonuçta, bir saha mareşali olarak, emir komuta zincirinin dışına çıkarak doğrudan Hitler ile konuşma ayrıcalığına sahipti. Böylece her istediğinde üstünün yolunu kesme imkanına sahipti. Alman Yüksek Komutanlığı'nın en önemli konusu; Avrupa'nın uzun sahil hattı boyunca Müttefiklerin çıkarma yapma ihtimali en yüksek olan noktaların tahmin edilmesiydi. Eğer bu tahmini şüphe olmaksızın yapabilselerdi, o zaman mahdut olan kuvvetlerini daha büyük ölçüde yığınak yapmaya muktedir olacaktı. Fakat harbin ilerlemesiyle Alman istihbaratı gittikçe güvenilmez bir hal almış ve aldıkları birçok istihbarat raporlarından Müttefiklerin niyeti hakkında emniyetli bir netice çıkaramaz olmuştu.⁶¹

Hitler çıkarma hareketinin Pas de Calais'ye yapılacağını düşündüğünden asıl savunmanın burada olmasını istiyordu. Feld Mareşal Von Rundstedt de aynı düşüncededeydi. Buranın İngiltere'ye yakınlığı, Rhen ve Ruhr bölgelerine yakın olması; bu kıyıların stratejik önemini artırıyor. Ayrıca, Müttefikler buradan hem Fransa'ya, hem de Lüksembourg ve Hollanda'ya kısa sürede el atabilirlerdi. Bu bölgenin çıkarma ve nakliyat kolaylıkları son derece uygundu. 1941'de Hitler başlıca mukavemet hattının kıyıya kaldırılmasını emretmişti. 1944 baharında küçük Anglo-Norman adaları grubuna, 320 mm'lik toplarla sekiz ağır batarya yerleştirilmişti. Anglo-Norman adalarının ancak uçak gemisi olarak önemli olmasına rağmen burada hava alanı inşa edilmedi. Rommel bu ada tahkimatının çok aleyhindeydi ve yarasız garnizonun oradan çekilmesini istedi. Buna karşılık Mareşal Rommel, Normandiya bölgesi üzerinde ısrar etti. Rommel 1943-1944 kışında yaptığı ilk denetlemeden sonra Atlantik duvarının tam bir hayal kırıklığı olduğunu gördü. Özellikle, Normandiya kıyısı boyunca birliklerin çalışmaları sayesinde kaybedilmiş zamanı kazanmaya çalıştı.

Almanlar kuvvetlerini Calais'ye yığarken Saha Mareşali Rommel Normandiya'da su altına engeller yerleştirdi. Düşmanın çıkarma hareketini daha da güçleştirmek için kıyının önünde engeller yaptırdı, bir çeşit suni mercan adaları oluşturdu. Sığ yerlerden kıyıya giden yollar mayınladı. Müttefik çıkarma gemilerini karaya ulaşmadan düğümleyecek engeller oluşturdu. Kısacası, limanları kullanılmaz hale getirmek için

---

⁶¹ AMBROSE, Stephen E., **D-DAY, 6 Haziran 1944**, Kastaş Yayınevi, Çev.: Esin AKAN, İstanbul, 2004, s.29-32.

gerekli hazırlıklar yaptırdı. ⁶² Rommel tek şanslarını düşmanın sahilde engellenmesinde görüyordu. ⁶³

Normandiya Harekatının yapılacağı Seine Körfezi'nin kıyı savunması, genel olarak yeraltı barınakları ve dikenli tellerle güçlendirilmiş tilki yuvaları hattından ibaretti. Barınaklar, deniz topçu ateşine ve havadan yapılacak bombardımana karşı beton ve çelikten yapılmıştı. Sayıları yarım milyonu bulan harp esirleri geceli gündüzlü çalıştırılarak kıyılara milyonlarca ton beton engel dökülmüş, dikenli tel, mayın, muhtelif çelik tank kazıkları döşenmiş ve sualtı engelleri tesis edilmişti. Kuzey Fransa kıyılarında 147.000 ton çelik, hesabı bilinmeyen mayın kullanıldı. Ancak yine de tahkimat tamamlanmamıştı. Kıyı topları ise, ağırlıklı olarak uzun menzilli ve büyük çaplı sahra toplarından oluşturulmuştu. Hafif olanları kıyıya yakın olacak şekilde kıyılardan içerlere doğru mevzilenmiş sahra topları, kıyıya yanaşacak çıkarma araçlarını batırmayı amaçlıyordu. Bütün yollar barikatlarla kapatılmış ve mayınlanmıştı. Tel manialara da elektrik verilmişti.

Hitler ve kurmayları; müttefik çıkarmasına karşı iki görüşün etkisi altında kaldı. Birinci görüş Feld Mareşal Rommel'in görüşüydü ve asıl muharebe hattını kıyıdan geçirmek, ihtiyatları kıyıya yakın bulundurmak ve her ne pahasına olursa olsun düşmanı karaya ayak bastırmamak esasına dayanıyordu.

İkinci görüş Saha Mareşali Rundstedt'in görüşüydü ve kıyıyı zayıf tutmak, ana kuvvetleri Fransa içinde bulundurmak ve harbi Almanya topraklarına intikal ettirmeden kati neticeli meydan muharebesini Fransa'da yapmaktı. Mareşal Rundstedt, ilk çıkarmayı hiçbir şeyin durduramayacağına inanıyor ve 'Atlantik duvarı düşmandan çok Alman halkını kandırmak için yapılmıştır ve düşman, ajanları aracılığı ile duvar hakkında bizden fazla bilgiye sahiptir' diyordu. Uzun süren görüşmelerden sonra 1944 yılının başında Hitler; Feld Mareşal Rommel'in görüşünü kabul etti. ⁶⁴

---

⁶² SPEIDEL, Hans, a.g.e., s.97.

⁶³ "Untold Stories of D-DAY", **National Geographic Dergisi**, Month: June, Year: 2002, s.29.

⁶⁴ SPEIDEL, Hans, a.g.e., s.102.

Hitler, Feld Mareşal Rundstedt'e; "kıyının düşmana teslim edilmeden savunulması ve çıkacak kuvvetlerin derhal imhası" görevini verdi. Piyade tümenleri kıyılarda, zırhlı tümenler derinliklerde tertiplendi. Zırhlı birlikler topluca kullanılacak şekilde konuşlandırıldı. Hareket serbestisi kaldırıldı. Kıyılarda; bölgesel, bağımsız ve oldukça birbirleriyle irtibatsız muhtelif komutanlıklar tesis edildi. Derinliklerde savunma hatları tesisine imkan verilmedi. Neticede kuvvetlerin tertiplenmesinde hatalı karara varıldı. Stratejik ihtiyat olarak birkaç SS tümeni ve üç panzer tümeni kaldı.

Mareşal Rundstedt'in emrinde olması gereken bu tümenler Hitler'in kontrolünde ve Paris'in güneybatısında kaldı. İhtiyatların bölgesel olarak yerleştirilmesi dikkate alınmadı. Oysa ki bu tümenler çıkan düşmanı ezip denize dökcek en önemli cephe ihtiyatıydı. Hitler bu çelik yumruğu eli altında tuttuktan başka, Rundstedt'in elindeki diğer kuvvetlerin de kendi izni olmaksızın yer değiştirmesini yasaklamıştı. Bu günlerde sahneye çıkaracağı "V" silahı Hitler'in bir ümit kaynağı idi. Yine bu arada Batı cephesindeki bazı birlikler Doğu cephesine kaydırıldı. 5 Haziran 1944 tarihi itibarıyla çıkarmanın yapılacağı Normandiya bölgesinde 6 tümen ve yakın gerisinde 2 piyade alayı ve kademeli ama toplu olarak bulunan 3 zırhlı tümen bulunmaktaydı. Bölgedeki Alman birliklerinin mevcudu takriben 100.000 civarındaydı.

Almanların çok çeşitli tümenlerinin bulunuşu, silahların çeşitliliği, müşterek bir komutanlığın ve bunun yetkilerinin belirlenmemiş oluşu en önemli dezavantajlarıydı. Alman birliklerinde işgal edilmiş milletlerden zorla askere alınanların, bilhassa çok miktarda Rus askerinin varlığı bir diğer dezavantajdı. Ayrıca, Feld Mareşal Rommel ve Rundstedt arasında emir komuta ilişkisi tam olarak tayin ve tespit edilememişti. Bu karışıklık, uygulamada büyük zararlar doğuracak ve harbin sonucuna dahi tesir edecekti.

Normandiya Harekatı öncesi Alman cephesinde önemli bir hareket olmadı. Doğu cephesindeki Rus kuvvetleri ilerlemeye devam etti. İtalya cephesi ise ümit vermekten uzaktı. Zaten bu sıralarda Japonya'da harp gücünü kaybetmişti. Almanya kendi başına ve kendi olanaklarıyla harp etmek zorundaydı. Her ne kadar savunma için bazı tedbirler alınmışsa da, yeterlilik derecesi şüpheliydi. Kaynaklar son haddine kadar kullanılmıştı. Ham madde yetersizliği had safhadaydı. Deniz ve hava gücü, müttefiklerin güçleriyle baş

edecek seviyede değildi. Üstelik, Alman sevk ve idaresinde kopmalar görülmekteydi. Bu aralarda Hitler'in kendi Genelkurmayına itimadı sarsılmıştı ve idareyi kendi eline almıştı.⁶⁵

Çıkarma öncesi günlerde Alman orduları Doğu'da üstün Rus kuvvetlerinin ağır darbeleri altında zor anlar yaşamakta, ağır kayıplar veren orduların direnme gücü gittikçe azalmaktaydı. Başkomutanlık ele geçen her kuvveti silah ve malzemeyi doğu cephesine sevk etmekteydi. Bu durumda İtalya cephesini saymazsak, çıkarmanın beklendiği o günlerde Alman ordusu ikiye bölünmüştü. Biri Rusya cephesinde güçlü bir ordu karşısında ve çok geniş hareket alanı içinde gece-gündüz çarpışırken, diğeri batı cephesinde-sanki barış şartlarındaymış gibi- yan gelip yatmaktaydı. Gerçi bu iki ordu birlikleri arasında bir nöbet değişirme sistemi uygulanıyordu ama masraflı ve zaman alıcı bu değişim Doğu cephesindeki silah ve malzeme kayıplarına çare olmaktan çok uzaktı. Yani Rusya cephesi, Alman ordusunu öğütüp posasını çıkararak bir değirmen gibiydi. Ruslar Batı'nın dinç Alman kuvvetlerini eziyor, kalan posayı tekrar Batı'ya yolluyordu.

Rundstedt ordusundaki kuvvetler genellikle döküntülerden derleme ve değişik ırk, dil, dinden askerlerin oluşturduğu karma bir kuvvet gibiydi. Bunlardan gönüllü Fransızlar, Belçikalılar, Hollandalılar ve İspanyollar tümenler halindeydi. Kazaklar, Ukraynalılar, Gürcüler, Azeriler, Moğollar ve diğerleri 76 tabur halinde Alman tümenlerinin içine katılmışlardı. Bu yabancı askerlerin sayısı hiç de az değildi. 1944 Haziranında bunlar Alman piyade birliklerinin altıda birini oluşturmaktaydı. Yani Batı cephesindeki Alman ordusu, o bir zamanların saf Alman, eğitilmiş, zinde ordusundan çok farklı bir yapıdaydı. Rundstedt'in elindeki böyle bir 60 tümenin ancak 10'u zırhlı tümeni. Çıkarma başlangıcında Müttefiklerin 1500 tankına karşılık çıkarma bölgesi Normandiya'da Almanların elindeki faal tank sayısı sadece 100'dü, yani 15'de 1 idi.

Almanya gerçekten de tükenmiştir artık. Motorlu araç yerine bazı birliklerine bisiklet verilmiştir, topçunun büyük kısmı hayvanla çekilmektedir. Birliklerin elindeki malzeme Fransız, Çek, İtalyan, Rus vb. karmakarışıktır. Bir Alman tümen komutanı elindeki 57 motorlu aracın 50 değişik marka ve modelden olduğunu söylüyor. Ve Manş

---

⁶⁵ SPEIDEL, Hans, a.g.e., s.47-50.

kıyılarında tümen başına 30-50 kilometre gibi çok geniş bir cephenin düştüğü bölgede sorumluluk, bu darmadağın insan yığınlarının omzuna yüklenmiştir.

Alman Hava Kuvvetlerinin Batı cephesindeki uçak sayısı 890 olmasına rağmen, bunlardan 150 adet bombardıman ve 265 adet avcı uçağı faal durumdaydı. Romanya Ploesti havzasının ve Almanya'daki rafinerilerin uğradığı ağır hava hücumlarından sonra yakıt kıtlığı artık dayanılmaz bir hal almış, 210 saat olan pilot eğitim uçuşları 50 saate düşmüş, pilot eğitimlerinin zayıf olması yüzünden çok sayıda pilot ve uçak kaybediliyordu. Müttefik hava bombardımanları nedeniyle hava meydanları ağır hasara uğratılmış ve devamlı baskı altında tutulmuştu. Hava gücü bakımından Müttefiklerin üstünlüğü 1'e 25 oranındaydı. Zira o harekat öncesinde Müttefik hava ordusu 17.000 tane ilk hat uçağına ve bunlar vasıtasıyla aynı anda gerilere ve Almanya'ya karşı stratejik bir hava savaşı yapma, büyük ölçüde bir çıkarma hareketiyle işbirliğinde bulunma imkanlarına sahiptiler.

Haziran ayının ilk haftasında bile Alman istihbaratı hala kesin bir sonuca varamamıştı. Müttefikler planları hakkında en küçük bir sızıntı bile vermiyorlardı. Bu konuda Mareşal Rundstedt'in Kurmay Başkanı General Blumentritt şöyle belirtmiştir: "İngiltere'den bize çok az güvenilir haber gelmekteydi. İstihbarat teşkilatımız Güney İngiltere'de Amerikan ve İngiliz birliklerinin nerede buldukları hakkında çok genel sayılabilecek bilgiler veriyordu. Buradaki bilgiler, çok az sayıda bulunan Alman ajanları tarafından telsizlerle iletiliyordu. Fakat bize ilettikleri bilgilerden, çıkarmanın nereye ve ne zaman yapılacağına ilişkin her hangi bir ipucu elde edemiyorduk." şeklinde yakınmaktaydı.

Saha Mareşali Keitel'in ne yapılması tavsiye edileceğini öğrenmek üzere yaptığı müracaatta, batı cephesi komutanı Feld Mareşal Rundstedt'in "Ne yapacağız? Sulh yapalım ahmaklar, başka ne yapabilirsiniz." cevabı aslında Almanların ümitsizlik içinde olduklarını da göstermekteydi.

3.2. MÜTTEFİKLERİN HAZIRLIKLARI:

Amerika, İngiltere'yi rahatlatmak için 31 Aralık 1941'de ilk kez Washington'da Arcadia konferansında bir araya gelmişlerdir. Amerika'nın savaşa katılmasından sonra Almanya'ya karşı savaşa giren 26 devletin⁶⁶ imzasıyla ilk önce Almanya'nın yenilgiye uğratılmasını öngören stratejiyi belirleyen Birleşmiş Milletler Bildirisi yayınlanmıştır. Böylece, Mihver devletlerine karşı zaferin kazanılmasına kadar işbirliği yapmayı kabul etmişlerdir. Churchill ve kurmayları bu stratejinin taslağını şu şekilde belirlemişlerdir: Almanya'nın etrafındaki çemberin daraltılması ve düşman zayıfladığı anda darbenin vurulması. Bu ise Almanya'ya karşı hava bombardımanı ile birlikte Hitler'in Avrupa Kalesi'nin dış sınırında bir dizi hareketi gerektirmekteydi.⁶⁷ Direkt bir saldırı yakın gelecekte düşünülmemişti.

Arcadia konferansında Almanya'nın yenilgiye uğratılması konusunda tam bir mutabakat sağlanmışsa da bunun nasıl yapılacağı konusunda farklılıklar ortaya çıkmıştı. Arcadia konferansından hemen sonra Amerikalı komutanlar ve üst rütbeli subaylar erken bir kanal harekâtı için odaklanmaya başlamışlardı. Amerika'nın düşüncesi batı müttefikleri yaratılmaz ise Rusya'nın hızlı bir şekilde çöküş yaşayabileceğini düşünmüş olmasından kaynaklanmaktaydı.

Fransız sahillerine başarılı bir çıkarmanın yapılabileceğini ilk belirten kişi Eisenhower'ın mesai arkadaşı Joe McNarney olmuştur. İngilizler erken bir kanal hareketine karşı bir tutum izlerken, ABD Genelkurmay Başkanı George C. Marshall ise Fransa'nın acil olarak 1942 sonbaharında işgal edilmesi için Eisenhower'dan bir plan hazırlamasını istemiş ve 25 Mart 1942'de nihai hale getirilen memorandum Marshall tarafından Beyaz Saray'da Başkan Roosevelt'e sunulmuştur. Bu memorandum, iki ayrı hareketi içermekteydi. Bunlardan ilki, 1 Nisan 1943'te Avrupa kıtasının kapsamlı bir şekilde 1.5 milyon kişiyle işgal edilmesiydi. Çıkarma'nın 30'u Amerikan ve 8'i İngiliz tümeni ile Fransa'nın Le Havre ile Boulogne arasına yapılması düşünülmekteydi. Bu planın kod adı ROUND-UP'tı. Diğeri ise, Rusya'nın yıkılması veya Almanya'nın zayıflamaya başlamasına bağlı olan acil çıkarma planıydı. Çıkarmanın, en geç 1943

---

⁶⁶ UÇAROL, Rifat, a.g.e., s.610.

⁶⁷ D'ESTE, Carlo, a.g.e., s.23.

sonbaharına kadar 5 Amerikan ve İngiliz tümeni ile yapılmasını öngörmekteydi.⁶⁸ Bu planın kod adı SLEDGEHAMMER'dı.

1942 yılı Nisan ayında ise İngiliz Kurmay Başkanları, ROUND-UP planına başlaması için Mountbatten ve General Sir Bernard Paget'e emir vermiş ve aynı zamanda işgal için şu üç temel görevi incelemelerini istemişlerdi:

1. Gerekli olan tüm istihbarat bilgilerini toplamak ve incelemek; Düşman sahil savunmalarının ve Kuzeybatı Avrupa sahilinin topografyasını detaylı bir çalışmasını hazırlamak.
2. Gerekli teçhizat miktarı ve tipleri hakkında kararlar ve çıkarma saldırısının eğitim taktiklerini incelemek.
3. Komutanlar tarafından icra edilecek planın temelini oluşturacak olan taslak planı hazırlamak.

Saldırı bölgesi olarak Normandiya'nın potansiyelini ilk gören Mountbatten ve onun Birleşmiş Harekatlar karargahıydı. Olası saldırı noktası olarak Kuzey Fransa'nın Pas de Calais ve Normandiya bölgeleri belirlenmişti. Paget, Pas de Calais'yi destekliyordu. Çünkü, burası Almanya'nın içerisine ilerlenecek en yakın yer, güney İngiltere'deki İngiliz hava sahaları ile hava kaplamasının en fazla sağlanabileceği bölgeydi. Diğer taraftan, Pas de Calais'nin açık bir saldırı bölgesi olması nedeniyle Almanlar bu bölgede askerlerinin büyük bir kısmını yoğunlaştırmış ve savunmasını güçlendirmişti. Ayrıca, Le Havre hariç, limanları o kadar ufaktı ki o kadar fazla sayıda asker ve malzemeyi buraya yerleştirmek için saldırı öncesinde inşa gerekliydi.

Mountbatten ise öncelikle saldırı yapılacak yerin en iyi tercih edilen bölge olması üzerinde tartışılması gerektiği ve daha sonra detaylı plan bunun nasıl başarılacağı üzerine geliştirebileceğini düşünüyordu. Ona göre Kanal Geçişi harekâtında en önemli faktör hızlı bir yığınak yapılması ve bu görev için yeterli limanların bir an önce tespit edilmesiydi. Çünkü, Le Havre büyük olasılıkla yok edilecek ve ciddi problemler yaratacaktı. Normandiya bölgesi mükemmel liman kolaylıklarıyla daha olası gözüküyordu. Özellikle,

---

⁶⁸ KEAGEN, John, **Six Armies in Normandy**, Penguin Books, London, 1994, s.36-37.

Cherbourg iyi bir kapasiteye sahipti. Planlama bu şekilde 1942'nin geri kalan kısmında ve 1943'te gelişme gösterdi. Fakat, merkezi bir yönlendirme olmaksızın Mountbatten ve Paget'in ilerleme kaydetmesi zaten mümkün değildi. Bu şu demektir Churchill bu plana çok fazla destek vermemektedir. 1943 için önceliğin Akdeniz'e kaydırılması sonucu bu konuda resmi bir plan üretilmedi.

İngilizler ise Marshall'ın hazırladığı plandan 5 ay sonra 19 Ağustos 1942'de Mountbatten'in teşvikiyle Fransız limanı Dieppe'ye bir saldırı düzenlemiştir.⁶⁹ Bu hareket bir komando hareketinden daha çok kanal hareketinin yapıp yapılamayacağından ve müttefik Rusya'yı teskin amacıyla İngilizlerin, Almanlara karşı niyetlerini göstermek istemelerinden kaynaklanmıştır. Her ne kadar bu harekâta 1000'in üzerinde insan ve 106 uçak kaybedilmiş olsa da; uygun bir hava kaplaması ile Avrupa'nın içlerine bir kanal harekâtının gerçekleştirilebileceğinin anlaşılması en önemli konuydu. Bu aşamada kanal hareketinin tehlikeleri ve zamanlaması İngilizler tarafından erken görülmüş,⁷⁰ Churchill ise kanal hareketi stratejisinden uzaklaşmış Akdeniz stratejisi üzerinde yoğunlaşmıştır. Nitekim bu stratejisini Amerika'ya kabul ettirmek istemiştir. Böylece, İngilizler 1942 yılının yazında önce GYMNAST harekâtının yapılmasını istemişlerdir. Bu hareket Fransız Kuzey Afrika'sının işgal edilmesini kapsamaktaydı. Amerika buna başta isteksiz görünse de Roosevelt SLEDGEHAMMER'dan şüphe duyması ve ROUND-UP için de endişelenmesi nedeniyle biraz da zorunlu olarak Churchill'in önerisini kabul etmiştir.

Nihayet GYMNAST hareketi, 8 Kasım 1942'de TORCH çıkarmaları ile gerçeğe dönüştürülmüştür. TORCH çıkarmaları Eisenhower birleşik komutası altında başarıyla yapılmıştır. Batı Mısır'da ise Montgomery'nin 8. ordusu Rommel'e karşı ilk büyük İngiliz zaferini Alam Halfa ve El Alamein'da elde etmiştir.⁷¹ 9 Kasım 1942'nin geç saatlerinde Amerikan ve İngiliz birlikleri Fransız Afrika'sının kuzey batısında kıyıya çıktı.

---

⁶⁹ D'ESTE, Carlo, a.g.e., s.24-25.

⁷⁰ HARRISON, Gordon A., **Cross-Channel Attack**, Washington D.C, 1951, s.55-58.

⁷¹ D'ESTE, Carlo, a.g.e., s.26-30.

İkinci Anglo-Amerikan konferansı, 23 Ocak 1943 günü Kazablanka'da toplanmıştır. Başbakan Churchill Kazablanka konferansı sırasındaki yaptığı konuşmasında genel olarak şunları belirtmiştir:⁷²

Bu sıralar İngiliz halkını en çok meşgul eden Atlantik muharebesinden ve Alman denizaltılarının nakliye gemilerine verdikleri ağır hasardan bahsettikten sonra son iki ayda gemi kaybının öncekilere göre en az olduğunu, aksine öncekilere göre Alman denizaltılarının kaybının çok olduğunu, altı ay öncesine oranla İngiltere'de ve Amerika'da gemi inşasının çok ilerlemesinden bugün bir buçuk milyon ton fazla gemiye sahip olduklarını belirtmiştir. Daha sonra da sözünü kuzey ve batı Afrika'daki siyasi ve askeri duruma getirerek bu harp sahasında hakimiyetin ABD'de olduğunu, kendisinin bu işte Başkan Roosevelt'in yardımcılığını memnuniyetle kabul ettiğini her ikisinin de başlıca isteğinin Müttefik orduların başarılı olması için bölgesel güvenliğin ve ulaşım yollarının korunması gerektiğini belirterek diğer meselelerin de kabul edildiğini söyledikten sonra İngiliz ve Amerikan siyasetçilerine, Avam kamarası üyelerine ve nihayet her iki ülke kamuoyuna hitap ederek yukarıdaki düşünceyi destekleyecek şekilde Fransızların iç politikalarında bir generali diğerine karşı koymakla veya birini diğerine tercih etmekle asıl maksadı olan zaferi kazanmaya yardımcı olamayacaklarını, aksine buna hizmet etmiş olacaklarını söylemiştir.

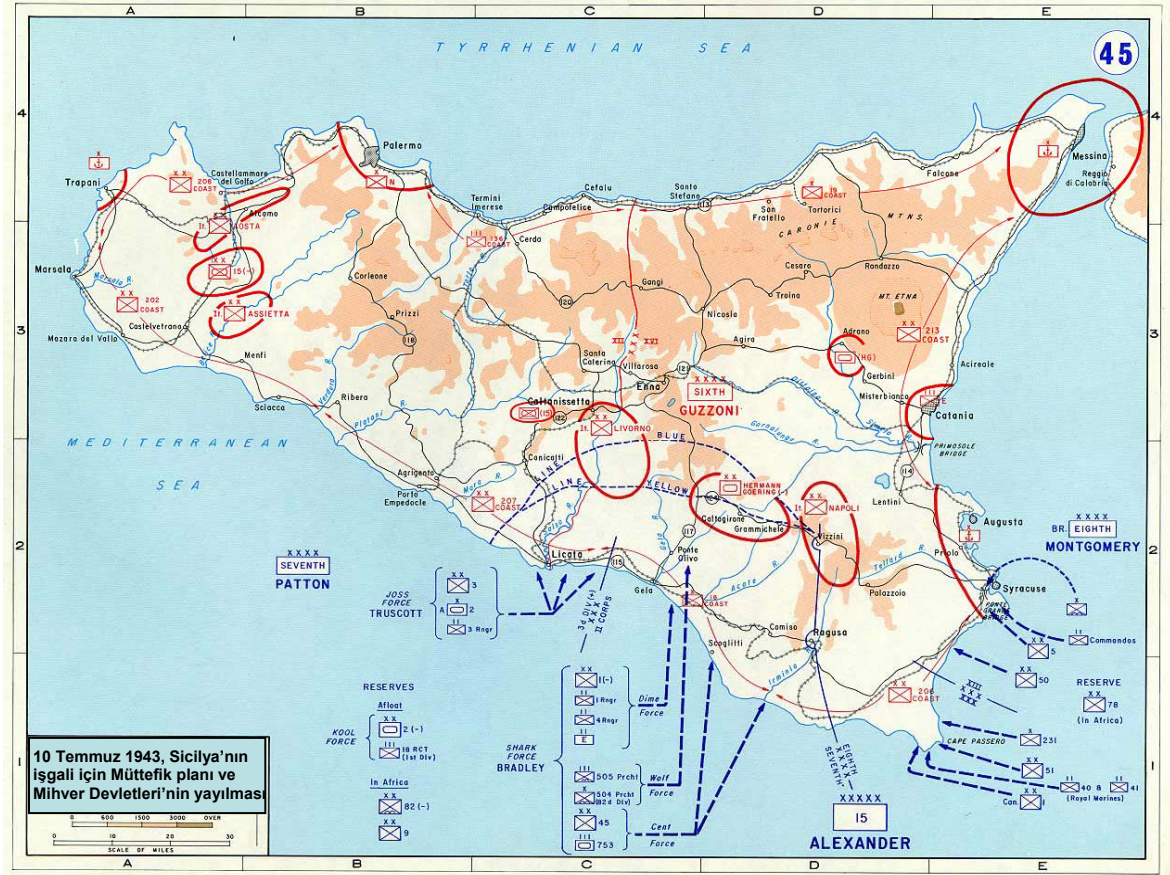
Ayrıca, Churchill konferansta konuşulan başlıca iki konudan birinin denizaltılara karşı daha etkin tedbir almak, diğerinin de Almanlara başarılı darbeler indiren müttefikleri olan Rusların üzerinden yükü hafifletmek için ortak düşmanla bir an önce karşılaşp çarpışmayı elde edici tedbirler almak olduğunu, yanlarında bulunan askeri uzmanların politika tesiri altında kalmadan on günden fazla geceli gündüzlü çalışarak bu amaç için önümüzdeki dokuz ay süresinde etkili olabilecek plan ve program hazırladıklarını belirtmiştir.

Konferans'ta Roosevelt ile Churchill, Almanya'dan kayıtsız şartsız teslim olmasını istemişlerdir. Savaşın geleceği için plan yapılmasını kararlaştırmışlardır. Ancak, İngilizler Avrupa'da savaş sona erdikten sonra Amerikalılar ile birlikte bütün kuvvetleri ile Japonları

---

⁷² BCA, BMGMK, Belge: 030.10/235.588.3.

aynı şekilde teslim zorunlu bırakana kadar savaşa devam edeceklerini belirtmişler ve Kuzey Batı Avrupa'nın işgal edilmesini istemişlerdir.⁷³ İşgal planının Londra'da yapılması için ABD'nin onayı alınmış ve İngiliz generaller işgal planının ilk hazırlıklarını yapmak için Tümgeneral Frederick Morgan ismini belirlemişlerdir. Ancak İngilizlerin bundan sonraki isteği HUSKY hareketinin yapılması olmuştur.

Şekil 3.2.1 Müttefikler'in Sicilya İşgal Planı

Bu hareket, Sicilya'nın işgal edilmesini öngörmekteydi. İngilizlerin bu isteği konferansta kabul edilmiştir. Ayrıca konferansta ileride İtalya'da da hareket icra edilmesi ve Almanya'ya karşı birleşik bombardıman (POINTBLANK) yapıldıktan sonra kanal hareketine girişilebileceği ifade olunmuştur.⁷⁴

Kanal Harekatı'nın icrası için zamanın erken olduğuna, ancak lojistik kaynakları İngiltere'de toplama planına devam edilmesinin zaruret teşkil ettiğine, Romanya'daki

⁷³ PARRY, Dan, **D-Day**, BBC Books, London, 2004, s.16.

⁷⁴ HASTINGS, Max, a.g.e., s.21.

Ploesti petrol rafinelerinin imhasına ve Almanya'ya yapılan stratejik bombardımanların şiddetlendirilmesine karar verilmiştir.

İngiltere Genel Kurmay Başkanı Sir Alan Brooke ise Avrupa kıtasına 1944 yılında girilebileceğini Kazablanka'da belirtmiştir. Kazablanka konferansı Brooke ve İngiliz kurmaylarının büyük bir zaferi olmuştur. Bu arada Amerikalı ve İngiliz Birleşik Kurmay Başkanları eş zamanlı icra edilecek bir kaç harekât için yeni bir Genel Kurmay Başkanı direktifi hazırlamışlar, bunların arasında en önemlisi olan Kanal Geçiş Harekât planının (Eski kod adı: ROUND-UP) 1944 yılı Nisan ayında Operation OVERLORD olarak yapılması düşünülmüştür.⁷⁵

Bu arada 1943 yılının Mart ayı ortalarında 'Kasserine Geçidi Savaşı'ndan kısa bir süre sonra ve Tunus'taki son zaferinden iki ay kadar önce CCS'nin İngiliz Korgeneral Frederick Morgan'ı, Müttefik Yüksek Komutanı'nın Kurmay Başkanlığı'na atamıştır.⁷⁶ Hemen arkasından Morgan'a kanal harekatı işgal planını hazırlaması için emir verilmiş ve kendisi Müttefik Müşterek Kuvvetler Komutanlığı Yüksek Karargahı'nın (Chief of Staff to the Supreme Commander) başına getirilmiştir. COSSAC İngiltere, ABD ve Kanadalı yaklaşık 50 subaydan oluşmaktaydı.⁷⁷

İlk başta İngiliz kurmay başkanları COSSAC'ın işine ilk öncelikleri olarak bakmıyorlardı. Ayrıca, Birleşik Kurmay Başkanları böyle bir hareketin 1943 yılında yapılamayacağını düşünmelerine rağmen plan 23 Mart 1943'te Morgan tarafından tamamlanmıştır. İlk başta çıkarmanın Fransa'ya yakınlığından dolayı Pas de Calais'ye yapılması düşünülmüş, ancak buradaki Alman savunmasının güçlü olması nedeniyle bundan vazgeçilmiştir.

Nisan sonlarında Morgan'a 1944 yılı için, mümkün olan en kısa zamanda Avrupa'ya yapılacak büyük çaplı bir saldırı planına başlaması emri verilmiştir.⁷⁸

---

⁷⁵ HART, L., **II. Dünya Savaşı Tarihi**, Yapı Kredi Yayınları, 2.baskı, Çev.: Kerim Bağrıaçık, s.45-51.

⁷⁶ AMBROSE, E. Stephen, a.g.e., s.60.

⁷⁷ PARRY, Dan, a.g.e., s.17.

⁷⁸ GORDON, A. Harrison, a.g.e., s.48-49.

25 Mayıs 1943 tarihinde Birleşik Genelkurmay Başkanları Komitesi tarafından COSSAC karargâhında verilen OVERLORD Plan Direktifi şu şekilde belirlenmişti: “Her şey, harekâtın 1 Mayıs 1944 tarihinde başlayacağı kabulüne göre hazırlanacaktı. Bu tarihte birinci kademedeki ve aynı anda 3 tümen ve hemen arkasından çıkarılmak üzere 2 tümen için gerekli bütün araçlar hazırlanmış olacaktı. Çıkarma kuvveti; ikisi paraşüt tümeni olmak üzere toplam 29 tümen olacaktır. 5 tümen karaya çıkarıldıktan sonra, geriye dönecek vasıtalara derhal yüklenmek üzere; 2 piyade tümeni birinci safhayı takviye kuvveti olarak hazır olacak, geri kalan 20 tümen ise köprübaşı mevzilerine yerleşme bittikten sonra çıkarılacaktı. Çıkarma bölgesi, en kısa zamanda 20 ila 30 tümeni destekleyecek liman tesislerini ihtiva edecek şekilde hazırlanacak, bu liman tesisleri Amerika’dan gelecek olan 3 ila 5 tümeni bir anda çıkarıp lojistik desteğini sağlamaya olanak verecek nitelikte olacaktı.

COSSAC’ın bu planda en büyük kısıtlaması çıkarma gemilerinin miktarıydı. Saldırıyı yapacak olanlar bu kadar az çıkarma gemisiyle en fazla 3 tümenlik bir çıkarma yapabilirlerdi. Ayrıca, Almanlar bu sırada Atlantik kıyılarını daha da güçlendirebilirlerdi. Birleşik Kurmay Başkanları taarruzun geniş ve dağınık bir şekilde yapılmasını istiyorlardı. Bu noktada COSSAC ise müttefiklerden kuvvetlerini bir araya getirmesini ve tek bir noktadan çıkarma yapılmasını istemekteydi. Çıkarma yeri hakkında bir çok seçenek vardı, ancak stratejik açıdan çıkarmanın Rhine Ruhr havzasına yakın bir yere yapılmasıydı. Başlangıçta Kuzey Fransa’da İngiltere’ye de çok yakın bir yer olan Pas de Calais bölgesi bu iş için çok uygun bir yerdi. Buranın tek dezavantajı Almanlar tarafından iyi bir şekilde korunmasıydı. Normandiya’nın daha kuzeyinde, Seine nehrinin ağzındaki Le Havre da uygun bir limandı, ancak buranın birçok dezavantajı vardı. Orayı almak için Müttefiklerin nehrin her iki yanına da çıkarma yapmaları gerekiyordu, çünkü iki taraftaki kuvvetler karşılıklı desteklenemezse bu arada Almanlar da kolaylıkla onları püskürtebilirdi.

Brittany bölgesi İngiltere’ye uzak olması nedeniyle çıkarma için uygun bir yer değildi. Cherbourg’a bakıldığında ise bulunduğu Cotentin Yarımadası’nın İngiltere’ye yakınlığı dolayısıyla uygun bir yer olarak görünse de gerek çevresel şartları ve gerekse topografik özelliği açısından bu iş için hiç uygun değildi. Ayrıca, Yarımada’nın dar kısmı Almanlar tarafından kolayca savunulabilirdi.

Sonunda tüm bölgelerin avantajları ve dezavantajları incelenmiş Normandiya'daki Calvados kıyılarının bu iş için en uygun bölge olduğuna karar verilmişti. Buradaki Caen limanı küçük olmasına rağmen ilk etapta kolayca ele geçirilebilirdi. Bununla birlikte Caen'ın dışındaki Carpiquet hava alanı ise hava indirme tümenleri tarafından işgal edilebilirdi. Caen'ın elde edilmesiyle Paris-Cherbourg arasındaki ulaşım engellenebilir ve Cotentin Yarımadası tecrit edilerek, Müttefik kuvvetler büyük bir avantaj elde edebilirdi.

Bu bölgenin diğer avantajları ise Orne Nehri'nin ağız kısmı Wehrmacht'ın kuzeydoğusundaki 15. Ordu ile güneybatıdaki 7.Ordusu arasındaki bölgeye düşüyordu. İki ordu arasındaki bölge daima en zayıf bölge olduğu için saldırı, bünyesinde tek bir panzer tümeni (21.) olan 7. Ordu'ya yapılırdı. 15. Ordu'nun ise, 5 panzer tümeni vardı. Calvados, güneyindeki en önemli İngiliz limanları olan Southhampton ve Portsmouth'a 150 km. uzaklıktaydı.⁷⁹

3.3. MÜTTEFİKLERİN EĞİTİMİ:

Plan ne kadar parlak, aldatma planı ne kadar etkili, denizden yapılan çıkarma ve havadan yapılan bombardıman ne kadar yoğun olursa olsun, saldırı birlikleri olmasıydı, Overlord harekati başarılı olamazdı.

Amerikalılar, 1942 yılında eğitime çok önem vermişler ve askerlerini çok kapsamlı bir şekilde eğitmişlerdi. 1943 yılının Şubat ayında Kasserine Geçidi'nde eğitim seviyelerinin çok yetersiz olduğunu anlayan Eisenhower, Marshall'a; "En yüksek kademedikinden en alt kademedikine kadar insanımız, bunun bir çocuk oyunu olmadığını öğrendi ve işin aslına inme konusunda hazır ve istekli hale geldi" diyordu.⁸⁰ Böylece kesin zafer sağlanana kadar sürekli eğitim yapılması fikri Eisenhower tarafından desteklenmekteydi.

Eğitim genellikle çıkarma üzerine kurulmuş senaryolara istinaden icra edilmekteydi. Her şey D-Day'deki planlamaya göre olacaktı.

---

⁷⁹ AMBROSE, E. Stephen, a.g.e., s.61.

⁸⁰ AMBROSE, E. Stephen, a.g.e., s.106.

Albay James Van Fleet 4.Tümen 8.Piyade Alayı'nın komutasını 21 Haziran 1941'de almıştı. Bu arada 8.Piyade Alay'ını sahile çıkacak olan ilk piyade birliği olarak eğitmeye başladı. 8. Piyade Alayı tamamen Amerikalılardan oluşmuş iyi bir askeri birlikti. Van Fleet onlara saldırı eğitimi verirken koordinasyon ve ateş taksimatının üzerinde dikkatle durmaktaydı. 1943 yılına kadar bu şekilde eğitim yapmışlardır.

Bu arada 1942 yılı Eylül ayında 29.Tümen ilk başlarda bir yolcu gemisi olan daha sonraları nakliye gemisine dönüştürülen Queen Mary ile İngiltere'ye gelmişti. Queen Mary Alman denizaltılardan hızı sayesinde kaçabileceği için yalnız başına seyretmekteydi. Avrupa'dan 500 mil uzakta ve Luftwaffe'nin menzili içerisindeyken birden İngiliz gemilerine eşlik eden bir savaş gemisi belirdi. Majestelerinin Curacao adlı kravazörü, 83.000 tonluk Queen Mary'nin tam pruvasına vurdu. Queen Mary, 4290 tonluk gemiyi bıçak gibi ikiye biçti. Mürettebattan 332 kişi öldü. Bu olay, büyük müttefik çıkarması için pek hayırlı bir başlangıç olmamıştı.

29. Tümen İngiltere'deki tek Amerikan birliğiydi. Eğitimleri amfibik bir saldırı için doktrin, yöntem ve teknik geliştirmekten öteye gitmemekteydi. 29.Tümen tüm güney batı İngiltere'yi yürüyerek geçmişti. Tam bir piyadecilik eğitimi almaktaydılar. Kısacası kobay olarak kullanılmaktaydılar.⁸¹

1943 yılının sonunda Savaş Kabinesi Güney Davon sahilinde Saldırı Eğitim Merkezi'nin inşa edilmesini kabul etti. Bunun başına komutan olarak 1929 West Point mezunu olan Yarbay Paul Thompson getirildi. Bundan sonra Thompson'un ilk işi civardaki 6 şehirde yaklaşık 3000 sivilin bir ay içerisinde evlerinden boşatılması oldu. Eğitim alanlarının çıkarma yapılacak olan kumsallarla benzer özellikler taşıması için her türlü dikkat gösterilmekteydi. Birliklerin çıkarma yapabilmeleri için Devonshire'daki Slapton Sands en geniş yerd. Bu arada aralık ayının ortasında Kraliyet Donanması, Slapton Sands civarındaki bölgede ilk ofislerini kurmuşlardır. Onlarda bölgede balıkçılık ve tarımla uğraşan halkı tahliye için harekete geçmişlerdi. İngilizler tarafından burada yaşayan halka bir gün içerisinde sizi tekrar buraya yerleştireceğiz vaadi verilse de bunun ne zaman olacağı bilinmiyordu.

---

⁸¹ BALKOSKI, Joseph, **Kumsalın Ötesinde: Normandiya'daki 29. Piyade Tümeni**, Harrisburg, 1989, s.2.

Nihayet bölge tamamen eğitim için hazır hale getirildikten sonra 1944 yılını ilk aylarında D-DAY'deki çıkarmalar için ilk geniş çaplı prova planlamaları başladı.

Şekil 3.3.1 Devonshire Slapton Sands'de Müttefikler'in eğitimi

Tüm bunlar, savaşın gerçeklerini ortaya koymak için dizayn edilmişti. Bunların en büyüğü 27-28 Nisan'da Slapton Sands'deki Tiger Harekatı'ydı. Bu harekat 23.000 ABD askeri ve 300 gemiyi içermekteydi. Bunlar UTAH sahiline çıkacak olan ve burası için hazırlanan birlikti.

General Eisenhower 27 Nisan'da gözlem yapan bir gemideydi. Tiger Harekatı ortak harekatta bazı aksaklıkları ortaya çıkardı. Bunlar başarısız hava kaplaması, donanmaya ait araçların askerlerin gemilere bindirme noktalarına geç gelmeleri koordinasyonsuzluğa ve trafik karmaşasına neden oldular. Daha da kötüsü 28 Nisan gecesi saat 02:00 sularında 9 Alman torpidobotu (Schnellboote) nizam halinde bulun 8 tank çıkarma gemisine saldırdı. Alman torpidoları nizamın sonundaki üç gemiyi vurdular. LST-531 dakikalar içerisinde alabora oldu ve yüzlerce insanla birlikte battı. Diğer bir Alman torpidosu da LST-289'ın pervanesine isabet etti ve onu harekattan sarkıt bıraktı. LST-507 ise torpidonun yakıt tankına isabet etmesi sonucu patladı ve gemi yanmaya başladı.⁸² Patlamalarda ve daha sonra boğulanlarda hesaba katılırsa 749'dan fazla asker ölmüş ve 300 kişi yaralı olarak

⁸² "Untold Stories of D-DAY", **National Geographic Dergisi**, Month: June, Year: 2002, s.8.

kurtarılmıştır. Nitekim burada tecrübe edilen konuların D-DAY’de bir çok hayati kurtaracağı bir gerçektir. Kayıplara neden olan tek eğitim tatbikatı Tiger Harekatı değildi. Gerçek silah ve cephanelerle daha bir çok eğitim yapılmaktaydı. Hiç kimse GI’lara ne zaman ve nereden çıkarma yapacakları konusunda bir şey söylememiştir. Onların tek bildikleri şey çıkarmada ilk önce onlar gideceklerdi. Amerikan 1., 4. ve 29. Piyade Tümenleri, İngiliz 50. ve 3. Piyade Tümenleri ve Kanada 2. Piyade Tümeni karaya çıkınca, bunlar İngiliz 6., Amerikan 82. ve 101. Hava İndirme Tümenleri tarafından destekleneceklerdi. Amerikan 1. Piyade ve 82. Hava İndirme Tümenleri Akdeniz’deki savaşlarda bulunmuşlardı. Diğerleri için ise D-DAY ilk savaşları olacaktı. Bu İngiltere’deki 1.Tümen’e katılan 16. Alay için de söz konusuydu.⁸³

Piyade olsun, Zırhlı Birlikler, İstihkâmçı ya da Hava İndirme Birliklerinde olsun, bütün eğitimin amacı; askeri eğitimden yıldırmak, askerlerin muharebeye eğitimden daha zor olamaz gözüyle bakmalarını sağlamaktır.

3.4. ALMANLARIN EĞİTİMLERİ:

Almanlar ise Nisan ve Mayıs ayları boyunca eğitim yerine sahillerde tahkimat yapmaktalar, zamanlarını beton koruganlar ve yere daha çok kazık çakmakla geçirmekteydiler. Sadece 21. Panzer Tümeni’nin 125. Alay’ından Albay Luck tankçılara düzenli bir şekilde gece eğitimi yaptırıyordu. Kavşaklar, kumsala giden çeşitli yollar ya da Orne Nehri ve Orne kanalı üzerindeki köprüler ve kuvvetleri intikal ettirme, hızlı hareket etme ve baskına karşı korunma konularına çok önem veriyordu.

Nihayet, 30 Mayıs’ta Rommel tümeni teftiş etti. Sözde ‘Stalin Orgu’ denilen 48 namlulu roketatarın gerçek cephane ile yapılacak olan gösterisini izlemek için sabırsızlanıyordu. O gece, Rommel 21. Panzer Tümeni’nin subaylarına son derece uyanık olmaları gerektiğini hatırlatarak ‘Herhalde düşmanın iyi havada ve gündüz geleceğini düşünmüyorsunuz!’ dedi. Ancak uyanık kalmak o kadar da kolay değildi. Luck’un yazdığı üzere, ‘Hareketli savaşlara alışık bir panzer tümeni için, hareketsizlik yıpratıcı ve tehlikeli’ idi. Uyanık kalmak, özellikle bölgenin tipik içkileri Calvados şarabı ve Sidr’den (Elma

---

⁸³ AMBROSSE, Stephen E., a.g.e., s.113-114.

şarabı) sonra iyice zorlaşıyordu. Üstelik bir de Çıkarma'nın kendi bölgelerinde yapılıp yapılmayacağı belirsizliği vardı.⁸⁴

Bu arada Wehrmacht Rommel'in düşüncesine karşı endişe duymaktaydı. Çünkü, Rommel yıldırım savaşı veya çabuk manevralardan ziyade sahile kazıklar yerleştirme ve daha fazla savunmayı düşündüğü için beton dökmeye ısrar ediyordu. Diğer taraftan AEF Manş Denizi'nin diğer tarafında bütün zamanını hazırlanarak geçiriyordu.

3.5. MÜTTEFİKLERİN ALDATMA HAREKATLARI:

İkinci Dünya Savaşı boyunca Müttefikler Almanya ve İtalya'ya karşı geniş çaplı aldatma hareketi uyguladılar. Müttefik aldatmalarının temel amaçları taarruz hareketleri için fırsat elde etmek ve askeri amaçlarını, planlamalarını, hazırlıklarını ve hareketlerini maskeleyerek kuvvetleri için güvenliği artırmaktı. Bu aldatmalar Barclay, Cockade ve Bodyguard; Stalingrad, Kursk ve Beyaz Rusya savaşlarındaki Sovyet aldatma hareketleridir.

3.5.1. BARCLAY HAREKATI-1943:

Barclay Harekati, Husky hareketini maskelemek için planlanmıştır. Husky Harekati Sicilya'nın işgal edilmesi olayıdır. Güney Fransa ve Balkanlara taklidi olarak yapılan saldırı hareketidir. Barclay aldatmasının amacı, Sicilya'nın işgali öncesinde Almanların kuvvetlerini bu sahte bölgelere kaydırmasını, hatta İtalyan donanmasının Adriyatik'te Balkanlara yakın bir şekilde tutulmasını sağlamaktır. Bunu yapmak için Müttefikler Doğu Akdeniz'de sahte bir ordu yarattı. Bu ordunun ismi 12. Ordu'ydu. On iki sahte tümen oluşuyordu. Bu aldatma Hitler'in korkularını artırdı. Çünkü Hitler Müttefiklerin Avrupa'yı Balkanlar üzerinden işgal etmesinden şüpheleniyordu. Müttefikler bu aldatma olayını çifte ajanlar ve yanlış muhabere kullanarak yaydılar. Barclay Harekati çok başarılı olmuştur. Birincisi, Müttefikler Sicilya'yı işgal ettiklerinde hem Almanlar hem de İtalyanlara karşı tam bir sürpriz etkisi yaratmışlardır. İkincisi Almanlar savunmalarını Balkanlara

---

⁸⁴ Hans von Luck, **Panzer Komutanı**, N.Y. Praeger, 1989, s.134.

yerleştirdiler. Üçüncüsü, OKW Doğu Akdeniz'deki Müttefik tümenlerinin sayısını fazlasıyla abartmıştır.

3.5.2. COCKADE HAREKATI-1943:

Cockade Harekatı Sicilya ve Sovyetler'deki Müttefik Harekatları üzerindeki Alman baskısını azaltmak için yapılan bir dizi aldatma hareketleridir. Ayrıca Müttefikler Cockade hareketi ile umut ediyordu ki Alman hava kuvvetleri buna inanacaktı. Bu aldatma, İngiltere ve Amerika'nın kapsamlı bir hava savaşıyla Batı Avrupa'da hava üstünlüğünü elde etmesi üzerine kuruluydu. Ancak, Cockade Harekatı başarısız oldu. Çünkü Alman komutanları Müttefiklerin 1943 yılında Batı Avrupa'yı işgal edeceklerine inanmamışlardır. Böylece, Müttefikler'in istediği Cockade hareketi hava savaşı başlatılamamıştır.

3.5.3. BODYGUARD HAREKATI:

Bu arada Normandiya Harekatı'nın en önemli noktası, Müttefiklerin sürpriz bir saldırısı için gerekli olan çok fazla sayıda insan ve malzemenin Alman keşif uçakları tarafından tespit edilebilmesiydi. Almanların İngiltere'de askerlerin yerleşim yerlerini araştırması, onların belirledikleri hedef bölgelerini tahmin etmelerini sağlayacak ve bu bölgeleri en iyi şekilde koruyacaklardı. İşte bu yüzden müttefikler seçkin aldatma stratejileri kullanmayı düşünmüşlerdir.

Bunların ilki Normandiya saldırısını veya Overlord Harekatı'nı destekleyen Operation BODYGUARD aldatma planıydı. 20 Ocak 1944'te BODYGUARD'ın ilk planda belirtilen amacı, Overlord ve Anvil hareketleri öncesinde Almanları hatalı stratejik yerleşmeye inandırmaktı. Aldatmayı planlayanlar Almanların tüm kaynaklarını Kuzey İtalya'ya, Balkanlara, Yunanistan'a ve İskandinavya'ya yerleştirmelerini istemekteydiler.⁸⁵ BODYGUARD üç ana harekattan oluşmaktaydı. Bunlar, Zeppelin, Fortitude North ve Fortitude South idi.

---

⁸⁵ Combined Chiefs of Staff, United States and United Kingdom, **Plan Bodyguard**, USAF Collection, 1994.

3.5.4. ZEPPELIN HAREKATI:

Zeppelin Harekatı, Kuzey Afrika'da bulunan Amerikan ve İngiliz kuvvetlerinin Balkanlara aldatma saldırısı gerçekleştirmeleri esasına dayanan bir harekattı. Amaç, Almanların kuzey Fransa'da güçlenmesini engellemek ve büyük bir savunma gücünü Balkanlar'da muhafaza etmesine sağlamaktı. Müttefikler bu amacı Doğu Akdeniz'deki sahte çıkarma birliklerinin sayısını artırarak başarmışlardır. Ayrıca, Müttefikler'in hazır olan 39 tümen ile Balkanlara saldıracağına Almanları inandırmışlardır.

Gerçekte hareket sahasında 18 tümen bulunmaktaydı. Aldatma sahte İngiliz 12. Ordusunun Yunanistan'a saldırması ve gerçek Amerikan 7. Ordusunun Yugoslavya'ya saldırmasını gerektiyordu. Müttefikler bu senaryoyu yaymak için temel olarak 5 çift ajan kullandılar.⁸⁶ Zeppelin aynı zamanda Sovyetler Birliği ile birlikte çalışmayı gerektiriyordu. İngilizler ve Amerikalılar Balkanlara sahte saldırılar düzenlediği zaman Sovyetler de Romanya ve Bulgaristan'a sahte çıkarmalar icra edecekti.

3.5.5. FORTITUDE KUZZEY HAREKATI:

Fortitude Kuzey Norveç'e sahte bir saldırıyı gerektiriyordu. Batı Müttefikleri 1944 yılının ilkbaharında Norveç'e saldıracaktı. Bu planın bir parçası olarak Müttefikler İskoçya'da sahte bir 4. Ordu yarattılar. Bu ordu ise 250.000 askerli yaklaşık 3 kolordu veya sekiz tünden oluşuyordu.⁸⁷

2. İngiliz kolordusu ve 15. Amerikan kolordusu Stavanger'i kuşatırken sahte 7. İngiliz kolordusu Narvik'i kuşatacaktı. Tüm bunları Almalara yaymak için Çifte Ajanlık Sistemi ve gerçek dışı radyo yayınları kullanıldı. Sovyetler, Kuzey Norveç'e ve Finlandiya'ya amaçlanan saldırı hazırlıklarını yanıltmak için müttefiklerle birlikte çalıştı. Ayrıca, Fortitude Kuzey harekatı Operation Graffham ile desteklendi. Bu harekat diplomatik baskı kullanılarak İsveç üzerinden uçuş hakkı ve lojistik destek elde etmeyi

---

⁸⁶ HOWARD, Michael, **British Intelligence In The Second World War**, "Stratejic Deception", Cambridge University Press, New York, 1990, s.107.

⁸⁷ BERUER, William B., **Hoodwinking Hitler: The Normandy Invasion**, Weatport, Praeger Publishers, 1993, s.123.

gerekiyordu. Müttefikler İsveç'in bu hisleri Almanya'ya aktaracağını umut ediyordu. Böylece bu durum sayesinde Almanlar Müttefiklerin İskandinavya'dan hareketler yapacağını düşünmesini sağlayacaktı. OKW, Norveç'e de bir tehdidin var olduğunu değerlendirdi.

3.5.6. FORTITUDE GÜNEY HAREKATI:

Fortitude Güney Harekati, Pas de Calais bölgesine iki aşamalı bir aldatma harekatiydi. İlk aşamada, Almanları ana saldırının Normandiya'ya yapılmayacağına Pas de Calais'ye olacağına inandırmaktı. İşgal temmuz ayının sonunda olacaktı. İkinci aşama ise Overlord'dan sonraya planlanmıştı. Amaç Almanları Normandiya saldırısının sahte olduğuna inandırmak ve Almanların asıl hazırlıklarını Pas de Calais'ye yapmalarını sağlamaktı.⁸⁸

Bu arada Müttefikler hayali bir ordu yarattılar. Bu orduya İlk Birleşik Devletler Ordu Grubu adını takmışlar ve onun başına korgeneral George S.Patton getirilmiştir. FUSAG yaklaşık 150.000 cesaretli askerden oluşuyordu. 9 adet Amerikalı ve 2 adet Kanadalı tümen Pas de Calais'den yapılacak bir saldırı için İngiltere'nin doğusuna yerleştirilmişti.

FUSAG'ın yaratılmasıyla birlikte Pas de Calais bölgesi Normandiya'dan daha fazla bombalama ve keşif görevleriyle uğraşacaktı.⁸⁹ Ayrıca, Müttefikler çifte ajanlık ve yanlış radyo sinyalleri yayma sistemi ile birlikte tüm bu yanılsamaları Almanya'ya gönderen aldatici bölgeler oluşturdular. Fortitude Güney, Bodyguard planının merkezi bir parçasıydı.

---

⁸⁸ 21st Army Group, Allied Navy Expeditionary Force Commander and Commander in Chief of Allied Expeditionary Air Force, **Operation Overlord: Cover and Diversionary Plans-Fortitude Plan**, Maxwell, USAF Collection, 1994.

⁸⁹ HOWARD, Michael, a.g.e., s.122.

4. MÜTTEFİKLERİN HAREKAT KARARI VE PLANLAMALARI:

12-26 Mayıs 1943 tarihlerinde Washington'da yapılan TRİDENT Konferansı'nda İtalya'nın işgal edilmesi ve ikinci cephenin 1 Mayıs 1944 yılında Fransa'da açılması, Almanya içlerine yapılan stratejik bombardıman hareketinin devamına, İngiltere'de süratle yığınak yapılmasının devam etmesine, Akdeniz bölgesinden 7 tümenin çekilerek İngiltere'ye getirilmesine ve General Eisenhower emrine verilmesine karar verildi. Churchill bu hareketi OVERLORD olarak ifade etmekteydi.⁹⁰

OVERLORD hareketinin amacı, İngiltere'de konuşlandırılmış malzeme ve kuvvetlerle bir hareket icra etmek ve çıkarma tarihi olan 1 Mayıs'ta kıtada barınma sahasını güvence altına alarak buradan ileriki saldırı hareketlerini geliştirmektir. Barınma sahası 26-30 tümen için yeterli liman kolaylıklarını içermeli ve Amerika veya herhangi bir yerden nakliye ile kuvvet artırılabilmesi ve her ay 3-5 tümen oranından destek birimleri sağlanmalıydı.

Bu arada COSSAC Pas de Calais bölgesinin açık avantajlarını reddetti ve Normandiya'yı desteklemeye başladı. Buradaki mantık şuydu: kuvvetli savunma karşısında limanların kaybedilmesi saldırıyı aşırı riskli bir hale getirebilirdi. Bunun yerine COSSAC Normandiya'nın Caen bölgesine bir çıkarma yapılmasını önerdi. Bunu erken kuşatma ve hava sahalarının geliştirilmesi ve Cherbourg limanı takip etti. Caen sahilleri zayıf savunmalı ve hem lojistik yığınak hem de çıkarma için mükemmeldi. Caen bölgesindeki Alman hava sahaları sınırlıydı ve kolayca etkisiz hale getirilebilirdi. Bu yüzden Müttefik hava harekâtları güney İngiltere'den itibaren en uzak mesafede icra edilmeliydi. Çıkarmalar batıda Vierville-sur-Mer'den Orne Nehri yakınındaki Lion-sur-Mer'e kadar olan alanın ele geçirilmesi için üçlü bir tümen saldırısı şeklinde olacaktı.⁹¹ Saldırıyla eş zamanlı olarak, bir hava kuvveti şehri kuşatmak için Caen üzerine bırakılacaktı. Bir sonraki hareket ise hava sahalarını elde etmek için güney ve güneybatı yönlerinde güçlü bir saldırı ile Cotentin'e doğru bir dönüş hareketi için yeterli derinliği sağlamak ve 14 gün içerisinde Cherbourg'un ele geçirilmesi olacaktı.⁹²

⁹⁰ PARRY, Dan, a.g.e., s.19.

⁹¹ D'ESTE, Carlo, a.g.e., s.35.

⁹² MORGAN, Frederick E., **Overture to OVERLORD**, London, 1950, s.33.

Bu noktada Müttefiklerin kıtada yapılacak ileri hareketler için bir lojistik üssü kurmaları gerekiyordu. Onlara bu konuda yardım eden şaşırtıcı buluş Melberries idi. Ancak, sabit geniş limanlar olmaksızın Almanya'nın içlerine ilerlenemezdi.⁹³ Bu zamana kadar 18 tümen hareket içinde olacaktı, bununla birlikte 28-33 arası saldırı grubu 14 hava sahasında hareket icra edecekti. Cherbourg kuşatıldıktan sonra Yüksek Komutan düşmanın durumunu da düşünerek doğuya ilerleme ve Seine limanlarının kuşatılması veya ilk olarak Brittany limanlarının ele geçirilmesi hakkında karar verecekti. COSSAC'ın önerdiği Brittany limanları Seine Nehri'ni zorlamak için yeterli tümenler gelene kadar büyük olasılıkla ilk önceliği alabilirdi. Çünkü Almanların güçlü bir savunmaya çekilmeyi düşündükleri yer burasıydı.

Geçmişe bakarsak, COSSAC taslak planı son derece kusurluydu. Üç tümenli saldırı oldukça küçük, çok zayıfça yayılmış ve karşı saldırıyla yeterli birim, silah ve teçhizat sahile getirilmeden önce yenilgiye çok açıktı. Caen bölgesinden Cherbourg'a kadar bir kuvvet hareketi düşmanın elinde tuttuğu yaklaşık 75 mil mesafede savaşmak zorundaydı. Bu durum, Cotentin Yarımadası'nın direkt işgali olmaksızın Almanlara savunmalarını güçlendirmeleri için zaman sağlanmış olurdu veya Almanlar tarafından Cherbourg limanını kullanılamaz hale getirilebilirdi.

Morgan ve onun iş arkadaşları asla plandaki kusurlar veya işgal kuvvetinin boyutu hakkında herhangi bir yanlısamanın etkisi altında değillerdi. Onlar biliyorlardı ki plan çok küçük ve bununla birlikte Birleşik Kurmay Başkanları'nın direktifi hiçbir esneklik sağlamıyordu: COSSAC'a saldırıyı mevcut çıkarma araçları ile planlaması söylendi bunlar ise maksimum üç tümen boyutundaki bir saldırıya izin veriyordu. Morgan bu kızgınlığını Overture to OVERLORD isimli kitabında da belirtmişti. COSSAC özellikle karar verme yeteneği olmayan bir görevi başarmaya çalışan bir komite olmasından dolayı bu durumu çok fazla önemsemiyordu. Bu arada İngiliz Kurmay Başkanları Morgan'dan yaptığı detaylı çalışmalara ilişkin önerilerini Temmuz'a kadar bildirmesini istediler.

2 nci Washington toplantısından sonra Birleşik Seferi Kuvvetler Başkomutanı İngiliz Oramiral Sir. B.Ramsey; Müşterek kuvvetlerin İngiltere'de üslenecekleri bölgeyi

---

⁹³ RUPPENTHAL, Roland, **Logistical Support of the Armies**, Vol.I., Washington, 1953, s.178.

tain etmişti. İngiltere'nin güneybatı bölgesi amfibi kuvvetlerin ve araçların eğitim alanı olmuştu. 1 Temmuz 1943 gününe kadar bütün tesisler hazırlandı ve Devon'da Appledore adlı ilk amfibi kuvvet ileri üssü tesis edildi. Seçilen liman ve bölgelere çıkarma gemi ve araçlarının intikali tamamlanır tamamlanmaz, özel bir şekilde düzenlenmiş plajlarda eğitimlere başlandı.

Temmuz 1943'te ise Alman ordusu (Wehrmacht) son saldırısını doğu cephesinde Kursk'ta yapmış, Kursk'tan itibaren Hitler'in Sovyetler Birliği'ne karşı askeri bir zafer kazanma umudu kalmamıştı.⁹⁴ 14-23 Ağustos 1943 tarihleri arasında yapılan Quebec/QUADRENT Konferansı'nda Churchill'in ikinci cephenin Balkanlarda açılması isteğine karşın ikinci cephenin Fransa'da açılması kararı resmen onaylanmıştır.⁹⁵

Bu arada General Morgan tarafından verilen direktif çerçevesinde çalışmalara devam edildi ve 1943 yılı Ağustos ayında yapılan Quebec Konferansı'nda öngörülen hususları da dikkate alarak, 1943 yılının sonunda taslak COSSAC planı hazırlandı. Bu plan ana hatlarıyla şöyleydi: Birinci kademede 3 piyade tümeni, 2 tank tugayı ve bir alay muharebe grubu; kısa bir süreli sindirme atışını müteakip kıyıya çıkacak, daha önceden indirilmiş olan paraşüt tümeni birlikleriyle de Caen şehrini kıyıdaki bazı savunma mevzilerini ve köprülerini ele geçirecekti. Birinci kademe için hedef; doğuda Caen ve batıda Bayeux ile Grand Camp olacak, buralar ele geçirildikten sonraki D gününde birinci safha hareketi sona ermiş olacaktır.

İkinci kademede 18 tümen kullanılacak, zapt edilecek ve tesis edilecek hava alanlarından havalanacak yaklaşık 30 filo uçak desteğinde piyade tümenleri D+14 günü; St.Michel-Allencon-Tourville hattına varacak ve ikinci safha hareketi sona erecekti. Yapılan muharebelerdeki düşman mukavemeti hakkında elde edilecek bilgilere göre; ya Le Havre-Rouen şehirleri zapt edilecek ya da Bretagne bölgesini tecrit etmek için Saint Nazaire istikametine ilerlenecekti.

Nihayet, Kasım 1943'te Tahran'da yapılan konferansta ikinci cephenin açılması Stalin tarafından da onaylanmasıyla bu harekate artık kesin olarak karar verilmiştir.

---

⁹⁴ AMBROSSE, Stephen E., a.g.e., s.27.

⁹⁵ HASTINGS, Max, a.g.e., s.21.

Konferans süresince Müttefik Kuvvetler neredeyse savaşı kazanacaklarından emindiler. Tek sorun, bunu başarmak için en etkin yolu bulmaktı. Roosevelt ve Churchill, Fransa'yı işgalden kurtarmak için saldırının Almanya'ya doğru ilerlemek üzere Batı Avrupa'dan başlaması gerektiği konusunda fikir birliğine vardılar. Bu planı yürürlüğe koymak için iki ana seçeneğin olduğu tespit edildi. Batı Cephesi İngiliz Birlikleri Komutanı İngiliz Saha Mareşali Bernard Montgomery, savaşı bitirmek için Kuzey Avrupa üzerinden Almanya'nın içlerine doğru, Berlin'i ve 3. İmparatorluk güç merkezini tek bir darbeyle vuracak olan, doğrudan bir vuruş hareketini tercih etti. Diğer taraftan Eisenhower, Antwerp'den Fransa'ya, yavaşça Ruhr ve Saar vadileri üzerinden doğuya doğru yani Berlin'e doğru hareket eden sağlam, takviye edilmiş ve esnek bir hattın mutlak bir zafer meydana getireceğine inanmaktaydı. Bunlar göreceli olarak "DAR CEPHE" ve "GENİŞ CEPHE" stratejisi halini almışlardı.

Her stratejinin zayıf ve kuvvetli yanları vardı. Dar Cephe Stratejisi, daha çok Napolyon döneminden kalma Avrupa'nın savaş tarzı olan zafere çabuk ulaştıran çatışmalardı.⁹⁶ Teoride, eğer Dar Cephe Stratejisi başarılıysa, bütün Müttefik Kuvvetleri Fransa ve Almanya üzerinden geçirmeye kalkışmaktan çok daha çabuk savaşı sona erdirecekti. Bu strateji, kendini ayakta tutmak için daha az asker ve ikmal isteyecekti. Bunun sonucunda Müttefikler politik olarak, Sovyetleri batıya yani Avrupa'ya çok fazla sokmadan savaşı sona erdirebileceklerdi. Dar Cephe Stratejisi ile muharebe hatları çok fazla uzayacak, Almanlara müttefik ilerleyişinin arkasından saldırı fırsatı verecek, muharebe hatlarının yarılmasına ve hareket halindeki müttefik kuvvetlere saldırılmasına olanak sağlayacaktı.

İlk bakışta İngilizler, özellikle Montgomery, savaşı mümkün olan en az kayıpla bitireceğinden dolayı DAR CEPHE STRATEJİSİ'nden yana olsa da, Eisenhower bunun riskli bir strateji olduğuna inanmaktaydı. Bununla beraber, 1944 sonbaharında gerçekleşen Market Bahçesi hareketinin başarısızlığı, Eisenhower'ın bu planı reddederek nedenli akıllıca bir karar aldığını göstermektedir.⁹⁷ Market Bahçesi hareketinde, İngiliz güçleri

---

⁹⁶ WEIGLEY, Russell F., **Amerikan Savaş Yöntemi**, Bloomington: İndiana Üniversitesi Yayını, 1973, s.199.

⁹⁷ EISENHOWER, Dwight D., **'Avrupa'daki Haçlı Seferi'**, Baltimore ve London: John Hopkins Üniversitesi Yayını, 1948, s.123.

Arnhem'deki Ren nehri ana geçişlerini emniyete almak üzere Hollanda'daki önemli köprülere saldırmıştı. Ama bu saldırılar başarılı olamadı ve ilk İngiliz indirme bölüğü yok edildi. Bu olay savaşın en büyük Alman zaferlerinden biri olarak görüldü. Muhtemel ki Normandiya'da aynı stratejiyi izleyen bir dar cephe stratejisi de aynı kaderi paylaşmış olacaktı.

Geniş Cephe Stratejisi, saldırıyla birlikte savunmayı da göze alan daha ihtiyatlı bir plandı. Bu plan, İngiliz ve Amerikan askerlerinin Antwerp'ten Fransa'ya ve Ren üzerinden doğuya Almanya'ya doğru bir hat halinde yayılarak, Siegfried hattına saldırılarıyla mutlak bir yok ediş fikrine dayanıyordu. Bu plan, muharebe hatlarını canlı tutmak, Ruhr ve Saar vadileri ile Alman endüstri ve savaş ikmalinin kalbini tahrip etmek için avantajlıydı. Bu durum, Alman askerini belirgin derecede zayıflatacak ve böylelikle toparlanmayı deneseler de, ikmalleri tükenecek ve yenilgiyi kabul edeceklerdi. Ayrıca, müttefiklerce geçilen bölge halkı üzerindeki psikolojik savaş etkisi artacak ve Hitler'e umut bağlamış olan halkın bütün inançları kırılacaktı. Eleştirmenler lojistik kapasitesinin ötesine uzanan geniş cephe stratejisini-Antwerp limanının emniyete alınmasından ve gereken taşımacılık için kullanılabilmesinden birkaç ay önceydi- ve beraberinde savaşın genişliğini çizmek için, Sovyetlerin daha batıya hareket etmesine izin verecek yönde desteklediler. Bununla birlikte, Müttefikler 1943'ten beri Avrupa'nın paylaşımı konusunda uzlaşmışlardı ve Sovyetlerin doğu Almanya'ya ulaşması muhtemelen beklenmedik bir gelişmeydi; Ayrıca, Geniş Cephe Stratejisiyle Eisenhower Normandiya Çıkarması'nın sonunda başarılı olacak olsa da Britanya daima Dar Cephe Stratejisi'ni savunmaktaydı.

Almanya'yı geniş cephe üzerinden zapt etme kararı sadece iç savaşa dayanan Amerikan askeri stratejisi geleneğinden kök bularak Avrupa'daki genel durumun değerlendirilmesi sonucu alınmamıştır. Abraham Lincoln'ün ilk başarısı, iç savaş boyunca, Güneyi ayrılmaktan alıkoymak ve birliği korumak olmuştur. Konfederasyon Ordusunun asgari bir başarıyla yıllarca savaşmasının ardından, kuzeydeki zayıf kamuoyu desteğini elde tutmak için savaşın bir an önce kazanılması gerektiğinin ve zaferin konfederasyon ordusuyla birlikte güneyin endüstri ve cephanelerinin ve moralinin yok edilmesiyle bir an önce kazanılacağına farkına vardı. General Ulysses S. Grant bu topyekün ortadan kaldırmayı, düşmanı güneye doğru takip ederek toparlanmasını engellemeyi ve yolu

üzerindeki her şeyi tahrip etmeyi savaş planlarına uyarladı. Bu durumda topyekün ortadan kaldırma, Güneyi birliğe katılmaya ve gönüllü olarak teslim olmaya ikna etmenin geçerli tek yolu olarak görüldü. Gönüllü teslim olmaksızın, savaşın bedeli ne olursa olsun, Güney sürekli olarak ayrılmış olabilirdi. O yüzden topyekün ortadan kaldırma sadece bir askeri strateji değil, fakat aynı zamanda politik ve psikolojik bir stratejiydi. Sonuçta GENİŞ CEPHE STRATEJİSİ kabul edilmiş ve bunun üzerine 7 Aralık 1943 tarihinde Roosevelt, bu görevi Tunus hava alanında General D.Eisenhower'a "İke OVERLORD harekatını sen yöneteceksin diyerek vermiştir"⁹⁸ Böylece Normandiya Çıkarması'nın yapılmasına üç devlet tarafından da karar verilmiştir.

14 Ocak 1944 tarihinde Afrika'dan Londra'ya gelen General Eisenhower öncelikle kısa adı SHAEF olan "Müttefik Denizaşırı Kuvvetler Genel Karargahı'nı kurmaya başlamış, daha sonra bu karargah COSSAC'ın yerine geçmiş ve ekibiyle birlikte Morgan'ın planı üzerinde çalışmaya başlamışlardır. General Morgan da General Eisenhower'ın başyardımcısı olan General Bedel Smith'ten sonra gelen ikinci kurmay başkanı olarak çalışmalarına devam etmiştir. Bu arada Eisenhower harekatın baş komutanlarını İngilizler arasından seçmiştir. Hava şef mareşali Arthur Tedder "Üst Müttefik Komutan Temsilcisi" ve savaş alanı hava kuvvetleri baş koordinatörü olacak ve Amiral Sir Bertram Ramsey harekatta deniz komutanı olarak görev alacaktı. Bir Amerikalı olan Tuğgeneral Carl Spatz ise, Avrupadaki Birleşik Devletler Stratejik Hava Kuvvetleri'ne kumanda edecek, diğer yandan bir İngiliz hava şef mareşali olan Sir Arthur T. Harris Kraliyet Hava Kuvvetleri Bombardıman kuvvetine kumanda edecekti. Hava şef mareşali Sir Trafford Leigh-Mallory taktik hava desteğini ilgilendiren Müttefik Hava Kuvvetleri'nin başında yer alacaktı.

Taktik hava kuvvetleri harekat için açık bir şekilde Eisenhower'ın komutası altında olsa da, Almanya'yı bombalamada kullanılan stratejik hava kuvvetlerine komuta edip edemeyeceği üzerine bir anlaşmazlık vardı. Spatz ve Harris Eisenhower ile işbirliğine açıklardı, ama Almanya'nın sanayi üssü ve hava kuvvetlerini tahrip etmeye konsantre olma konusunda serbest olmak niyetindeydiler. Dikkate değer bir alış ve verişten sonra bütün taraflara uyan bir düzenleme ortaya çıktı. Birleşik Kurmay Başkanları İngiliz ve Amerikan

---

⁹⁸ HASTINGS, Max, a.g.e., s.28.

kurmay başkanlarından birleşik bir komite oluşturdu. Böylece, Eisenhower stratejik hava kuvvetlerinin yönetimini elde etmiştir. Anlaşılan şuydu ki Overlord kod isimli hareket olan kanal harekatı bombalama etkinliğini azaltmayacak ve Almanya'ya karşı hava bombardımanı devam edecekti.

Eisenhower General Sir Bernard Law Montgomery'den Kuzey Afrika, Sicilya ve İtalya'daki 8. Ordu'ya liderlik etmesini istemişti. Montgomery sonra da Overlord harekatında 21. Ordu komutanı olmuştur. Eisenhower daha sonra da Montgomery'nin Fransa sahiline çıkan müttefik kara kuvvetlerine geçici komutanı olarak görev almasını istemişti. Montgomery son planlamayı yürütecek ve hücumun ilk safhalarını koordine edecekti. Montgomery'nin altında iki komutan görev alacaktı. Tuğgeneral Omar N. Bradley ilk ABD ordusunun başına geçecekti. General Sir Miles Dempsey ise İngiliz, Kanadalı ve bir avuç Fransız askerinden oluşan İkinci İngiliz ordusuna liderlik yapacaktı. Tuğgeneral George S. Patton tarafından komuta edilen Birleşik Devletler 3. Ordusu, Kıta Avrupası'nda Müttefik kuvvetleri güvenli bir yer edindikten sonra çatışmaya girecekti. Şu anda Tuğgeneral Courtney Hodges tarafından komuta edilen Birleşik Devletler ordusu Bradley'in komutası altında 12. ordu grubunu oluşturacaktı. Tuğgeneral Henry D.G. Crerar's 1. Kanada ordusu Montgomery'nin komutası altındaki Dempsey'e katılacaktı.

İlerleyen günlerde Eisenhower, Montgomery, Smith, Bradley ve diğerleri 'Çıkarma Cephesi' nin 5 tümene çıkartılması konusunda ısrar etmişler ve ilave çıkarma gemisi tahsis edilmesini istemişlerdir. Daha sonra bu istekleri kabul edilmiştir.

COSSAC planında batıya, Le Havre'a doğru bir genişleme tavsiye edilmiyordu. Çünkü böyle bir şey yapılırsa çıkarma yapan birlikler, doğrudan doğruya, güçsüz bir şekilde korunan Atlantik Duvarı'nın kıyıdaki ateşi altına atılmış olacaktı. Morgan, batıya Cotentin yarımadasının güneydoğu köşesine doğru genişleme fikrini benimsememişti. Çünkü bu bölge, Almanlar tarafından sular altında bırakılmış bir bölgeydi.⁹⁹

Montgomery ise Cherbourg'un erken alınmasına ve ikmalin liman üzerinden güvenle sağlanacağına bakarak Caen'in biraz batısında geniş bir hücumdan yanaydı.

---

⁹⁹AMBROSSE, Stephen E., a.g.e, s.63-64.

Böylelikle şehrin aşağısındaki alandan St. Martin de Varreville kasabasının ötesindeki bölgeye sarkarak öngördüğü cephe 60 mil genişliği bulacaktı. Morgan'ın planlayıcıları o ölçüde bir hücum hattının eldekinden daha fazla kaynak gerektireceğini söylediler. Bu noktada Montgomery hiçbir şeyin aksamayacağını ve Müttefikler'in başka bir komutan veya yöntem bulacağını belirtmiştir.¹⁰⁰

Eisenhower ise Morgan'ın düşüncesine katılmamış, batıya doğru ilerlemenin faydalı olacağına kanaat getirmişti. Çünkü bataklık sorununun kısa sürede halledilebileceğini düşünüyordu. Eğer Amerikan Hava İndirme Birlikleri kıyı hattının gerisine inerlerse bu arada paraşütçüler suyun gerisindeki alanlara inip yüksekte kalan yollara çıkabilirler ve böylece çıkarma yapan birlikler de aynı yolları kullanarak iç kısımlara doğru ilerleyebilirlerdi.

Montgomery'nin ısrarla üzerinde durduğu konu, ANVIL'in OVERLORD harekatı ile eş zamanlı olarak güney Fransa'yı işgal etmektir. Bu ısrar bir ara şiddetli bir tartışmaya yol açmıştı. OVERLORD'un geniş kapsamı içerisinde bakıldığında başka alternatif mümkün değildi. Kullanımda çok az çıkarma aracı mevcuttu. ANVIL üzerine tartışma devam ederse 23 Ocak 1944'e kadar Müttefikler Normandiya saldırısı için ana bir plan üzerinde anlaşılabilirler. İngilizler Caen yakınlarında doğuya doğru hareket ederken Amerikalılar Cherbourg'a en yakın batı yan cephesini alacaklardı.

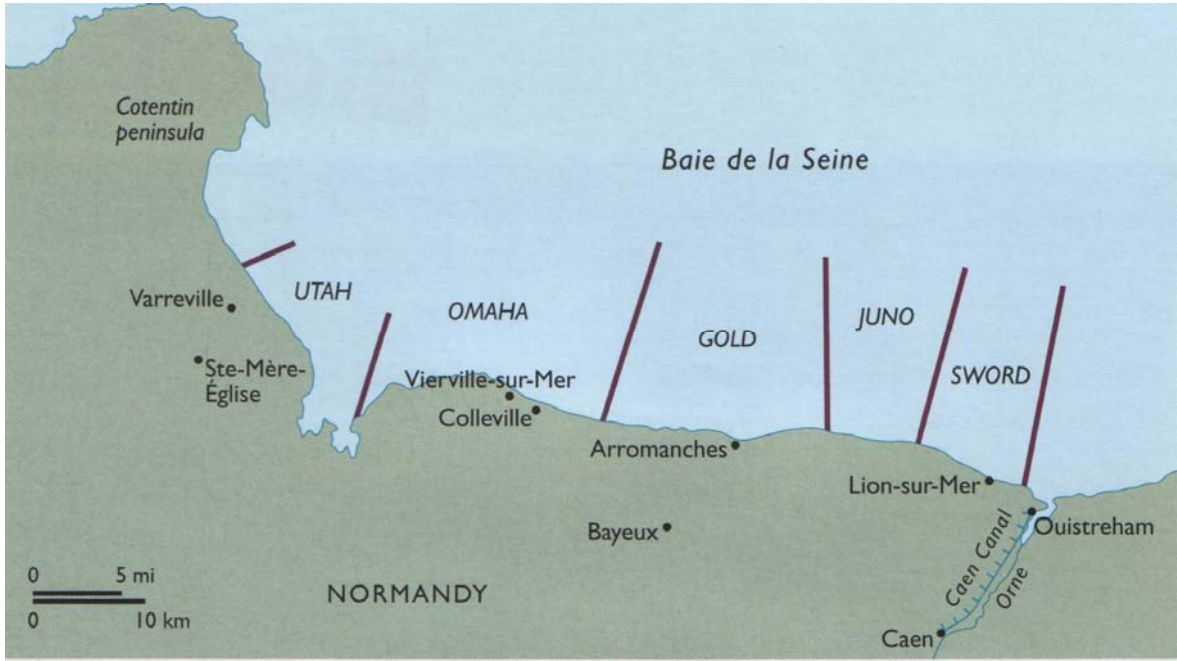
Bu şekilde tertiplenmede ikmal hususunun büyük etkisi olmuştu. Amerikan güçleri Britanya'ya ülkenin batı limanları üzerinden varmışlar ve oralara yığınak üsleri kurmuşlardır. Üslerin yakınlarında hareket yapmak, onlar için hassas bir olaydı. Üstelik istila hazırlıkları için İngiliz limanlarında ki tıkanmaya cevap vermek için Amerikan ikmal gemileri Birleşik Devletler'de yüklenerken doğrudan Fransa sahillerinde boşaltılmak ve İngiltere'de bir ara boşaltma olmaksızın planlama yaptılar. Çünkü Batı cephesi o ikmal hattına daha yakındı.

Amerikan 4. Piyade Tümeni, kod adı 'Utah' olan kumsaldan ilerleyerek Cotentin yolunu açacak Amerikan 29. ve 1. Piyade Tümenleri de Calvados'taki kod adı 'Omaha'

---

¹⁰⁰SULLIVAN, Gordon R., a.g.e., s.12.

olan kumsala çıkacaklardı. İngiliz ve Kanadalılar, Orne nehrinin ağzından batıya doğru genişleyen, doğudan batıya kod adları; Sword (3.İngiliz Tümeni), Juno (Kanada 3. Tümeni) ve Gold (İngiliz 50.Tümeni) olan kumsallara çıkacaklardı. İngiliz 6. Hava İndirme Tümeni'nin paraşütçüleri ise, sol tarafı korumak üzere Orne ve Dives nehirleri arasına atlayacaktı.¹⁰¹

Şekil 4.1 Beş İşgal Sahilinin Haritası

İşgalden önceki gece Birleşik Devletler 82. ve 101. Hava İndirme Tümenleri paraşütle atlayacak, sahil hattından çıkan yolları emniyete alacak ve düşmanın sahil savunma gayretlerini engelleyerek Ste.Mere Eglise kasabası yakınlarına süzüleceklerdi. Ertesi sabah Bradley'in 1.Ordusu gelecekti. Birleşik Devletler 7. Kolordu'ya bağlı 4. Tümeni Les Duner de Varreville yakınlarındaki UTAH sahiline çıkacaktı.¹⁰²

Birleşik Devletler 5. Kolordu'ya bağlı 1. Piyade Tümeni ve 29. Piyade Tümeni, doğuya doğru Vierville-sur-Mer kasabası yakınlarındaki OMAHA kumsalına çıkacaklardı. Bir adımlık bir emniyetle 7. Kolordu Contentin yarımadasını ayırıp Cherbourg'u ele geçirmek üzere ilerlerken, 5. Kolordu sahil hücum hattını güneye doğru genişletecekti.

¹⁰¹ AMBROSSE, Stephen, a.g.e. s.64.

¹⁰² SULLIVAN, Gordon R., a.g.e., s.13.

Daha sonra ele geçirilen liman ile 7. Kolordu güneye dönerek St. Lo kasabasına doğru ilerleyecekti. Bradley kasabayı ve St Lo Periers Road' u tuttuğu anda ordusunu mekanize kuvvetlerin saldırı hareketlarına uygun kuru bir arazi üzerinde bulacaktı. Daha sonra Patton'un 3. Ordusu sahaya girecekti. Brittany'e ilerleyerek Brest ve diğer limanları alacak ve 1. Ordu Paris'in kuzeydoğusuna hücumla başladığında güney cephesini örtecekti.

2. İngiliz Ordusu doğuya doğru hava alanları için uygun ve bağıl olarak Paris'e açık bir yola sahip bir alan olan Bayeux ve Caen arası bölgede hareket yapacaktı. Amerikan sektöründeki gibi bir hava tümeni olan İngiliz 6. Hava İndirme Tümeni hareketin kuzeydoğu yan hattını şafak öncesi Caen yakınlarına ve Orne nehri ağzına indirmeler yaparak emniyete alacaktı. Hücum saatinde birinci kuvvetler doğuya doğru iki koldan daha ileri ataklar yürütürken 30. Kolordu altındaki 50. Tümen Bayeux ve Amerikan bölgesi yakınlarındaki GOLD sahiline çıkacaklardı. Orada Kanada 3. Tümeni Courseulles kasabası yolundaki JUNO kumsalına geçecek ve İngiliz 3. Tümeni Lion-sur-Mer yakınındaki SWORD'da sahile çıkacaktı.

Başlangıçta Montgomery subaylarına "Ana yol bağlantı kavşaklarının ivedilikle kontrolünü almaya konsantre olmalıyız. Daha sonra zırhlı birimlerimizi bunların arasına ve ötesine ilerletmeli ve onları uygun yerlerde konuşlandırmalıyız" dedi. Hepsinin üzerine, Müttefik planlayıcılar Seine ve Loire nehirleri arasında bir yerleşim kazanma niyetindeydiler. İlk direnişin ardından Almanların kuvvetlerini Seine tarafından sağlanan doğal bariyerin arkasına çekeceklerini varsayarak, bu işin 9 gün süreceğini hesapladılar. Toparlanma ve tedarik için bir aradan sonra, Müttefikler Seine'in ötesine Almanya'ya doğru iç bölgelere ilerlemeye başlayacaklardı.¹⁰³

COSSAC hareketin başlangıcında olayların nasıl gelişeceği konusunda tam olarak karar verememişti. İlk olarak İngilizlerin mi yoksa Amerikalıların mı sahile çıkmasının doğru olduğu konusunda ise bir mutabakat sağlayamamıştı. Bu hususta anlaşmaya varılamaması demek en küçük bir terslikte iki ülkenin başarısız olmasına ve birbirlerini suçlamasına neden olacaktı. Ancak politik olarak alınan kararlarda general Barker

---

¹⁰³ SULLIVAN, Gordon R., a.g.e, s.15.

Başbakanları'nın ilk olarak sadece Amerikalıların ön planda olmasını kabul etmeyeceğini ifade etmişti. Aynı şekilde Amerikan Hükümeti de bu konuda hemfikirdi. Daha sonra uzlaşma sağlandı ve alınan kararlar neticesinde çıkarmanın Calvados sahilinden yapılmasına karar verildi. İngilizler sol taraftan, Amerikalılar da Cotentin'in sağından Omaha ve Utah kıyılarını işgal edeceklerdi.

Plan ilerlerken İngiltere de kurulan BOLERO, 1942'de işgali desteklemeye ve donatmaya başlamıştı ve bu plan yeni bir ivme kazanmıştı. İşgalde yer alacak 20 Amerikan, 14 İngiliz, 3 Kanada, 1 Fransız ve 1 Polonya olmak üzere 39 tümeden oluşan, beraberinde yüzlerce bin hizmet askeri vardı. Büyük Britanya'da konuşlanan Birleşik Devletler askerlerinin sayısı sadece 1944'ün ilk altı ayında ikiye katlanacak, birinci yıl başında 774.000'e kadar çıkacaktı. Bu adamları ve müttefiklerini beslemek ve desteklemek için 16 milyon tondan fazla ikmal ihtiyaç olacaktı; adam başı günlük 6 ¼ pound istihkak, 137.000 jip, kamyon, yarı paletli; 4217 tank ve tam paletli araç; 3500 top; 12000 uçak ve bir çok çeşit stok dış dolgusundan sakız ve şeker kadar, bütün kuvveti barındıracaktı. Cornwall ve Somerset alanları hareketin gerektireceği çok büyük bomba ve top mermileri stoğu için cephanelik halini almışlardı. Tıkanma gemilerin daha yüklü olarak bekledikleri Britanya limanlarına kadar genişledi. Hücum gününe kadar, Normandiya'ya asker çıkaracak bir çok gemi ve Atlantik ikmal hattında yol alan kargo gemilerinin yanında, 3 milyon ton'dan fazla ticari taşıma kapasitesi işgalin hizmetindeydi. Destek yapısının devasa boyutu, çıkarma araçlarının kısıtlılığı ve çıkarmanın dalgaların yükseldiği anda yapılabilmesi için Eisenhower, işgal tarihini, 5 Haziran olarak bir ay ötelenmesini teklif etmişti.

General Eisenhower ve General Montgomery'nin önerileri kabul edildikten sonra OVERLORD Planı son şeklini aldı. Plana göre birinci aşamada 2 Amerikan Tümeni ile 3 İngiliz-Kanada ortak tümeni aynı saatte tahsis edildikleri plajlara çıkacaklardı. Bu tümenlerin yan taraflarını emniyete almak amacıyla İngiliz doğu bölgesine 1 İngiliz, batı bölgesine 2 Amerikan paraşüt tümeni amfibi hücumdan önce indirilecekti.

İlk aşamadaki 5 tümeni takviye etmek maksadıyla D+2 günü bir Amerikan ve bir İngiliz tümeni daha çıkarılacaktı. Asıl destek ve yerleşme D+4 günü 6 İngiliz ve 8

Amerikan tümeni, D+12 günü 9 İngiliz ve 9 Amerikan tümeni, D+35 günü; 15 İngiliz ve 15 Amerikan tümeni daha çıkarılmasıyla gerçekleştirilecekti.¹⁰⁴

Müşterek Genelkurmay Başkanları Komitesi; 1 Şubat 1944 günü; General Eisenhower'in tüm önerilerini ve çıkarma tarihi olarak da 5 Haziran 1944 gününü kabul etti.¹⁰⁵ Bunun üzerine 12 Şubat 1944'te General Dwight Eisenhower o ünlü direktifini vererek “Avrupa kıtasına giriniz...Alman ordusunu yok etme görevini üstleniniz” demiştir. Tarihçilerin belirgin bir şekilde ihmal ettiği şey, çok az olarak dillendirdikleri cümleler “Müttefik devletler ile ilişkiler, sivil hükümetlerin yeniden kurulması ve düşman topraklarının yönetimiyle birlikte özgürleştirilmiş müttefik topraklarıydı.” Gerçekte politikacılar acil olarak Nazi Almanya'sının işgal edilmesi ve yenilgiye uğratılmasının ötesinde savaş sonrasında arzulan sonucunu tanımlayamıyorlardı. İyi bir politikacı olmayan Başkan Franklin Roosevelt fikirlerini açık muhafaza etmeyi tercih ederdi. O, cezalandırıcı ve gerçek bir barışın mücadelecisi görüşleri arasında kararsızdı. Bundan daha önemlisi, savaş zamanı bir koalisyonu muhafaza etmenin taleplerini düşünmek zorundaydı. Kararsız kaldığı sürece savaş sonrası düzenin rekabetçi görüşlerinden ortaya çıkan sıkıntılı problemleri artırmak aptallıktı.

Savaşı icra etme sorumluluğu, savaş ve donanma departmanına verilmişti. Bu noktada tanımlanmamış olarak kalan tek şey, barışı idare etme ve planlama sorumluluğunu hangi servisin taşıyacağıydı. Askeri hükümet üzerinde sivil yönetim için Roosevelt'in ideolojik tercihi, bu ihtiyacı karşılamak için hükümet departmanına dönelecekti. TORCH'tan sonra Kuzey Afrika'daki olaylar pratik bir gerçeğin altını çizmişti. O da ABD'nin böyle bir görevi icra etme ve planlama yeteneğinden yoksun olmasıydı. Bu yüzden Pearl Harbor'dan sonra acil olarak savaş sonrası politikayı düşünmek için bir Danışma Komitesi kurulmuştu. En önemlisi, birkaç alt komitenin işiydi ki ekonomik yapılanmayı, savaş sonrası Avrupa'nın yapısı ve güvenlik sorunlarını belirlemek için periyodik olarak bir araya geliyorlardı.¹⁰⁶ En son alt komite Harp ve Donanma departmanından temsilcileri de ilave ederek savaş sonrası politikayı düşünmek için ilk

¹⁰⁴ APATAY, Çetinkaya, a.g.e., s.319.

¹⁰⁵ CAŞIN, Mesut.H., “Normandiya Çıkarması II”, **MSI, Aylık Savunma Teknolojileri Dergisi**, Yıl: 2006, Sayı:013, s.77.

¹⁰⁶ DALLAS, William B., **The Role of Counterintelligence in the European Theater of Operations During World War II**, **Master of Military Arts and Science Thesis**, Fort Leavenworth, Kansas, 1993, s.123.

servisler arası yapıyı oluşturdular. Bu çalışmalar Haziran 1943'te Birleşmiş Kurmay Başkanları ortaya çıktığında aniden sona erdi. TORCH hareketi öncesi özgürleştirilmiş topraklar ile nasıl mücadele edileceği konusunda çabalarırken, yardımcı savaş sekreteri John McCloy altında CCAD kurulmuştur.¹⁰⁷

CCAD'ın en önemli ürünü, CCS/ 551'di. 28 Nisan 1944'te SHAEF'e gönderilen bu emir 'Yenilgiye uğratmadan veya kuşatmadan önce Almanya'da askeri yönetim için verilen bir direktif' idi. Bu emir Yüksek Komutan'a işgal edilen Almanya'nın yönetilmesi ve oluşturulan temel prensiplerin takip edilmesi için yetki ve sorumluluklar veriyordu. Bu direktif sadece kuşatma öncesi periyoda uygulandı. Bununla birlikte, Amerika'nın takip etmeye niyetli olduğu politikaya ve savaş sonrası işgalde ordunun rolüne yönelik önemli sorular cevapsız kalmıştı. Politik kararların yokluğunda, Başkanın takip ettiği sonuçlar ve onun başvurmaya niyet ettiği ulusal güç elemanları hakkında komutanlar ve personel kararsız kalmıştı. Eisenhower'ın Kurmay Başkanı Bedel Smith, savaş sonrası Alman hükümeti, ekonomisi ve bölünmesi hakkında Birleşik Kurmay Başkanları'na yönelik bir dizi soruya rehber olabilecek bir araştırma yaptı. O, "bu sorulara cevaplar hakkında ve benzer birçok sorunun cevabı uzun dönemli bir planlamaya bağlı olduğunu vurguladı." Ayrıca O, kurmaylarına şunu hatırlattı "problem bir tane değildi ki parça parça ele alınabilsin veya hareketin son safhasında bir çözüm bulunsun."¹⁰⁸

SHAEF tarafından Şubat 1944 ayında son şekli belirlenen OVERLORD Planına ilişkin NEPTUNE Deniz Harekat Planı özet olarak şöyleydi: "Çıkarma Seine Körfezi güney kıyısındaki; doğu-batı yönünde 80 kilometre uzunluktaki 5 plaja, 3 İngiliz-Kanada ve 2 Amerikan tümeni ile yapılacaktı. Çıkarma sahasının iki kanadı ilerisine 1 İngiliz ve 2 Amerikan paraşüt tümeni, çıkarmadan 4-5 saat önce indirilecekti.

Kıyıya çıkış güneş doğduktan birbuçuk saat sonra 06.30'da başlayacaktı. Çıkarmanın ertesi günü (D+1) takviye kuvveti olarak bir İngiliz ve bir Amerikan tümeni

---

¹⁰⁷ CHANDLER, Alfred D., **The Paper of Dwight Eisenhower**, Baltimore, The Johns Hopkins Press, 1970, s.121.

¹⁰⁸ KENNETH, O.McCreedy, **Waging Peace:Operations Eclipse I and Eclipse II-Some Implications For Future Operations**, Pennsylvania, 2004, s.52.

daha çıkarılacaktı. 3.6 kilometre uzunluğundaki UTAH plajına 5 nci Amerikan Tümeni, 6.3 kilometre uzunluğundaki OMAHA plajına 1 nci Amerikan Tümeni, 7.4 kilometre uzunluğundaki GOLD plajına 50 nci İngiliz ve 8 nci Kanada zırhlı Alayları, 3.6 kilometre uzunluğundaki JUNO plajına 3 ncü Kanada Tümeni ve 2 nci Kanada Zırhlı Alayı, 3.6 kilometre uzunluğundaki SWORD plajına 3 ncü İngiliz Tümeni ve 27 nci İngiliz Zırhlı Alayı birinci kademedede çıkarılacaktı.

Bu tümenlerin mevcudu 170.000 kişi, 3000 top, 1500 tank, 1500 çeşitli tipte araç olup, plaj ve kıyı tesisleri için 30.000 kişi çıkarılacak, 3 paraşüt tümeni ile de ayrıca 23.000 kişi indirilecekti.

Plana göre; D+2 günü; Amerikan, İngiliz, Fransız, Kanada ve Polonya'dan 29 piyade tümeni, 12 zırhlı tümen, 3 paraşüt tümeni olmak üzere 44 tümen, plaj ve diğer idari hizmetleri için 40.000 kişi Normandiya kıyılarına çıkarılmış olacaktı. Amerikan, İngiliz ve Fransız Deniz Kuvvetlerinden 866 harp gemisi bu harekatta görev alacaktı. Harekatta uçak gemisi kullanılmayacak, fakat İngiltere adalarındaki 163 hava alanı kullanılarak çıkarma günü 11.700 adet çeşitli uçak; bombardıman, destek, örtü ve gözetleme görevlerini yapacaktı.

Paraşüt tümenleri için 925 adet nakliye uçağı ile 900 planörün kullanılması öngörülmüştü. Muharebe gemileri, kruvazörler ve muhripler demirli olarak 6.000 metre ile 14.000 metreden ve diğer ateş destek gemileri de seyir halinde yakın destek yapacak, sindirme ateşi saat 05.50 ile 06.30 arasında icra edilecekti.

Amerikan ve İngiliz taktik hava kuvvetlerine mensup 16 av filosu, çıkarma sahasında kıyı bölgesini örtmek için devamlı devriyeye tahsis edilmişti. 5 filo İngiliz çıkarma bölgesi üzerinde, 5 filo Amerikan çıkarma bölgesi üzerinde, 6 filo devriye takviye filosu olarak ayrılmıştı. Bunlardan başka 8 av filosu, deniz yaklaşma yolları üzerinde devamlı devriye gezecekti. Bunlardan 5 filo İngiltere güney sahilinden 60 mil, 3 filo İngiltere güney sahilinden 80 mil mesafedeki bölgede görev alacaktı. Bütün filolar çıkarma hareketi süresince havada bulunacaktı. Örtme filolarından başka 33 filo da bombardıman

kollarının himayesine ve 36 av bombardıman filosu da yakın destek hareketına tahsis edilmişti.

Almanların dikkatini Dover tarafına çekmek üzere, beton bloklar dahil pek çok gemi bölgedeki limanlarda toplanarak, çıkarmadan bir gün ve bir gece önce yüzden fazla irili ufaklı geminin Dover istikametinde seyretmesi ve 100 uçakla emniyete alınması planlanmıştı.

Başlangıçta tam bir baskın sağlanması için çıkarmanın güneş doğmadan önce yapılması düşünülmüştü. Fakat Pasifik Harekatı ve bilhassa Tarawa çıkarması, denizden yapılacak ateş desteğinin etkili olması için, kıyıya hücumun güneş doğduktan sonra yapılmasının daha faydalı olduğunu göstermişti. Diğer yönden Normandiya çıkarmasında dalgalar o kadar kaba olacaktı ki, eğer hücum gece karanlığında yapılırsa, karanlıkta birçok karışıklıklar ve müsademeler vukua gelebilecekti. Gel-Git hususunda düşünülmesi gereken birçok şey vardı.¹⁰⁹ Hücumun sürati ve emniyeti bakımından çıkarma araçlarının kıyıya mümkün olduğu kadar yakın mesafeye girmeleri gerekiyordu. Bu suretle az zayıat verilir ve askerler denizin içinde fazla yürümek zorunda kalmazlardı. Pasifik hareketinde ilk dalgalardaki asker, özellikle yarı beline kadar denize girerek kıyıya hücum zorunda kaldığından zayıat yüzdesi yüksek olmuştu.

Bütün bu hususları göz önünde bulunduran General Eisenhower, 17 Mayıs 1944 tarihinde, çıkarmanın 5 Haziran 1944 sabahı saat 06.30'da yapılmasına karar verdi ve bu karar Müşterek Genelkurmay Başkanları Komitesi tarafından da kabul edildi.

Çıkarma için meteorolojik durumun nasıl olacağı günü gününe tahmin edildi ve değerlendirmeler yapıldı. Bu maksatla 3 Haziran akşamı komutanlara bir brifing verildi. İngiliz meteoroloji uzmanı Alb.J.M.Stagg, 5 Haziran Pazartesi günü şiddetli bir fırtına çıkacağını, bulutların yoğun ve alçak olacağını, çıkarma plajlarını sis kaplayacağını ve havanın birkaç gün böyle kalacak gibi görüldüğünü belirtmişti. Bunun üzerine General Eisenhower, çıkarmanın bir gün ileriye alınarak 6 Haziran 1944 sabahı yapılacağını ve randevu noktasına gitmekte olan konvoyların denizde kalarak, 12 saat batı ve 12 saat doğu

---

¹⁰⁹ BRYANT, Arthur, **The Turn of the Tide**, Collins, 1957, s.52.

rotasına, kıyıya yakın seyrederek vakit geçirmelerini ve 6 Haziran sabahı aynı noktada bulunmaları emrini vermişti.

Hava koşulları 6 Haziran tarihinde çıkarmanın yapılmasına izin vermemiş olsaydı, hareket iki hafta sonraya yani 19 Haziran'a ertelenecekti.

Çıkarmanın başarılı olması ve tarihe bir fiyasko olarak geçmemesi için hava üstünlüğünün kazanılması, gerek Almanya'da gerekse işgal altındaki memleketlerde düşman kontrolü altında bulunan bütün demiryolu şebekelerinin tahribi ve düşman akaryakıt kaynaklarının kurutulması gibi üç şartın gerçekleştirilmesi hayati önemi haizdi. Hava üstünlüğünün elde edilmesi, ancak Alman Hava Kuvvetlerinin tahribi ile mümkündü, bunun için de bu kuvvetlerin fabrika ve meydanlarda tahripleri gerekiyordu. Çünkü; 1943 yılı Aralık ayında Almanların aylık uçak imalatı 3000'i bulmuştu.

1944 yılının Ocak ayından itibaren hava hareketinin karakteri değişmişti. Müttefikler akınlarını refakat av uçakları ile himayeli olarak ve 1000 kadar uçakla yapmaya başlamışlardı. Şubat 1944 ayında Almanya üzerindeki hava hareketi çok şiddetli bir sürece girmişti.

Hava üstünlüğü mücadelesine 'Argument Harekatı' kod ismi ile 20 Şubat 1944 tarihinde büyük bir şiddetle başlamıştı. Himayeli 1000 bombardıman uçağı Bernburg şehrindeki uçak fabrikalarına ve Leipzig'de bulunan uçak fabrikalarına taarruz etmişti. Bu beş günlük harekatta Almanlar 416 adet havada ve 286'sı yerde olmak üzere toplam 702 adet uçak, Amerikalılar 244 stratejik bombardıman ve 25 de av uçağı kaybetti. Alman mukavemeti hatırı sayılır ölçüde zayıflamıştı. Mart ayından itibaren Almanya aylık uçak üretimini 2000'e düşürdü.¹¹⁰

Demiryolu ağının tahribi için; Almanya ve işgali altındaki ülkelerin demiryolu merkezlerine taarruzlar 1944 yılından evvel başladı. İkinci Dünya Savaşının başlangıcında demiryolu garları ikinci derecede hedefler olarak değerlendirilmekteydi. Fakat bir istila hareketi için bu hedeflerin kıymeti birdenbire birinci dereceye yükseldi.

¹¹⁰ BELOT, R. , **Atlantik Deniz Hava Harbi:1939-1945**, s.72-76.

Müttefikler tarafından yapılacak tecrit hareketinin iki amacı vardı; İlki Pas de Calais'deki 15 nci Alman ordusunun ve diğer ihtiyatların Normandiya bölgesine kaydırılmalarını önlemek, ikincisi de çıkarma bölgesi hakkında Almanları şüpheye düşürmektir. Bu hareket 1944 yılı Mart ayında Kuzey ve Batı Almanya ile Fransa demiryolu şebekesine taarruzlarla başladı. Hedef öncelikleri; belli başlı köprüler, demiryolu tesisleri ve kavşak noktaları ile katarlardı.

Müttefik Stratejik Hava Kuvvetlerinin bir kısım birlikleri Nisan 1944 ayı ortasından itibaren taarruzları Fransa ve Belçika'daki hedeflere teksif etmek için hava üstünlüğü mücadelesinden alındı. Bu birliklere; Liege, Namur, Mons, Charleroi, Arras ile Paris ve civarındaki garlar hedef olarak verildi.

Müttefik Komutanlığı Seine üzerindeki Paris'le Havre arasındaki ulaştırmayı kesmeyi düşündü. 27 Mart 1944'den itibaren bu planın icrasına başlandı. Çıkarma yeri hakkında Almanları şaşırtmak için Albert kanalı ve Meuse boyunca ikinci bir tecrit hareketi da icra edildi.

Kara ve demiryollarına taarruzlar Mayıs ayı içinde en şiddetli bir devreye girdi. Taarruzlar; Rouen, Paris, Mezieres ve Dukergue bölgesindeki hedeflere, Meuse ve Seine Nehirleri üzerindeki köprülere, Batı Almanya ve Lüksemburg ile Doğu Fransa'daki demiryolu merkezlerine, Loire nehri üzerindeki köprülere ve Nice, Avignon, Nimes demiryolu tesisleri olarak dört ayrı bölgeye yöneltildi.

Bu bombardımanların neticesi olarak 1944 yılı Mayıs ayı sonrasında Almanya'ya Belçika'dan kömür gelmediği gibi Fransa demiryolları Sarpe bölgesinin kömürleri ile iktifa etmek zorunda kaldı. Bundan başka o zamana kadar yalnız askeri nakliyat için yedek olarak ayrılan katarlar da kömür nakliyatına tahsis edildi. Günde 10-12 katar ölçüsünde yapılması gerekli olan nakliyat 2-3 katar kadar düştü. Şubat 1944'de Batı Fransa'daki demiryollarından günde 60-70 katar geçmekteyken Nisan ayında bu rakam 48'e ve Mayıs ayında da 32'ye düştü. Bunun sadece 20 kadarı askeri nakliyata tahsis edilebiliyordu. Böylece çıkarma hareketi esnasında 1000 katarın çıkarma bölgesine gelmesine mani olunmuştu. Normandiya bölgesi hemen hemen tecrit edilmiş bulunuyordu.

Hava üstünlüğünün tamamıyla kazanılabilmesi Alman sentetik akaryakıt üretiminin durdurulmasına bağlıydı. Yani tahrip edilemeyen Alman Hava Kuvvetleri uçakları ile bütün motorlu araçlarını akaryakıtsız bırakmak önemliydi. Nihayet Müttefik Komutanlık bunu hedef kabul ederek tarihe “Petrol Harbi” diye geçen harekate Nisan 1944 ayında başladı.¹¹¹ Petrol harbinin genel planı, 29 adet sentetik benzin ve 58 adet rafineri merkezine taarruzu içermektedir. Hedefler üçer üçer 8 ve 15 nci Amerikan Stratejik Hava Kuvvetleri arasında taksim edildi. Gaye, öncelikle Romanya petrolünün ithaline mani olmaktır. Bunun için de ilk planda Romanya petrol kuyularını tahrip etmek, sarnıçlı vagon ve petrol gemilerine taarruzlar tertiplenmek, her türlü nakliyata mani olmak için Tuna, Fransa ve Orta Avrupa’daki sentetik benzin fabrikalarına, depolara ve rafinerilere sıra gelecekti.

Petrol Harbi, 1944 yılı Nisan ayında Ploesti’ye yapılan bir akınla başladı. 2 Mayıs 1944 günü akın tekrar edildi. 12 Mayıs 1944 tarihinde Bruxeitze ve Merseburg sentetik benzin fabrikalarına akınlar düzenlendi. 28 Mayıs’ta tekrar edilen akınla Zeitz’deki üretim durduruldu. Sentetik benzin üretimi 195.000 tondan en sonunda 44.000 tona kadar düşürüldü. Çıkarma esnasında Almanlar artık Romanya petrollerinden istifade etmeyeceklerdi.

Müttefikler tarafından istilaya kadar toplam 4000 çıkarma aracı inşa edilerek harekate hazırlandı. Ancak çıkarma araçlarının Normandiya sahillerinde barınması için limanlara ihtiyaç vardı, bunun için müttefikler iki adet suni liman için çok karışık bir teknikle planlama yaptılar. Binlerce duba, sualtı beton kalıpları, hurda gemiler çekilerek saptanan bölgeye getirilmek üzere İngiltere’de hazırlandı. Böylece boyu birkaç kilometreyi bulan mendirekler inşa edilecek, mendirekler içersinde yüzer iskeleler kurulacaktı. Neticede; yedi nakliye gemisiyle otuz kadar çıkarma aracı her türlü hava şartlarında boşaltma yapabilecek, hareket hava şartlarından etkilenmeyecekti.

Çıkarma öncesi toplam 1.750.000 İngiliz, 1.500.000 Amerikalı, 175.000 İmparatorluk, 44.000 gönüllü ile toplam 3,5 milyon insan ile 20 milyon ton malzeme

---

¹¹¹ KARAPINAR, Ş., “Avrupa Cephesi”, **Yabancı Deniz Harp Tarihi Notları (1939-1945 II. Dünya Harbi)**, s.56-58.

İngiltere adasında toplandı. 15 Nisan 1944'den itibaren Baltık Denizi ve Kiel'den Gaskonya'ya kadar olan sahillere toplam 7000 adet mayın dökülmüştü.

1944 baharına gelindiğinde ise Avrupa'daki politik gelişmeler şöyleydi: İtalya, savaş cephesinden çekilmiş, İspanya tarafsızlığını korumaya çalışmış, Macaristan'da Hitler tarafından kabine değişikliği yapılmıştı. Balkanlarda Bulgaristan, Kral Boris'in tahttan uzaklaştırılmasıyla hükümetten yoksun kalmış. Romanya'da, ülkenin doğu kesimi savaş alanına dönüşmüştü. Türkiye ise, müttefik devletlere karşı eğilim gösteriyordu. Hitler, Japonya'dan dolayı bir yardım bekliyordu. Japon kuvvetlerinin Avrupa harekat alanında Sovyetler'e karşı her türlü müdahalesini reddetmekteydi.¹¹²

Sonuç olarak İkinci Dünya Savaşı'nın Avrupa cephesindeki en kapsamlı ve en büyük harekatı, Dünya Deniz Harp tarihinin gördüğü en büyük çıkarma ve onunla koordineli olarak yapılan Hava İndirme Harekatından birisi olan Normandiya Harekatı; gerek planlanması ve planların uygulanması ile, gerek harekatta kullanılan çeşitli tip ve büyüklükte harp silah ve araçları ile, harekata katılan personel sayısı, bu harekattan önce yapılan durum muhakemelerine etken olan faktörlerin değerlendirme şekilleri itibariyle üzerinde durulması gereken çok önemli bir harekattır.

---

¹¹² SPEIDEL, Hans, a.g.e., s.12-13.

5. D-DAY ÖNCESİ HAVA VE DENİZ KUVVETLERİNİN TERTİPLENMESİ:

D-Day'in aylardır planlama ve hazırlıklarından sonra işgal tarihi 5 Haziran olarak kesinleşti. Kuzey Fransa yoğun bir şekilde yaklaşık üç ay süreyle yavaş ve dikkatli bir plan olan 'Transportation' çerçevesinde bombalandı. Bombalamayı Almanların Normandiya'ya ulaşım bağlantılarını kesmek için işgalin tam olarak nereye olacağını hissettirmeden yaptılar. Savaşın en büyük kazaçlarından biri; Müttefik hava kuvvetlerinin beklenenin ötesinde başarı sağlaması ve Normandiya'ya giden Fransız demiryollarının, köprülerinin, depolama sahalarının ve teçhizatın şiddetli bir şekilde vurulmasıydı. Kapsamlı bir aldatma planı olan Fortitude ile General Patton, Pas de Calais'e yapılacak olan sahte saldırı konusunda Alman Yüksek Komutası'nı ikna etmeyi başarmıştı. Artık, yüzbinlerce Müttefik askeri, değişik tipteki gemiler ve askeri donanım İngiltere'nin güney bölgesine sıkıştırılmış ve harekete geçmek için son emri bekliyordu. 1940 yılının karanlık günlerinde Winston Churchill tarafından fark edilen Kanal-Geçiş Harekatı hemen hemen gerçeğe dönüştürülmek üzereydi.¹¹³

Overlord'dan önceki son günlerde beklemenin getirdiği endişeler vardı. Toplanma bölgelerinde bekleyen sıradan askerler için bu durum sanal bir hapis şeklindeydi. Son brifingler verilir verilmez sonunda hiç kimsenin mücadele etmediği hedef ortaya çıktı. Overlord'un sorumluluğu için bunlar zor kararlardı. Birçok kıdemli komutanın aklında kötümser bir hava vardı. Bütün detaylı hazırlıklara rağmen Normandiya sahillerindeki olaylar yanlış gidebilirdi. Bu geçici durum, Müttefik istihbarat bilgileri ile de aydınlatılamadı ve Rommel bir kaç ilave tümenle Normandiya sınırını daha da güçlendirmişti.

İngiliz Genelkurmay Başkanı Brooke'un doğal korkuları Eisenhower ve Churchill tarafından paylaşıldı. Churchill Mayıs ayında St.Paul's School'da yaptığı konuşmasında bir araya gelmiş askeri liderlerin yararı için olumlu bir tutum sergilemesine rağmen; olası başarısızlık hususundaki şahsi korkusu tam D-Day'in başlangıcında zihnini sürekli meşgul ediyordu.

---

¹¹³ D'ESTE, Carlo, a.g.e., s.107.

Mart ayında Ismay Saha Mareşali Wavell'e şöyle yazdı: 'Burada, ana vatanda duygular çok karışık. Konuşmaya devam eden bir çok insan vardı. İşgalin başlaması için her şey hazır. Diğer taraftan daha iyisini bilmek isteyen bir çok insan Overlord'un Somme ve Passchendaele hareket sahasında bir kan banyosu şeklinde olacağını varsayıyordu.¹¹⁴

Churchill'in tersine, Brooke D-Day'in başlangıcında hala umutsuz ve şöyle diyordu: "Tüm hareket hakkında çok rahatsızım. En iyi ihtimalle hareket birçok insanın beklentisinden daha kısa sürecek. Kısacası, bunların hiçbiri hareketin zorluklarını bilmiyorlar. En kötü ihtimalle hareket savaşın en kötü felaketi olabilir. Tanrı'dan dilerim sonu güvenli biter"¹¹⁵

Overlord Harekatı'nın başlaması için geri dönülemez kararı veren, nihai planı yapmaktan sorumlu kişi olan Eisenhower için ise artık her şey hazır. Haziran'ın başında hareketin başlayabileceği sadece üç gün uygundu. Saldırıdan önceki gece önemli yerleri emniyete almak için paraşütle incek olan üç tümene ay ışığı, çıkarma kuvvetine ve ilk ışıktan sonra kırk dakika içerisinde Rommel'in sualtı engellerini ortadan kaldırmak için alçak dalgalar gerekiyordu. Bunun için 5 ila 7 Haziran arası uygun olacaktı. Kötü havadan dolayı herhangi bir gecikme, harekatı en az iki hafta erteleyecekti. Eğer Kanal'ın bilinen kötü hava durumu Cherbourg ve sahillere olan ikmal engellerse olası bir ölümcül gecikme Müttefiklerin güvenli pozisyonunu tehdit edebilirdi. Haziran'ın ilk birkaç günü boyunca iyi olan Kanal'daki hava durumu 4 Haziran ile birlikte kötüleşmeye başladı. İşgal kuvvetleri harekete geçtiklerinde kuvvetli fırtına esmeye başlamış ve işgalin 5 Haziran sabahı yapılma umudunu imkansız hale getirmişti; fırtına hatta tüm işgal zaman olaylarını tehdit eder hale gelmişti. Bu noktada Armada işgal için hazır beklerden Eisenhower'ın 24 saatten daha fazla erteleme şansı yoktu.

Haziran ayının ilk günlerinde, Eisenhower ve kurmay subayları günde iki defa, saat 09:00 ile 16:00'da SHAEF Meteoroloji Komitesi ile toplantılar yapıyordu. Eisenhower tarafından 'Aksi ama tatlı bir İskoçyalı' olarak tanımlanan 28 yaşındaki Yüzbaşı J.M. Stagg, önce hava tahminlerini açıklıyor, sonra sorulara yanıt veriyordu.

¹¹⁴ ISMAY, **Letter to Wavell**, 7 March 1944, Ismay Papers, King's College, London.

¹¹⁵ BRYANT, Arthur, **Triumph in the West**, s.205.

Eisenhower Stagg ile bir aydır teke tek görüşerek hava tahminlerini alıyor, aslında onun neye göre tahmin yaptığını inceliyordu.

En son hava durumu ile ilgili toplantı, 4 Haziran'a göre programlanmıştı. Bu arada bir çok gemi limanları terk etmiş, denize önceden açılmış olanlar da konvoy oluşturmak üzere tertipleniyorlardı. Ancak, Stagg'ın haberleri kötüydü. 4 Haziran akşamı geç saatlere kadar hava kötüydü. Yüksek basınç sistemi bölgeyi terk ediyor, alçak basınç geliyordu. 5 Haziran'da hava fırtınalı, bulut seviyesi 500 ft. olacak ve rüzgar 5 şiddetinde esecekti. Bu arada Eisenhower görüşlerini almak üzere kurmaylarına danıştı. Montgomery gitmek istiyordu. Tedder ve Leigh Mallory erteleme düşüncesinde idiler. Ramsay ise, donanmanın kendi üzerine düşen kısmını mümkün olan en iyi şekilde yapabileceğini, ama bombardımanın görüşün kötü ve denizin dalgalı oluşu nedeniyle etkin olmayacağını, ayrıca Higgins botlarını kontrol etmenin de zorlaşacağını söyledi.

Bu arada Eisenhower'ın Baş Meteoroloji Danışmanı, J.M.Stagg komutanlara çıkarmanın 6 Haziran'da yapılabileceği konusunda umut verdi: İşgalin başlamasını riske atan hava kötü kalmaya devam ederken, görüş iyileşecek ve rüzgarın şiddetini azaltacaktı. Stagg'ın bu hava tahmini belki de tarihteki en önemli hava tahminiydi: D-Day için yapılacak yanlış bir hava tahmini Avrupa'da savaşın bütün eğilimini değiştirebilirdi. Meteoroloji uzmanları üzerindeki baskı yoğundu ve onlar değişmeyen güvenleri için sorunu büyük cesaret ve kendilerini överek ele almaktaydılar.¹¹⁶

Eisenhower, Overlord'un kara kuvvetlerinin saldırısı ile başlayacağını, hava ve deniz desteği olmazsa etkin olamayacaklarını belirtti. Harekatta başarı, ancak Müttefik Hava desteği ile sağlanabilirdi. Bu avantaj kullanılmadan çıkarma oldukça riskli olurdu. Bunun üzerine Eisenhower da, 6 Haziranda hava koşullarının daha iyi olması umuduyla en az bir günlüğüne harekatı erteleyerek saat 06:00'da hazırlıkların tamamlanmasını bildirdi.

---

¹¹⁶ PARRY, Dan, a.g.e., s.82.

Eisenhower'ın harekatı erteleme emri, sessizlik içersinde bekleyen Müttefik konvoylarının telsizlerine iletildi. Amerikan Donanması'ndan Teğmen Benjamin Frans 'Baldwin' destroyerinde topçu subayıydı. Baldwin, emir geldiğinde hala Portland'daydı. Konvoya yetişmek için son hızla denize açılmıştı. Bu arada güverte subayı, nakliye gemileri ve çıkarma araçlarının süvarilerine, operasyonun ertelendiği haberini ve üsse geri dönmeleri emrini verdi. Baldwin, öncü giden mayın temizleme gemisini Fransa kıyılarına tam 50 kilometre kala yakalayabilmiştir.

4 Haziran 1944 tarihi Müttefik birlikleri açısından çok kötü bir gündü. 4. Piyade Tümeni'ndeki askerler, o günü denizde geçirdiler. Eğer Eisenhower çıkarma emrini 6 Haziran olarak verecek ise, Devonshire'a geri dönecek zaman yoktu. Çıkarma ve nakliye gemileri White Adası'nın etrafında dönüp duruyorlardı. Yanlardan büyük dalgalar vururken bir de yağmur başlamıştı.

Limanlarda ya da nehir ağızlarında gemiler ya demirlemişler ya da birbirine bağlanmışlardı. Kimsenin gemiyi terk etmesine izin yoktu. Yalnızca oturup lanet ediyor ve bekliyorlardı. Aslında o gece tek bir Alman taarruzu olmuş, 4 bombardıman uçağından oluşan bir Alman filosu, fırtınaya rağmen bütün diğer limanlar gibi tıka basa dolu olan Poole üzerinde uçmuştu.¹¹⁷

Mayıs ayının sonunda, gemilere yükleme işlemi başladığı zaman, iki Amerikan Hava İndirme Tümeni'nin Cotentin'e indirilmesi düşüncesine ilk başından beri sıcak bakmayan Hava Mareşali Trafford Leigh Mallory, bir kez daha itiraz etmek üzere Eisenhower'ın, Portsmouth'un kuzeyinde Southwick House'daki karargahına geldi. Burası Amiral Ramsay'in karargahı iken, çıkarma nedeniyle SHAEF'in komuta yeri olmuştu. İstihbarat Dairesi, Almanların 91.Tümenlerini tam 82.Hava İndirme Tümeninin indirileceği Orta Cotentin bölgesine getirdikleri hakkında bilgiler almıştı. Bunun üzerine 82.Hava İndirme Tümeni, Almanlardan uzak olmak için atlama noktalarını daha batıya çekmişlerdi. Ama Leigh Mallory hala yeterince uzak olmadığını düşünüyordu.

---

¹¹⁷ AMBROSSE, Stephen, a.g.e., s.149.

Eisenhower'a 'Bu hava indirme hareketını geri çekmeliyiz.' dedi. Onun düşüncesine göre daha yere inmeden planörlerdeki % 70 ve uçaklardaki % 50 paraşütçü kaybedilecekti. İki güzide tümenin boş yere telef edilmiş olacağı konusunda Ike'yi uyardı. Çünkü sonra bu tümenlerin savaşa hiçbir hayrı kalmazdı. Onları Cotentin'e yollamak gereksiz yere feda etmekti!¹¹⁸

Harekatı kafasında yeni baştan kurup, Amerikan Hava İndirme konusuna konsantre oldu. Eğer Mallory'nin uyarılarını dikkate almazsa ve onun dedikleri çıkarsa o zaman, "Binlerce genç insanı yok yere feda etmenin dayanılmaz vicdan azabını mezara kadar taşıyım" diye düşünüyordu.¹¹⁹ Ama eğer hava indirme operasyonunu iptal ederse, o zaman Utah Kumsalı'na yapılacak Çıkarma hareketını da iptal etmesi gerekirdi. Çünkü paraşütçüler kumsaldan çıkılacak olan noktaları ellerinde tutamayacaklarsa, 4.Tümen de tehlikeye atılmış olurdu. Utah hareketının iptal edilmesi ile bütün Overlord planı altüst olurdu.

Alman tarafında Rommel, Hitler'e gidip daha fazla tank ve daha sıkı bir komuta yapısı için tekliflerde bulunacaktı. Müttefikler tarafında ise Churchill gelmiş, Yüksek Komutan olan Eisenhower'a başka bir şey için adeta yalvarıyordu. İstedığı, Macestelerinin Belfast gemisi ile çıkarmaya katılmaktı!

3 Haziran sabahı, Dart nehrindeki LCT'ler harekete geçti. 116.Alay'ın 2. Taburu, bir nakliye gemisi olan Thomas Jefferson' gemisindeydi. Askerler, daha önce iki kere 'Çıkarma' provası yaptıkları için, gemiyi çok iyi biliyorlardı.¹²⁰ Önceleri gökyüzünün açık, rüzgarın hafif olduğu hava, Haziranın ilk üç günü içerisinde bozmaya başladı.

Manş Denizi'ndeki hafif yağın yağmur ve soğuk, insanın içine işler bir hale gelmişti. LCT'nin içindeki askerlerin çoğu bu duruma maruz kalmaktaydı. Güverte kaygandı ve dalgalar gemiyi çok sallıyordu. Herkes sırlıklam perişan bir

---

¹¹⁸ AMBROSSE, Stephen, a.g.e., s.143.

¹¹⁹ EISENHOWER, Dwight D., **Avrupa Seferi**, Garden City, N.Y.: Doubleday, 1948, s.246.

¹²⁰ AMBROSSE, Stephen, a.g.e., s.145.

haldeydi. Eisenhower; ‘Havada zafer kokusu var!’ demişti. Oysa, limanı terk eden nakliye ve çıkarma araçlarındaki tek koku kustumuk kokusuydu!

Almanlar, Fransa’daki bazı direniş gruplarını yakalamışlar, bunlardan çıkarmanın başlayacağını bildiren şifreli cümleleri öğrenmeye çalışıyorlardı. Ama Mayıs’ta bir çok yanlış alarm verilmişti. Dover Boğazı’ndaki gel-git uygun değildi. Hava o kadar bozuk gidiyordu ki ele geçirdikleri mesajların hiçbirine gereken önemi vermediler. Runstedt’in istihbarat subaylarından birinin dediği gibi, Müttefiklerin çıkarma anonsunu BBC’den yayınlamaları çok aptalca olurdu.¹²¹ Rennes’e gitmek üzere yola çıkmadan önce, General Dollmann gece için planlanan alarm durumunu iptal etti. Çünkü havanın çıkarmayı engelleyeceğini düşünüyordu.

2. Ranger Taburu’nun bir bölümü, eski bir Manş gemisi olan ‘Prens Charles’daydı. (Ocak ayında Ranger’ları İtalya’daki Anzio çıkarmasına da bu gemi taşımış! Günü, White Adasının etrafında dönerek geçirdiler.¹²²

Bu durum, Amiral Ramsay’i daha çok endişelendiriyordu. Eisenhower ertelemeye karar verdiği zaman Amiral, Yüksek Komutan’ı, ikinci bir erteleme olduğu takdirde, filonun yeniden akaryakıt alması işinin, ayın 6’sına göre yapılması gereği konusunda uyarılmıştı. Bu, Overlord’un 6 Haziranda yapılması anlamına geliyordu, ya da Eisenhower, gelecek günlerdeki en uygun gel-git’in olacağı 19 Haziran tarihini kabullenmek zorunda kalacaktı.

4 Haziran gecesi, Eisenhower, Southwick House’da; Montgomery, Tedder Smith, Ramsay, Leigh Mallory, Bradley, General Kenneth Strong (SHAEF-G) çeşitli diğer yüksek rütbeli karargah subayları ile toplantı yaparken Stagg, saat 21:30’da en son gelen hava raporu ile içeri girdi, iyi haberleri var Fırtınanın biraz dineceğini tahmin ediyordu.

---

¹²¹ GORDON, A.Harrison, a.g.e., s.276.

¹²² AMBROSSE, Stephen, a.g.e., s.150.

Stagg, hala yağmakta olan yağmurun, şafakta kesileceğini söyledi. 36 saat, ya da daha fazla süre ile hava iyi olacak, rüzgar azalacaktı. Bombardıman ve savaş uçakları, bulutlar yüzünden biraz engellense bile 5-6 Haziran Pazartesi gecesi uçabileceklerdi.

Bunu duyduğu zaman, Leigh Mallory birden şevkini kaybetti ve çıkarmanın 19 Haziran'a ertelenmesi için ısrar etti. AEF'in Yüksek Komutanlığı ikiye ayrılmıştı. Kararı yalnızca Eisenhower verecekti. Smith, bir komutanın hayati bir karar alırken, yalnız ve herkesten tecrit edilmiş olan halinden çok etkilenmişti. Çünkü böyle durumlarda, başarı da kazanılsa, başarısız da olursa hepsi komutanın kişisel kararına bağlı olurdu. Ike de bu ağır yükün tümüyle bilincindeydi.

Eisenhower kararını açıklamadan önce, altındaki danışmanlarla konuşmak için zaman kazandı ve aniden anladı ki artık zaman dolmuştu. Amiral Ramsay Eisenhower'a şöyle dedi: 'Eğer Overlord 6 Haziran Salı günü başlayacaksa bir sonraki yarım saat içerisinde kuvvetlerimi uyararak zorundayım'¹²³ Hava mareşalleri, Leigh-Mallory ve Tedder, bu tür hava koşulları altında hava desteğinin etkinliği hakkında şüpheleri vardı. Eisenhower Montgomery'e dönerek şu soruyu sordu: 'Salı günü harekate başlamamak için herhangi bir sebep görüyor musun? Montgomery'nin cevabı ani ve vurguluydu: 'Hayır. Ben de harekete geçelim diyecektim.' oldu.

Gruba karşı konuşurken Eisenhower'ın tarihteki o ünlü kararı 4 Haziran gecesi saat 21:45'te ortaya çıktı. 'herhangi başka bir şey yapabileceğimizi bilemiyorum'. Birkaç saat sonra yaptığı ikinci toplantısında Stagg bir sonraki gün için havanın kötü olacağı değişme olamayacağını rapor etti ve erken karar onaylandı. Hemen sonra belirtiler SHAEF işgal kuvvetini Overlord'un 6 Haziran'da olacağı konusunda bilgilendirdi. Şimdi dönüş yoktu, fakat Eisenhower'ın aklında yer eden bazı şüphelerin belirtisi aşağıda mesajda içermektedir. Bu mesajı Temmuz ayına kadar cüzdanında taşıdı ve onu deniz kuvvetleri danışmanı olan Albay Harry Butcher'e teslim etmiştir:

'Bizim Cherbourg-Havre bölgesindeki çıkarmalarımızda tatmin edici bir tutunma bölgesi elde etmekte başarısız olurlarsa askerleri geri çekecektim. Saldırı için verdiğim

---

¹²³ STAGG, J.M., **Forecast for Overlord**, London, 1971, s.114.

karar eldeki en iyi bilgiye bağılıydı. Kara, hava ve deniz kuvvetleri elinden geleni yaptı ve kendilerini göreve adadılar. Eğer herhangi bir suçlama veya hata bu girişime ilişkilendirilecekse, bu hata sadece benimdir. 5 Haziran.¹²⁴

Ramsay, emri filoya iletmek üzere dışarı fırladı. Saat 23.00'te, filodaki her gemiye yola devam etme emri ulaşmıştı. D-Day, 6 Haziran 1944'te yapılacaktı. 4-5 Haziran gece yarısı konvoylar düzene sokuldu. Stagg'a göre hava dinecek gibiydi. Eisenhower son hava durumu toplantısı için Southwick House'a gitti. Hala harekatı erteleyip, filonun emniyetle limana geri dönmesini sağlamak ve 19 Haziranda yeni bir deneme yapmak mümkündü. Eğer fırtına devam ederse olacağı da oydu.¹²⁵

Ike kafasında alternatiflerin bir değerlendirmesini yaptı. Eğer Stagg yanılıyorsa, en iyi halde AEF; deniz tutmuş askerlere, doğru düzgün olmayan, yetersiz bir hava ve deniz bombardımanı desteğinde bir çıkarma yaptıracaktı. Ama yeniden yapılacak bir erteleme de oldukça riskli olurdu. Askerler artık çıkarma ile ilgili çok gizli bilgileri biliyorlardı, üstelik iki hafta daha, gemilerde tutulamazlardı, sonra Almanların Overlord'u öğrenmeleri riski de çok yüksekti bu durumda.

Rommel, 5 Haziranı karısı Lucie'nin doğum gününü kutlayarak geçirmekteydi. Kurmay başkanı General Hans Spiedel, onlar için La Roche-Guyon Şatosu'nda bir parti hazırlamıştı. Bir çok dostunu arayarak onları davet etti. General Dollmann, Salı sabahı başlayacak olan harita etüdü için Rennes'e gitmişti. General Feuchtinger, Paris'te idi ve ertesi gün Rennes'e gitmeden sevgilisiyle buluşacaktı. 7. Ordu'nun diğer Tümen ve Alay komutanları da, Rennes'e gitmek üzere, öğleden sonra yola çıkacaklardı. Berchtesgaden'de, Hitler de olağan bir gün geçiriyordu.¹²⁶

General Jodl'un kurmay başkanı, General Walter Warlimonfun sonradan yazdığı gibi, 5 Haziran 1944'te, Alman Yüksek Karargahının, kendilerine karşı bir aldatma harekatı ile karşı karşıya olduklarından haberleri bile yoktu.¹²⁷

---

¹²⁴ GORDON A.Harrison, a.g.e, s.274.

¹²⁵ MORISON, Samuel Eliot, **Fransa ve Almanya'nın İşgali 1944-45**, Boston, Brown, 1959, s.83.

¹²⁶ AMBROSSE, Stephen, a.g.e., s.152-153.

¹²⁷ WARLIMONT, Walter, **Hitler'in Karargahı'nda 1939-1945**, New York: Praeger, 1964, s.422.

5 Haziran günü öğleden sonra, Müttefik Hava İndirme birlikleri, savaş için hazırlanmaya başladılar. Her Piyadenin bir M-1 silahı vardı. Paraşütçülerin en büyük korkusu, daha havada iken vurulmaktı. Bir de hoşlanmadıkları sürpriz bir emir almışlardı. Mark IV denilen, 10 pound ağırlığı tanklara karşı kullanılan mayın, ya sırt ya da omuzda taşınan çantaya koyulacak tabii bu da bir sürü problem yaratacaktı.

Askerlerin ilk yardım setleri vardı, içlerinde de bandaj, sulfa tabletleri ve iki Syrettes morfini bulunuyordu, biri ağrı için, ikincisi sonsuzluğa yolculuk için. Bir de ellerine parola olarak kullanılmak üzere bir çocuk oyuncuğu olan ‘çekirge’ verilmişti. Parola bir ‘klik’ sesine iki ‘klik’ sesi ile karşılık verilecekti. Keşif kolları, atlama bölgelerini belirlemek üzere ellerindeki Eureka radar cihazları ile önden gidecekler, baştaki C-47’lere sinyal göndereceklerdi.

Saat 19:00’da, General Eisenhower, Greenham Common’da, 101. Hava İndirme Tümeni’ni ziyaret etti. Askerlerin arasında dolaştı ve onlara moral vermeye çalıştı.

Saat tam 22:00’de, gün batarken, emir verildi: ‘Paraşütlerinizi takın!’ Bütün askerler paraşütlerini takma işine başladılar ve savaşa götürmekte oldukları küçük bir dağ oluşturan teçhizatları için yer aradılar. Uçaklarına doğru yürüdüler ve C-47’lerin savaş boyalarını ilk kez o zaman gördüler. Kanat ve gövdeye, boya ile üç beyaz bant yapılmıştı. (D-Day’e katılacak olan her uçak, İngilteredeki bütün mevcut beyaz boya kullanılarak bu şekilde daha iki gün önce boyanmıştı. Bu, uçakların kendi kuvvetleri tarafından tanınmaları amacı ile yapılıyordu çünkü Sicilya’da Müttefik gemi ve Birlikler yanlışlıkla kendi uçaklarına ateş açmışlardı ve bu kez aynı hata yapılmamalıydı.)¹²⁸

Bütün C-47’ler 10 saniye aralıklarla önce yavaş yavaş, derken hızlanarak ve çok yüklü oldukları için adeta zorlanarak kalkış yaptılar. Az sonra bütün uçaklar gökyüzünde süzölmeye başlamıştı. Son uçak da kalktıktan sonra, Eisenhower şoförü

---

¹²⁸ AMBROSSE, Stephen, a.g.e., s.155.

Kay Sommersby'e doğru baktığında, gözünde yaşlar vardı. Yavaşça arabasına doğru yürümeye başladı. 'hadi bakalım, başlıyor dedi.'¹²⁹

5-6 haziran gecesi boyunca amfibi çıkarma başlamadan saatler önce Normandiya üzerindeki gökyüzü aniden Müttefikler'in üç hava tümenine ait paraşütler ve motorsuz hava araçları ile doldu. İngiliz 6. Hava İndirme Tümeni Caen'ın kuzey ve doğusundaki Orne köprübaşı üzerine indi. İngilizlerin zor görevi, SWORD sahilindeki çıkarmaları tehdit eden güçlü noktaları ve Alman haberleşme merkezlerini ortadan kaldırmak ve Orne nehri üzerindeki hasar görmemiş kritik köprüleri güvence altına almaktı.

Batıda 82. ve 101. Hava İndirme Tümenleri Carentan nehir ağzındaki sulu bölgelere indiler. Bunların görevi ise, UTAH sahilindeki çıkarmaları desteklemek ve korumak için aynı şekilde önemli toprakları güvence altına almaktı.

Müttefik planının çok kritik olan başarısı elde edildi. 5 haziran gece yarısından hemen sonra Hava indirme çıkarmalarının başladığına dair haberler Alman general Friedrich Dollmann'ın 7.Ordusu içerisine yayıldı. Saat 02:15'e kadar 7.Ordu tarafından Caen-Carentan sektörünü savunmaktan sorumlu olan 134. Kolordu'ya en yüksek hazırlık durumu emredildi.¹³⁰

Saat 03:00'de 7.Ordu Kurmay Başkanı, Orgeneral Max Pemsel ana saldırının Caen ve Carentan bölgelerine başladığını doğru bir şekilde teşhis etti. Batıda Alman Yüksek Komutası, Saha Mareşali Gerd von Rundstedt'in Batı Cephesi Paris'te ve Rommel'in B Ordular Grubu La Roche Guyon Paris'in batısında Seine üzerindediydi. Bu noktada 7.Ordu'nun bölgesine yapılan bu işgalin çok uzun süreceğine inanmıyor, bilakis asıl işgalin Pas de Calais'deki 15.Ordu'ya karşı yapılacağını düşünüyordu.¹³¹ Bu sırada Rommel Almanya'daydı, kötü havanın Müttefik saldırısına izin verene kadar tekrar karargahına dönebileceğini değerlendirmişti. Almanların hava tahminleri 6 Haziran'da şu şekildeydi: 'Saldırı olası fakat kötü havadan dolayı mümkün değildi.' Müttefik çıkarma haberi

---

¹²⁹ MORGAN, K. Summersby, **Geçmişin Unutulması**, New York, Simon & Schuster, 1976, s.216.

¹³⁰ Alman 7.Ordusu 134.Piyade Kolordusu'ndan oluşuyordu. Bu Kolordu üç sabit piyade tümeni, iki piyade tümeni ve Caen civarındaki 21.Panzer Tümen'den oluşmaktaydı; 25. ve 124. Kolordu Brittany savunuyordu.

¹³¹ HARRISON, Gordon, a.g.e., s.278.

Hitler'in Silahlı Kuvvetler Yüksek Komutası'na yayıldı. Fakat, Hitler'in Harekat Başkanı general Alfred Jodl Hitler'i uymayı reddettiği için kritik saatler kaybedildi. Hitler 6 Haziran öğle saatlerine kadar saldırıyı öğrenemedi.

6 haziran sabahı saat 03:00-05:00 arasında 1000 İngiliz uçağı 5000 tondan fazla bombayı İngiliz çıkarma sektöründeki Alman sahil savunmalarına bıraktı. Ana bombalama biter bitmez, Amiral Ramsey'in donanması Normandiya sınırı boyunca ateş açtı. İngiliz resmi tarihi bu olayı şöyle tanımlar:

Fransız sahilinin bu sabah çektiğı acıyı hiçbir sahil çekmemiştir; hem deniz hem de hava bombardımanı felce uğrattı. Tüm 50 millik sınır boyunca ardı arda patlamalardan sonra gemilerin silahlarının kovanları yığınak oluşturdu. Savunmayı deldi ve binlerce ton bomba gökyüzünden yağdı. Çok yoğun bir dumanın ve yıkılan enkazın içinden savunular yüzlerce gemiyi görünce kaygılanmışlardı. Görünüş onları dehşete düşürse de saldırı için ileri harekete geçen askerler Müttefik gücün her taraftaki gösterisi ile heyecanlanmışlardı.¹³²

5.1. HAVA İNDİRME TÜMENLERİ:

Ana birliklerden yarım saat kadar önde idiler. Görevleri, atlama noktalarını; otomatik yön bulucu kestirme telsizler, Eureka setleri ve yerde T' biçimi oluşturacak olan Holophane ışıkları ile belirlemektir. Ama yoğun bulut engeli yüzünden pilotlar, ya daha yükseğe çıkmak, ya da daha alçalmak zorunda kaldılar. Bu nedenle öncü grubu, altı metreye göre ya çok yüksekten, ya da alçaktan atladı. Üstelik aşağıdan açılan uçaksavar ateşi de, pilotları sağa sola manevra yapmak durumunda bırakmıştı, dolayısıyla uçaklar, paraşütçülerini belirlenen yerlere atamadılar. Sonuç olarak 18 Amerikan öncü grubundan yalnızca bir önceden belirlenmiş olan yere inebildi. Hatta gruptan biri ne yazık ki Manş Denizine indi.

Öncü gruplar işe koyulup, Howard ve adamları 'ani hücum operasyonu' nu gerçekleştirirken, oraya daha 13.400 Amerikan ve yaklaşık 7000 İngiliz paraşütçü

---

¹³² ELLIS, L.F., **Victory in the West**, Volume I, London, 1962, s.161.

gelmek üzereydi. Amerikalılar, 10 mil aralıklarla Eureka setleri ile, 30 mil aralıklarla da, ışıklarla işaretlenmiş olan kesin bir rotayı takip ediyorlardı. Manş denizi'nin 30 mil açığında bir İngiliz Devriye Botu olan 'Gallup' onlara bir rota veriyordu. Bir İngiliz denizaltısından verilen işarete göre, 'Haboken' adlı kontrol noktasına 30 mil daha vardı. Uçaklar, o noktada güneydoğuya keskin bir dönüş yapıyor, Almanlar tarafından işgal edilmiş olan Manş adalarından Jersey ve Guernsey'in arasından geçiyor ve Cotentin'deki atlama noktalarına doğru ilerliyorlardı. Bütün uçaklarda telsizler susmuştu, bu nedenle hiçbir pilota, Cotentin üzerindeki yoğun bulut tabakası hakkında uyarı yapılamıyordu.

“Dakota'lardaki adamlar, kendilerini, ayakları yere bastıktan sonraki dertlerin başlayacağı atlayışa hazırlıyorlardı. Bu 10.000 dolarlık bir atlayıştı. (G1'lar 10.000 dolarlık hayat sigortası alacaklardı). İngiltere ve Manş üzerindeki uçuş, iki saat ya da biraz daha fazla sürüyordu. Bu, bitmez tükenmez eğitimlerin, hazırlıkların, brifinglerin sonu ve savaşın başıydı. 82. Hava indirme Tümeni'nin komutanı olan Tümgeneral Mathew Ridgeway, adamların büyük bir sessizlik içerisinde, derin düşüncelere dalmış bir vaziyette oturduklarını fark etmişti.”¹³³

Pilotlar da korku içinde idiler. Bu, 'Nakliye Birlik Komutanlığı' pilotlarının, ilk savaş göreviydi. Gece uçuşlarında, ne Almanların flak uçaksavar ateşi altında, ne de kötü hava koşullarında uçmak üzere eğitilmişlerdi. C-47'ler, kargo ya da yolcu taşımak için dizayn edilmişti. Zırhlı ve silah donanımlı olmadıkları gibi, yakıt depoları da korumalı değildi.

Her pilotun kafasında, tam havadayken çatışmaya girme korkusu vardı. Bütün pilotlar devasa bir filonun parçasıydı. 101. Hava İndirme Tümeni için 432 adet, 82. Hava İndirme Tümeni için de aşağı yukarı aynı miktarda C-47 vardı. Büyük bir V şeklinde telsiz haberleşmesi olmaksızın uçuyorlardı. Her 45 uçaktan oluşan filoda, sadece bir öncü pilotun Eureka seti vardı. Uçaklar, 9 uçaklık gruplarda, yakın kanat düzeninde, gruplar arasında 1000 ft. olacak şekilde uçuyorlardı. Hiç ışık yanmıyor, düzeni ancak bir öndeki uçağın kuyruğundaki mavi noktayı takip ederek

---

¹³³ RIDGEWAY, Mathew, **Asker**, New York, Harper, 1956, s.4.

koruyabiliyorlardı. Bu 65 ft. uzunluğunda ve kanattan kanata 95 ft.'lik uçaklar için gece uçuşunda oldukça sıkışık bir düzendi.

Manş Denizi'ni Alman radarlarına yakalanmamak için, Bazen 500 ft. yükseklikte, bazen daha alçaktan geçtiler. Sonra ise, Manş adalarındaki uçaksavar bataryalarından kurtulmak için, 1500 ft'e yükseldiler. Uçaksavar ateşi pek etkili olmamıştı. Kıyıyı biraz geçince, yoğun bir bulut tabakasına girdiler ve görüş imkanı tümüyle kayboldu.. Bulutlardan çıktıkları zaman ise hepsi ayrı düşmüşlerdi.¹³⁴

Yapabilecekleri tek şey hızlanmaktı, zaten öyle de yaptılar. Hızı saatte 90 mile düşürüp paraşütçüleri şoktan kurtarmaları gerekiyordu, ama saatte 90 mil ile 600 ft'te uçarlarsa, aşağıdaki Almanlar için çok kolay bir hedef oluşturacaklardı. Bu nedenle hızı saatte 150 mile çıkardılar, ya 300 ft. alçalıyor, ya da 2000 ft. kadar yükseliyorlardı. Sonra, 20 mm.lik makineli tüfek mermileri, ya da daha ağır 88.mm.lik mermilerle vurulmaya başladılar. Bazılarının infilak ettiğini gördüler. Cotentin semalarında bir yerlerde olduklarını biliyorlar, ama kesin olarak nerede olduklarını kestiremiyorlardı.¹³⁵

506. Alay, Ste.-Mere-Eglise'in 10 kilometre güneybatısına inecekti, ama bazıları, kasabaya indiklerinde, saat 01:15 idi. 506. Alay'ın E Bölüğü'nün paraşütçüleri, Carentan ile Ravenoville arasında, 20 kilometrelik bir alana dağılmışlardı. 82. Tümen'in paraşütçüleri, 101.Tümen'in atlama noktasına, 101. Tümen'inkiler de 82. Tümen'in atlama noktasına inmişti. Paraşütçülerin yaptığı standart eğitimlerden biri de, yere indikten sonra birlikte atladıkları gruplarla buluşmaktı. İlk atlayanlar, uçağın gidiş yönünü takip edecek, arada atlayanlar yerlerinden ayrılmayacak, en son atlayanlar ise uçağın aksi yönünde ilerleyeceklerdi. Eğitim çalışmalarında her şey mükemmeldi, ama o gece, gerçek savaşın ortasında, bu yalnızca şanslı bir grup için geçerli olmuştu.¹³⁶

Atlama noktaları Ste.-Mere-Eglise'in batısı olan, 82. Hava İndirme paraşütçüleri için, Merderet Nehri'nin iki yanı ayrı bir cehennem oluşturuyordu. Rommel, Carentan'daki nehrin ağzına setler yaptırtmıştı. Sular yükseldiği zaman vadi su

---

¹³⁴ KEEGAN, John, a.g.e. s.82.

¹³⁵ AMBROSSE, Stephen, a.g.e., s.161.

¹³⁶ AMBROSSE, Stephen, a.g.e., s.164-165.

doluyordu. Otlar su hizasında olduğu için, Müttefik keşif uçaklarından çekilen fotoğraflarda bu ayrıntı belli olmuyordu. Su, genelde bir metreden daha fazla değildi, ama üzerindeki teçhizat oldukça ağır olduğu için doğrulacak durumda olmayan, ya da paraşütünün iplerinden kurtulamamış olan paraşütçülerin boğulmasına yetecek kadar derindi.

O gece 82.Tümen'den toplam 36 paraşütçü boğularak ölmüştü. 25 Temmuz 1944'te, 'Harekat Sonrası' raporunda, 507. Alay'dan bir uçak dolusu paraşütçünün hala kayıp olduğu kaydedilmişti. 173 kişi kolunu ya da bacağını kırmış, 63 kişi de esir düşmüştü.¹³⁷

Alman uçaksavar bataryaları, Müttefik Hava Kuvvetleri'ne epeyce zarar vermiş, ancak yerdeki paraşütçülere karşı ise, şaşkın ve tereddütlü bir tavır sergilemişti. Saat 01:30'da, 7.Alman Ordusu'nun karargahında, Caen'in doğu ve kuzeybatısına, St.-Marcove, Montebourg, Vire Nehri'nin iki yakasına, Cotentin'in doğu kıyısına ve bazı başka yerlere paraşütçülerin indiği yolunda raporlar alınmıştı. Almanlara göre, bu hava indirme faaliyetlerinin belirgin bir hedefi yoktu, kuvvetlerin belirli bir yerde toplanması da söz konusu değildi.

Almanlar, bunun bir Çıkarma mı, çeşitli bölgelere serpiştirilmiş hücumlar mı. Pas-de-Calais'ye yapılacak öncü bir Çıkarma mı, yoksa Direnişçileri destekleme amaçlı bir hareket mi, bir türlü karar veremiyorlardı.

Almanların gafflete düşmelerinde, haberleşme faktörünün de rolü büyüktü. Amerikan Paraşütçülerine, hiçbir şey yapamasalar bile, en azından bir şekilde haberleşme hatlarını kesmeleri emredilmişti. Normandiya'daki Almanlar yıllardır kendi emniyetli telefon hatlarını kullanıyorlardı ve bu sistemlerine sonsuz güvenleri vardı, ama 6 Haziran saat 01:00'den gün doğana kadar, yalnız da olsa, ekipler halinde de olsa, bütün paraşütçüler telefon direklerini el bombaları ile deviriyor, kabloları bıçakları ile kesiyor ve köylere dağılmış olan Alman birimlerini birbiriyle haberleşemez hale getiriyorlardı.

---

¹³⁷ AMBROSSE, Stephen, a.g.e., s.172-174.

Doğuda, İngiliz ve Kanadalı Planör Hava İndirme ve Paraşütçü Birlikleri inerken, Almanların kullanabilecekleri taşıtları da yoktu. Bu, Müttefiklerin saldırısından değil, Almanların kendi komuta yapısından kaynaklanıyordu. Albay Hans von Luck'un 21. Panzer Tümeni'nin 125. Alayı, Orne Kanalı ve Nehri'nin doğusundaki Müttefiklere karşı savaşmak üzere, Rommel tarafından o bölgeye yerleştirilmişti.

Luck, saat 01.30'da, hava indirme ile ilgili ilk raporları aldı. Derhal Alayı topladı. Bir saat içerisinde, subayları ve askerleri, motorları çalışmakta olan tank ve araçların yanında hazır bekliyorlardı. Luck, bu gibi anlar için tamamen hazırdı ve nereye gideceğini gayet iyi biliyordu. Bunlar için emir almalıydı. Panzerler için emri yalnızca Hitler verebilirdi. O da uyuyordu. Runstedt ve Rommel eşiydi. General Dollmann Rennes'de, General Feuchtinger Paris'te idi. 7. Ordu Karargahı, neler olup bittiğini bir türlü anlayamamıştı.¹³⁸

Saat 02:40'ta, Runstedt'in Batı Ordu Grup komutanları, durum değerlendirmesi yapıyorlardı. Biri, karşımızda büyük bir hareket yok derken; diğeri, içeriye sızma açısından bakılırsa bu pek de büyük bir tehdit sayılmaz diyor, tartışmalar hiçbir sonuca varmıyordu.¹³⁹

Saat 03:00'te, paraşütçüleri desteklemek üzere planörler gelmeye başlamıştı. Sol kanattaki 69 planör, bir tane Alay komutanı ile 6. Hava İndirme Tümeni komutanı olan Tümgeneral Richard Gale'i getiriyordu. Bir kaç saat önce inen paraşütçülerin temizlemiş olduğu Ranville'deki tarlalara indiler. Planörlerden 49 adedi, düzgün bir şekilde belirlenmiş olan yere indi. Jip ve tanksavarları getirmişlerdi.

Normandiya'daki çalılık çitler 6 ft.ten daha yüksektir ve aşılması zordur. Bunların arasında kalan toprak ise su ile doldurulmuştu. Böylece Almanlar bir çok doğal siper sahibi olmuşlardı. İstihbarat dairesinin bu denli önemli bir ayrıntıyı atlamış olması, hala sırrını korumaktadır.

---

¹³⁸ AMBROSSE, Stephen, a.g.e., s.174-176.

¹³⁹ MARSHAL, S.L.A., **Gece Atlayışı: Normandiya'daki Amerikan Hava indirme Tümeni**, Boston, 1962, s.269.

82. Hava İndirme Tümeni'nin planör kayıpları çok ağırdı. O gece Normandiya'ya giden 957 kişiden 25'i ölmüş, 118'i yaralı, 16'sı da kayıptı. 111 tane jipten 19'u, 17 tane tanksavar silahından 4'ü kullanılamaz haldeydi.

Eğer bir birim, daha henüz harekate bile girmeden % 16'lık bir zayiata uğruyorsa, o zaman birilerinin büyük bir hata yapmış olması gerekir. Leigh Mallory, Rommel'in engelleri nedeniyle, planör birliklerinin % 70 zayiata uğrayacağını düşünmüştü. Ama bu olayda, yerdeki o kazıkların hiç fonksiyonu olmamış, asıl problemi, hiç akla bile gelmemiş olan çalılık çitler oluşturmuştu.

Saat 04:00'te, Amerikan paraşütçüleri ve planör birlikleri sanki cehennemde dağılmışlar, Cotentin'in sağına soluna saçılmışlardı. Bir kaçı dışında çoğu kaybolmuştu. 505. Alay'dan Vandervoort'un 2.Taburu dışında, ya yapayalnız, ya da 3, 5, 10, en fazla 30 kişilik gruplar halinde bir araya toplanıyorlardı. Teçhizat kargolarını da kaybetmişlerdi.¹⁴⁰

3. Hava indirme Tümeni'nin görevi, Almanları şaşırtıp birbirleriyle olan irtibatlarını kesmek, şafakta harekete geçecek olan, 'Denizden Çıkarma Birlikleri'ne karşı taarruzda bulunmalarını engellemek ve Sword ve Utah kumsallarındaki sağ ve sol kanatları korumaktı. 6. Hava İndirme Tümeni, Dives Nehri üzerindeki köprüleri imha edecek, Orne Kanalı ve nehri üzerindeki köprüleri ele geçirecek, Orne ve Dives arasındaki bölgeyi tutacak ve Merville'deki Alman bataryasını imha edecekti.

Merville bataryası; tahkim edilmiş 4 noktada, çeşitli çaplarda 4 top ile, Orne nehri ağzının tam doğusunda, açık bir düzlükte bulunuyordu. Bu toplar, Sword Kumsalı'na çıkacak olan 3. Tümen'in gelişine engel olmaması için Müttefik plancıların belirlediği öncelikli hedefti. Bu bataryaya havadan, karadan, gerekirse de denizden donanma ile hücum edilecekti. Taarruz, saat 02:00'de, Kraliyet Hava Kuvvetleri'ne ait, 100 adet Lancaster bombardıman uçağının taarruzu ile başlayacaktı.¹⁴¹

Daha sonra ise karadan bir taarruz yapılacaktı. Diğer beton koruganlar, havadan yapılacak bir bombardımana karşı dayanıklı olduğundan, buralara taarruz

¹⁴⁰ AMBROSSE, Stephen, a.g.e., s.177-179.

¹⁴¹ AMBROSSE, Stephen, a.g.e., s.183.

karadan yapılacaktı. Bölgeyi saran dikenli telden bir çit vardı. İç kısmında mayın tarlası, bir sıra dikenli tel, sonra da 10 makineli ile korunan bir Alman siperi yer alıyordu. Bataryayı koruyan yaklaşık 200 Alman askeri vardı.

İngiliz Hava İndirme birlikleri, harika bir başlangıç yapmışlardı. Hava aydınlanmadan, Orne nehri ve Kanalı üzerindeki köprülerin kontrolünü ellerine geçirmişler ve Menzille bataryasını imha etmişlerdi. Bunların hepsi tam planlandığı gibi gerçekleşmişti. Howard'ın adamları, iki adet eski ve küçük Fransız tankı ile sıkı bir karşı taarruz da yapmışlar, 7. Tabur paraşütçüleri tarafından desteklenmişlerdi.¹⁴²

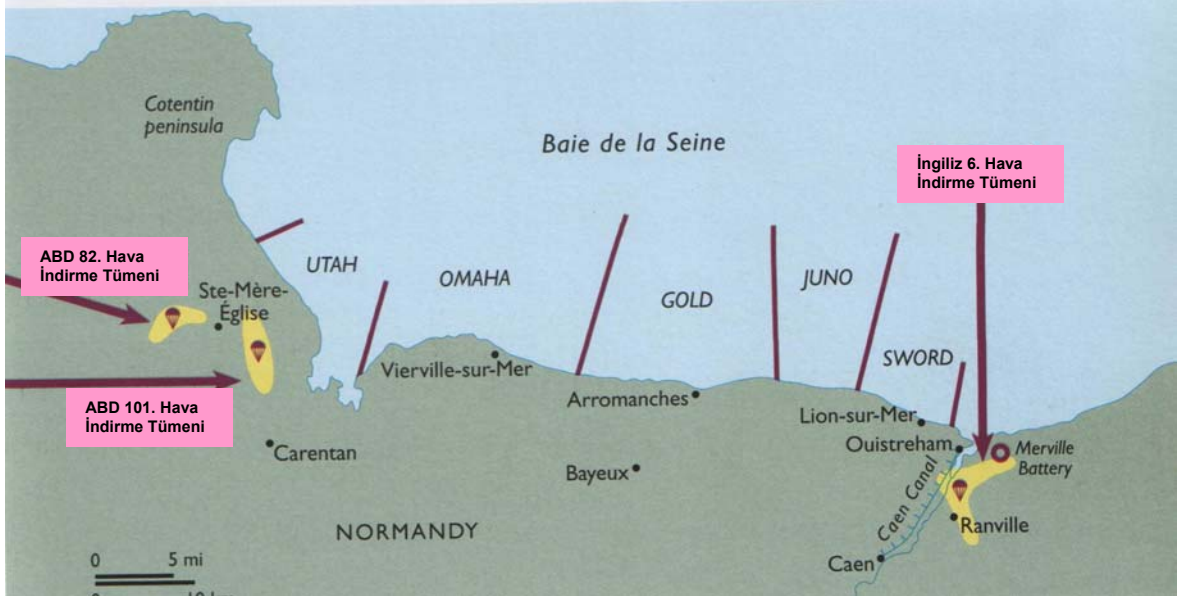
Howard'ın Pegasus köprüsü için yaptığı plan, en ince ayrıntısına kadar düzgün gitmişti. Howard'ın sakinliği, kendine güveni ve parlak planı, İngiliz Ordusu'nun II. Dünya Savaşı'ndaki en büyük başarılarından biridir.¹⁴³

İngiliz Hava İndirme Birliği, genel olarak, o gece başarılı işlerden oldukça memnun kalmıştı. Uçurulması emredilen köprüler uçurulmuş, ele geçirilmesi gerekenler de ele geçirilmişti. Dives ve Orne nehirleri arasındaki bölgede serpiştirilmiş olan önemli yol ve köyler kontrol altına alınmış, Merville bataryası yok edilmişti. D-Day Çıkarması'nda sol kanadı oluşturan Sword kumsalının sol tarafı, hava aydınlanmadan 6.Tümen tarafından böylece emniyete alınmıştı.

---

¹⁴² HOWARTH, David, **D-Day'in Şafağı**, Londra, Collins, 1959, s.55.

¹⁴³ CROOKENDEN, Napier, **Normandiya'daki atlayış bölgesi**, New York, Scribners, 1976, s. 205-9.

Şekil 5.1.1 Müttefik Hava İndirme Tümenleri'nin D-Day'deki atlama bölgelerini gösteren harita

Ancak Tümen, düşman hatlarının gerisinde ve ağır silahlardan tamamen yoksun durumdaydı. Orne nehrinin bazı dar köprüleri dışında, İngiliz ordusunun diğer bölümleriyle haberleşme kesikti. Komandoların Pegasus Köprüsü'nü ne kadar zamanda ele geçirebileceğini hiç kimse bilemiyordu.

Sağ kanatta ise, Amerikalılar, görevlerini İngilizler kadar başarıyla tamamlayamamışlardı. 101. Hava İndirme için öncelikli görev, Poppeville ve SL Martin-de-Varreville arasında, Utah Kumsalı'nın batısında, su basılı bölgedeki şoselerin, kumsaldan çıkışı oluşturan başlangıç noktalarını tutmaktı. Sonra da, Douve nehriindeki iki köprüyü havaya uçuracaklardı. Kısaca, 101.Tümen, Utah Kumsalı'na çıkacak olan 4. Piyade Tümeni için Carentan bölgesini Almanlardan temizleyecekti.

Görev için harekete geçilmesi oldukça yavaş oldu. Şafağa kadar bir tabur gücünde askerin bir araya gelmesi için saatler geçti, sonra 101. ve 82. Tümen'dekilerin ayrılması da zaman aldı.¹⁴⁴

¹⁴⁴ AMBROSSE, Stephen, a.g.e., s.188.

82.Tümen'in görevi, Pont-l'Abbe ve Beuzeville'de, Douve nehrinin Merderet ile kesiştiği yerden biraz yukarıdaki köprüleri tahrip ederek Almanların Cotentin'le bağlantısını kesmekti. Bunu Merderet nehrinin iki kıyısını da tutarak yapacak ve böylece 7.Ordu'nun güneybatı kanadını koruyacaktı. Kuzeye doğru kritik hedef Ste.-Mere Eglise'di.

Amerikan birliklerinden hiçbiri şafaktan önce bitirmeleri gereken hedeflerinde başarılı olamamışlardı. Gereken köprüler uçurulamamış, şoseler tutulamamıştı. Amerikan bölüğü tam gücünü kullanamamış, ancak yarı gücü ile hareket etmişti. Güneş doğduktan yaklaşık bir saat geçmesine rağmen, Amerikalılar hala birbirlerini arıyorlardı.

Ancak, zaman kaybına ve bir araya gelme konusunda başarıya ulaşılamamış olunmasına rağmen, gece atlayışı yine de işe yaramıştı. Örneğin, Almanlar tam gafil avlanmışlardı. İnisiyatifi ele alan subaylar, kaç tane adam toplayabildiler ise onlarla birlikte, bölüklerinin görevlerini gerçekleştirmiş, Ste.-Mere-Eglise alınmıştı.¹⁴⁵

Şafakta, Amerikan Hava İndirme Tümeni'ndeki bütün bölüklerde, erinden en üst rütbedekine bütün paraşütçüler kendilerini, diğerlerinden ayrı düşmüş, düşmanla çevrili bir durumda hissediyorlardı ve görevlerini yerine getiremeyecekleri endişesi içersinde idiler. Tümenlerin personeli, bazen karışık hareket ettiyse bile, hiçbirinin aralarında haberleşme imkanları yoktu. Bu, düşman saldırısına maruz kalmak şeklinde gerçekleşen bir savaş değildi. Düşman, onları, buldukları yerden püskürtecek değildi, yalnızca Almanlara ait bazı yerleri ele geçirecekler, sonra da bir araya geleceklerdi. Ama, şu bir gerçektir ki, birlikte savaşacakları adamların yalnızca üçte birine sahiptiler.

5.2. HAVA BOMBARDIMANI:

Müttefikler, D-Day'de 250 sorti yapan Almanlara oranla, 14.000 sorti yapmışlardı. Spaatz, Harris ve Leigh Mallory, Kraliyet Hava Kuvvetleri'nin hep savunmada olduğu ve İngiltere semalarını korunmasız bırakabilecekleri bir günü rüyalarında bile göremedikleri 1939-42'den beri, havadaki üstünlüklerinin kesin bir

---

¹⁴⁵ HARRISON, Gordon A., a.g.e., s.288.

göstergesi olarak ilk kez uçabilecek durumdaki bütün uçaklarını taarruza sokmuşlardı.¹⁴⁶ Ancak, Müttefik hava kuvvetlerinin D-Day ve takip eden günlerde Atlantik Duvarını ortadan kaldırma konusunda fikir uyuşmazlıkları vardı.

En son plan şöyleydi: D-Day'den iki gün önce, bombardıman gücünün yaklaşık yarısı, Fortitude Planı'nın gereği Pas-de-Calais'de olacaktı. Sonraki gün, mürettebatın yarısı dinlenirken, diğerlerine çok kolay olduğu iddia edilen bir iş verilmişti. RAF Bombardıman Komutanlığı, D-Day'i kıyıdaki ve Caen'deki bataryaları bombalayarak başlatacaktı. İlk ışıklarla, Amerikan 8. Ordu'su 1200 tane B-17 ve B-24'ler ile Calvados kıyılarını bir buçuk saat boyunca bombalayacaklar, bu arada 9.Hava Kuvvetleri'nden B-26 (Marauder'ler) da, Utah Kumsalı'nı dövecekler, gökyüzü bulutsuz ise birlikler kıyıya çıkmadan 5 dakika önce, eğer bulutlu ise, 10 dakika önce ateşi keseceklerdi.

Spatz, Tedder ve Leigh Mallory, 1500 yardalık bir güvenli bölge istiyorlardı. Karacı subaylar ise 500 yarda diye ısrar edince, sonunda 1000 yarda'da anlaşmak durumunda kalmışlardı.¹⁴⁷

B-17'ler her zamankinin fazla ağırlıktaki bomba yükleriyle, normalden 10.000 ft. alçakta, 20.000 ft'te uçacaklardı. Hedefler, Omaha ve İngiliz kumsallarındaki kıyı bataryaları idi.

Alçaktan uçan Marauder'lar, Utah Kumsalı'na yaklaştığı zaman, gökyüzü biraz aydınlanmıştı ve uçaklardaki mürettebat dünya tarihinde bir ilki gördü. Hiçbiri unutamıyordu ama anlatması da bir o kadar zordu. Aşağıda yüzlerce çıkarma botu, arkalarında beyaz köpükler bırakarak kıyıya doğru gidiyorlardı. Çıkarma botlarının arkasında çıkarma araçları ve diğer nakliye gemileri, destroyerler, kruvazörler ve savaş gemileri vardı.

---

¹⁴⁶ AMBROSSE, Stephen, a.g.e., s.193.

¹⁴⁷ WEIGLEY, Russel, **Eisenhower'ın Teğmenleri: Fransa ve Almanya harekatları 1944-1945**, Bloomington, Indiana Üniv. Baskısı, 1981, s.70.

Genellikle 20.000 ft.'te, bulutların üzerinde uçan B-17 mürettebatı için, aşağıyı görme imkanı yoktu. Onlar için önemli olan radara sahip bir öncü uçağın arkasından gitmekti. Öncü uçak bombalarını bıraktığı zaman diğerleri de bırakıyordu. Bu teorik bir uygulama değildi. Çünkü, öylesi bir bombalama hedefi bulamazdı. Eisenhower, çıkarmayı ertelediği zaman, kumsallara çıkmak için hava bombardımanına çok önem veriyordu. Müttefikler, bu olmadan harekatı asla gerçekleştiremezlerdi.

Temmuz sonlarındaki 'Kobra' Harekatından sonra Eisenhower, B-17'lerin kara birliklerinin yakın hava desteği için uygun araçlar olmadıklarını anladı. B-17 pilotlarının tanıklığı ve mürettebatın D-Day'deki deneyimleri, bunların D-Day'de ziyan oldukları doğrultusunda idi. B-17'ler, ancak Almanya içlerindeki petrol rafinerileri, tren istasyonları ve depoları, fabrikalar ve hava alanları gibi büyük hedefleri bombalamaya uygun şekilde üretilmişlerdi ve aslında yalnızca bu iş için kullanılmaları gerekiyordu. Böylece, kumsalların bombalanma işini Marauder'ler ve A-20 Havoc'lara bırakacaklardı.¹⁴⁸

Amerikan Marauder'ları, Almanlar daha tek bir atış bile yapmadan, Rommel'in Utah Kumsalı'ndaki savunma kalesini yıkmak gibi büyük bir iş başarmışlardı.

Bir başka çift motorlu bombardıman uçağı olan A-20'ler de, alçaktan irtifa uçuş görevinde etkili olmuşlardı. Bunlar 410. Bombardıman Grubu tarafından yönetiliyorlardı ve kendilerini nitelendirdikleri gibi "Dünyanın en iyi bombardıman grubu" idiler.

Utah Kumsalı'nda, B-26'ların neredeyse toplam başarıyı kazanmalarının tersine, 6 Haziranda, Omaha ve İngiliz çıkarma kumsallarına yapılan B-17 ve B-24 bombardıman saldırıları tamamen etkisiz olmuştu.

P-47 Thunderbolt, tek motorlu klasik çizgileri olan bir avcı uçağıydı. P-47'ler saat 04:30'da ilk sortiye başladılar. Tepelerinde B-17'ler, altlarında Marauder ve planörleri çeken Dakota'lar, çevrelerinde ise diğer savaş uçakları vardı.

---

¹⁴⁸ AMBROSSE, Stephen, a.g.e., s.196-197.

P-38 Lightning, Lockheed'den efsanevi Clarence 'Kelly' Johnson tarafından dizayn edilmiş olan çift motorlu, tek pilotlu, bir avcı uçağı idi. (Kelly, sonra U-2 casus uçağının tasarımını yapmıştır). Almanlar Lightning'e, 'Gabelschwanz Teufel' (Çatal Kuyruklu Şeytan) adını takmışlardı. Çok özel şekli nedeniyle çok yakın koruma görevi verilmişti. Çünkü eğer Müttefik savaş gemileri kendilerine ait diğer uçakların belirleyici işareti olan kanat ve gövdedeki beyaz bantları göremezler ise onu şeklinden tanıyacaktı.

Müttefikler D-Day'de, havada 3467 adet ağır, 1645 adet orta ağırlıkta bombardıman uçağı ve 5409 adet avcı uçağı kullandılar. Luftwaffe havada varlık gösterememişti. Fakat yine de Alman uçaksavarları, aşağıdan açtıkları ateşle 113 Müttefik uçağı düşürmüşlerdi.

Sonuç olarak, Müttefik Hava Kuvvetleri 1944 yılı Nisan ve Mayıs aylarında Fransız demiryollarını tahrip etmiş, Alman tanklarının savaş alanına ulaşmalarını engellemiş ve Luftwaffe'yi ise etkisiz hale getirmiştir.

5.3. AMFİBİ HEDEF SAHASINA İNTİKAL VE DENİZ BOMBARDIMANI:

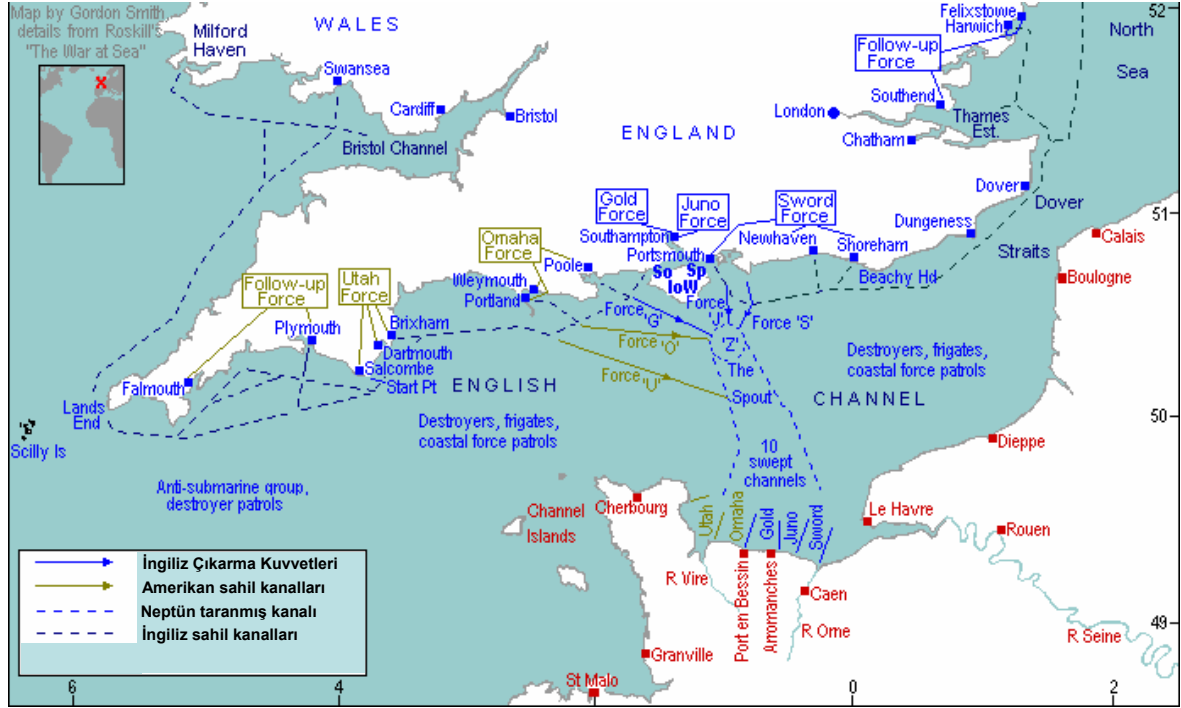
Mayın temizleme gemileri önden gitmişti. Sayıları 255 kadardı. Wight Adasından, Fransa kıyılarındaki demirleme bölgesine kadar olan güzergahtaki mayınları temizleyeceklerdi. Aradıkları mayınlar sensörlü ve antenli mayınlardı. Bunların bazısı yüzen cins, bazısı da alttan dibe bağlı olanlardandı. Ayrıca, dipte basınçlı mayınlar vardı. Bunlar yaklaşan bir geminin dalgalarıyla değişen basınç yoluyla harekete geçiyor ve patlıyorlardı. Almanların en etkili donanma savunması oldukça etkili olan bu mayınlardı.¹⁴⁹ 5 Haziran saat 17:00 sularında, bir mayın gemisi olan Amerikan mayın gemisi Osprey bunlardan birine çarptı. Batacağı anlaşıldığı için, saat 18:15'te gemi terk edildi. 6 kişi ölmüştü.

Beş tümeni yüklemiş bulunan 5000 kadar harp, nakliye ve çıkarma gemisiyle büyük araçlar 5/6 Haziran gecesi saat 20.00 sularında 'Z' randevu noktasında toplanarak kendileri için mayından temizlenmiş ve ışıklı şamandıralarla markalanmış beş geniş kanalda 113

---

¹⁴⁹ MORISON, Samuel E., a.g.e., s.46-47.

refakat gemisi, 80 karakol gemisi ve 300 kadar hücumbot ve avcıbotu himayesine alarak dağılma noktalarına doğru seyre başladı.¹⁵⁰

Şekil 5.3.1 Amfibi Hedef Sahası'na intikali gösteren harita

Amiral Ramsay'in komutasındaki mayın temizleme gemi filosu görevine devam etti. Manş Denizi'nde, Wight Adası'ndan itibaren T noktasına kadar geniş bir hat mayınlardan temizlendi. 'Z' hattı, Wight Adası'ndan güneydoğuya doğru 13 mil kadardı.

'Z' noktasının çevresinde 5 millik yarı çapı olan kısma *Piccadilly Circus* adı verilmişti. (Londra'nın ünlü meydanı). Bu belirgin bölgeden her türlü gemi geçebilirdi. 'Z' noktasından, Fransa'ya 10 yol açabilmek için mayın temizleyiciler, her bir 'Çıkarma Kuvveti' için, ikişer gruplara ayrıldılar. (Biri, daha ağır giden nakliye gemileri için, diğeri hızlı savaş gemileri için). Temizlenen güzergah, ışıklı şamandıralarla işaretlenmişti. Bu görev tamamlandığında, mayın temizleyicilerin sonraki görevleri, çıkarma kumsallarının sığ sularındaki mayınları temizlemek olacaktı.¹⁵¹

¹⁵⁰ APATAY, Çetinkaya, a.g.e., s.337.

¹⁵¹ AMBROSSE, Stephen, a.g.e., s.206.

Destroyerler, bu gemilere koruma sağlıyordu. Öncü destroyer, Hitler'in ilk işgal ettiği ülke olan Polonya'ya aitti. 'Salazak' adındaki destroyere, Deniz Albayı Romouald Nalecz-Tyminski komuta ediyordu. Salazak'ın tam arkasında, Majestelerinin hizmetindeki 'Middleton' vardı. Ardından Norveç destroyeri 'Svenner' geliyordu. 5 Haziran saat 23.15'te destroyerler, mayın temizleyicilerini takip ederek Manş Denizi'ndeki temizlenmiş ve işaretlenmiş olan 10 no'lu rotaya girdiler. 6 Haziran saat 03:03'te, Manş Denizi'ndeki görev tamamlanmış ve destroyerler Sword Kumsalı'nda, tam Ouistreham'ın karşısındaki yerlerini almışlardı.

Mayın temizleyicilerin arkasından LCT filosu geliyordu. Her bir LCT'de, 4 adet DD tankı, treylerleri cephane dolu 4 adet cip ve bunların mürettebatı vardı. Omaha Kumsalı'nın 4 kısmına (Easy Green, Dog Red, Dog White ve Dog Green) çıkacak olan 29.Tümen için, 16 tane LCT, 64 tane DD tankı taşıyordu. Plana göre, yüzen tanklar kıyıdan 5 kilometre açıktan suya bırakılacaktı. Zamanlamanın çok iyi yapılması gerekiyordu. DD tankları kıyıya çıkıp H-Hour (güneş doğunca)'dan 5 dakika önce Alman makineli yuvalarını ateşe tutacak, böylece tam H-Hour'da kumsala ayak basacak olan ilk dalga piyadeyi koruyacaklardı. (Saat 06:30'da, ilk ışık doğunca ve sular çekildikten bir saat sonra).

6 Haziran, saat 04:15'te LCT'ler, Omaha açıklarında nakliye yapılacak noktaya ulaşmışlardı. Saat 05:10'da kumsala 1 km. daha yaklaşarak, 5 km. açıktaki iniş pozisyonlarını aldılar. Saat 05:22'de, artık kumsala çıkarmaya hazırdılar. Cotentin Yarımadası'nın rüzgarı nispeten kesmesinden dolayı deniz buralarda daha sakindi.

LCT'lerin arkasından, bombardıman grubu olan savaş gemileri, kruvazör ve destroyerler geliyordu. 6 savaş gemisi (3 Amerikan, 3 İngiliz), 20 kruvazör (3 Amerikan, 3 Fransız, gerisi İngiliz ve Kanada), 68 destroyer (31 Amerikan, 1 Norveç, 1 Polonya, gerisi İngiliz ve Kanada) vardı. Savaş gemileri oldukça eskiydi 14 inçlik toplarıyla Nevada, 1916'da göreve başlamış ve Pearl Harbor baskınında tek kurtulan savaş gemisiydi. Texas, 14 inçlik toplarıyla ondan iki yaş daha büyüktü. 1912'de indirilen yaşlı Arkansas ise, 12 inçlik toplarıyla aslında artık kullanılmıyacaktı, ama başlayacağı belli olan savaş için muhafaza edilmişti. Majestelerinin hizmetindeki

Warspite, 29 yaşındaydı, 15 inçlik topları vardı. Majestelerinin hizmetindeki 1917 yapımı Ramillies, Amerikan gemileriyle akrandı. En sonuncusu, 1927 yapımı Rodney ise 16 inçlik toplarıyla içlerindeki en genç gemiydi.

Utah Kumsalı'nda, Almanların 75 mm'den 170 mm.'liğe değişen 110 tane topları vardı. Daha içeride, St.-Marcouf yakınındaki, tahkim edilmiş 18 bataryanın en büyüğünde, 4 tane 210 mm.'lik top bulunuyordu. 'Eski gemiler' harcanacak, en az bir kaç tanesi kaybedilecekti ama, onlar verilen görevi, kumsaldan atılacak büyük top mermilerini üzerlerine çekerek getirmiş olacaktı.

Asıl grup destroyerler; kruvazör ve savaş gemilerinin arkasından, nakliye gemileri, LCI, LCC, LCM'ler ve diğerlerinin önünden gelecekti. Bütün filo; 229 tane LST, 245 tane LCI, 911 tane LCT, 481 tane LCM ile, LST'lerin içindeki 1089 tane LCVP'den oluşuyordu. Ayrıca diğer nakliye araçları, Sahil Güvenlik botları, Gold ve Utah kumsallarında yapay liman oluşturmak için batırılacak eski gemiler de vardı.

Bir saldırı nakliye gemisi olan 'USS Bayfield', 4.Piyade Tümeni'nin komutanı olan Tümgeneral Raymond O. Barton'ın karargah merkeziydi. Güverte, deniz ve kara birlikleriyle doluydu. Barton'ın yardımcısı ise Tuğgeneral Theodore Roosevelt'di.¹⁵²

Böyle güçlü bir düşmana karşı, Almanların harekete geçirebileceği bir silahlı gemisi, bir kaç denizaltısı ve küçük bir filo E-botu vardı. Dünya Savaşı'nda Almanya, denizlerdeki üstünlük açısından, İngiltere ile başa baş gitmişti. Oysa 1944'te Almanya'nın, yüzebilen 3 adet destroyeri vardı: Prinz Eugene, Nürnberg ve Emden. D-Day'de hepsi limanlardaydı.

Saat 23:00'de, Quincy, Tuscaloosa ve Majestelerinin Black Prince'i tarafından takip edilen Nevada, Utah Kumsalı'nın güneydoğusuna doğru rota Piccadilly Circus'tan çıktı.

---

¹⁵² AMBROSSE, Stephen, a.g.e., s.209.

Oysa Almanlar ne bir şey duymuşlar, ne de görmüşlerdi. Gece yarısından önce, Piccadilly Circus'tan gelen gemiler, neredeyse Wight Adası'ndan Normandiya'ya uzanan bir köprü gibi sıra sıra yol almışlar, ilk gemiler saat 02:00 sularında çıkarma kumsallarının açığındaki yerlerini aldıkları halde Alman radarları hala hiç birşey algılayamamıştı.

Bunda Almanlar yetersiz kaldığı bir gerçektir, ama sebebi, Müttefiklerin önceden havadan yapılmış olan bombardımanlarla radar tesislerinin çoğunu yoketmiş olmasıydı. Ayrıca Müttefik uçakları, radarlarda yüzlerce yansımaya sebep olan, yanıtıcı alüminyum şeritler atmak suretiyle de Alman radarlarını şaşırtmışlardı. Amiral Krancke E-Botların olağan devriye görevlerini, kötü hava nedeniyle iptal etmişti. Bu nedenle hepsi Le Havre, Ouistreham ve Cherbourg limanlarında bekliyordu. En sonunda Alman radarları, filoyu saat 03:09'da tespit etti. Krancke, derhal kıyı bataryalarını düşman çıkarmasına karşı alarma geçirdi. Almanlar, saat 03:48 sularında yola çıkmışlardı.¹⁵³

Manş'ı LST'lerin yanlarından sarkıtılmış bir halde geçen çıkarma botları suya indirilirken, içlerinde yalnızca dümenciler vardı. Bunlar genellikle Sahil Güvenlik'ten, hepsi çok genç çocuklardı. İnce motorları çalıştırdılar ve tekneler dönmeye başladı. LST ve diğer nakliye gemileri, yanlardan, ip merdivenler olarak kullanılacak ağları sarkıtmışlardı.¹⁵⁴ Dümenciler botları gemilere yanaştırırken, güvertedeki Subaylar askerlere ağ merdivenden inip, yüksek bir dalga botu yükselttiği zaman atlamalarını söylüyordu Böylece atlama mesafesi azalmış olacaktı. Doğal olarak, bir çoğu bu zor işi beceremedi, ilk saatlerde iki düzine askerin bacağı kırıldı. Bazıları gemi ile bot arasına düşüp arada ezilerek öldü, çoğu yaralandı. Sonuç olarak, bütün zorluklara rağmen, çıkarma botlarına binış yine de çok kötü gitmedi.

Hava İndirme Birlikleri'nin başlattığı hareketi, Deniz Çıkarma Birlikleri sürdürecekti. Saat 05:20'de, güneş artık görünmüştü. Bombardıman uçakları bombalarını atmaya, Alman uçaksavarları da onlara ateş açmaya başladılar. Ancak askerlerin botlara bindirildiği ve donanmadan bombardıman yapılacak olan sularda,

¹⁵³ AMBROSSE, Stephen, a.g.e., s.211.

¹⁵⁴ BALKOSKI, Joseph, **Kumsalın ötesinde: Normandiya'daki 29. Piyade Tümeni**, Harrisburg, 1989, s.11.

henüz sessizlik vardı. Hiçbir Alman bataryası buraya ateş etmiyordu. Sahilden ateş açılmadığı sürece, Müttefik savaş gemileri de saat 05:50'ye kadar ateş etmeyeceklerdi.

Saat 05:35'te, Alman bataryaları deniz filosunun üzerine ateş açması üzerine Müttefik filosundaki bütün toplar ateş etmeye başladı. Amiral George G. Palmer komutasındaki 'USS Harding' destroyeri, saat 05:37'de Omaha Kumsah'na ateş açtı. 4800 yarda da, Port-en-Bessin'in doğusundaki bir Alman bataryası hedef alınmıştı.

Saat 05:47'de Harding atışlarını, 3000 yarda uzaklıkta, Colleville çıkışındaki 3 top yuvasına yöneltti. Hedef tamamen dumanlara boğuluncaya kadar 100 atış yapıldı. Sonra bütün kumsal, toz ve duman içersinde kaldı. Görüş mesafesi iyi olmadığı için, Amiral Palmer'in emriyle, radarla tespit yapmaya başladılar.

Omaha Kumsalı'nda, çıkarma botlarını hedef almış olan bir düşman sahra topu tespit edildiğinde Harding saat 06.15'te, kıyıya 1700 yarda kalacak kadar yaklaştı ve 6 salvo ile Alman topunu ateşe tuttu. Top, mermilerle yok edilemedi, ama içerdeki personel, tepelere doğru kaçtı.

Saat 06:20'de, çıkarma botları Omaha Kumsalı'na çıkmaya başladıkları zaman, topçu subayı, 'Görev sona ermiştir.' şeklinde tekmil verirken, Amiral Palmer 'Ateş kes' emri vermişti.

Beş adet Çıkarma Kumsalı'nın da açığında, 68 tane Müttefik destroyeri vardı ve hepsi de Harding'e benzer şekilde, ön çıkarma bombardımanında yer almıştı. Önceden tespit edilmiş hedeflere ateş açıyorlardı. Daha sonra ise atışlarını, çıkarma botlarının kumsala çıkmasına engel olabilecek bazı Alman savunma noktalarına yöneltiyorlardı.¹⁵⁵

Utah Kumsalı'nın açığındaki uçaklar, Almanlar ile saat 06:10'da bombardıman yapacak olan Müttefik donanması arasında, bir duman perdesi sağlıyordu. Ancak USS Corry adlı destroyeri korumakla görevli uçak, uçaksavarlar tarafından düşürülünce, bir kaç dakika için, Almanların görebildiği tek Müttefik gemisi, Corry olmuştu ve doğal

¹⁵⁵ AMBROSSE, Stephen, a.g.e., s.215.

olarak, Corry'nin üzerine yoğun bir şekilde ateş açtılar. Corry, bir taraftan ateş açarken diğer yandan hızla manevra yapmaya çalışıyordu. Mayınlardan temizlenmiş olan bölge çok dar olduğu için, aslında gemi çok büyük bir tehlike altındaydı. Utah Kumsalı'nın açıklarındaki Müttefik gemilerinin başı mayınlarla beladaydı. Ana kontrol gemisi PC 1261, saat 05.42'de bir mayına çarparak 4 dakika içerisinde battı.

Aynı saatlerde, LCT 597'nin kardeşi olan LCC 80'in pervanesinin bir şamandıraya çarptığını ve işe yaramaz durumda olduğunu öğrenilmiştir. Böylece, Omaha'ya çıkacak olan birinci dalga LCVP ve LCT'ler için kılavuz olarak yalnızca LCC 60'ı kalmıştı.

Saat 06:00'da, geriye kalan diğer LCT'ler de, yüzen DD tanklarını indirdiler. Tanklar kıyıya yüzerken, rüzgar ve gel-git akıntısı onları çok zorluyordu. Birinci ve ikinci dalga çıkarma güçlerini oluşturan Higgins botları, onları geçerek kıyıya yönelmişlerdi bile. Çıkarma araçları ilerlerken, savaş gemileri ve kruvazörler ateşe devam ediyordu.

Nevada, Utah Kumsalı'nın açığında, Texas ve Arkansas ise Omaha Kumsalı'nın açığında demirliydi. Demir atmak zorunda olmalarının nedeni, mayınlardan temizlenmiş olan alanın, manevra yapmak için çok dar olmasıydı. Mayınlar, Alman topçu bataryalarından bile daha tehlikeliydi. Nakliye gemileri arkadaydı, önde destroyerler ve çıkarma araçları, arkada sıra sıra Higgins botları, DUKW'ler, LC ve LCT'ler kıyıya doğru yol alırken kruvazörler savaş gemilerini destekliyordu.

Saat 06:20'de, Nevada 14 inçlik toplarını da devreye soktu. General Collins, büyük toplara güvendiğini belirtmiş, bunlarla beton koruganlarda delikler açılmasını istemişti. Toplar tam hedefe odaklanmıştı.¹⁵⁶

Texas gemisi, Omaha Kumsalı'nda, Amerikan Ranger'ların çıkacağı Point-du-Hoc burnundaki bataryayı ateşe tutmuştu. Saat 05:50'de hava, hedef tespit uçaklarının

---

¹⁵⁶ AMBROSSE, Stephen, a.g.e., s.217.

atış için koordinat verebileceği kadar aydınlanmıştı. Bir süre sonra, Alman toplarının bulunduğu yuvalar imha edilmişti.

Saat 06:15'te Texas, 14 inçlik toplarını Omaha Kumsalı'nın batı ucundaki çıkış yoluna çevirdi. Yol, Vierville köyüne gidiyordu. Amiral Morison'un da belirttiği üzere 29. Tümen, 116. Alay'ın 1.Taburu'nun, H-Hour'dan sonra bu çıkış yolunu tutarken geçireceği anların zorluğu ya da kolaylığı tamamen, donanma ateşinin yoğunluğuna ve atışların isabet kaydetmesine bağlı olacaktı.

Omaha Kumsalı'nın batı ucunun açığında bulunan Arkansas toplarını, Les Moulins'deki bir bataryaya çevirmişti. Destroyer ve kruvazörler de, tepe boyunca inşa edilmiş olan koruganları dövüyordu. İngiliz ve Kanadalıların çıkacağı kumsallardan da Almanlara korkunç bir ateş açılmıştı.

Ancak, Omaha Kumsalı'nın üzerindeki tepelerde ya da tam kumsalda yer alan nispeten daha küçük Alman bataryaları, makineli yuvaları ve Tobruk'lar da, Müttefikler tarafından imha edilememişlerdi. Almanların kumsaldaki beton sığınakların delikleri denize değil, yanlara açıyordu, bu nedenle Müttefik Donanması'nın denizden açtığı ateşten hiç etkilenmiyorlardı. Birinci dalga Müttefik Kuvvetler kıyıya çıktığında, Almanlar buralardan tankların ve piyadenin üzerine müthiş bir ateş açmışlardı.

Kıyıya çıkan askerlere göre, büyük donanma ateşi de, havadan yapılan büyük bombardıman kadar etkisiz kalmıştı. Amiral Morison'a göre, donanmanın yapacağı bombardımana daha uzun bir süre vermediği için kabahat Kara Ordusunundu. Donanma'nın başarısızlığı değildi. Bombardımanın gün aydınlanmadan önce başlamasını istemeyen yalnızca Kara Ordusuydu. Morison'un görüşüne göre, donanmaya Almanların kıyı savunmasını etkisiz hale getirebilmesi için daha fazla zaman verilmeli, dolayısıyla H-Hour saat 07:30'a ertelenmeliydi.

6. AMERİKAN ÇIKARMA SAHİLLERİ VE HÜCUM:

6.1. UTAH SAHİLİ:

Utah Plajı Cotentin Yarımadası'nın doğu tarafındaki kıyısındaydı. La Madelein'in hemen hemen her iki tarafından 1.5 mil genişliyordu. Buradaki saldırı 4. Piyade Tümeni tarafından amfibi tanklarla destekli olarak yürütülmekteydi. Savaş araçları sayısız sahil engelini ve mayınını Hitler'in Atlantik Duvarı boyunca temizledi.¹⁵⁷ Utah plajına çıkan kuvvetin hedefi, Normandiya çıkarmasının en kritik hedefi olan Cherbourg limanı'nı ele geçirmek ve Cotentin yarımadasındaki Alman kıyı savunma kuvvetlerini imha etmektir.¹⁵⁸

Utah Plajı kuzey-güney yönünde 3600 metre uzunluğunda ve iyice tahkim edilmişti. Bu plaja tahsisli deniz kuvvetleri 1 muharebe gemisi, 5 kruvazör, 8 muhrip, 33 refakat gemisi ve birçok avcıbot ile 12 konvoy halinde tertiplenmiş toplam 865 harp, nakliye ve çıkarma gemi/ aracıydı.

En başarılı hava taarruzları karaya çıkıştan biraz önce Utah kumsalına yapılan taarruzlar olmuştu. Çünkü buraya 9 ncü Hava Kuvveti bulutlar altında ve alçaktan isabetli atışlar yapmıştı. Halbuki diğer bölgelerde yüksekten atılan bombalar, emniyet mülahazasıyla kısmen isabet etmişti.

Çıkarma 6 grup halinde ve her hücum grubunda 16 dalga düzeninde yapıldı. Diğer plajlara nazaran en az kayıp burada verildi. Fakat plana göre kıyıda 10 kilometre olması gereken plaj başı 7 kilometreden fazla olamadı. Hava indirme tümenleri ile ancak ertesi gün irtibat kurulup birleşilebildi. Ateş destek gemilerinin cephanesarfıyatı tahmin edilenin üstündeydi. Bu nedenle birçoğu ikmal yapmak üzere Plymouth'a döndüler.¹⁵⁹

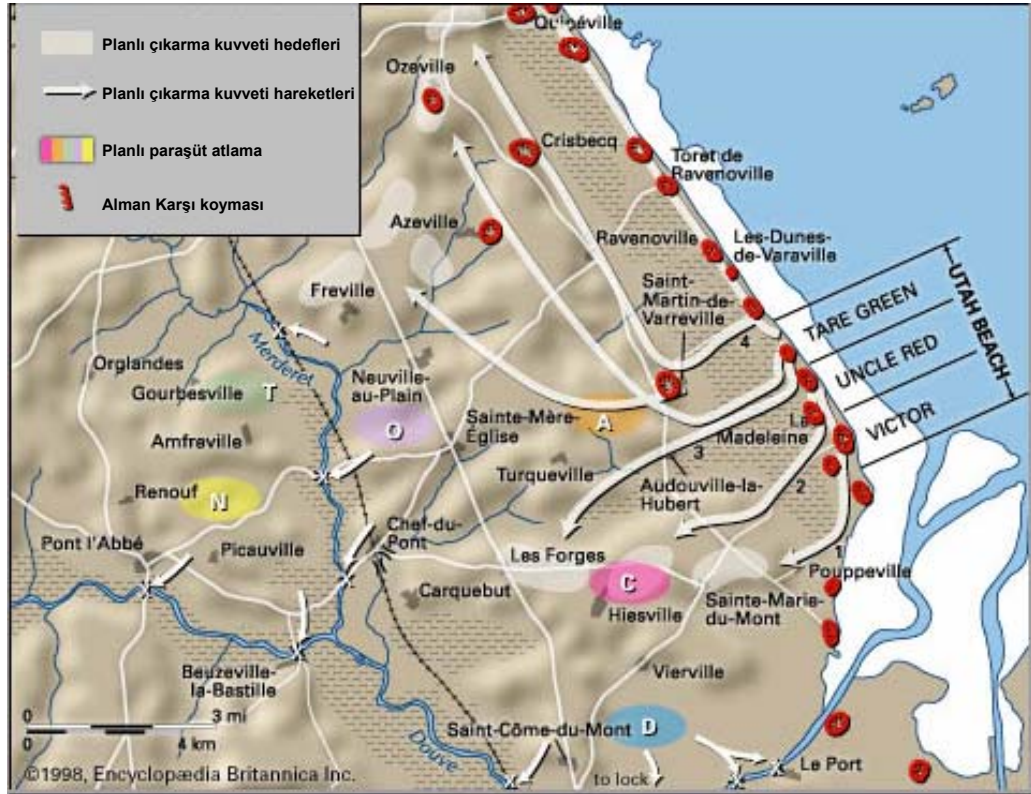
¹⁵⁷ WINDROW, Martin, **D-DAY**, Brassey's, London, 2001, s.66.

¹⁵⁸ CAŞIN, Mesut. H., "Normandiya Çıkarması II", **MSI, Aylık Savunma Teknolojileri Dergisi**, Yıl: 2006, Sayı: 014, s.74-77.

¹⁵⁹ APATAY, Çetinkaya, a.g.e., s.342.

Utah sahilindeki akıntı Amerikan çıkarma araçlarını planda belirtilen bölgenin 2000 yarda güneyine sürüklemesine rağmen, 7. Kolordu'nun hareketleri Müttefiklerin oluşturduğu zaman çizelgesine uymuştu.

Plan; saat 06:30'da, 'Donanma'nın savaş gemilerinin ateş etmeyi kesip, LCT'lerin yaklaşık 1000 adet roketini fırlatmaya başlar başlamaz, önce DD tanklarının kumsala çıkacağı üzerine yapılmıştı. Utah Kumsalı'nda 8 tane LCT'de, 32 tane yüzer tank vardı. 32 adet amfibi DD tankından 28 adedi kumsala ulaşmıştı. Onların arkasından her biri 30 personel taşıyan 20 tane Higgins botu ile 8 Piyade Alayı'nın 2. Taburu gelecekti. Botlardan 10 tanesi, Almanlar tarafından tahkim edilmiş Les-Dune-de-Varreville'in karşısındaki Tare Green Kumsalı'na; diğerleri ise, Uncle Red Kumsalı'nın güneyine çıkacaklardı.¹⁶⁰

Şekil 6.1.1 Utah Sahili'ne Çıkarma Planı

Saat 06:30'da 4.Tümenin üç alayı hafif bir düşman ateşi altında sahile yaklaşmaya başladı. Almanlar, müttefik askerlerinin sahilin gerisinde yer alan geniş sulu

¹⁶⁰ HASTINGS, Max, a.g.e., s.87.

araziye bir an önce çıkacağına ihtimal vermiyordu. Akıntının neden olduğu seyir hatası 4.Tümenin birliklerini Normandiya hatının en zayıf savunulan sektörüne getirmişti.

8. Piyade Alayı'nın, 1. Muharebe İstihkam Taburu ile Donanma Tahrip Ekiplerini taşıyan ikinci dalga 32 tane Higgins botu ise onlardan 5 dakika sonra kıyıya ayak basacaklardı. Üçüncü dalgayı, H-Hour'dan 15 dakika sonra çıkacak şekilde planlanmış olan ve içinde Sherman tanklarının yanı sıra buldozer tankların bulunduğu, 8 tane LCT oluşturuyordu. İki dakika sonra da, 237. ve 299. Muharebe İstihkam Taburları'nın müfrezelerini taşıyan dördüncü dalga kumsala çıkacaktı. Fakat bunların hiçbiri olmadı. Bazı gemiler geç, bazıları erken, ama hepsi belirlenmiş olan hedeflerin bir kilometre ötesine ya da güneyine çıkmışlardı.

Gel-git, rüzgar, dalgalar ve çok yoğun duman plana tam uyulamamasına ve çıkarmanın belirlenen yerlerin uzağına yapılmasına neden olmuştu. Ama asıl neden, dört kontrol aracından üçünün mayınlar yüzünden kaybedilmesi idi. LCC'ler batınca her şey karmakarışık olmuştu.

Birinci dalga çıkarma birliklerini taşıyan Higgins botları, yüzen tankların yanında gideceklerdi. Ama tankların yavaş hareket etmesi nedeniyle Utah Kumsalı'na ilk ayak basan Müttefikler, 4. Tümen, 8. Alay, 2. Tabur'un E Bölüğü oldu. Kuzeyden güneye doğru olan gel-git akıntısı gemileri planlı mevkilerinden 1 km. güneye sürüklemişti.

General Roosevelt, kıyıya ilk ulaşan bottaydı. Tümgeneral Barton, Roosevelt'in, 8.Piyade Alayı ile gitmesine önce itiraz etmişti. Ama Roosevelt, birinci dalgada bir generalin bulunmasının birliklerin morali açısından iyi olacağını söyleyerek ısrar etmişti.¹⁶¹

Saat 06:40 sularında Les-Dunes-de-Varreville'in kuzeyindeki Alman bataryası, 2.Tabur'a, 88 mm.'lik toplar ve makineli silahlarla ateş etmeye başladı. Almanların isabet kaydedememesi neticesinde Roosevelt durum değerlendirmesi yapmış ve yanlış yerde olduklarını tespit etmişti.

---

¹⁶¹ AMBROSSE, Stephen, a.g.e., s.224-25.

Roosevelt, 8. Piyade Alayı'nın tabur komutanları olan Yarbay Conrad Simmons ve Carlton Mac-Neely'nin komutanıydı. Harita üzerinde durum değerlendirmesi yaparken yanlarına Alay'ın komutanı Albay Van Fleet geldi. Sahile 237. ve 299. Muharebe İstihkam Taburlarını taşıyan dördüncü dalga kuvvetler ile çıkmıştı.¹⁶²

Böyle bir durumda komutanların fikir birliği içerisinde esnek hareket etmesi doğru bir karardı. Yarbay Simmons ve Yarbay Mac Neely acilen kumsaldaki Alman direnişini kırdılar. Çıkış 2 ve 3'ü ele geçirdiler ve batı yolunu açtılar.

Asıl önemli olay, askerlerini tepelerin arkasına geçirmeleriydi. İstihkamacılar ve Donanma'nın tahrip timleri, ilk dalgadan sonra gelmişlerdi. Onlar da çıkış 2'nin karşısında karaya çıkmışlar ve ilk dalgada çıkanlardan çok daha fazla ateşe maruz kalmışlardı. Üstelik geldikleri noktanın İngiltere'de iken çalışmış oldukları yere hiç benzemediğini görmüşlerdi.

237. Tabur, engelleri havaya uçurduktan sonra 70. Tank Taburu'na ait tank dozerler enkazı temizledi. Bu arada 88'lik mermiler yağmaya devam ediyordu. Almanlar, dalga dalga gelen çıkarma gemilerini hedef alıyorlar. Ancak pek başarılı atışlar yapamadıkları için mermiler suya düşüyordu.

237. Muharebe İstihkam Taburu'nun askerleri, engellerin arasından geçen dozerleri takip ederek, kum tepelerine tırmandılar. Arkadaki askerler ve tanklar kumsaldan içerilere doğru çıkış yapabilmek için o kadar acele ediyorlardı ki, istihkamacıların işi zorlaşıyordu.

Saat 06:45'te, yüzen tanklar hala kumsala doğru suda ilerlemeye devam ediyorlardı. Aslında onların, çıkarma birliklerinden önce karaya çıkmaları planlanmıştı, ama henüz ilk tank bile bunu başaramamıştı.

Saat 10:45'te, Albay Van Fleet, General Barton'ı telsizle aradığında, 'Artık her şey yolunda' diyordu. Kumsal bölgesinin nispeten güvenliği sağlanmıştı. 4. Tümene bağlı

---

¹⁶² TUTE, Warren, CASTELLO, John ve HUGHES, Jerry, **D-Day**, Londra, Pan Books, 1975, s. 182.

birlikler hala kıyıya akın ediyordu. Dalgalar çıkarma botlarını savuruyordu. Askerler o kadar perişan olmuşlardı ki, kendilerini bir an önce karaya atmak için can atıyorlardı.¹⁶³

Albay Reeder'in öncelikli hedefi St.-Martin-de-Varreville idi. Burada 82. Hava İndirme ile bağlantı kuracaktı. Sağında, alayının kullanacağı 'Çıkış 4' vardı, ama 'Çıkış 2'nin doğu ucu hiç güvenli değildi. Çünkü orası St. Marcouf'da 155 mm.'lik 4 topun bulunduğu bir Alman bataryasının ateşi altındaydı. St.-Martin-du-Varreville'e ulaşmak için su basılı alandan geçmek üzere seçimini yaptı.

Su basılı bölgeden geçmek 3-4 saati buldu. Tabur en sonunda toprağa ayak bastığı zaman Albay Reeder, Yarbay Jackson'a sağı takip ederek St.-Martin-du-Varreville'e ilerlemesi için işaret verdi. Tabur bir kavşağa gelince birden bir top ateşi altında kaldı ve askerler korunmak için çevreye dağıldılar. O sırada bir jipin tepesinde, 2 no'lu şoseden General Roosevelt geldi. Yarbay Jackson'ı görmüştü.¹⁶⁴

Akşam üstü, 8. Piyade Tümeni, 22. Alay ile birlikte, St-Martin-de-Varreville ve St.-Germain-de-Varreville'deki 82. Hava İndirme ile buluştu. Gece orada ordugah kurdular. Aslında D-Day'deki hedeflerini tam olarak yerine getirememiş bile olsalar, en azından içeri bölgelere ilerlemişler ve 82. Hava İndirme ile buluşabilmişlerdi.

12.Piyade Alayının D-Day'deki hedefi, tam olarak yerine getirebilmişti. Yüzbaşı Mabry, öncü grupları Ste.-Marie-du-Mont'tan geçirerek, Les Forges'un kuzeyinde geceleyebilecekleri bir ortam sağlamıştı. K Bölüğü ise, 82.Hava İndirme ile bağlantı kurmak üzere Chef-du-Pont'a bir keşif müfrezesi gönderdi, böylece 12. Alay şafakta, her iki paraşüt tümeniyle de buluşmayı başarmıştı.

Muharebe birliklerinin başarılı hareketlerinde, Donanma harp gemilerinin büyük payı vardı. İleri gözetleme kolları, 4. Tümen'e, iç bölgelere ilerlerken refakat etmiş, düşmanın tank ya da top ateşi ile karşılaştıkları zamanlar, hemen savaş gemileri ve

---

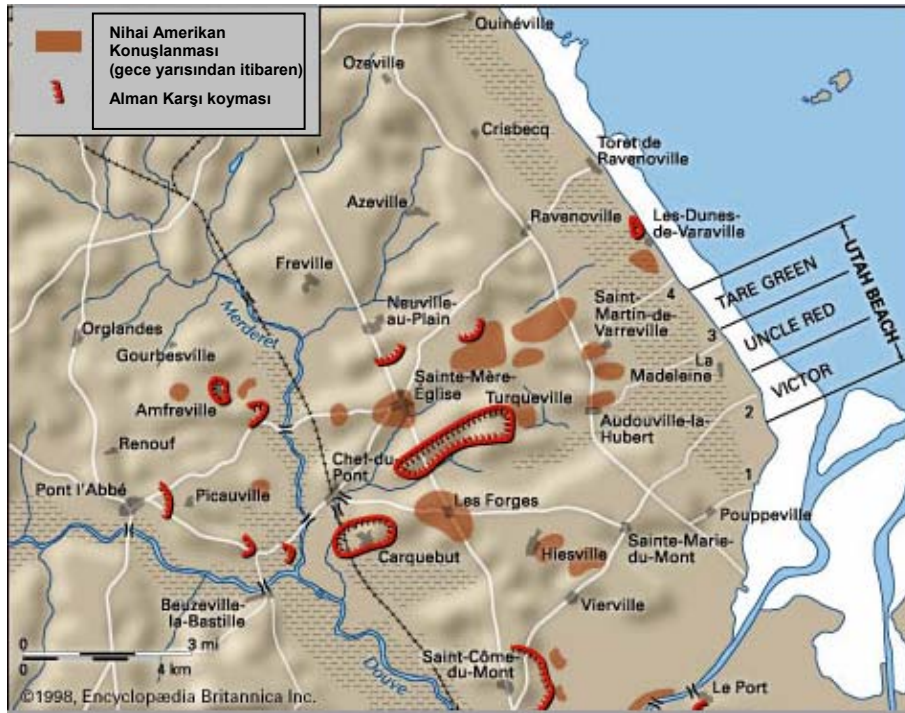
¹⁶³ AMBROSSE, Stephen, a.g.e., s.232.

¹⁶⁴ REEDER, Russell, **Reveille'de doğdu**, Sloan & Pearce, New York, 1966, s.247-48.

kruvazörlerle irtibat kurularak destek ateşi açtırmışlardı. Donanmanın hedef tespit uçakları da aynı şeyi yaparak, Donanmanın Almanları ateş altına almalarını sağlamıştı.¹⁶⁵

Sonuç olarak, kayıplar oldukça azdı. 8. ve 22. Alaylarda 20 ölü, 106 12. Alay'da ise 69 yaralı vardı. Çoğu denizde veya karadaki özellikle de S-Mayınlarından (4.Tümen, 6 Haziranda kaybettiği askerden daha fazlasını Slapton Sands'deki eğitim felaketinde kaybetmişti.) dolayı ölmüştü. 4. Tümen ve bağlı birimleri, kıyıya inanılmayacak kadar kısa bir sürede çıkmışlardı. Bunda organizasyonun, eğitimin, Ordu, Donanma, Hava Kuvvetleri ya da Sahil Güvenlik olsun, katılanların yeteneklerinin büyük rolü vardı. Güç görünen bütün lojistik problemleri aşmışlardı.

Amerikalılar, 15 saatte Utah Kumsalı'na 23.000 asker çıkarmışlardı. Bunlardan sadece 197'si kaybedilmişti.¹⁶⁶ Alman General Jodl, Müttefiklerin 3 tümeni Fransa ancak 6-7 günde çıkaracakları tahmininde bulunmuştu. Ancak Amerikalılar, yalnızca Utah Kumsalı'na, Hava İndirme Tümeni de dahil olmak üzere, 'Çıkarma' işini tek günde yapmışlardı.

Şekil 6.1.2 Utah Sahili'nde son durum

¹⁶⁵ AMBROSSE, Stephen, a.g.e., s.236.

¹⁶⁶ HASTINGS, Max, a.g.e., s.88.

D-Day, 4.Tümen ve bağlı birimleri için müthiş bir başarıydı. Birinci dalga saldırı birlikleri kumsala çıkmadan önce, bazı planlar tam yolunda gitmemiş bile olsa neredeyse bütün hedeflere ulaşılmıştı. Tümenler, 7 Haziran'ın ilk ışıklarında sonraki hedeflerini gerçekleştirmek üzere Monteburg'u alarak Cherbourg'a ilerleyeceklerdi.

4. Tümen'in D-Day'deki başarısının ardında yatan gerçek aslında, Almanların mayınlara, su basılı araziye ve tahkim edilmiş noktalara olan aşırı güvenleri ve aşılmaz sandıkları Atlantik Duvarını savunmak için iyi eğitilmiş birlikler göndermemiş olmalarıydı. Hava ve deniz bombardımanının da Müttefiklere büyük desteği olmuştu. Başarı, General Roosevelt ve albayları, Van Fleet ve Reeder; Yarbay Jackson, Yüzbaşı Ahearn ve Yüzbaşı Mabry gibi hızlı ve doğru kararlar alabilmiş subayların inanılmaz katkılarıyla kazanılmıştı.

4. Tümen'in başarılı olmasındaki en büyük katkıyı Alman hatları gerisindeki paraşütçüler sağlamıştı. Batıdaki çıkışları tutmuşlar, Almanları şaşırtmışlar ve denizden gelen işgalcilere karşı savunma yapmalarını engellemişlerdi. Utah Kumsalı'nı yoğun topçu ateşine tutabilecek olan Alman bataryalarını tamamen etkisiz hale getirmişlerdi.¹⁶⁷ Utah sahiline 23.000 asker çıkarılmış ve ilk günün sonunda 197 kişi kayıp edilmişti.¹⁶⁸

6.1.1. COTENTİN'DEKİ HAVA İNDİRME TÜMENLERİ:

Şafakta, 82. ve 101. Hava İndirme Tümenlerindeki paraşütçüler, küçük gruplar halinde, Douve nehrinin ağzından güneybatıya 10 km., Carentan'ın kuzey doğusundan Pont-I Abbe'ye 20 km. ve Ravenoville kıyılarından kuzeydoğuya yine 20 km.'lik bir alana dağılmışlardı. Birimler arasında bağlantı hemen hemen yoktu.

Sonuç olarak, hava indirme birlikleri birbirinden kopuk bir halde, önceden planlanmış hedefler yerine değişik yöntemlerle yaşamak için savaşıyorlardı. Bir çok paraşütçü için D-Day bir karışıklık içersinde geçmişti. Amerikalılar çok şaşkın durumdaydı, ama Almanlar onlardan daha kötü anlar yaşıyorlardı. Karşılarında hiç beklemedikleri çapta bir düşman kuvveti vardı, savaş esirlerinden de hiç işe yarar bilgiler edinememişlerdi.

¹⁶⁷ AMBROSSE, Stephen, a.g.e., s.238.

¹⁶⁸ HASTINGS, Max, a.g.e., s.88.

82. ve 101. Hava İndirme Tümenleri, birçok güçlüğü yenerek en kritik görevleri yerine getirmişlerdi. Bunlar, Ste.-Mere-Eglise'in alınması ve Utah Kumsalı'nın çıkışlarının tutulmasıydı. Yapılış şekline gelince, bunlar hiçbir plan ya da hiçbir askeri direktife uygun değildi.

Generaller ya da albayların birimlere emir vermeleri bile mümkün değildi. Çünkü daha hiçbiri emir komuta zincirine bile girememişti. Bir araya gelebilmiş olan gruplar ise, ne kendilerinin ne de diğer grupların nerede olduğunu biliyorlardı. Bu problemi telsiz muhaberesiyle belki aşabilirdi. Ama telsizlerin çoğu atlama sırasında tahrip olmuş ya da kaybolmuştu.

Utah Kumsalı'nın kuzeydeki çıkışlarının, kumsaldan su basılı araziye kadar olan mesafesi bir kilometre kadardı. Bunlardan biri, 'Çıkış 4 St.-Martine-de-Varreville'de, diğeri 'Çıkış 3 ise Audovile-la-Hubert'de idi. Bu görev 502. Paraşüt Piyade Alayı'na verilmişti. 502. Alayın 3.Taburu'na komuta eden Yarbay Robert Cole oraya ilk gidenlerdendi. Ste.-Mere-Eglise'e inmiş, gece boyunca dolaşmış, kendi taburundan 75, alayın diğer taburlarından birkaç kişi ve 82. Hava İndirme'den bir avuç paraşütçü ile St.-Martin-de-Varreville'e doğru ilerlemeye başlamıştı.¹⁶⁹

Saat 06:00'da, Tümgeneral Taylor, D-Day'deki ilk kararını vermişti. Douve nehir hattı ya da 'Çıkış 1' ve 'Çıkış 2'nin doğusunu korumak için, grubunu güneye intikal ettirecekti. Her iki halde de, 101. Tümen'in görevini yapacaktı. Doğuya doğru ilerlemeye karar verdi. 'Mümkün olan her şekilde, 4. Piyade Tümeni'ne yardım etmek bize kalıyordu.' diyordu. Ste.-Marie-du-Mont'un tam güneyinden Pouppeville ve 'Çıkış 1'e doğru ilerlemeye başladılar.¹⁷⁰

Almanların, Breccourt Manor'da 4 tane 105 mm.'lik bataryaları vardı. Burası, Ste.-Marie-du-Mont'tun bir kaç kilometre kuzeyinde idi. Utah Kumsalı'na çıkmakta olan Müttefik Birlikleri'ni ateş altında tutacak kadar iyi konuşlandırılmış olmasına rağmen, buadan hiç ateş edilmiyordu.¹⁷¹

¹⁶⁹ MARSHALL, S.L.A., a.g.e., s.216-22.

¹⁷⁰ VALLAIEILLE, Michel, **Utah Kumsalı'nda D-Day**, Coutances, 1982, s.56.

¹⁷¹ AMBROSSE, Stephen, a.g.e., s.244-245.

Almanların en büyük problemi lider eksikliğiydi. Topçu birimlerindeki subay ve astsubaylar, komutayı ele alacak veya adamlarına emirlerini dinletecek kapasitede değillerdi. Bunlar silahlarının başında durmaktan ziyade içinde buldukları siper, bunker ve taştan çiftlik evlerinde ancak kendilerini korumaya çalışıyorlardı. Böylece Wehrmacht, birliklerini aşırı dağıtmış olmanın bedelini ödüyordu. En iyi birliklerindekiilerin çoğu ölmüş, savaş esiri olmuş, kimi savaşılamaz duruma gelmişti.

Cotentin'deki birliklere gelince onlar da neredeyse işe yaramaz durumdaydı. Heydte'nin Alay'ı ile görevi, Carentan'dan Ste.-Mere-Eglise'e giden yolu açıp Ste.-Mere-Eglise'te bulunan 82.Hava İndirme'yi oradan çıkarmaktı. Böyle bir karşı taarruz ile, Amerikalılar savunmaya geçmek zorunda kalırlardı. Aldığı karar buydu, ancak Bercourt Manor ve Holdy'deki topçu bataryalarının üzücü durumu, onu kuvvetlerini ikiye ayırmak zorunda bıraktı ve taburlarından birine savunma görevi verdi.

O sabah görevini yapmakta olan tek Alman Alay Komutanı Heydte idi. Diğerleri harp oyunları için Rennes'de bulunuyorlardı. Wehrmacht'ın herhangi bir koordineli karşı taarruzda bulunmayışının sebeplerinden biri buydu. Oysa geçen altı ay boyunca bu iş için hazırlanmışlardı. Hatta Rommel, işgalciler daha kumsalda iken süratli bir karşı taarruzun kesin gerekliliği konusunda ısrar etmişti.

Aslında her şeyi olumsuz etkileyen şey, Yüksek Komuta'nın felce uğramış olmasıydı. SAS tarafından atılan kukla paraşütçüler de (Rupert), Alman komutanların, bütün operasyonun bir blöf olduğunu düşünmelerine neden olmuştu. Ama Wehrmacht'm başarısızlığına en büyük etkenlerden biri, Alman işgalcilerin Fransa'da son derece tatlı bir hayat sürüyor olmalarıydı.

Saat 06:15'de, General Dollmann'ın 7.Ordu'sunun kurmay başkanı olan General Max Pemsel, La Roche Guyon'da bulunan General Spiedel'e yoğun hava ve deniz bombardımanından söz etti. Pemsel, yarım saat kadar sonra da, Runstedt'in karargahına, çıkarmanın başladığını rapor etti ve sözlerine, 7. Ordu'nun, duruma kendi kaynakları ile müdahale edeceğini de ekledi. Rundstedt'in karargahından General Blumentritt, Berchtesgaden'de Hitler'in karargahındaki General Jodl'a, büyük bir

Çıkarma'nın yapılmakta olduğunu, Paris'teki I.Panzer Kolordusu'na izin verilmesini istedi. Panzer Lehr Tümeni'ne komuta eden General Bayerlein saat 06:00'da, kıyıya intikal etmeye hazırdı, ancak o gün akşamüstüne kadar bu konuda bir türlü izin alamadı.¹⁷²

Berlin radyosu, saat 07:00'de Normandiya'ya yapılan çıkarma haberini verdi. SHAEF, Çıkarma'nın ilk resmi tebliğini saat 09:30'da yayınladı, ama bu 10:30'a kadar, Rommel'in Herrlingen'deki evine ulaşmadı. Mareşal Rommel, haberi duyunca derhal La Roche Guyon'a doğru uzun bir yolculuğa çıktı, ama oraya ancak karanlık bastıktan sonra varabildi.

Bütün bu karışıklık, Alman komutanların komutadaki bölünmüşlüğü dışında, 'Fortitude Harekatı'nın başarısıydı. Max Hasting'in belirttiği gibi; 'Bütün önemli Alman kurmayları, Normandiya'daki hareket haberlerini, 'Asıl Çıkarma' değil, öylesine bir Çıkarma haberi olarak nitelendirmişlerdi.'¹⁷³ Calvados ve Cotentin kıyıları, La Roche Guyon'a, Paris'e, Pas-de-Calais'ye uzaktı. Endüstrinin kalbi olan Rhine-Ruhr bölgesine ise iyice uzak düşüyordu. Savaş sonrası iddialarının tersine Almanlar, Müttefiklerin asıl çıkarmayı Seine nehrinin batısına yapacaklarına bir türlü inanmıyorlardı. Bu yüzden de Pas-de-Calais'de beklediler.

101. Hava indirme, sonraki görevi olan Douve nehri üzerindeki köprülerin güney kanadını tutup, Carentan yolunun açılmasını sağlama işinde o kadar başarılı olamadı. Bu, uçaktan atladıktan sonra dağılmalarından ve saldıracak gücü oluşturacak sayıyı bulamamalarından kaynaklanıyordu. Albay Johnson, La Barquette'teki kilit noktayı alabilmiş ve güneye giden köprübaşını tutabilmiş, ama daha fazla ilerleyemiyordu, çünkü Albay Heydte'nin, St.-Come-du-Mont'daki paraşütçülerinin açtığı ateş nedeniyle oraya çivilenip kalmışlar, 101.Tümen'in diğer hiçbir birimi ile bağlantı kuramıyorlardı.

6 Haziranda bütün Hava İndirme Birlikleri için geçerli olan karışıklıktan 82. Tümen de payını almış, Merderet nehrinin iki yanına inmişlerdi. Arazi su basılı olduğu için, Merderet bir nehirden ziyade, bir kilometre eninde ve 10 kilometre uzunluğunda bir göle benziyordu, iki geçiş

¹⁷² AMBROSSE, Stephen, a.g.e., s.246.

¹⁷³ HASTINGS, Max, a.g.e., s.76.

vardı. Biri su basılı alanda yükseltilmiş bir yoldan gidilen, Ste.-Mere-Eglise'in bir kilometre batısında La Fiere'deki köprü, diğeri de bir şosedden gidilen, La Fiere'in iki kilometre güneyinde Chef-du-Pont'daki köprüydü. 82. Tümen, gece La Fiere ve Chef-du-Pont'u almayı, sonra da üst Douve nehri hattını güvene almak için günü batıdan saldırarak geçirmeyi umut etmiş, ama sonunda, her ikisi için de bütün gün süren müthiş bir çarpışmaya girişmişti. Bir çok birim, Merderet'in batısında tecrit edilmiş bir halde kalmış, bazılarının etrafı sarılmış ve dört gün boyunca izole edilmişlerdi.¹⁷⁴

Şafaktan kısa bir süre sonra, 82.Hava İndirme'nin Tümen Komutan Yardımcısı General James Gavin, çoğu 507.Paraşüt Piyade Alayı'ndan olmak üzere 300 kadar personel toplamıştı. Gavin, La Fiere'e doğru, su basılı arazinin yanından giden demiryolu boyunca güneye yöneldi. Şosenin doğu kıyısının Amerikalılar için daha güvenli olduğunu düşünerek bir kısım kuvvetlerini orada bıraktı, geri kalanı ile birlikte Chef-du-Pont'a, güneye doğru ilerlemeye devam etti.

Güneyde, Chef-du-Pont'da ise, General Gavin ve çoğu 507. Paraşüt Piyade Alayı'nın 1. Taburu'ndan 100 kişilik bir grup, Yarbay Edwin Ostberg komutasında kasabanın yarım kilometre batısındaki köprüyü ele geçirmek üzere harekete geçtiler. Kasabayı köprüye doğru geri çekilen Almanlardan temizlemek, yaklaşık iki saat sürmüştü.

Cherbourg'un kuzeyine, Carentan'ın güneyine, sonra Caen'in doğusuna ve Paris'e doğru giden N-13 yolu bu kasabadan geçiyordu. Almanlar N-13'ü kullanmazlarsa Ste.-Mere-Eglise'in kuzeyi ile bağlantıları kesilirdi. Ayrıca, burası Müttefikler tarafından ele geçirilmezse, Merderet nehir boyu ve ötesinde bulunan Amerikan paraşütçülerinin ulaşım yolu kesilir, 4. Piyade Tümeni, batıya ve kuzeye doğru ilerleyemezdi.

Ste.-Mere-Eglise savaşı, kasabanın stratejik öneminden kaynaklanmaktadır. 82. Hava İndirme'nin kurmayları, daha çıkarmanın planlama aşamasındayken buranın Tümen'in savunma üssü olacağı konusunda karar almışlardı. 4. Piyade Tümeni oralarda

---

¹⁷⁴ AMBROSSE, Stephen, a.g.e., s.247-250.

tutunamaz, ya da diğerkuvvetlerle buluşması gecikirse, bu Tümeni'in bütün birimleri kurtarılincaya kadar Ste.-Mere-Eglise'e geri çekileceklerdi. Kasabanın ele geçirilmesinin bir başka nedeni daha vardı, planörlerin ikinci inişleri şafaktan önce bu kasabanın çevresinde gerçekleştirilecekti.¹⁷⁵

Albay Vandervoort, 505. Alay'ın 2. Taburu ile, Ste.-Mere-Eglise'e doğru ilerliyordu. Görevi, kasabanın kuzeyini kontrolü altına almaktı. Biraz zor olmakla birlikte Ste.-Mere-Eglise ele geçirilmişti. Bu olay, resmi tarih kayıtlarına, D-Day'de 82.Hava İndirme Tümeni'nin en önemli görevi olarak geçmiştir.

Doğu tarafında ise, 101. Hava İndirme Tümeni deniz tarafından intikal eden Amerikan birlikleriyle buluştu. Günün sonunda, gece Normandiya'ya atlamış olan 6600 kişiden yalnızca 2500'ü organize olmuş birimler halinde savaşıyordu. La Barquette'deki Albay Johnson ve aşağı Douve'daki köprülerdeki Yüzbaşı Shettle'inkiler gibi bazı birimler, diğerklerinden soyutlanmış ve zor durumdaydı. Ama 101. Tümen'in ana görevi olan, 'İçerdeki bölgelere doğru 4.Piyade Tümeni için yolun açılması görevi' tamamlanmıştı.

Hava indirme harekatı olmasaydı, 4. Piyade Tümeni kıyıya çıkıp içeri bölgelere doğru ilerlerken, katıp bu kadar az olmazdı. Bu şimdiye kadar yapılmış olan en büyük kapsamlı gece atlayışının, başarılı bir sonucuydu.

Leigh Mallory, Eisenhower'ın Hava indirme Birliklerinin atlayışını iptal edip, onları kumsalda diğerk birliklerle birlikte kullanması konusunda ısrar etmiş, Eisenhower ise reddetmişti. Bunda da son derece haklıydı. Düşman hatları gerisinde çarpışan Hava İndirme Birlikleri olmasaydı, 4.Piyade Tümeni belki kumsaldaki, Marauder bombardıman uçakları tarafından kötü şekilde hırpalanan az sayıda ve kalitesiz Alman savunmasını aşabilirdi. Fakat içeri bölgelerde, su basılı alanlardaki şoselere ulaşmaları pahalıya mal olur, hatta hiç gerçekleşmeyebilirdi.

---

¹⁷⁵ AMBROSSE, Stephen, a.g.e., s.252-254.

101. Hava indirme Tümeni, iki önemli görevi yerine getirmişti. İlki, paraşütçüler geriden yaklaşarak sahil çıkışlarını ele geçirmişlerdi.¹⁷⁶ İkincisi de piyadeleri çıkarma botlarını mahvedecek olan, Breccourt Malikanesi, Holdy ve diğer yerlerde Alman toplarını susturmuşlardı.

General Marshall, Eisenhower'ı, Hava indirme birliklerini 60 kilometre kadar daha içerilere indirmesi konusunda da zorlamış, yine kabul ettirememişti. Ike'a göre, hafif silahlı paraşütçüler, Alman hatları gerisinde yeterince aktif olamaz ve işe yarayacakları yerde, orada, diğerlerinden tecrit edilmiş bir halde kalakalırlardı 82. Hava İndirme'nin Merderet nehrinin batısındaki durumundan elde edilen deneyim, Eisenhower'ın haklı olduğunu gösteriyordu.¹⁷⁷

6.2. OMAHA SAHİLİ:

6.2.1. 29. TÜMEN 116. ALAY:

Almanların Çıkarma'yı durdurabilecekleri tek yer Omaha Kumsalı olabilirdi. Burası, çıkarma için çok tipik bir yerdi, çünkü Batıda Douve nehir ağzı ile doğuda Arromanches arasındaki yaklaşık 40 kilometrelik mesafede bulunan tek kumsaldı. Omaha Kumsah'nın iki ucundaki uçurumlar ise çok dikti. Omaha Kumsalı sular çekildiği zaman 300-400 metre genişliyor, sular yükseldiği zaman da yuvarlak çakıl taşlarından oluşan kısım yalnızca iki üç metrelik bir mesafeye düşüyordu.

Kumsalın kara tarafında hafif yokuşlu 5 küçük çıkış vardı. Parke döşeli bir yol olan 'D Çıkışı' Vierville'e, 'D-3 Çıkışı' da Les Moulins'den St.-Laurent'a götürüyor, 'E-1 Çıkışı' aynı yola açılıyordu. 'E-3'ün yolu Colleville'e gidiyor, sonuncu çıkış olan 'F-1 Çıkışı'nda ise kötü bir yol bulunuyordu.

Hiçbir taktisyen, bundan daha iyi bir savunma hattı kuramazdı. Yanlara doğru genişlemeye elverişli olmayan dar muharebe alanında saldıranlar için aşması oldukça zor bir çok doğal engeli olan bir yerdi.

¹⁷⁶ PARRY, Dan, a.g.e., s.99.

¹⁷⁷ AMBROSSE, Stephen, a.g.e., s.259-260.

Müttefik planlayıcılar, Omaha Kumsalı'na çıkarma yapma fikrinden hiç hoşlanmıyorlardı, ama bunun yapılması gerekiyordu. Bu, Eisenhower kadar, Rommel için de çok açık bir gerçektir. Her iki komutan da, Müttefikler Normandiya'yı işgal ederlerse, çıkarma kumsallarına Omaha'nın da katılması gerektiğini çok iyi biliyorlardı. Çünkü aksi taktirde, Utah Kumsalı ile İngilizlerin çıkarma yapacakları Gold, Sword ve Juno kumsalları birbirinden çok uzak düşmüş olurdu.¹⁷⁸

Dalgaların kıyıya vurduğu bölüm yoğun bir şekilde mayınlanmış, kıyı boyunca da bir sıra dikenli tel döşenmişti. 88. lik ve 75. 'lik top ve havanların bulunduğu 12 tane beton sığınak vardı. Rommel, Almanların I. Dünya Savaşı'nda, piyadelerin yapacağı bir cephe taarruzunu durdurmak için öğrenmiş oldukları her şeyi, Omaha Kumsalı'na uygulamıştı. Topçu mevzileri, kumsalı her iki ucundaki uçurumdan da kontrol edilebilecek şekilde ayarlamıştı. 88.'likler bütün Omaha'ya top mermisi yağdırabilirdi. Tahkim edilmiş yerler ise kumsaldan yola çıkış noktalarında çok yoğundu.¹⁷⁹

Müttefiklere, bu aşılması imkansız gibi görünen yere başarılı bir Çıkarma yapılabileceğini düşündüren 4 önemli nokta vardı. Birincisi, Müttefik İstihbaratından edinilen bilgilere göre, bu tahkim edilmiş noktalarda 716. Piyade Tümeni'nin, morali bozuk Polonyalı ve Rus askerlerden oluşan düşük kaliteli Birlikleri tertiplenmişti. Omaha Kumsalı'ndaki hattı savunmak için de, 800 kişilik tek bir Alman Taburu olacaktı. İkincisi, B-17 bombardıman uçakları, kumsaldaki her şeyi yerle bir etmek üzere görev yapacaklardı. Üçüncüsü, Donanma'nın bombardımanı idi. B-17'lerin işi biter bitmez, yaşayan ya da hareket eden ne kalmışsa, onları temizlemek üzere LCT roketlerini fırlatacaklardı. Omaha Kumsalı'na çıkan 29. Tümen'deki piyadelere asıl problemlerin, tepelere ulaştıktan sonra D-Day görevlerini yerine getirmek üzere içerilere doğru ilerlerken başlayacağı söylenmişti. Ama gerçekte bunların hiçbiri olmadı. İstihbarat Dairesi yanlıştı. Almanların kötü 716. Tümeni yerine imkan ve kabiliyeti yüksek bir Tümen olan 352. Tümen yerleştirilmişti.

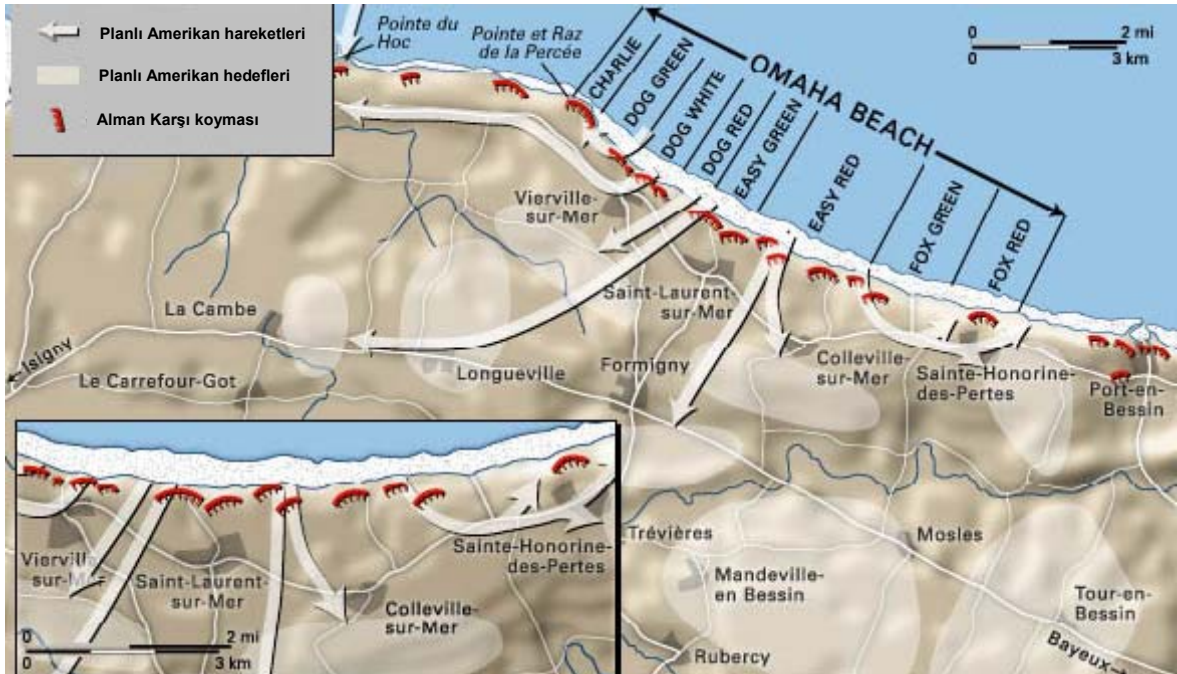
---

¹⁷⁸ AMBROSSE, Stephen, a.g.e., s.261.

¹⁷⁹ CARELL, Paul, **Çıkarma-Geliyorlar**, New York, 1963, s.76.

1. Amerikan Tümeni Omaha Plajına çok zorluklarla ulaşabildi ve çıktı. 6300 metrelik bu plajın sadece batı tarafında 700-800 metrelik bir kısmı, sahile çıkmaya uygundu. Kıyı iyi tahkim edilmiş, plaj iyice mayınlanmış ve ayrıca çok yoğun bir sualtı maniası yapılmıştı. Kötü görüş şartları nedeniyle ateş desteği etkili olamamıştı. Denizin sert ve dalgalı olması yanında o kuvvet, 352. Alman Tümeni'nin ileri mevzilerine çarpmış oldu. Almanların mukavemeti çok şiddetliydi. Buraya 32.000 kişi ve 3300 araç çıkarılacaktı ve bunları taşımak ve desteklemek üzere 2 muharebe gemisi, 3 kruvazör, 12 muhrip, 33 arama tarama gemisi, 105 deniz ateş destek aracı dahil 580 gemi ve araç sahil önünde bulunuyordu

Omaha Kumsalı için Overlord planı mükemmeldi. 29. Tümen'in 116. Alayı, 2. Ranger Taburu'nun C Bölüğü tarafından desteklenecekti. 1. Tümen'in 16. Alayı ise batıdan gidecek, iki alayın yanlarında bölüklerin görevlendirildiği, 'direk taarruz' gerçekleştirilecekti. 8 sektör vardı; soldan sağa Charlie, Dog Green, Dog White, Dog Red, Easy Green, Fox Green ve Fox Red. 116.'nın bölümü, Charlie'den Easy Green'e kadardı.

Şekil 6.2.1 Omaha Sahili'ne Çıkarma Planı

Saldırı kuvvetleri, kumsalın her yerini, M-1'ler, 30. kalibrelik makineli tüfekler, BAR'lar, roketatarlar, 60 mm'lik havanlar ve alev makineleriyle koruyacaklardı. Saldırı kuvvetlerinin önünde DD tankları, Donanma su altı tahrip timleri ve istihkamacılar olacaktı. Her bir saldırı timi ve destek grubunun yerine getireceği özel görev arkadan gelenler için yol açmaktı.

Şafaktan 120 dakika sonra ise araçlar, öncüler tarafından açılmış olan gediklerden geçerek D-Day'deki görevlerinin gerektirdiği şekilde içerilere doğru ilerliyor olacaktı. Önce Vierville'in bütün köyleri, St.-Laurent ve Colleville ele geçirilecek, sonra Point-du-Hoc'a batıya, ya da Omaha Kumsalı'ndan 8 km. ötedeki Treviere'e doğru ilerlenecekti.

116. Alay'dan A Bölüğü dışında, hiçbir Birlik kumsalda çıkması gereken yere çıkamamıştı. E Bölüğü'nün yarısı kendini hedefin bir kilometre ötesinde, diğer yarısı ise, çıkması gereken yerin iki kilometre doğusunda bulmuştu. Bütün bunların nedeni, gel-git olayı ve rüzgardı. 10-18 deniz mili hızıyla esen bir kuzey rüzgarı, 3-4 ft yüksekliğinde dalgalar oluşturmuştu. Bunlar bazen 6 ft'e yükselip, çıkarma gemilerini sağdan sola savuruyordu. Gel-git akıntısı da aynı şekilde, sular yükseldiği zaman 2.7 deniz mili hızındaydı.

Birinci dalga çıkarma kuvvetlerinin, 200 botundan en az 10 tanesi battı. Birliklerin çoğu, ancak saatler sonra Sahil Kurtarma gemileriyle sudan toplanabildiler çoğu boğuldu.¹⁸⁰ Genel olarak, birinci dalga çıkarma kuvvetleri, daha savaşa girmeden yorgun ve şaşkın bir halde kalmışlardı. Bir an önce karaya çıkmayı tercih ediyorlardı. Rahatlatıcı tek şey, tepelerinde vızıldayan donanma toplarının mermileriydi. Ancak onlar da kumsalı vuracakları yerde tepelere, ya da daha içerilere düşüyorlardı. H-Hour'dan tam beş dakika önce toplar sustu.¹⁸¹

A Bölüğü hiç ateş edememiş, tek bir Alman bile vuramamıştı. A Bölüğü'nün Vierville çıkışından ilerlemesi ve saat 07:30'da tepede olması planlanmıştı. Oysa saat

---

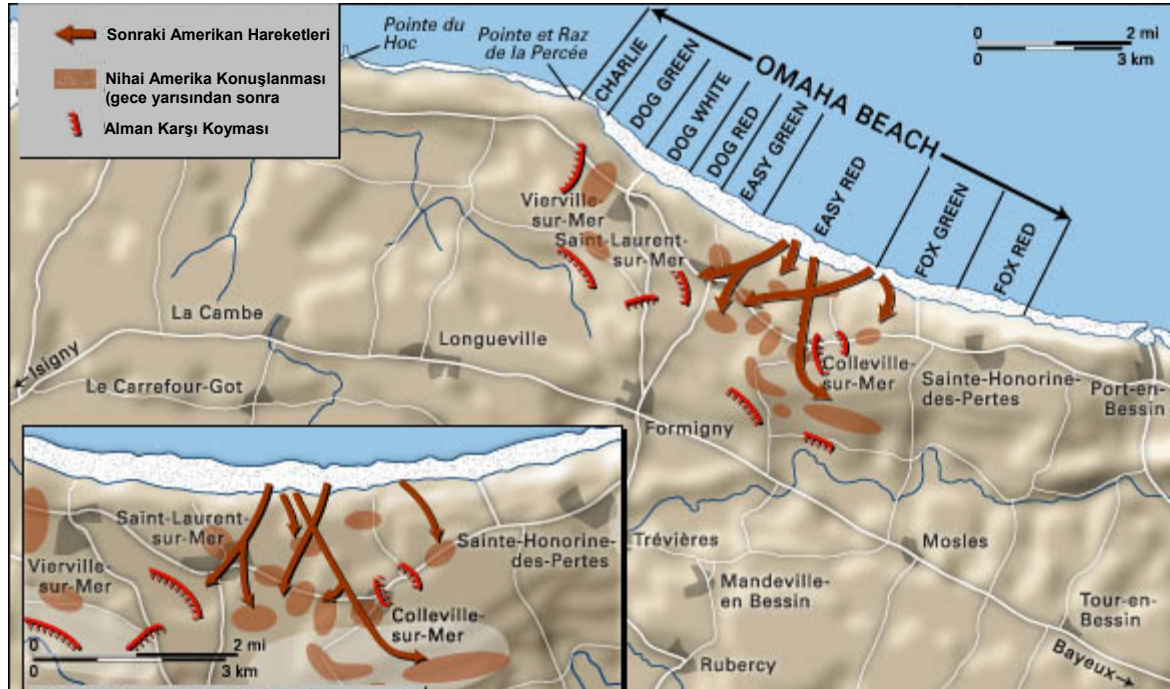
¹⁸⁰ AMBROSSE, Stephen, a.g.e., s.263-264.

¹⁸¹ BALKOSKI, Joseph, a.g.e., s.145.

07:30'da bölükten sağ kalanlar karmakarışık ve silahsız bir halde, deniz kenarında kalakalmışlardı. Bölük muharebe gücünün %96'sını kaybetmişti.

116. Alay'ın F Bölüğü, Dog Red'den, G Bölüğü de Dog White'dan gelecekti, oysa her ikisi yanyana, tam Les Moulins'deki Almanların tahkim edilmiş noktasına sürüklendiler. Birbirine karışmış iki bölüğün arasında birer kilometre kadar mesafe vardı, bu yüzden Almanlar ateşlerini o nokta üzerinde yoğunlaştırmışlardı.

116. Alay'ın E Bölüğü ise, belirlenen noktanın en uzağına düşen bölüktü. Karaya Easy Green'den gelecekti. Ancak Easy Red ile Fox Gren arasındaki sınırda 1. Tümen'in 16. Alay'ın askerleriyle birlikte kıyıya çıktılar.¹⁸² 116. Alay'ın, A, F, G ve E Bölüklerinden sağ kalanlar, çakılığın, ya da maniaların arkasında mevzilenmiş durumdayken, saat 07:00'de B ve H bölükleri, saat 07:10'da D, saat 07:20'de ise C, K, I, ve M bölükleri geldi. Hiçbiri de, belirlenmiş olan yerlere çıkamadılar.

Şekil 6.2.2 Omaha Sahili'nde son durum

¹⁸² AMBROSSE, Stephen, a.g.e., s.269-272.

Saat 07:00'da Caen'ın güneyinde Alman 21. Panzer Tümeni organize olmaya başlamıştı. Gece boyunca alarında bekledi, fakat hiçbir emir verilmedi. Sonunda saat 07:00 civarında Tümen komutanı Orgeneral Feuchtinger karargahına döndü. O, yaklaşık 40 tankını Orne nehrinin doğusuna İngiliz Hava İndirme Birlikleri'nin tuttuğu yere gönderdi. Bu noktada D-DAY'de sadece 21.Panzer Tümeni Müttefik askerlerinin üzerine yürümüştü.¹⁸³

Saat 07:30'da, 116. Alay'ın ana komuta grubu gelmeye başladı. İçlerinde 29. Tümen'in Komutan Yardımcısı Tuğgeneral Norman Cota ve Alay Komutanı Albay Charles Canham da bulunuyordu. Bot, kıyı manialarından birine takılmıştı. Botun dalgalarla inip çıkmasına rağmen mucizevi bir şekilde mayın patlamadı. Ama LCVP-Higgins botu hala makineli, havan ve hafif top yağmuru altındaydı. Rampa indiğinde Binbaşı John Sours da dahil olmak üzere üç kişi daha ilk anda vurulmuşlardı.

General Cota, kıyıdaکی maniaya ulaştığı zaman, çok ani ve kritik bir emir verme kararı aldı. Yukarıya doğru ilerlemenin mümkün olamayacağını görmüştü. Adamlar orada da kalamazlardı. Önce çakıllık kısmın ötesine geçmek gerekirdi. Sonra mayınlı kumluk bölgeyi aşmak, tepedeki Almanları mevzilerinden atmak ve daha ileride bulunan çıkışları ele geçirmek gerekiyordu.

Almanlar, bazıları oldukça geçerli sayılabilecek bir çok nedenle, karşı taarruzda bulunmamışlardı. Başlangıçta yeterli güçte değilerdi. Ortada, General Kraiss'in iki piyade taburundan biri ve bir de bir topçu taburu vardı. Her kilometrede 250'den az olmak üzere 2000 Alman askeri savunma yapıyordu. İkincisi, karşı saldırı için çok yavaş hareket etmişler, saat 07:35'e kadar tümen ihtiyatı istememişlerdi. Kraiss, birliklerinin Omaha'daki işgali durdurduklarını sanıyordu. Üçüncüsü ise, Alman piyadelerine taarruz eğitimi verilmemişti, aldıkları emir gereğince yalnızca yerlerini muhafaza edecek ve ateş ederek savunma yapacaklardı. Deniz ateş desteğine ve hava bombardımanlarına rağmen kıyıya çıkış saat 08.30 ila 11.00 arasında geçici olarak

---

¹⁸³ PARRY, Dan, a.g.e., s.121.

durduruldu. Gün sonunda 2000'den fazla ölü, yaralı veya kayıp vardı.¹⁸⁴ Tümenin tamamı Omaha Plajı'na ancak 7 günde çıkabildi.

6.2.2. 1. TÜMEN 16. ALAY:

1. Tümenin 16. Alayı, D-Day'de birinci dalga çıkarma kuvvetleri arasında savaş tecrübesi olan tek Alay'dı. Ancak bu bile pek yararlı olamadı. 16. Alay'ın 1942'de Kuzey Afrika'da, 1943'te de Sicilya'da gördükleri, 6 Haziran 1944'te Easy Red, Fox Green ve Fox Red'de gördüklerinin yanında hiç kalıyordu.

116. Alay gibi, 16. Alay da karışıklık, belirlenen yerde sahile çıkamama, birliklerin düzensiz olması gibi nedenlerin yanı sıra, bir de aynı şekilde ağır makineli tüfek ve havan ateşi altında kalmıştı.

Donanma topçu atışı, Higgins botlar harekete geçince kaldırılmıştı ve toz duman kalkıp hedefler ortaya çıkıncaya kadar da ara verilecekti. Ayrıca, kıyıdaki Donanma atış subaylarının, hedef koordinatlarını telsizle bildirmeleri beklenecekti.

Sonuç olarak, Almanlar, donanmadan yapılan atıştan etkilenmeyip güçlü savunma noktalarından hedefleri kolaylıkla vurabiliyorlardı. Amerikalı piyadeler, hiçbir şekilde desteklenmeden kıyıya çıkmaya çalışıyorlardı. Özellikle kıyından 200 metre ya da daha fazla açıkta çok ağır kayıplar vermişlerdi. Sağdaki 116. Alay gibi, 16. Alay'ın ilk ve ikinci dalga kuvvetlerinin savaş alanındaki mücadelesi, II. Dünya Savaşında tipik bir harekattan ziyade, I. Dünya Savaşı'nda Somme'daki durumu hatırlatıyordu.¹⁸⁵

Yüzbaşı Fred Hail, 2. Taburun komutanı Yarbay Herbs Hicks'in de bulunduğu, karargah grubunu taşıyan LCVF'de bulunuyordu. Can yelekli askerleri sarı kurtarma botlarının içinde gördüğü zaman yüreği yerinden hoplamıştı, çünkü onlar DD tanklarının mürettebatıydı! Bu da, kendilerinin kumsala çıktıkları zaman tank desteği görmeyecekleri anlamına geliyordu. Bot, Easy Red'de, E Bölüğü'nün çıkacak olduğu yerdeydi. E Bölüğü'nün, 16. Alay'ın Easy Green ve Easy Red arasında 116. Alay ile birleşeceği

¹⁸⁴ PARRY, Dan, a.g.e., s.91.

¹⁸⁵ AMBROSSE, Stephen, a.g.e., s.281.

bölümün sağında oldukça uzakta olması gerekiyordu. Oysa Easy Red ile Fox Green arasına gelmişti. Burası da 116.'nın en yakın birimine bile 1 km. uzaktı.

Amerika'nın, II. Dünya Savaşı'ndaki üretim mucizesi ve Ordu'nun, henüz lise çağındaki küçük rütbeli subaylarda yaratıp biçimlendirdiği liderlik nitelikleri, Amerikan askeri tarihindeki en büyük başarılarından biridir.

Saat 08:00'de, tepeye doğru tırmanmakta olan küçük grupların birbirinden haberi yoktu. Teğmen Spaulding ve adamları, Colleville ve St. -Laurent arasına varmak üzereydiler. Hedefleri St. -Laurent idi. Sağdan gelmesi gereken 116. Alay'-ın E Bölüğü ile birleşeceklerdi. Aslında E Bölüğü, kıyıya çıkarken onların solundaydı, ama hala deniz kıyısında çakılıp kalmıştı. 16. Tümen'in L Bölüğü solda uzakta kalmıştı. Saat 07:00'de, yarım saat gecikerek, hedefinden bir kilometre uzağa çıkmışlardı. Doğrudan Colleville çıkışının dibine çıkmaları planlanmışken, Omaha Kumsalı'nın doğru ucundaki Fox Green'e gelmişlerdi. Burada gel-git nedeniyle sular neredeyse tepeye ulaşacak haldeydi ve yamaç çok sarptı.¹⁸⁶

Çıkarma araçları geciktiği için, sular kıyı manialarının açıkta olan ilk sırasının üzerini kapatmıştı. Hiçbir bölüğün Fox Red'den çıkışı planlanmamış, bu yüzden de oradaki maniaları tahrip etmek için hiç istihkama yoktu.

İşte tam bu sırada, Amerikan sanayinin inanılmaz üretim mucizesi devreye giriyordu. Büyük çıkarma araçları, LCM'ler, LCT'ler, LST'ler ve Rhino feribotları, saat 08:30 itibariyle inanılmaz sayıda zırhlı araç getirmeye başlamışlardı. Omaha'daki 16. Alay, açıkta ve kıyıda çok araç kaybetmişti. 352. Alman Tümeni'nin rüyasında bile göremeyeceği kadar çok sayıda araç Atlantik Okyanusu'nu aşarak buralara kadar getirtilmişti.

Ancak saat 08:30 itibariyle, tanklar, DUKW'lar, yarım paletliler, kundağı motorlu toplar, kamyonlar ve jipler çözümden ziyade problem oluşturmaya başlamıştı, çünkü gel-git nedeniyle yükselen sular yüzünden, kumsal iyice daralıyordu. Bu aşamada, General

---

¹⁸⁶ AMBROSSE, Stephen, a.g.e., s.285.

Bradley, birileri Omaha'daki çıkışları açıp araçları geçebilir hale getirinceye kadar arkadan gelen kuvvetleri, İngiliz'lerin çıkarma yaptığı kumsallara gönderdi. Çünkü burada trafik karmaşasına uğrayan araçlar, birer silah olmaktan ziyade, Almanlar için harika birer hedef oluşturuyorlardı. İşte o çıkışları açıp araçları geçebilir hale getirecek piyadelerdi.

6.2.3. DONANMA:

İmha timlerindeki, donanma kumsal görevlileri ve savaş gemileri için hedef tespit görevlileri, Donanma'nın kumsaldaki ilk elemanlarıydı. Kumsal görevlileri, çıkarma araçlarının planlanmış olan noktaya ulaşmaları için flamalar kullanarak kılavuzluk yapacaklardı. Ancak 16'dan 12'si kıyıya varabildi, 4'ü de yanlış yere çıktı. Kıyıya varabilmiş olan bir kaç kumsal görevlisi, oradaki karışık ortam nedeniyle işlerini çok zor yapıyor, yine de ellerinden geldiğince yardımcı olmaya çalışıyorlardı.

Saat 08:30'da, Omaha Kumsalı'ndaki planı gerçekleştirmek için Donanma, kara unsurlarından daha başarılı olamamıştı. Çıkarma öncesi bombardımandaki 12 ve 14 inçlik top mermilerinin çoğu, tepelen aşır gitmiş, işe yaramamıştı. Çıkarma araçlarındaki denizciler, personeli ve çeşitli boyutlardaki teçhizatı yanlış yerlerde karaya çıkarmışlar, çıkarmanın muharip güçleri olan 16. ve 116. Alay'ın piyadeleri büyük kayıplar vermiş, yaşayanlar da deniz duvarının dibinde çakılıp kalmışlardı. Arkalarından verilen destek ise oldukça zayıftı.

Müttefikler, Normandiya'da hava kontrolünü ele geçirmişlerdi. Luftwaffe nasılsa D-Day'de bu cazip hedefleri, kumsalı ve gemileri bombalayarak taciz etmemişti. Ama Müttefik Hava Kuvvetlerinin de kumsaldaki birliklere destek yönünden pek katkısının olduğu söylenemezdi. Çıkarma öncesinde ağır bombardıman uçakları tepelerdeki hedeflere isabet kaydedememişlerdi. Kumsalda piyadeler için çukur bile açamamışlardı. Ama İngiltere'ye dönüp yakıt ve cephane ikmali yaptıktan sonra Fransa içlerindeki demiryolları ve yol kavşaklarına yaptıkları tahribatla sonraki günlerdeki Alman hareket kabiliyetini epeyce kısıtlamışlardı. Yine de 6 Haziran'da kumsaldaki savaşa pek katkıda bulunamadıkları bir gerçektir.

Ancak daha sonra, Müttefik avcı uçakları ile kara unsurları arasında gerekli olan kara hava telsiz haberleşme sistemi yeterince etkili olacak şekilde oluşturuldu. Aslında bu D-Day'de bile mevcuttu, ama Omaha'da piyade telsizlerinin % 80'inin tahrip olması yüzünden sistem kullanılamaz hale gelmişti...

LCT'lerden bazı tanklar karaya çıkabilmiş, ama çoğu tahrip olmuştu. Donanma topları kıyıya getirememişti. Piyadelerin tek desteği LCT'lerdeki küçük 20 mm.'lik toplardı.

Denizdeki savaş gemilerinin büyük topları vardı, ama onlar da birinci dalga çıkarma kuvvetleri giderken ateşi kesmişlerdi. Daha sonra, kıyıya çıkan ve karadaki atış kontrol unsurlarına bağlı olarak görev yapan hedef tespit görevlilerinin yardımıyla yeniden ateşe başlayacaklardı. Kıyıya yakın olan gemiler ise Alman müstahkem mevkiilerini görebildikleri halde sırf kendi piyadelerini vurma riski yüzünden ateş edememişlerdi.

Satterlee adlı destroyerin komutanı olan W. J. Marshall raporunda şöyle yazmıştı: 'Kıyıya o kadar yakın olduğumuz halde, birliklerimizin, tanklarımızın, çıkarma ve motorlu araçlarımızın yoğun ateş altında olduğunu göre göre, ateş edeceğimiz koordinatların verilemeyişi yüzünden elimizin kolumuzun bağlı kalışı çok sinir bozucu ve üzücüydü.'¹⁸⁷

Carmick gemisindeki Komodor Robert Beer, kıyıya 900 metre kadar yaklaşarak kıyıdaki birliklerle görerek haberleşme sağladı. Bir tankın, tepedeki bir hedefe atış yaptığını görünce, aynı yeri o da ateşe tutuyordu. Piyadeler hangi hedefe ateş ediyorsa, o da hemen 5 inçlik mermilerini oraya gönderiyordu.¹⁸⁸

Kruvazör ve savaş gemileri fazla yaklaşamadıkları için, daha önceden belirlenmiş olan, Omaha'nın batısında ve doğusundaki belirli yerlere atış yapabiliyorlardı, ama kıyıdaki birlikler bunun etkin olup olmadığından bile haberdar değillerdi. Oysa destroyerlerin kahramanca ve riskli davranışları onlara fazlasıyla moral kazandırmıştı.

---

¹⁸⁷ MORISON, Samuel Eliot, a.g.e., s. 148.

¹⁸⁸ AMBROSSE, Stephen, a.g.e., s.311.

General Bradley, Augusta gemisinde zamanının büyük bir kısmını orada kamarasında değil; köprüüstünde Görev Kuvvet komutanı Amiral Kirk'ün yanında geçiriyordu.¹⁸⁹ Gün birkaç önemsiz alarmla başlamıştı.

Bradley, V. Kolordu (1. ve 29. Tümenler) komutanı olan Tümgeneral Leonard Gerow'dan rapor alamıyordu. Kumsaldan hiç haber gelmiyordu.

Saat 09:30' da, gel-git nedeniyle sular maniaların üzerini kapatmış, çıkarma araçları ve bottan kıyının açığında daireler çiziyorlardı. Kumsaldaki karmaşa o kadar kötüydü ki, plana göre arkadan gelen diğer dalga kuvvetler daha fazla problem oluyordu. Ancak onların gönderilmemesi de daha önce gönderilmiş olan birlikleri, kumsalda tecrit edilmiş bir halde düşmanın karşı taarruzu karşısında zayıf duruma düşürüyordu.¹⁹⁰

Bradley'in kişisel düşüncesi, dayanmak bir yana, geri çekilmek olsa bile, General Eisenhower'ın belirtmiş olduğu gibi; bu insanları geri çekmek imkansızdı Hiçbir telsiz çalışmıyordu, bu yüzden askerleri geri çağırmak mümkün değildi, üstelik General Bradley ve diğer üst rütbeli subaylar henüz bilmiyorlardı, ama 116. ve 16. Alay'dan askerler ve Ranger'lar tepeye çıkmaya başlamışlardı.

Geri çekilme, iyi bir seçenek değildi. Bradley'in düşündüğü gibi, sonraki kuvvet dalgalarını İngiliz kumsalları veya Utah Kumsalı'na göndermek de bir alternatif değildi. Bu yalnız Omaha'daki adamları feda etmek anlamına gelirdi. Üstelik Utah ve Gold Kumsalları arasında 60 kilometrelik bir güvensiz bir bölge oluşmasına neden olurdu, bu da Çıkarma'yı bütünüyle tehlikeye sokardı.

1. Amerikan Ordu'sunun komutanı olan General Bradley'in emri altında, çeyrek milyon asker vardı. Ama Augusta gemisinin köprüüstünde çaresiz bir gözlemci olmaktan başka, istihbarattan bile yoksun bir durumdaydı. Kumsal da planlar değişikliğe uğrayabilir veya koşulların gerektirdiği şekilde vazgeçilebilirdi. Augusta gemisinde Bradley'in, stratejik planının tamamı altüst olmuştu.

---

¹⁸⁹ HASTINGS, Max, a.g.e., s.92.

¹⁹⁰ AMBROSSE, Stephen, a.g.e., s.349.

Amfibi Komuta gemisi Ancon'da bulunan General Gerow hareket merkezindeydi. Çıkarmanın ilk 3 saatinde, o da General Bradley gibi kör sayılırdı V. Kolordu Kurmay Başkanı Albay Benjamin Talley'i bir DUKW ile kıyıya yaklaşp durumu rapor etmek üzere görevlendirdi. Talley, 500 metre yakından bile bir şey göremedi. Kumsalın karmakarışık olduğu, düşman top ve makineli tüfek ateşi çok etkin bir şekilde sürdüğü, çıkışların açılmadığı çok açıktı. 7. Donanma Kıyı Tabur Komutanı'nın emri doğrultusunda, karaya birlik çıkartılması işlemine ara verildiğinden Albay Talley'in haberi yoktu, bu yüzden çıkarma araç ve botlarının kıyıya çıkamıyor olmasından büyük üzüntü duymuştu.

Saat 09:45'te General Gerow, 1. Ordu'ya ilk raporunu verdi. Rapor, çok kısa ve endişe vericiydi. 'Manialar mayınlı, gelişme yavaş. 116.'nın 1. Taburu 07:48'de makineli tüfek ateşi ile durduruldu, iki LCT ve Fox Green Kısmı'na giden iki DUKW battı.'

Beş dakika sonra, 1. Tümen'e komuta eden Tümgeneral Clarence Huebner kumsaldan bir telsiz mesajı aldı. 'Kumsalda çok fazla araç var, birlik gönderin. 30 tane LCT topçu ateşi yüzünden kıyıya çıkamayıp, açıkta bekliyor. Birlikler kumsal da ağır ateş altında mevzilenmiş durumda.'¹⁹¹ Huebner, 18.Alay'ın Easy Red kısmından çıkmasını emrederek bu mesaja cevap vermiş oldu. Ancak LCVP/Higgins botlara sadece tek bir tabur bindirilmişti. Diğer iki taburun buldukları LCI'dan LCVP'lere indirilmeleri gerekiyordu.

Omaha Kumsalında durum o kadar kötüydü ki, yaralıların toparlanması bile düşmanın bulunduğu yöne doğru yapılıyordu. Böyle bir durum, askeri tarihte ilk kez yer alıyordu. Çakıllık kısımda, bir kaç tane ilk yardım noktası kurulmuştu. Sıhhiye birimlerinin kumsala çıkışı hiç planlandığı gibi olmamış, karaya yanlış yerlerden çıkmışlardı.

Çıkarma anındaki karışıklık ve şaşkınlık, kaosu daha da arttırıyordu. 61. Sıhhiye Taburu'nun Easy Red kısmından çıkan ilk askerler, Karargah Takımı'ndandı.¹⁹²

¹⁹¹ WILMOT, Chester, **Avrupa Savaşı**, Londra, Collins, 1952, s.259.

¹⁹² AMBROSSE, Stephen, a.g.e., s.351.

Saat 09:50'de General Huebner, 1. Tümen'in 18. Alay'ına, tasarlanmış 8 kısmın en büyüğü olan, Easy Red kısmından karaya çıkmaları emrini vermişti. Burası Omaha Kumsalı'nın Ortadoğu kısmıydı. Easy Red'in sağ kanadı, 29. ve 1. Tümenlerin arasındaki hatta denk geliyordu. 16. Alay'ın ilk iki bölümü, Easy Red'den karaya çıkacak, arkalarından ikinci dalga kuvvet olarak 3. bölük daha gelecekti.

Ancak yanlış yerden gelmeleri nedeniyle, kumsalın Amerikalılar tarafından en ağır taarruz yapılması gereken kısmı en zayıf kalan kısmı olmuştu. Üç saat sonra oradan yalnızca bir bölümün bir kısmı karaya çıkabilmişti. Saat 10:00'da gelen 18. Alay'ın 1. Taburu'nun tam üzerine 29. Tümen'in 115. Alayı gelmişti. Böylece kumsalın burası bütün kısımların en kalabalık ve en kanlı kısmı olmuştu. Saat 10:00'da sular gel-gitin en yüksek noktasına varmış bütün maniaların üzerini su kaplamıştı.

18. Alay kıyıya öyle bir halde çıktı ki, yaşadıkları karmaşa, kayıplardan, ya da karışıklıktan dolayı değil, 29. Tümen'in 115. Alay'ının, Dog Red Kısmı'ndan çıkması gerekirken, saat 10:30'da tam onların üzerlerine gelmesi yüzünden olmuştu. Böylece askerler ve birimler fena halde birbirine karıştı, harekatta gecikmeler oldu ve Easy Red üzerine yoğun ateş açıldı.

Saat 11:00'de Albay Taylor, bütün tankların, E-3 Çıkışı'ndaki harekate katılmasını emretti. Yüzbaşı W. M. King emri almıştı. Kumsaldan koşarak geçti, bütün tanklara E-3 Çıkışı'na doğru ilerleyeceklerini söyledi. Son tanka ulaştığında komutanının yaralı olduğunu görünce, komutayı hemen kendisi aldı. Kumsaldaki enkazların arasından zig zag yaparak gidiyorlardı. Yüzbaşı King, 200 metre ileride bir mayına çarptı, ön takım ve palet parçalandı. Çıkış E-3'e yürüyerek ulaştığında, bir avuç tanktan, yalnızca 3 tanesinin oraya ulaşabilmiş olduğunu gördü. İki, çıkışa az kala isabet almış, üçüncü geri gitmiş, E-3 Çıkışı ne yazık ki henüz açılmamıştı.

Kumsala, havan ateşi, top mermileri ve makineli tüfek ateşi yağmaya devam ediyordu. Yüksek karargahta, Easy Red hala büyük bir bela olmayı sürdürüyordu. General

Gerow, Bradley'e şöyle bildirmişti: 'Easy Kısmı'nda çıkışın durumu, saat 11:00'de hala kritik. 352. Alman Piyade Tümeni ile karşı karşıyayız. Savaş kumsalda devam ediyor'¹⁹³

E Bölüğü, E-1 Çıkışı'na bakan bir Alman savunma hattına gelmişti. Saat 10:00 idi ve aynı sıralarda Amerikan destroyerleri de Çıkış'a ateş ediyorlardı.

352. Alman Tümeni, ancak bir bölük gücünde kalmış, savaş şimdi yeni bir şekil almıştı. Tepedeki muhteşem siper sistemlerinden kumsala ateş etmek yerine, Almanlar artık çalılık çitlerinin arkasına saklanıyorlardı. En çok kullandıkları silah MG-42 idi.

7 Haziran sabahı hiçbir tank saldırısı olmamıştı. Easy Red Kısmı'ndaki kayıplar korkunçtu. 16. Alay'ın F Bölüğü'ndeki subay ve askerlerin yarısından çoğu kaybedilmişti. E Bölüğü'nün diğer takımında da kayıplar aynı miktardaydı.

Bu, Alman askerlerini esir alan ilk takım idi. Tepede, bir çok makineli tüfek yuvasını ve E-1 Çıkışı'na bakan bir Tobruk'u saf dışı etmişlerdi. Karaya 30 kişi çıkmışlar, akşama kadar 2 kişi ölmüş, 7'si yaralanmıştı. Müfrezedeki 5 kişiye, bizzat General Eisenhower tarafından DSC 'Distinguished Service Cross' madalyası takılmıştır.¹⁹⁴

Saat 12:00'de Easy Red Kısmı, hala güvenli bir yer değildi. Makineli tüfek ateşi, E-3 ve E-1 çıkışlarında devam ediyordu. Tepeye çıkmış olan takımlar sayesinde, makineli tüfek yuvalarının çoğu saf dışı edilmişti, ama kumsala hala havan ve top mermileri yağıyordu. Ancak artık eskisi kadar yoğun değildi, çünkü Alman ileri gözetleyici noktalarının çoğu yok edilmişti!

Çoğu 115. Alay'dan olmak üzere, yeni destek kuvvetleri karaya çıkıyordu. Saat 11:00'de, LCVP/ Higgins botları, 1. Taburdan askerlerle dolu olarak, 18. Alay'ı taşıyan gemilerle, ya yanyana, ya da arka arkaya gidiyorlardı. Saat 12:00'de, LCI'ların içindeki 18. Alay'ın diğer iki taburu, hala denizdeki kalkış hattından uzaklaşmamıştı. Sular yükseldiğinden beri bir saat geçmişti ve sular hızla geri çekiliyordu. LCI'ların karaya

¹⁹³ AMBROSSE, Stephen, a.g.e., s.355.

¹⁹⁴ AMBROSSE, Stephen, a.g.e., s.359.

oturma riski olduğundan, birlikler LCVP'lere nakledilmeye başlamıştı. Sürekli olarak kıyı ile gemiler arasında mekik dokuyan çıkarma botlarını fark eden Almanlar, bu sefer gemilerden botlara nakliye yapılan noktalara mermi yağdırmaya başladılar.

Saat 12:00'de, 16., 18., 115. ve 116. Alaylardan Amerikalılar, beş buçuk saattir Easy Red Kısmı'ndan karaya çıkıyorlardı. E-3 Çıkışı'nda hiç ilerleme kaydedilmemişti.

Adeta kıyamet kopmuş gibi bir görüntü vardı, ama aslında durum o kadar da kötü değildi. Özellikle E-1 Çıkışı'nda ilerleme vardı. Spaulding ve Dawson sayesinde, Çıkış'ın doğu tarafındaki Alman güçlü noktaları etkisiz hale getirilmişti. Batı yönündekilerin çaresine de 116. Alay'ın M Taburu bakıyordu. Dozerler, Çıkış'ın Doğusundan bir gedik açmış, araçların geçebilmesi için yolu hazırlıyorlardı.

Hatta, daha da iyi olan haber, 16. Alay'ın E, I ve G bölüklerinin, E-1 ve E-3 Çıkışları arasından geçiş yapıyor olmasıydı. Colleville ise saldırı altındaydı. 116. Alay'dan 5 bölük, D-3 ve E-1 çıkışları arasındaki tepeye sağdan, 16. Alay'dan 3 bölük de soldan ulaşmışlardı. Saat 13:09'da, General Gerow, Bradiey'e ilk müjdeli raporunu vermişti: 'Kumsala çakılmış olan Easy Red, Easy Green ve Fox Red Kısımlarındaki birlikler, tepelere doğru ilerliyorlar.'

29. Tümen'in komutanı Tümgeneral Charles Gerhardt sonradan 'D-Day'de savaş dersleri ve sonuçları...' başlığı altında bir rapor yazmış, edinilen dersi iki cümle ile özetlemişti: "Savaşlarda, 'Durum çok kötü' raporu verilmesine izin verilmemeli, çünkü hiçbir zaman doğru olmuyorlar."¹⁹⁵

6.2.4. VIERVILLE, ST. -LAURENT VE COLLEVILLE'DE TUTUNMA MÜCADELESİ:

5. Rangerların hedefi Pointe-du-Hoc idi. Bu, Vierville'den geçip, batıya yol almak demektir. Yarbay Schneider, gördüklerine dayanarak çabuk planlar yapan biriydi. Raaen'in bölüğünden bir devriye grubunu, Les Moulins çıkışından gelmekte olan diğer devriyelerle

---

¹⁹⁵ BALKOSKI, Joseph, a.g.e., s. 168.

birleşmek üzere, doğu yönüne gönderdi. Raaen ve diğerleri de, çalılık çitleri arasından ve su basılı yollardan geçerek ilerlediler ve 1. Tümen'den devriye birlikleriyle karşılaştılar. (Aslında, 29. Tümen, 116 Alay'ın K Bölüğü, 6 Haziran için 1. Tümen'e bağlanmıştı.) İçlerinde, 101. Hava Indirme'den, Omaha Kumsalı açıklarında suya inmiş ve 1. Tümen'deki çocukların kurtardığı bir paraşütçü de vardı, artık onlarla birlikte savaşıyordu.

Omaha Kumsali'ndan Vierville'e ve St. -Laurent'a gelen Amerikalıların birleşmesiyle, Dog Green ve Easy Green kısımları arasındaki tepedeki Almanlarla, daha gerideki ve sahil yolundaki Almanlar arasındaki bağlantı kesilmiş oluyordu. Saat 11:00'da Vierville Amerikalıların eline geçmişti.¹⁹⁶

Bir çok Almanın haberi yoktu, ama mücadeleyi kaybetmişlerdi. Ellerindeki bütün cephaneyi kullanmalarına rağmen, çıkarmayı durduramamışlardı. Şimdi herşey tersine dönmüştü. Almanların, karada kurmuş oldukları telefon haberleşme imkanıyla I. Dünya Savaşı'nda yaptıkları gibi, toplarına sınırsız cephane temin etmeleri gerekirdi. Oysa Müttefik Donanma ve Hava gücü, ileri hatlardaki Almanları tecrit ederek Calvados kıyılarını hiçbir yerden takviye alamayacakları bir adaya dönüştürmüşlerdi. Öte yandan Amerikalılar da, doğru dürüst bir liman bile olmadan, mühimmattan top mermisine kadar her şeyi, denizden açık bir kumsala taşımakta ve ikmalini yapmakta büyük bir zorluk çekiyorlardı, ama sürekli olarak denizden, dalgalar halinde gelen takviyeleri vardı ve Almanların artık onları durduracak bir şeyleri kalmamıştı.

Almanların geri çekilememeleri de, Amerikan birliklerinin bir kere Alman hatlarınıasızdıktan sonra, yeniden tertiplenmeye çalışmaları da birer hataydı, ama her şeye rağmen bazı avantajları da vardı. Tepedeki gözetleme noktalarındaki Almanlar, kumsaldaki Amerikalıları topçu ateşine tutabiliyor ve çıkışları ellerinde tutabiliyorlardı.

Ranger'lardan biri, 'Almanlar bizi süpürür gibi kumsaldan atabilirlerdi' demişti. Oysa Alman askerleri, sabit savunma hatlarında kalmışlardı. Buralardan Amerikalıları vurabiliyorlardı ama mücadeleyi kazanamıyorlardı. Hitler'in, işgal edilmiş bütün toprakların

---

¹⁹⁶ HASTINGS, Max, a.g.e., s.99.

her bir karesinin savunulması gerektiği doğrultusundaki takıntısı ile Rommel'in çıkarmayı kumsalda durdurma takıntısı, Almanlara fazlasıyla pahalıya mal olmuştu!

Almanlar, kıyıdan içerideki bölgelerde de tam bir savunma savaşı yapıyorlardı. Bunun sebebi biraz, çalılık çitlerinin harika birer savunma hattı oluşturmasından biraz da çok az destek görüyor olmalarından kaynaklanıyordu. Oysa Amerikalılara takviye olarak, kumsaldan dalga dalga piyadeler geliyordu. Almanların tabur gücünde ani bir karşı taarruz yapmaları gerekiyordu, ancak komutanları yoktu, birlikleri Normandiya'nın küçük köy ve kasabalarına takımlar halinde dağılmış durumdaydı. Onları yeniden bir araya getirmek zaman alırdı. Üstelik Müttefik Hava Kuvvetleri kendi piyadeleri kumsalda iken pek az destek sağlamışken, D-Day boyunca kıyıdan içerideki bölgelerde köprüleri, yol kavşaklarını ve birleşme noktalarını bombalayarak Almanların hareket kabiliyetini hayli zayıflatmışlardı.

Omaha Kumsalı'nda, tek bir bölük gücünde bile olsa, bir karşı taarruzda bulunamamışlardı. Almanlar etkili bir şekilde, karşı tarafa kayıplar verdirerek savaştılar. Çalılık çitlerini tutup, Amerikalıların bir kaç kilometreden fazla içerilere girmelerine fırsat vermediler. Diğerlerinden tecrit edilmiş bir halde, Amerikalıları püskürtmek yerine, ilerlemelerine engel olarak, bir yıpratma ve yıldırma savaşı yaptılar. Rangerlar, güneye, Vierville'e doğru giderken, 116. Alay'ın C Bölüğü, hiçbir direnişle karşılaşmadı. Ranger'ların B Bölüğü de onlara katıldı ve birleşen kuvvetler sahil yolu boyunca batıya Pointe-du-Hoc'a doğru ilerlediler. Vierville'in 500 metre kadar dışında, çalılık çitlerinden ateş açıldı. Daha sonra Amerikalılar bunları püskürtmeye çalışsa da karşılarına hep yenileri çıkıyordu.¹⁹⁷

Amerikalıların ana problemi ilerleyememektir. Bu, taarruz birlikleri için, her zaman başa gelen bir problemdir. Omaha'da, kumsaldaki cehennemden kurtulduktan sonra daha az direniş gördükleri, kıyıdan içeri bölgelere doğru ilerlerken askerler doğal olarak zafer duygusuna kapılmışlardı.¹⁹⁸

---

¹⁹⁷ HASTINGS, Max, a.g.e., s.98.

¹⁹⁸ AMBROSSE, Stephen, a.g.e., s.365.

Telsiz olmayışı, birimler arasındaki bağlantısızlık ve arazi yapısı nedeniyle Vierville'in batısına doğru yol alırken, çok az ilerleme kaydediyorlardı. Bazı askerler tek olarak tepeye tırmanmaya öncülük ediyor, fazla cesur olan bazıları ise, çalılık çitlerinde ileri atılarak Alman makinelerine hedef oluyorlardı. 116. Alay'ın komutanı olan Albay Canham, saat 12:00'de, Vierville'in yarım kilometre güneyinde bulunan komuta yeri olarak kullanılacağı önceden belirlenmiş olan Chateau de Vaumicel'de karargah kurmak üzere hareket etti. Ordu resmi tarihi şöyle der: 'Akşam bastırırken, Vierville bölgesi en zayıf yerdi.' 5. Rangerlar ve 116. Alay'ın 1. Taburu, bazı istihkamlarla birlikte, kasabanın güneyinde ve batısında savunma düzeni almışlardı. Çoğunun etrafı sarılmıştı. Dog Green, Dog White ve Dog Red Kısım'ları hala yoğun top ateşi altındaydı ve saat 12:00'den sonra, daha az çıkarma yapılmaya başlanmıştı, bu da takviye azaldı anlamına geliyordu.

Ancak Vierville'deki Almanlar da aynen, tamamen bitik, moralleri bozuk, düzensiz ve askeri sorumluluklarını yerine getirmekten aciz bir durumda idiler, ama çalılık çitlerinin arkasındaki nişancılar ve makineli tüfekler, hala, Amerikalıların ilerlemesine engel oluyor, Ranger'ları ve 116. Alay'ı tepeden geriye geçmiyorlardı. Vierville, Almanlar tarafından savunulmuyordu. Ama St.-Laurent'da 352. Tümen'den bir piyade bölüğü vardı. Almanlar, Les Moulins çıkış noktasının üst kısmında, yolun her iki kısmında da mevzilenmişler, kasabanın batısından gelen yoluda kontrol altında tutuyorlardı.

Öğleden sonra, St.-Laurent'daki GP'lara, 29. Tümen, 115. Alay'dan yardım geldi. 115. Alay, kumsalın E-1 Çıkışı'nın karşısından karaya çıktı, ama Alay'ın kumsalı temizleyip, kuzeydoğudan St. -Laurent'a bir saldırı yapabilmesi çok saatler aldı. Mayınlar yüzenden yavaş ilerliyorlardı. Bu arada tepedeki Alman keskin nişancıları, Müttefik askerlerini tek tek vurarak kayıplara neden oluyor, dolayısıyla de ilerlemeyi yavaşlıyordu.¹⁹⁹

Sonra 741. Tank Taburu'ndan 3 tank geldi. Kasabanın yakın çevresindeki keskin nişancıların ve makineli tüfeklerin bulunduğu yuvaları yok ettiler. Tam piyadeler ilerlemeye

---

¹⁹⁹ BALKOSKI, Joseph, a.g.e., s. 164.

başlamıştı ki, Amerikan destroyerlerinden 5 inçlik mermiler yağmaya başladı. Vierville'deki birliklere olduğu gibi, St. -Lauren'dakilerin de Donanma ile bağlantı kurma olanakları yoktu. Donanma ateşi kalktıktan sonra, St. -Laurent'daki savaş çok şiddetli bir hal aldı. Sağa sola koşuşan GI'lar, pencerelerden el bombaları atıyor, kapıları tekmeyle açıp içeriye tüfekleri ile ateş yağdırıyorlardı, özellikle sanki tahkim edilmiş gibi sağlam bir şekilde inşa edilmiş olan taş evlerdeki Almanlar da, en az onlar kadar şiddetle karşılık veriyorlardı. Gece bastığı zaman, 29. Tümen'dekiler St. -Laurent'ın kuzey, doğu ve güneyini ve çeşitli yerlerini tuttular. 5 taburdan bir çok birim, bir mil karelik bir arazide, tek bir Alman bölüğü tarafından savunulmakta olan bir çatışmaya girmiş, ancak orayı ele geçirememişlerdi. Almanların işi kolaydı. Öte yandan II. Dünya Savaşı'nda, piyadenin, sabit top bataryası, tankı, ya da havan desteği olmadan, başarılı bir çıkarma hareketi yürütmesinin ne kadar güç olduğu anlaşılıyordu. Amerikalılar hedeflerine ulaşamamış, Almanlar da işi iyi götürüyor gibi görünmelerine rağmen, ertesi gün olması beklenen şeyler, Almanlar açısından kesinlikle iç açıcı değildi. GI'lara kumsaldan yeni kuvvet geliyordu ve çıkışa fırlayıp çatışmalara katılmak üzere bekleyen bir çok araç vardı. Almanlar teslim olmamışlardı, ama takviye konusunda hiç umutları kalmamıştı.²⁰⁰

Saat 11:00 ile 14:00 arasında 18. Alay, E-1 Çıkışı önünden karaya çıktı ve Colleville'e taarruz yapmakta olanlara katıldı. 2. Tabur, Dawson'ın batısına yerleşti. 1. Tabur, E-1 Çıkışı'na yakın bir yerdeki mevzilerde bulunan iki Alman takımı gördü, ama onlara görünmeden geçerek kasabaya gitti.

Saat 19:00'da, 1. Tümen Komutanı General Huebner, Easy Red Kısmı'ndan karaya çıktı ve hemen komuta yerini tesis etti. Saat 20:30'da, General Gerow ve V. Kolordu karargah subayları, Ancon gemisinden kıyıya geldiler. Kıyıda içerideki bölgelerde, 29. Tümen'den askerler 3 kasaba çevresinde, 18 ayrı grup olarak birbirinden kopuk durumda kalmışlardı.

Alman savunmacılar, Omaha Kumsalı'ndaki çıkarma kuvvetlerine çok kayıplar verdirmişlerdi. V. Kolordu'da 2400 ölü, ayrıca bir çok yaralı ve kayıp vardı 55. 000

---

²⁰⁰ AMBROSSE, Stephen, a.g.e., s.373.

kişilik çıkarma kuvvetlerinin sayısı 34. 000'e inmişti. Bir günde % 7.2 oranında bir kayıp, dehşet vericiydi, ama yine de beklenenden % 5 oranında daha azdı.

352. Alman Tümeni'nde ise, 1200 ölü, yaralı ve kayıp vardı. Bu sayı Tümenin toplam gücünün % 20 sini oluşturuyordu. 29. ve 1. Tümen'ler, ana görevlerini başarmışlar, planlandığı, ya da tahmin edildiği gibi kıyıda içeri bölgelere doğru çok ilerleyememiş olsalar da karada tutunabilmişlerdi. Oysa 352. Alman Tümeni, Müttefik Çıkarma Kuvvetleri'ni kumsalda durduramayarak, görevini yerine getirememişti.

Omaha Kumsalı'nda, Almanların başarılı olamamalarının bir çok nedeni vardı. Her yeri savunma durumunda kalan tümenin birlikleri, sağa sola dağılmışlardı. Üstelik, 352. Tümen'in komutanı olan General Kraiss, Müttefiklerin niyetini hiç anlamamıştı. Saat 02:00'de, paraşütçülerin Isigny ve Carentan arasında, kendisinin sol tarafındaki bölgeye indiğine dair raporlar aldığı zaman, Amerikalıların 352. ve 709. Alman Tümenlerini ayırmak istediğini düşünmüştü. Saat 03:10'da, 915. Alay'ın komutanından sonra, Kampfgruppe Meyer'i çağırarak, Bayeux'nün güneyinden Virel deltasına kadar gitmelerini emretti.

Saat 05:50'de, General Kraiss, hatasını anladı. Meyer'e, Kampfgruppe'yi durdurup, sonraki emre kadar beklemesini söyledi. Amerikalılar, yarım saat içerisinde Omaha'ya çıkmaya başladılar, ancak saat 07:35'e kadar Kraiss bölgeye takviye kuvvet gönderemedi, yalnızca Kampfgruppe'den tek bir tabur yolladı. Saat 08:35'te diğer iki taburu, Gold Kumsalı'ndaki İngiliz 50. Tümeni üzerine yolladığı zaman, faal 915. Alay'ı hiçbir işe yarayamayacağı bir pozisyona sokmuş oluyordu. Üstelik, Müttefik savaş ve bombardıman uçaklarının saldırısına uğramış olan taburlar, çatışma bölgelerine varıncaya kadar oldukça uzun bir zaman geçmişti.

Saat 10:00'da, 352. Tümen'in, Omaha'daki ileri savunma hatlarının kırıldığını, ama çok tehlikeli bir aşamada olmadığını bildirmişti. Saat 13:35'te, 7. Kolordu karargahına, Amerikan Çıkarması'nın geri püskürtüldüğünü, Colleville'dekilere ise 915. Alay tarafından karşı taarruzda bulunulduğunu bildiriyordu. Saat 18:00'e kadar,

Amerikalıların, 352. Tümen'in tahkim edilmiş hatlarını etkisiz hale getirdiğini itiraf edememiş, hatta sonra yalnızca Colleville'in tehlikede olduğunu iddia etmişti.

Saat 17:00'de, Feld Mareşal Runstedt, Müttefiklerin o akşam bir an önce safdışı edilmelerini emretti. Bir kaç dakika sonra da, Alman Genel Kurmayı'ndan General Jodl, eldeki bütün güçlerin savaşa sokulması doğrultusunda bir emir verdi. Saat 18:25'te, General Kraiss, elinde tek kalan istihkam taburuna, St. -Laurent'a gidip piyade gibi savaşmalarını emrediyordu. İstihkamacılar oraya vardıklarında hava kararmıştı, o yüzden yapılacak tek şey siperlere girip, günün ağarmasını beklemektir.

Sonuç olarak, 352. Alman Tümeni'nin gücü, Amerikalıların ilerlemesini durduramayıp, ancak yavaşlatacak şekilde küçük gruplar halinde savunma yapmaya yetebildi. Rommel'in kumsaldayken yakın savunma şeklinde savaşmak'taki ısrarı, Amerikalılara büyük zorluk yaşatmış, ama pek de işe yaramayıp Almanlara pahalıya mal olmuştu.

352. Alman Tümeni tükenmiş, takviye kuvvetleri henüz gelmemişti, Fransa içlerinden gelecek olan piyade, ya da panzerler de, zaten oraya varıncaya kadar, Müttefik Hava ve Deniz Kuvvetleri'nin ağır bombardımanı altında kalacaklardı. Atlantik Duvarı, Omaha Kumsalı'nda çatlatılmış, arkasındaki o berbat çalılık çitleri dışında, sabit savunma hatları kalmamıştı.²⁰¹

Öğleden hemen sonra, kumsaldaki ve tepelere doğru yer alan Alman makineli tüfek yuvalarının çoğu, destroyerler, tanklar ve piyadeler tarafından etkisiz hale getirilmiş, ama makineli tüfek ateşi tamamen susturulamamıştı. Keskin nişancılar da, hala attıklarını vurmaya devam ediyorlardı. Almanlar, terk edilmiş ya da ateşi kesmiş olan birbirleriyle bağlantılı siperlerine, ya da diğer bir deyişle kazmış oldukları tünellere yeni adamlar yerleştiriyorlardı.

Kumsalda ise, mermi yağmuruna rağmen herkes çalışıyordu. Mayın imha ekipleri, manialar arasında yol açma işini ilerletmişlerdi. Öğleden sonra sular çekildiği zaman,

---

²⁰¹ AMBROSSE, Stephen, a.g.e., s.377.

Rommel'in 'Belçika kapısı' denilen kocaman demir manialarını ve diğerlerini sistemli bir şekilde patlatıyorlardı. Kumsaldaki maniaların, üçte biri temizlenmişti.

İstihkâmcılar da çıkış noktalarını araçlara açmak üzere çalışıyorlardı. Bütün bunlar beton tanksavar bariyerini patlatarak, tanksavar çukurlarını kumla doldurarak mayınlardan temizleyerek ve kumun üzerine jip ve kamyonların geçmesi için çelik hasır yayarak gerçekleştiriyordu. Saat 13:00'te, E-1 Çıkışı açılmıştı.

Büyük bir hareketlenme olmuştu, ama bir kaç saat içerisinde ortaya yeni bir problem çıktı. Araçlar, tepeyi tırmandıktan sonra içerilere ilerletilemiyorlardı. Çünkü St.-Laurent kavşağı hala Almanların elindeydi. Aradan 4 saat geçtiği halde, araçlar sıkışıp kalmışlardı. Saat 16:00'da, istihkâmcılar güneye doğru bir tali yol açarak yeniden akış sağladılar. Saat 17:00'de Vierville Çıkışı açılmıştı.

D-Day'i hazırlayanlar, o gün Omaha Kumsalı'na, 2400 ton malzeme çıkarmayı planlamışlardı. Fakat yalnızca 100 ton çıkarılabildi. Birlikler, tepeye sırtlarında ne çıkarabilmişler ise onunla savaştılar. Kendileri için çok önemli olan üç şeyden yana çok sıkıntı çekiyorlardı: Cephane, kumanya ve sigara.²⁰²

Saat 21:00'e geldiği zaman, muharebe hattı kurmayı ve tank destekli bir karşı taarruz yapmayı düşünüyordu. V. Kolordu'nun, ne solundaki 50. İngiliz Tümeni ile, ne sağındaki VII. Amerikan Kolordusu ile hatta ne de Pointe-du-Hoc'taki Rangerlar ile bağlantısı vardı. Almanlar karşı taarruzda bulunacak olurlarsa, V. Kolordu yalnız başına idi.

Almanlar karşı taarruz yapmamışlar, Rommel'in D-Day Savaşı tasarıları gerçeğe dönüştürülmemişti. Bunun bir çok nedeni vardı: Birincisi, Almanlar fena halde şaşırtılmışlar, 'Fortitude operasyonu' Almanların dikkatini tümüyle Pas-de-Calais'ye çekmişti. Savaş alanının burası olacağından son derece emin oldukları için, panzer

---

²⁰² AMBROSSE, Stephen, a.g.e., s.382.

tümenlerini Seine nehrinin kuzeyine ve doğusuna yerleştirmişlerdi. Bu saatten sonra Panzerler, buradan Normandiya'ya getirilip karşı taarruzda bulunamazlardı.

İkincisi, Almanların şaşkınlığı çok yönlüydü. Kendi hava keşif uçakları yoktu. Müttefik Hava İndirme Birlikleri her yana indirilirken, telefon hatları Fransız Direnişçileri tarafından kesilirken, kendi ordu, kolordu, tümen ve bazı alay komutanları Rennes'deki harp oyunlarında vakit geçirirken, Alman askerleri komutansız durumda tümüyle kör gibi kalmışlardı. En çok aranan komutan Rommel idi, o da günü La Roche Guyon'a dönüş yolunda geçirmişti. Böylece, Almanlar hava kontrolünü yitirmiş olmanın da bedelini ödüyorlardı.

Üçüncüsü, Alman komuta yapısı tam bir felaketti. Hitler'in generallerine, generallerin de Hitler'e olan güvensizliği, uyku alışkanlığı ve 'Wolkenkuckucshheim fikirleri, Müttefiklere yaramıştı.

Kriz zamanı, duruma anında el koyan tek yüksek komuta subayı Feld Mareşal Runstedt idi. İhtiyar adam, orada laf olsun diye bırakılmıştı. Çünkü Hitler ve OKW tarafından küçük görülüyordu. Denizden Çıkarma başlamadan iki saat önce, 12. SS Panzer Lehr'e, Normandiya'da bir karşı taarruz yapılması için, iki ihtiyat panzer tümeni temin edilerek, derhal Caen'e intikal ettirilmesini emretmişti. Hava indirmenin çok geniş bir alana dağıldığını, bu yüzden bunun bir aldatma hareketi olamayacağını, Çıkarma'nın denizden destekleneceğini düşünmüş, dolayısı ile Müttefiklerin geleceği yerin aşağı Normandiya'da Calvados ve Cotentin olacağını düşünmüştü. Zırhlı birliklerin orada olup, taarruzu karşılayıp önlemelerini istiyordu.

Runstedt'in yürüttüğü mantık doğrudu, ama panzer tümenleri onun değil, OKW'nin komutası altındaydı. Zamandan kazanmak için Runstedt, onlara önce yola çıkmalarını, onayı OKW'den sonra almalarını söyledi. Ancak OKW onaylamadı. Saat 07:30'da General Jodl, Runstedt'e, Hitler'in emri olmadan Panzerlerin harekete geçemeyeceğini bildirdi. Hitler ise uyuyordu ve öğleye kadar da uyumaya devam ettiler. İki Panzer Tümeni geceyi bekleyerek geçirdi ve oysa karartma olduğu için, gece rahatlıkla hareket edebilirlerdi. En sonunda Hitler onay verdiği zaman saat 16:00

olmuştur. O sıralarda Müttefik avcı ve bombardıman uçakları, hareket eden her şeyi vurarak, bütün Normandiya semalarını kaplarken, Panzerler, karanlık basana kadar yol kenarlarındaki ağaçlıklara saklandılar.²⁰³

Müttefiklerin, Wehrmacht ya da Luftwaffe tarafından rahatsız edilmeden güçlerini İngiltere’de kurabilmiş olmaları, Nazileri son derece sınırlendiriyordu. Şimdi de korkmadan Alman top namlularının ucuna kadar gelmişlerdi.

Ancak Hitler, savunma yapmaktansa, Londra’yı vurmayı tercih ediyordu. Bunu yapabileceği bir silahı da vardı: V-1. 1943 Noel arifesinde başarılı bir uçuş yapmış, 1944’te neredeyse hazır hale gelmişti. V-1, savaş başlığı taşıyan jet motorlu bir roketti. İsbet kaydetme konusunda çok başarılı olduğu söylenemezdi, ama 250 kilometrelik bir menzili vardı ve saatte 700 kilometre hızla uçuyordu, bu da bir Müttefik uçağı, ya da uçaksavarı tarafından vurulamayacak kadar büyük bir hız idi.

6 Haziran günü öğleden sonra Hitler, Londra’ya yapılacak V-1 saldırısının başlatılmasını emretti. Bu Hitler’in yerine getirilememiş olan ender emirlerinden biri olmuştur. Ağır çelikten mancınık benzeri fırlatıcıların, Manş kıyısına getirmek, Almanların 6 gününü almıştı. Taarruz 12 Hazirana kadar başlatılmadı. Başladığı zaman da, tam bir fiyasko olmuştur. Fırlatılan 10 adet V-1 füzesinin dördü hemen düştü, ikisi hiç iz bırakmadan kayboldu, birisi Londra’da bir tren yolunu tahrip etti, üçü de açık araziye düştü.

Ancak hala bir potansiyel vardı. Müttefiklerin şansına, Hitler yanlış hedef seçmişti. Eğer Hitler, 12 Haziranda, V-1’leri Normandiya’da asker, gemi ve diğer araçların karmakarışık bir halde olduğu kumsala ve yapay limanlara göndermiş olsaydı, bu intikam silahlarıyla herhalde her şey onların lehine dönerdi.²⁰⁴

D-Day günü, Hitler bu stratejik silahlar gibi, taktik karşı taarruz kuvvetlerini de yanlış kullandı. O, komutanlarıyla ters düşerken, diğer yanda Churchill ile Roosevelt,

---

²⁰³ HARRISON, Gordon A, a.g.e., s.333

²⁰⁴ IRVING, David, **Hitler'in Savaşı**, New York, Viking, 1977, s.639.

büyük bir uyum içersinde çalışıyorlardı. Onlar amiral ve generallerine D-Day'-de ne yapacakları konusunda hiçbir şey söyleme ihtiyacı bile duymamışlar, Eisenhower da, savaşın gidişatında karar verme işini astlarına bırakmıştı.

Yüksek Komutan, D-Day günü, tek bir emir bile vermemişti, oysa Hitler'in iki kötü emri vardı. Omaha Kumsalı'nda şafak sökerken, zaman zaman ateş devam ediyordu. Gece boyunca askerler, bulabildikleri her yere, kimi kuma, kimi kıyıdaki yükseltinin dibine, kimi tepenin eteklerine, kimi de yukarıda çalılık çitlerinin arkasına sığınmışlardı.

7. İNGİLİZ ÇIKARMA SAHİLLERİ VE HÜCUM:

D-DAY günü sadece 2 adet mini denizaltı vardı. X-23 Yüzbaşı George Honour, X-20 ise Yüzbaşı Ken Hudspeth tarafından komuta edilmekteydi.²⁰⁵ X-23 ve X-20 mini denizaltılarının Sword ve Juno açıklarında bulunma nedeni, DD Tanklarından kaynaklanıyordu. Çıkarma'yı götürecek olan bu tanklar kumsala çıkarken onlara kılavuzluk yapacaklardı. İngiliz Sherman ve Churchill tankları, çeşitli amaçlara göre teçhiz edilmişlerdi. Bazılarının önünde bir tambura takılı olan zincirler tank ilerlerken dönerek mayınları patlatıyor, böylece güzergah temizlenmiş oluyordu. Bazılarında ise, tanksavar çukurları, ya da kurumuş dere yatağı gibi engelleri aşmak için, portatif köprü donanımı vardı. Bunların yanısıra, tanklarda 75 mm.'lik ağır havan topları bulunuyordu.²⁰⁶

İngilizler, bu özel tankların kıyıya çıkarılıp ilk savunma hatlarını aşmaları için büyük özen gösterdiler. Amerikalılar bu icatlar konusunda, DD tankları dışında biraz ters davranıyorlardı. İngilizler, derin suda indirildikleri için DD tanklarının Amerikalılar tarafından ziyan edildiğini iddia ediyorlardı.

Utah Kumsalı'nda Amerikalılar haklıydı. Mayınlar için tambulu tankları kullanabilirlerdi, ama diğer zırhlı araçlar da aynı işi gördü. Bunlar, İngilizlerin çok ağır özel tankları gibi ne çok yavaş, ne de çok hantallardı. D-Day'de, kıydan içerideki bölgelere girip, Utah Kumsalı'nda önemli işler başardılar.

Omaha Kumsalı'nda ise, özel tanklar, çakıllık kısmı aşamazlardı. Kumsallar arasında çakıllık kısım, en çok Omaha Kumsalı'nda vardı ve tankların geçemeyeceği kadar çok yüksek ve kaygandı. Manialar arasında gedik açıldıktan sonra İngiliz özel tankları mayın temizleme ve köprü amacıyla kullanılabilirdi. Böylece, hava kararmadan önce, bir kaç tankın kumsalı aşması sağlanmıştı.

İngilizlerin İkinci Dünya Savaşı'nı, Almanlarla bedensel değil, düşünce yoluyla, askerlerden ziyade aletler, teknik ve casuslar yoluyla yapmak istediğini söylemek belki

---

²⁰⁵ PARRY, Dan, a.g.e., s.16.

²⁰⁶ AMBROSSE, Stephen, a.g.e., s.407.

fazla iddialı olur. Öte yanda Amerikalılar ise, Wehrmacht/ Almanya ile tam kafa kafaya çarpışmayı tercih etmiştir. Her iki ülkeden de insanlar, bu konuda kendilerini haklı görmektedirler. İngilizlere göre Amerikalılar, agresif mentaliteleri nedeniyle, gereksiz yere büyük kayıplara uğramışlardır. Amerikalılara göre ise, İngilizlerin, hiç kayba uğramadan bir hücumu savuşturmaya çalışarak fazlasıyla ihtiyatlı davranmaları savaşı gereksiz yere uzatmıştır.

5-6 Haziran gece yarısı, denizaltılar su yüzeyine çıktığı zaman, daha erteleme mesajı gelmemiştir. Yeniden dibe inip, D-Day günü saat 05:00'te yukarı çıktıklarında ise hava çok kötüydü. Manş Denizinin dalgaları 3 metre civarındaydı. Denizaltının direğini düzgün şekilde yerleştirme işini nasıl yapacaklarını bilemiyorlardı. Dalgalar denizaltının üzerinden aşırıyordu.

X-23, saat 05:20'de görevi tamamlayıp radyo sinyalleri göndermeye başladı. Direğin tepesinde yeşil bir ışık yanıp sönüyordu. Yeşil doğru, kırmızı ise yanlış yerde olduklarını işaret ediyordu. Telsizi açmaları çok tehlikeliydi, çünkü ses, sonar tarafından hemen algılanıp yerlerini belli edebilirdi.

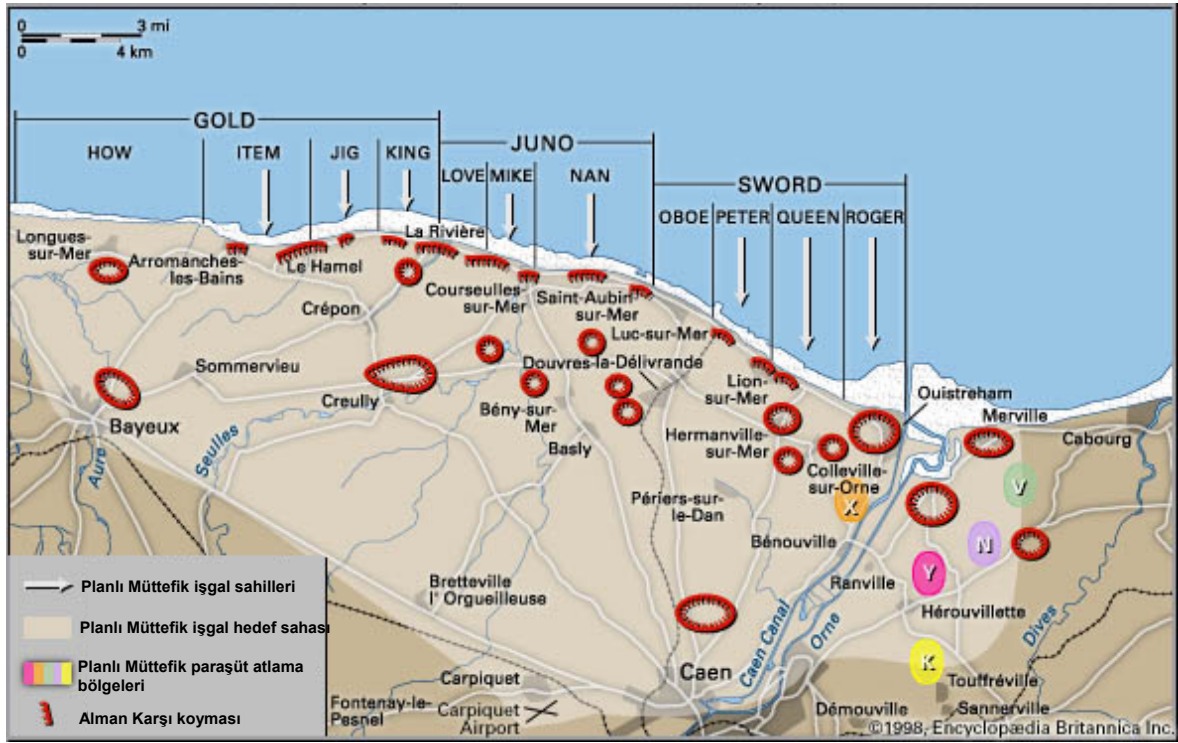
X-20 ve X-23 sayesinde DD tankları hedefe varabilmişti. Ancak, rüzgar, dalga ve gel-git dalgaları ile başa çıkamayacak kadar yavaş ve hantal idiler. Aslında bunlar, kıyıya daha önce çıkıp, hemen güçlü bir karşı ateş açacaklardı, ama çok yavaş hareket ettikleri için, LCT'lerdeki özel tanklar, onları geçip gitmişti.

Orne Nehri'nin ağzında bulunan Ouistreham'dan Arromanches'e kadar 30 kilometrelik kumsalda küçük balıkçı koyu ile Luc-sur-Mer ile Lion-sur-Mer arasında denize doğru uçurumların uzandığı bir kilometrelik bir bölüm vardı. Buralar çıkarma için hiç elverişli değildi. Çünkü uçurumlar dik ve en az 10 metre yükseklikte idi. Arromanches'in doğusuna kadar olan kısım da denize doğru uzanıyordu ve nispeten daha müsaitti. Almanlar tepeye bir 'Wurzburg' radar tesisi inşa etmişler, ama Müttefikler, Mayıs'ta gerçekleştirdikleri bombardıman ile burayı dümdüz etmişlerdi.

Arromanches'taki küçük koyun bulunduğu yerde, batı yönündeki uçurumlar yine dikleşiyor ve Omaha Kumsalı'nın doğu ucundaki Fox Red kısmına kadar yaklaşık 12 kilometre daha uzanıyordu.

Gold, Juno ve Sword Kumsalları, Utah Kumsalı'na benziyordu. Dördünde de, kumsalda aşılması imkansız yer yoktu ve hiç kimse üzerlerine ateş etmiyordu, ancak İngilizlerin çıktığı kumsalların, Utah Kumsalı'ndan farklı olduğu bazı yönler vardı. Buralarda sayfiye evleri bulunuyordu ve İngiliz piyadeleri düşmanla sokak savaşları yapma durumunda idiler. İngilizlerin çıktığı kumsallarda, Utah'taki gibi her tarafta su yok, geniş yollar vardı. Üstelik, General Montgomery'nin de belirtmiş olduğu gibi, D-Day'in en önemli görevini yerine getirmek onlara aitti: Caen'i ele geçirmeleri gerekiyordu.

Şekil 7.1 Gold, Juno ve Sword Sahili'nde son durum

Caen'in, Almanlar açısından Carentan ve Bayeux'dan çok daha stratejik bir önemi vardı, çünkü Caen'den doğrudan bir güzergah ile Paris'e ulaşılabilirdi. Ayrıca, Almanlar Caen'i, mümkün olan en kısa zamanda, zırhlı birliklerle takviye edebilirlerdi. Bu nedenle Montgomery, şehri hemen alarak Almanları hazırlıksız yakalamak istiyordu. Havaacılar da Caen'in bir an önce ele geçmesini istiyorlardı, çünkü şehrin tam batısında iyi durumda bir

havaalanı olan ‘Carpiquet Havaalanı’ bulunuyordu. Üstelik bu işi, hemen D-Day’de bitirmek istiyorlardı. Başlangıç çok iyiydi ve sahildeki savunma mevzileri saat 09:00’da aşılmıştı. Fakat Montgomery’nin hesapları nedeniyle Caen’a doğru yapılması gereken hareket öğleden sonraya kadar başlanamadı. Bu kısmen, plajlarda manevra ve hareket kabiliyetini felç eden yoğun araç ve insan trafiğinden meydana geldiyse de aynı zamanda kendilerini o an durduracak hiçbir engel olmamasına karşın muharebe alanında bulunan komutanların aşırı temkinli davranışı da bu sonuca yol açan diğer etkendi.²⁰⁷

Bu hedefler 6 hafta önceden belirlenmişti, çünkü Amerikalılar batı kanadından girmiş, Caen’i tehdit eder duruma gelmişlerdi. Montgomery sonradan, hep solunu Caen’de tutup, sağını St -Lo’da derletmek niyetinde olduğunu iddia etmişti. Bu iddia ile tarihte ilginç bir uyuşmazlık ortaya çıkmış, ülkelerin vatanseverlik damarları kabarmıştır. İngiliz tarihçiler, Monty’e arka çıkarken, Amerikalı tarihçiler, Monty’nin iddiasının yanlış olduğunu ileri sürmektedir. Ayrıntılara girmek gereksizdir ve bu konuda zaten çok şey yazılıp çizilmiştir. Monty’nin beynine girip, gerçekten neye karar vermiş olduğunu anlamak mümkün değildir. Ancak hareketlerini gözlemlemek mümkün olabilir. Diğerlerine neler söylediğini biliyoruz.

Monty, diğerlerine, Caen’in kritik bir yer olduğunu ve kendisinin orayı D-Day sona ermeden ele geçirmesi gerektiğini söylemişti. Caen’i almak, İngilizlere çok büyük bir sorumluluk yüklemişti. 6. Hava İndirme Birlikleri, Alman tanklarının Caen’a gelişini engellemek için, Orne Nehri’nin doğusuna indirilmişti.

Montgomery, İngilizlerin hızla ilerleyeceği yolunda söz vermişti. 15 Mayıs’ta Londra St. Paul’daki son brifingde, D-Day’de, kıyıdan içerideki bölgelere girip, Alman savunma duvarını kırarak ve savaşa istedikleri yönü vereceklerdi. İlk gün, 15 kilometre içerideki Falaise’e girebileceklerini söylemişti. Bu arada, Caen’e hemen zırhlı birlikler yollayacak, İngilizler yeniden tertipleninceye kadar, düşmanın planları alt üst edilip, bölgeden uzak tutulmuş olacak, İngiliz birlikleri, mümkün olduğunca hızlı bir şekilde hareket ederek, içerilere sızacaklardı. Monty, ilk gün Caen’i alıp, Alman hatlarını aşarak, Seine Nehri’ne doğru kıyıdan ilerleme niyetinde olduğunu söylemişti.²⁰⁸

---

²⁰⁷ HART, Lidell, a.g.e., s.578.

²⁰⁸ AMBROSE, Stephen E., **Eisenhower Asker, Ordunun Generali, Seçilmiş Başkan** 1880-1952, NewYork, Simon & Schuster, 1983, s.300.

Mayıs sonlarında İstihbarat Dairesi, 21. Panzer Tümeni'nin, Caen civarında bulunduğu yolunda raporlar vermişti. Orne nehrinin iki yanında birer Alay olacaktı. Monty'nin karargahı, bu bilgileri birliklere aktarmamaya karar verdi.

İngiliz karargahı, savaşa giden adamlarına, morallerini bozma endişesiyle, çok değerli olabilecek bilgileri aktarmamıştı. Bu hala, I. Dünya Savaşı'nın, İngilizler üzerindeki etkilerinden kaynaklanıyordu. Karargah, 21. Alman Panzer Tümeni'nin pozisyonu hakkında bile kesin bir bilgi vermemişti. İkinci Dünya Savaşı'ndaki resmi İngiliz tarih bilgileri şöyle demektedir: 'İstihbarat yetkililerinin, 21. Alman Panzer Tümeni'nin, Caen civarında konuşlandırılmış olduğu yolundaki ısrarlı uyarılarına rağmen, İngiliz Ordusu, Caen'in ele geçirilmesi planlarının mevcut şeklinin değiştirilmesine gerek görmemiştir.'²⁰⁹

Bu konuda ileri sürülen neden, 'artık çok geç' olduğu şeklinde idi. Oysa, 82. Amerikan Hava indirme Birlikleri'nin indirilme bölgeleri, çıkarma öncesindeki son günlerde bile, Cotentin'deki düşman pozisyonları hakkında alınmış olan son istihbarat bilgilerine göre değiştirilmişti.

İngiliz istihbaratı, Eylül 1944'te, 'Market Garden' Operasyonunda Arnhem'e havadan indirme yapılmadan az önce de, benzer bir müdahalede bulunmuş, General Montgomery bu bilgileri kullanmayı reddedince, yine şaşkınlığa uğramıştı.²¹⁰

İngilizlerin Çıkarma yaptıkları kumsallardaki maniaların, Utah Kumsalı'ndakilerle benzerlikleri vardı. Quistreham ile Caen arasındaki arazi düzdü ve buralarda çalılık çitleri yoktu. İngilizlerin düz arazideki ilerleyişini durdurmak için, Almanlar bazı müstahkem mevkiiler oluşturmuşlardı. Sword Kumsalı'nın sol tarafında 10 km. ötedeki Houlgate'de, 6 adet 155 mm. 'lik topun bulunduğu bir batarya, daha da yakındaki Merville'de ise, 4 adet 75 mm.'lik top vardı.

---

²⁰⁹ HINSLEY, F.H., **İkinci Dünya Savaşı'nda İngiliz İstihbaratı**, New York, 1981, s. 134-35.

²¹⁰ AMBROSSE, Stephen, a.g.e., s.412.

Omaha ve Gold Kumsalları arasındaki nokta olan Longues'daki Alman bataryasında, 4 adet 155 mm.'lik Çekoslovak topu vardı. Bu kıyıda bir kilometre geriye yerleştirilmişti. Tepede ise, yeraltı telefon hattı ile diğer bataryalarla haberleşme imkanı olan, çelik takviyeli, betondan yapılmış bir gözetleme kulesi bulunuyordu. Kumsalın çeşitli yerlerine yerleştirilmiş, 75mm.'lik, 88 mm. 'lik toplar, havan topları ve makineli tüfekler vardı. Her zamanki gibi bu tahkim edilmiş noktalar denize değil, kumsala bakar şekilde, Donanma'nın en güçlü top mermisinin bile etkileyemeyeceği kadar sağlam yapılmıştı. Böyle tür yerlerin, piyadeler tarafından ele geçirilmesi gerekiyordu. Almanların bu kumsallarda da Tobruk'ları vardı, Tobruk'lar da, Alman piyadelerinin siperleri de, sayı olarak, Omaha Kumsah'ndaki kadar fazla değildi.

716. Alman Piyade Tümeni'nin komutanı Tümgeneral Wilhelm Richter idi. İngiliz'lerin Çıkarma yaptığı kumsallardan o sorumluydu. Gerçekten bir çıkarma yapıldığı takdirde, içinde buldukları koşullar açısından pek iyimser sayılmazdı. Askerlerinin üçte biri, Ost Battalions (Doğu Taburlarından), Gürcistan ve Rusya'dan idi. Tümgeneral Richter'in güçlü savunma hatları 800 metre, bazen de 1 km. arayla yerleştirilmişti. Bunların kıyı boyunca bir dizi inci gibi sıralandığını söylüyordu. Fazla bir savunma hattı yoktu. Richter'in takviye kuvveti olarak 12 km. ötede, Hitler'in emirlerine bağlı olduğu için muhtemelen pek yararını göremeyeceğini düşündüğü 21. Panzer Tümeni, ya da 20 km. kadar uzaklıkta, Caen'in kuzeyinde bir Alay'ı bulunan 12. Panzer Tümeni vardı. General Richter'in 716. Tümeni'ne karşı İngiliz hücumu, gece yarısından kısa bir süre sonra, kıyının bombalanması ile başladı. Calvados kıyılarının bu bölümündeki Fransız nüfusu, Omaha ve Utah Kumsalları'nda olduğundan daha yoğundu. Bu nedenle sivil Fransızlar oldukça zarar gördü.²¹¹

7.1. GOLD SAHİLİ:

7.1.1. 50. TÜMEN:

İngiliz ve Kanadılar tarafından işgal edilecek olan bu sahilin uzunluğu yaklaşık 24 mil kadardı. Batıda Aromanches'tan doğuda Quistreham ve Orne Nehri'ne uzanıyordu. En

---

²¹¹ CARELL, Paul, a.g.e., s.89.

batıdaki sahil olan Gold Aromanches'ın batısından La Riviere erişiyordu. Burası 50. Tümen'e verilmişti. Bahse konu tümen daha önce El Alemein, Sicilya ve İtalya'da çarpışmış Veteran bir birlikti. Tümenin acil tank desteği, 8. Zırhlı Birliği ve 47 Kraliyet Deniz Komondoları tarafından sağlanacaktı. Kıyıbaşı tutulduktan sonra 50. Piyade Tümeni Bayeux- Caen arasındaki anayolu kuşatmak için güneye doğru ilerleyecekti.²¹² Sualtı İmha Timi'ndeki görevliler ve Kraliyet İstihkâmcıları, Gold Kumsalı'na saat 07:35'te çıkmaya başladılar. Hemen arkalarından, tankları taşıyan LCT'ler ve piyade birliklerini taşıyan LCA'lar geliyordu. Bu, Amerikalılar çıkarma yaptıktan bir saat sonra oluyordu. Çünkü gel-git batıdan doğuya doğru kayıyor, İngiliz kumsallarında daha sonra başlıyordu. Gold Kumsalı'ndaki rüzgar, tam kuzeybatıdan geldiği için dalgalar, kıyıda denize doğru, en dış sıradaki maniaların üzerini kapatıyor, bu nedenle Sualtı İmha Timleri de çalışmakta zorluk çekiyorlardı.

Çıkarma'nın daha sonraki saatlerinde, Donanma, kumsaldaki savunma noktalarını top ateşine tutma açısından, daha uzun bir süreye sahip olmuştu. Almanların çoğu, kumsala dağılmış bir halde inşa edilmiş olan sayfiye evlerine yerleştirilmişler, en çok da Gold Kumsalı'nın sağ orta bölümündeki Le Hamel ile, Juno Kumsalı'nın sol tarafındaki La Riviere'de yoğunlaşıyorlardı. Buralarda, diğer kumsallardaki gibi beton sığınaklar olmadığı için, bu evler, havadan ve denizden gelen top mermileri ile alev alıyordu.

Gold Kumsalı'ndaki kısımlar, batıdan doğuya Item, Jig, King ve Love idi. Northumbrian (50.) Tümeni'nden Çıkarma Birlikleri'ni; Devonshire, Hampshire, Dorsetshire ve Yorkshire Alayları ile birlikte, Green Howards ve Durham Hafif Piyade Alayı, istihkâmlar, muhabere ve topçu birimleri oluşturuyor, 7. Zırhlı Tümen, ünlü "Çöl Fareleri" onları takip ediyordu.²¹³

Öncü birlikler, kimi yaya, kimi bisikletle, kimi de sürekli olarak arıza yapan eski Fransız kamyonları ile yol alırlarken, buluşma noktasına ulaşmadan, bir beş saat daha geçmişti. General Kraiss'in yedek kuvvetleri, D-Day'in en kritik ilk saatlerini, böyle bir oraya, bir buraya gidip gelerek geçirmişlerdi.

---

²¹² WINDROW, Martin, **The Soldier's Story D-DAY and the Battle for Normandy**, Brassey's, London, 2001, s.54.

²¹³ AMBROSSE, Stephen, a.g.e., s.417.

915. Alay doğruya doğru ilerlerken, üç taburundan birini kaybetmişti, çünkü General Kraiss, 2. Taburu, Colleville'i tehdit eden 1. Amerikan Piyade Tümeni'ne karşı savaşmaya göndermişti. Meyerin birlikleri, Bayeux'nun güneyinden Brazenville'deki buluşma noktasına vardıklarında, saat 17:30 idi ve İngilizler çoktan Brazenville'i ele geçirmişlerdi. Kampfgrüpe Meyer, saldıracağı yerde savunmaya geçmiş, bu arada Albay Meyer çarpışmada ölmüştü. Gold Kumsalı'nda hiçbir karşı taarruz olmamıştı. Oysa Meyer'in birlikleri, yine de, Almanların işine yaramış, Brazenville'de gerçekleştirdikleri direniş, İngiliz 50. Tümeni'nin ilerleyişini geciktirmişti. Her zamankinden daha farklı bir şekilde gelişen gel-git olayı ile, kumsaldaki maniaların temizlenmesi işinin uzun sürmesi, arkadan gelen Çıkarma Kuvvetleri'nin, kumsala bir-iki saat geç çıkmasına neden olmuştu. Bayeux yolu, 17:30 saatlerinde açılmış, İngilizler önce bundan yararlanamamış, ancak yine de Branzenville'e, Meyer'in birliklerini kontrol altına alabilecek kadar zamanında varabilmiş, ertesi gün de Bayeux'ya geçebilecek duruma gelmişlerdi.²¹⁴

Saat 10:00'a kadar tutulan La Riviere ve ikindiye kadar tutulan Le Hamel dışında, Gold Kumsalı 'ndaki Almanlar, İngiliz 50. Tümeni'nden akan asker ve araçları artık durduramaz olmuşlardı. Üstelik burada, kıyıdaki iç bölgelerde, onların ilerleyişine sekte vuracak çalılık çitleri de yoktu. Almanların güvendikleri tek şey karşı taarruzda bulunabilecek kapasitede olmalarıydı. Kampfgrüpe Meyer, Bayeux yakınlarında üslenmişti. O zamana kadar hep, kumsala süratle ulaşma eğitimini almışlardı.

Ancak, 6 Haziran'da saat 04:00'te Alman Alay'ı, Isigny yakınlarında, geniş çaplı bir düşman paraşüt indirme hareketi yapıldığına dair bir haber alarak, 'Yaban Ördeği Avı' denilen paraşütçü avlama operasyonuna gönderilmişti. Saat 08:00'de, General Kraiss hatasını anlayıp, Crepon'a karşı taarruz yapmak üzere, birliklerini Bayeux bölgesine geri gönderdi.

Bayeux yolu, 17:30 saatlerinde açılmış, İngilizler önce bundan yararlanamamış, ancak yine de Branzenville'e, Meyer'in birliklerini kontrol altına alabilecek kadar zamanında varabilmiş, ertesi gün de Bayeux'ya geçebilecek duruma gelmişlerdi.

---

²¹⁴ GORDON, A.Harrison, a.g.e., s.330-31.

İngilizler, öğleden sonra harekete geçtikleri zaman da, Hobart'ın icatları'na, ya da topçu birliklere güvenerek, kesinlikle atak hareket etmiyorlardı. İlerlemelerini engellemeye çalışan tank ve toplar vardı. Almanlar, Amerikalıların bulunduğu cepheye oranla, daha kritik olan bu bölgeyi elde tutmak için, sürekli olarak, takviye kuvvetleri getiriyorlardı, çünkü Bayeux'nun üzerinde bulunduğu N-13 karayolu, Caen-Cherburg arasında uzanırken, Caen, doğusunda bulunan Paris'e açılan kapı durumunda idi!²¹⁵

47. Kraliyet Deniz Komandoları, en sağ uç noktadaki, St.-Come-de-Fresne'deki, 'Item' kısmından karaya çıktılar. Kumsaldaki manialar, onların bulunduğu çıkarma aracı ile adeta düello ediyordu. 16 taneden 15'i hasar görmüştü. Ancak 352. Tümen'deki Almanlar, kısa zamanda pes etti.

Denizcilerin görevi, kıyıdan içeri bölgelere ilerlemektir. Sonra batıya dönerek, Arromanches ve Longues'i geçecek, Port-en-Bessin'i arkadan alacaklardı. Port-en Bessin, Omaha ve Gold Kumsalları arasında yarı yoldaydı. İngiliz denizciler, Amerikalılar ile, bu küçük limanda buluşacaklardı. Ancak, Amerikalılar da, İngiliz denizciler de, Port-en-Bessin'e karanlık basmadan varamadılar. Deniz komandoları, bir kilometreye kadar yaklaşmış oldukları halde limanı ancak ertesi gün alabildiler.

Deniz komandoları, batıya doğru giderlerken, Longues-sur-Mer'den geçtiler. Kasabanın dışındaki dik tepelerde, Almanlar büyük gözetleme noktaları inşa etmişlerdi. Bu noktaların, tepeden bir kilometre geride yerleşik, 155 mm.'lik bir top bataryası ile yer altından telefon bağlantısı vardı. Gözetleme kulesi iki katlıydı. Genellikle yerin altında kalan alt katta, uzun ve dar bir menfezi olan bir yön bulma odası, harita odası, telefon bağlantıları ve diğer donanım bulunuyordu. Üst kat ise bir metreden fazla kalınlıkta, çelik çubuk ve demirlerle takviye edilmiş betondan yapılmıştı. Burada bir menzil tayin edici vardı. 4 top ise, ayrı ayrı tahkim edilmiş, aynı şekilde, bir metre kalınlıkta betonla destekleniyordu.

Çıkarma öncesinde havadan ve denizden atılan tonlarca bomba yemesine rağmen, hala ayakta olan bu batarya, şafaktan kısa bir süre sonra, Omaha Kumsalı'nın 5 kilometre

---

²¹⁵ AMBROSSE, Stephen, a.g.e., s.420.

açığındaki Arkansas gemisine ateş açmıştı. Arkansas, iki Fransız kruvazörünün desteğiyle, ateşe karşılık vermiş, Alman bataryası, daha sonra toplarını, Gold Kumsalı'nın 20 km. açığındaki, karargah gemisi olan Majestelerinin Bulolo gemisine çevirmişti. Mermiler, Bulolo'nun yerini değiştirmesini gerektirecek kadar yakına isabet etmişti.

6 Haziran akşamı, Gold Kumsalı'ndaki İngilizler, 10 kilometre kadar kıyıdan içeri bölgelere ilerleyip, Cruely'de Kanada birlikleriyle buluşmuş, Arromanches'e bakan bir tepeye ulaşmışlardı. Artık Bayeux'yu almış, N-13 karayolunu geçmişlerdi. 25. 000 askeri karaya çıkarırken, 400 kişilik bir kayıpları olmuştu ki, bu hiç de fena bir başlangıç sayılmazdı.

7.2. JUNO SAHİLİ:

19 Ağustos 1942'de, 2. Kanada Tümeni, İngiliz Komandoları ve az sayıda Amerikan Ranger'ları desteğinde, Le Havre'ın 100 km. kadar ötesindeki Norman sahilinde bulunan Dieppe limanına amfibik bir taarruz yapmıştı. Bu bir Çıkarma değil, bir taarruz idi. Zayıf bir plandı ve başarısız bir denemeydi. Kanadalılar büyük kayıplar vermiş, kuvvetlerinin üçte biri ölmüş, yaralanmış, ya da 6 saat içersinde esir düşmüştü. Yedi tabur komutanı da, komuta edemeyecek hale gelmişti.

Dieppe'te, kumsalın her iki yanındaki tepelerde Almanların 88 mm.'lik topları, makineli tüfek yuvaları ve asker dolu mevzileri vardı. Sahil tamamen çakıllık olduğu için, tank ve askerin burayı aşması neredeyse imkansızdı. Harekat öncesinde, gemi ve uçaklarla bir bombardıman yapılmamıştı. Taarruzu yapan tarafın piyadeleri, sayı olarak, savunan tarafın birliklerinden ikiye bir oranında azdı. Üstüne üstlük Almanlar, buralara birinci sınıf askerlerini yerleştirmişlerdi.

Kanadalılar, Dieppe'i milli bir felaket saydıklarından, Almanlardan soracakları bir hesapları kalmıştı, onu da Juno Kumsalı'nda ödettiler. Çok güçlü bir şekilde tahkim edilmiş olan Courseulles-sur-Mer, Juno Kumsalı'nın tam ortasına düşüyor, İngilizlerin çıkarma yaptıkları Arromanches'tan, sol uçtaki Quistreham'a kadar uzanıyordu. Courseulles'nin doğusundaki St -Aubin ve Lang-rune de, aynı şekilde iyi savunuluyordu.

General Richter'in 716. Tümeninin, 11 adet 155 mm. 'lik topları, 9 adet de 75 mm.'lik topları olan, orta büyüklükte bataryaları vardı.

Vaux, Courseulles, Bemieres ve St. -Aubin'deki Alman "Widerstandsnester'leri (Müstahkem Mevki'leri) beton ile takviye edilmişti. Bunların çevresinde siperler olup, mayın tarlası ve dikenli tellerle çevrelenmişlerdi. Bütün silahlar denize değil, kumsala çevrili, tam suyun yükseldiği noktada bulunan kumsal engellerinin civarına atış yapmaya ayarlanmıştı.

Kanadalıların karaya çıkışı, saat 07:45 olarak belirlenmişti. Ne var ki, azgın deniz yüzünden, hepsi deniz tutmasına uğramış ve 10 dakikadan fazla bir gecikme olmuştu. 5/6 Haziran gece yarısı, Kraliyet Bombardıman Komutanlığı, İngilizlerin, savaşta en ağır bombardıman saldırısı olarak nitelendirdikleri bir hava bombardımanı gerçekleştirilmişti. 5,268 ton bomba yağdırılmış, ancak çoğu isabet kaydedememişti. Sabahın ilk ışıklarıyla Amerikan B-17 bombardıman uçakları gelmiş, ama Omaha Kumsalı'nda, bombalarını, nasıl 30 saniye gecikme ile atıp hedefleri kaçırdılarsa, Juno Kumsalı'nda da, Almanlar tarafından tahkim edilmiş olan noktaları tahrip edememişlerdi.

Kraliyet Donanması'na ait kruvazörler saat 06.00'da ateşe başlamış, saat 06:19'da destroyerler de bu ateşe katılmış, saat 07:10'da ise, LCT'lerdeki tanklar ve 25 poundluk silahları, LCT-(R)'lardaki roketler izlemişti. Bu, gemilerden kıyıya açılmış olan en ağır bombardıman idi. Ne var ki, yoğun duman yüzünden, çok az isabet kaydedilmiş, sonradan 'hedef analiz timleri'nin edindiği sonuç itibariyle, Alman Bunkerlerinin sadece % 14'nün tahrip edilebilmiş olduğu anlaşılmıştı.

Yoğun duman yüzünden, Almanlar da denizi göremez olmuşlardı. Saat 06:45'te, 7.Ordu'nun, OB West'e verdiği olağan rapora göre sabah birinci dalga çıkarma kuvvetleri kıyıya çıkmaya başlarken, saat 07:30'da bombardıman kesilmişti.²¹⁶

Saat 08:00 itibariyle, saldırı birliklerini taşıyan öncü LCA'ler, rampalarını indirmeye başladılar. Bu arada Almanlar, ateşe başlamıştı.²¹⁷

---

²¹⁶ KEEGAN, John, a.g.e., s130.

Almanlar, Kanadalı piyadeler, maniaların arasından yol bulup ilerlerken ateş açmışlardı. Birinci dalga birlikleri oluşturan Kanadalılar, korkunç kayıplar verdiler.

Bütün mesele kıyıyı aşmaktaydı. İşte burada ‘Hobart’ın İcatları’ devreye giriyordu. Köprü taşıyıcı tanklar, köprülerini kıyıya dayayıp, kolay geçiş sağladı, önü tamburlu tanklar, mayın tarlalarına girip yolu açtı, buldozer kabiliyetli tanklar, dikenli telleri yoldan çekti.

Kanada Hücum Birlikleri’ndeki her bir takımın, köy ya da kasabalarda taarruz edecekleri yerler belirlenmişti. Piyadeler, düşmana ait siperlerden ve beton koruganlara giden yere kazılmış tünellerin içinde ilerliyorlardı.

The North Shore Alayı, St.-Aubin’e hücum etti. Bir saat içerisinde, sağ taraftaki A Bölüğü, 24 kişiye mal olmasına rağmen önünü açmış, ilerlemeye devam ediyordu. Kasabaya saldıran B Bölüğü; çelik kapılı, çelik panjurlu, beton takviyeli ve çevresinde yer alan, son derece iyi hazırlanmış siperlerde 100 asker barındıran bir Alman koruganı ile karşılaşmıştı. Tanklar, 25 poundluk atışlarla bunkerin betonunu çatlatarak askerleri sersemlettiler. Sonunda yarısı ölen ya da yaralanan Almanlar teslim oldu.

Omaha Kumsalı’nda olduğu gibi, Kanadalıların da, geçtikten sonra temizlemiş sandıkları düşman müstahkem mevkiileri, yere kazılmış birbirine bağlı hendekler şeklindeki siperler sayesinde, Almanlar tarafından, derhal yeni adamlarla doldurulmuştu. Gün boyunca, belirli aralıklarla bazısı çok şiddetli, sokak çatışmaları sürüp gitti. North Shore hücum timleri, saat 18:00’e kadar St.-Aubin’i alamadı.

Kanada İskoç Birliği’nden C Bölüğü, Ste.-Croix ve Banville arasındaki alana ulaştığı sırada, Royal Winnipeg’in arkadan gelen elemanları Almanlarla çatışmaya girmişti. Saat 09:30’da Kraliyet Kanada topçularından, 12. Sahra Alayı, karaya çıktı.

---

²¹⁷ AMBROSSE, Stephen, a.g.e., s.428.

Saat 12:00 itibariyle, bütün 3. Kanada Tümeni karaya çıkmıştı. Winnipeg ve Regina'lar tankların desteğinde, bir kaç kilometre kıydan içeri bölgelere girmişler, Seuller Nehri üzerindeki köprüleri ele geçirmişlerdi. Ortada hiç Alman tankı yoktu. Öğleden hemen sonra, Kanada İskoç Birlikleri'nin öncü taburu, Colombiers-sur-Seuller'yi almıştı.²¹⁸

Saat 18:00'i biraz geçe, Kuzey Nova Scotia İskoç Birlikleri, 5 km. içerdeki Beny-sur-Mer'e ulaştılar. Kanadalılar orada, Alman geçici kışlalarını yağmalamakta olan sivil Fransızlar tarafından karşılandılar.

Kanadalılar bu kez, güneye, fazla direniş olmayan bölgeye doğru ilerlemeye başladılar. 1. Hussar Alayı'nın tanktan 15 km. içerdeki Caen-Bayeux demiryolunu geçtiler. D-Day'de en son hedefine ulaşabilen tek Müttefik Birliği onlardı. Ancak geri çekilmek zorunda idiler, çünkü piyadeler onlara yetişememişti. Tanklar yakıt ikmali yapıp, bir Alman karşı taarruzu için hazırlıklı olmak amacıyla cephane stokladılar.

Batıya doğru, Kanadalı iskoçlar, 10 km. kıydan içeri bölgeye girip, Cruelly'deki 50. İngiliz Tümeni ile buluştular. İngiliz 50. ve Kanada 3. Tümen'leri, 900 adet tank ve zırlı araç, 240 adet sahra topu, 280 adet tanksavar silahı ve 4000 ton çeşitli malzemeyi karaya çıkarmışlardı. Kanadalılar, güneyde N-13 yolu olan hedeflerine ulaşamamışlardı. Doğuda ise, Sword Kumsalı'ndaki 3. İngiliz Tümeni ile Kanadalıların arasında, 4-7 kilometrelik bir açık vardı.

Kanadalıların, bir çok görevlerini yerine getirememiş olmalarının bir çok nedeni vardı. Başlangıçta, görevler konusunda, özellikle, ilk kez savaşa giden askerler pek iyimserdi, ancak suların yükselmesi ve güçlü rüzgar, karaya çıkışı kösteklemişti. Maniaların aşılması, beklenenden çok daha güç idi.²¹⁹

Kumsalı'ndaki maniaların daha ağır, daha güçlü ve İngiltere'de iken üzerinde çalışmış olduklarından çok daha başka türlerde olduğu konusunda şikayetlerini dile getirmişlerdi. Hava ve denizden yapılmış olan bombardıman yetersiz kalmıştı. Karaya çıkışta

²¹⁸ KEEGAN, John, a.g.e., s.137-38.

²¹⁹ AMBROSSE, Stephen, a.g.e., s.436.

çok sıkışıklık olmuş, çok fazla araç kumsala yığılınca, karışıklığı çözmek zaman almış, sonuç olarak Çıkarma'nın hızı iyice kesilmişti.

Esir alınan Alman askerler de, Kanadalılara, işin çok kolay olduğu yönünde yanlış bir izlenim edindirmişti. Karşılarına çıkmış olanlar, bekledikleri gibi güçlü ve fanatik Naziler değil, çok genç, ya da orta yaş üstü, Polonyalı, ya da Rus askerlerdi. Almanların, kendileri için savaşmaya zorladıkları savaş esirleri, ruhsuz ve savaştıkları için bedbin görünen bir sürü ilgisiz adamdan ibaretti.

3. Kanada Tümeni'nden John Keegan'ın belirtmiş olduğu gibi; "Günün sonunda, öncü birlikler, Fransa'nın derinliklerine, diğer tümenlerden daha fazla girmeyi başarmışlardır.²²⁰ Kanadalıların maruz kaldığı direniş, Omaha Kumsalı'ndan sonraki en güçlü Alman direnişidir. Bu nedenle, bütün Kanada milletinin gurur duyacağı bir iş başarılmıştır. Kanadalılar iki yıl sonra, Wehrmacht'tan Dieppe'in intikamını almışlardı.

7.3. SWORD SAHİLİ:

Sword Kumsalı, Oran Kanalı'nın ağzındaki Quistreham'dan Lion-sur-Mer'e kadar uzanıyordu. Almanlar Sword Kumsalı'nı Merville bataryasındaki 75 mm.'lik ve Le Havre'daki 155 mm.'lik toplarla savunacaklardı. Ancak, 6. Hava indirme Tümeni'nden Yarbay Otway'in ekibinden Yüzabşısı Dowling Merville bataryasını saat 05:00'da imha etmişti.²²¹ Le Havre'daki büyük Alman topları ise, iki nedenle, bu kumsalda etkin olamamıştı. Birincisi, İngilizler Almanların görüşünü engellemek için duman kullanmışlar, ikincisi, 'Le Havre bataryası', sabahı, Majestelerinin War-spice gemisi ile düello yaparak geçirmiş, üstelik hiç isabet kaydedememişti. Aslında, kumsaldaki birlikler, Almanlar açısından daha kolay hedef teşkil ediyorlardı, ama onlar bu büyük fırsatı bile kaçırmışlardı.

Piyade hücum timleri, soldaki Peter kısmındaki Güney Lancashire Alayı, sağdaki Queen kısmındaki Suffolk Alayı ve soldaki Peter kısmındaki Doğu Yorkshire Alaylarından oluşmuştu. Bunlar DD tankları desteğinde çıkarma yapacaklardı. Görevleri,

²²⁰ KEAGEN, John, a.g.e., s.142.

²²¹ PARRY, Dan, a.g.e., s.115.

hemen sonra gelecek olan ve komando birlikleri ile tankları içeren ikinci dalga kuvvetlerin, kıyıdan içeri bölgelere doğru ilerleyebilmeleri için, kumsaldan "Çıkış"lar sağlamaktı. Bu arada mania timleri ve istihkâmcılar da, engellerle ilgileneceklerdi. İngiliz 3. Tümeni'nden diğer Alay'ların, karaya, sabah geç saatlerde çıkması planlanmıştı. Bunlar Lincolnshire, King's Own Scottish Borderers, Kraliyet Ulster Piyadeleri, Kraliyet Warwickshire, Kraliyet Norfolk ve King's Shropshire Hafif Piyade Alay'ları idi. H-Hour, 07:25 olarak belirlenmişti.²²²

DD tankları önce çıkacaklardı, ama yükselen suyun dalgaları nedeniyle hızlı ilerleyemiyor, bu arada LCT ve LCA'ler onları geçip gidiyorlardı. Saat 07:26'da ilk LCT'ler, Piyade hücum timlerini taşıyan LCA'lar ile birlikte karaya ulaşmaya başladılar. Onları, içerideki bölgelerden atılan 88 mm.'lik top mermileri eşliğinde, yoğun bir makineli tüfek ve havan ateşi karşıladı. Sword Kumsalı'nda, Juno ve Omaha'dakinden daha hafif, ancak Utah ve Gold Kumsalları'ndakinden daha yoğun bir mermi yağmuru vardı.

Binbaşı Kenneth Ferguson, birinci dalga LCT'lerden birinde bulunuyordu. Lion-sur-Merln karşısında, en sağ uçtaki kısımda idi ve bulunduğu LCT bir havan mermisi isabet almıştı. Ferguson'un hemen ardından, köprü taşıyan bir Sherman geliyordu. Alman tanksavarı onları ateşe tutmuştu.

Komandolar ilerlemeye devam ettiler. Karartıda hızlı bir şekilde kıyıdaki yükseltiyi aştılar. Riva-Bella ve Quistreham'daki Almanlara saldırarak onları makineli tüfek yuvalarından ve tahkim edilmiş evlerden çıkarıp attılar. Çok güçlü bir şekilde tahkim edilmiş olan gazinoyu da sıkı bir çatışmadan sonra arkadan girerek ele geçirmişlerdi.

Dieppe saldırısında İngiliz 4. Nolu Komando Birliği'ne komuta etmekte olan Binbaşı R.'in görevi, Quistreham'ın sol yanında Ortaçağ'dan kalma bir kaledeki Alman yangın gözetleme kulesini imha etmektir. Yanındaki sahil bataryasını da etkisiz hale getirdikten sonra Pegasus Köprüsü'nde bulunan Binbaşı Howard'ın, 'ani hücum' yapmış olan birliğine yardıma gidecekti.

---

²²² AMBROSSE, Stephen, a.g.e., s.438.

Saat 13:00 idi. Donanmanın komandoları en önemli görevlerini yerine getirmiş, Ome kanalının doğusundaki Hava indirme Birlikleri ile birleşmişlerdi. Sword Kumsalı'nın sağ tarafında ise, henüz Kanadalılarla birleşme sağlanamamıştı. Saat 16:00'da Almanlar, D-Day'deki tek ciddi karşı taarruzlarını buradan yapmışlardı.

Alman 21. Panzer Tümeni'nin 22. Alayı'na komuta eden Albay Oppeln, saat 09:00'da, Orne'nin doğusundaki İngiliz Hava Birlikleri'ne saldırmak üzere emir almıştı. Tam bu iş için yola koyulduğu sırada Müttefik avcı uçakları, Oppeln'in konvoyunu ateşe tutarak gidişini yavaşlattılar. Daha sonra saat 12:00'de, Oppeln'e yeni emirler verildi: 'Dön, Caen'i geç ve İngilizlerle Kanadalıların arasındaki boşluğa taarruz et!' Bu harekati gerçekleştirmek, Almanların iki saatini daha aldı. Saat 14:00'te Alay en nihayet, Caen'in kuzeyindeki yere ulaştı ve orada 192. Panzer Grenadier Alayı ile birleşti. ²²³

İngilizler, Sword Kumsalı'na 29.000 asker çıkartmışlardı. 630 kayıpları vardı, ama bir çok esir almışlardı. D-Day'de önceleri pek iyimser düşünceler içersinde oldukları hedeflerine ulaşma konusunda pek başarı gösterememişlerdi. Çünkü Caen'a ulaşmak için, daha 5 kilometreleri vardı. Ancak, daha Manş Denizi'ndeki nakliye bölgesinde bulunan ve D-Day'in ertesi günü gelecek olan muazzam bir takviye kuvveti bekleniyordu. 21. Panzer Tümeni, onları denize geri püskürtmek için elindeki en iyi fırsatı kaçırmıştı. Fransa'daki Alman Ordusu'nun çoğunluğu hala Pas-de-Calais'den çıkarma'yı bekliyordu. ²²⁴

7.4. İNGİLİZ HAVA İNDİRME TÜMENLERİ:

Dives Nehri ile Orne Kanalı arasına gelen kısım, Alman zırhlı karşı taarruzuna karşı zayıf bir bölge olarak çok hayati bir önem taşıdığı için, 'Overlord Harekati'nda bu en sol uçtaki kumsal, bütün 'Çıkarma'nın başarısını etkileyecek kadar kritik bir yerdedi.

Alman tarafında ise, Albay Hans von Luck'ün 21. Panzer Tümeni'nin 125. Alayı, Caen'in doğusunda, kumsallara en yakın yerde, 12. SS Panzer Tümeni ve Panzer Group Lehr, Normandiya ile Paris arasında bir yerde, 'Çıkarma' bölgesine bir kaç saat

²²³ AMBROSSE, Stephen, a.g.e., s.442-449.

²²⁴ CROOKENDEN, Napier, **Atlayış bölgesi Normandiya**, New York, Scribners, 1976, s.235.

uzaklıkta, Seine Nehri doğusundaki 9 ayrı Panzer Tümeni de, bir iki gün içerisinde, hemen devreye sokulabilecek durumda idi. Almanlar süratli hareket edebilmiş olsalardı, Sword Kumsalı'ndaki İngilizlere, 1000'den fazla tankla, 24 saat içerisinde, karşı taarruzda bulunabilirlerdi. Panzerlerin çoğu, 88 mm. Hk toplarıyla, yepyeni Tiger tanklarıydı. Tiger'ların silahları hem çok güçlü, hem ağır, hem de Sherman ve Churchill tanklarından çok daha donanımlıydı.

Ancak, Seine nehrinin doğusundaki Tiger'lar, 'Fortitude Operasyonu' sayesinde hareketsiz hale getirilmişlerdi. Müttefiklerin şansına, Hitler'in, hareket emrini, yalnızca kendinin vereceği doğrultusundaki takıntısı sayesinde, Seine nehrinin batısındaki Panzer tümenleri de hareketsiz kalmışlardı.

İngilizler, savaş alanına, 5-6 Haziran gece yarısı, planör ve paraşütlerle inmişlerdi. Geceki hedeflerini başarıyla tamamlamış, bölgeyi tecrit etmek için, Dives nehri üzerindeki köprüleri uçurmuş, Sword Kumsalı'nı tehdit eden Merville bataryasını etkisiz hale getirmiş, Orne kanalı üzerindeki köprüleri sağlam olarak ele geçirmiş, hücum görevleri ise başarıyla tamamlanmıştı.

Şafakta, Orne Kanalı üzerindeki Pegasus Köprüsü, Binbaşı Howard'ın, planörle inmiş olan Ox ve Bucks Birliği'nin, D Bölüğü tarafından tutuluyordu. Benouville'deki Alman garnizonu harekete geçmiş, çok ağır bir karşı taarruzda bulunmamakla birlikte, Ox ve Bucks'ı, ağır havan ve roket ateşine tutmuştu. Almanlar tarafından, yakındaki bir şatodan gözlem altında tutulan köprüdeki İngilizlerin hareket kabiliyeti, neredeyse yok denecek kadar azdı.²²⁵

Saat 14:00'de, Alman tarafında Albay Luck, köprüye taarruz izni almıştı. Tam tankları ve kundağı motorlu topları ile yola çıkmıştı ki, Müttefik uçakları hareketi fark edip Donanmadan ateş isteğinde bulundular. Albay Luck; 'Ortalık birden cehenneme döndü' diye anlatıyordu. 'Donanmanın ağır silahları bizi kıpırdıyamaz hale getirmişti. Telsiz bağlantımız kesilmiş, öncü taburundakiler, mevzilere girmek zorunda kalmışlardı.' Luck,

---

²²⁵ AMBROSSE, Stephen, a.g.e., s.453.

daha sonra öncü taburun komutanına oralardan kaçıp, Escoville yakınlarında mevzilenmelerini emretti.

Kanadalılar Varraville taarruzunu gece saat 03:30'da başlamışlardı. Saat 19:00 itibariyle Kanadalılar kasabayı ele geçirdi. Görev tamamlandığına göre, İngiltere'ye geri gönderileceklerini düşünüyorlardı.

D-Day günü, öğleden sonra, Varaville'e ulaştıktan sonra komandolar mevzilenip, Almanlardan bir karşı taarruz beklemeye başladılar. Karanlık basarken, 6. Hava İndirme Tümeni yerli yerindeydi. Buna rağmen, İngiliz ordusu Caen ve Carpiquet havaalanını alma görevini, bütünüyle yerine getirememişti.

Almanlar tam şokta ve düzensiz bir durumda iken, Caen'e hücum etmemiş oldukları için pişman olmuşlardı. Hızlarını kaybettikleri için, Amerikalılar tarafından çok eleştirilmişlerdi. Oysa, Amerikalılar da bazı paraşütçüler ve Utah Kumsalı'ndaki 4. Tümen hariç, D-Day hedeflerinin hepsini tam olarak gerçekleştirememişlerdi.²²⁶

---

²²⁶ AMBROSSE, Stephen, a.g.e., s.458.

8. 6 HAZİRAN 1944 AKŞAMI SAHİLLERDEKİ SON DURUM:

Saat 22:00 itibariyle Normandiya'ya kumsallardaki gemilerden boşaltma işlemi durdu. Yaklaşık 175.000 Amerikan, Kanada ve İngiliz birliği, 4.900 kişinin kaybına da mal olsa, Normandiya'ya denizden çıkmış veya havadan inmişti.

Çıkarma, sağ uçtaki Amerikan Hava indirme Birlikleri ile sol uçtaki İngiliz Hava İndirme Birlikleri arasında 90 kilometreye yayılmıştı. Utah Kumsalı'nın sol yanı ile, Omaha Kumsalı'nın sağ yanı arasında 18 km., Omaha Kumsalı ile Gold Kumsalı arasında 11 km. ve Juno ve Sword Kumsalları arasında da 5 km. lik bir boşluk vardı. Boşluklar fazla önem taşıymıyordu. Çünkü Almanların yararlanabilmeleri için buralara getirebilecekleri birlikleri yoktu.

Almanlar tecrit edilmişti. Rommel'in tahminleri en azından bu konuda doğru çıkmıştı. Müttefiklerin havadaki üstünlükleri, Almanların asker, tank ve silahlarını savaş alanına getirmelerini olanaksız kılıyordu. Müttefiklerin sınırsız sayıda asker, tank, silah ve malzemeleri, 7 Haziranın ilk ışıklarında boşaltılmak üzere açıkta bekliyor, hatta geride bulunan daha da fazla miktardaki takviye kuvvetleri, Manş'ı hemen geçmek üzere İngiltere'de bekletiliyordu.

Kıyıdan daha içerideki kısımlara ilerlemek için, Juno Kumsalı'ndan 10 km., Omaha Kumsalı'ndan, 2 km.'den daha az bir mesafe daha kalmıştı. Müttefikler, her yerden Atlantik Duvarı'nı delmişlerdi. Almanlar avantajlı durumda idiler. Çünkü özellikle Cotentin'deki çalılık çitleri adeta doğal siperler olarak, onlara savunma olanağı sağlıyordu. Ancak Çıkarma Kumsalları'nda bulunan tahkim edilmiş noktalar, makineli tüfek yuvaları, Bunkerler, siperler, haberleşme tesisleri ve ağır toplar için inşa etmiş olan beton koruganlar, bir kaç tanesi dışında, tamamen 'KAPUT' idi!

Atlantik Duvarı'nı inşa etmek, Almanların 4 yılını almış, binlerce çelik çubuk kullanarak, binlerce ton beton yığmışlardı. Yüzlerce kilometre uzunlukta siperler kazmışlar, milyonlarca mayın döşemiş, binlerce kilometre dikenli tel sermişler, onbinlerce

kazık dikmişlerdi. Almanya bu iş için binlerce insanını, tonlarca malzemesini ve Batı Avrupa'daki inşaat kaynaklarının büyük kısmını hovardaca kullanmıştı.²²⁷

Atlantik Duvarı, Utah Kumsalı'ndaki Amerikan 4. Tümeni'ni bir saate yakın bir süre, Omaha Kumsalı'ndaki 1. ve 29. Amerikan Tümen'lerini, Gold, Juno ve Sword Kumsallarındaki İngiliz 50., Kanada 3. ve yine İngiliz 3. Tümenlerini de birer saat tutmuş kıyıda içeri sokmamıştı. Atlantik Duvarı'nın derinliği olmadığı için, bir kez aşıldıktan sonra gerisi kolaydı. Almanlar açısından kötü olan taraf ise, 'Çıkarma' bölgesindeki Alman birlikleri hareket kabiliyetleri olmadığı için, çatışma seslerinin olduğu yönlere doğru ilerleyecek olanakları da yoktu.

Müttefikler bazı hatalar da yapmışlardı. Bunlardan biri, Amerikan 82. ve 101. Hava indirme Birliklerini gece yarısı indirmeleridir. Sabahın ilk ışıklarında gönderilmiş olsalardı. Belki çok daha iyi sonuçlar alabilirdi. Çıkarma öncesinde Müttefiklere büyük üstünlük sağlayacak olan bombardıman uçakları ve donanma atıkları bombalar hedefe ulaşmadığı ya da isabet kaydetmediği için yeterince iyi kullanılmamış oldular. Kıyıya çıkıp, Atlantik Duvarı'nı yıkma düşüncesi yerinde ve kaçınılmazdı. Ama Almanların o muazzam müstahkem mevkiileri, Müttefik'lere oldukça pahalıya mal olmuştu.

Ne var ki Müttefiklerin hataları, Alman'larınkinin yanında hiç kalıyordu. Her yeri savunmaya kalkarken, hiçbir yeri savunamaz hale gelmişlerdi. Komuta yapıları rezaletti. Rommel'in, 'Çıkarma' yı kumsalda durdurma fikri, Rundstedt'in daha kıyıda içeri bölgelerde hücum etme düşüncesi ve Hitler'in başına buyruk tutumu, eldeki güçlerin etkili bir şekilde kullanılmasına engel olmuştu. Polonyalı, Rus ve diğer savaş esirlerinin, inşaat işinde kullanılmaları yerinde bir karar sayılabilirdi, ama onlara Wehrmacht üniforması giydirip siperlerde yoğun bir direniş göstermelerini beklemek çok büyük bir hataydı!

Denizaltı ve kruvazörleri, ya doklarında, ya da Kuzey Atlantik'te ticaret gemisi avındaydı! Üç adet E-boat dışında Kriegsmarine, D-Day'de, belki de, dünyanın en büyük armadasına tek bir saldırıda bile bulunmamıştı! Hitler'in büyük umutlar bağladığı ve

---

²²⁷ AMBROSSE, Stephen, a.g.e., s.459.

uğrunda Almanya'nın teknolojik ve üretim kapasitesinin büyük bir kısmını harcadığı V-1'ler hazır değildi. D-Day'den bir hafta sonra hazır oldukları zaman da yanlış hedeflere atılmışlardı!

Almanların stratejik ve taktik hataları oldukça ciddiye, ama politik hataları, hepsinden kötüydü. Polonya ve Rusya'daki işgal politikaları, komünizmden nefret eden Doğu Taburları'nın bu nefretini bile yerinde kullanabilmekten çok uzaktı. Almanların Fransa'daki davranışları, Polonya ve Rusya'dakine oranla daha iyi olmasına rağmen, orada da durumu kendi lehlerine çevirmeyi becerememiş, işgal etmiş oldukları Fransa'nın genç insan potansiyelinden yararlanamamışlardı.

Hitler'in 'Üçüncü Reich'in en büyük üstünlüğü' olarak düşündüğü; Feld Mareşal'inden erine kadar, Wehrmacht personelinin, 'tartışmasız emre itaat' gerektiren liderlik prensibi bile, D-Day'de Almanya'nın aleyhine çalışmıştı.

Şu bir gerçek ki, bazı Wehrmacht Birlikleri'nde gösterilen bireysel kahramanlık ve fanatizm dışında, Wehrmacht'm Yüksek Komuta birimlerinde, orta ve alt rütbedeki subayların performansı acınacak haldeydi. Bunun nedeni çok basitti; inisiyatif ele almaktan korkuyorlardı! Savaş alanındaki durumla, uzak yakın hiçbir bağlantısı olmayan ve ta uzaklardan gelen aptalca emirlere boyun eğerek, birliklerini felce uğratiyorlardı. Tank komutanları, düşmanın nerede olduğunu, nasıl ve ne zaman taarruz edeceğini gayet iyi bildikleri halde karargahlarında el el üstünde oturup, Berchtesgaden'deki yüksek komutanların kendilerine ne yapmaları gerektiğini söylemelerini bekliyorlardı.

Almanların bu tutumu, beklenmedik durumlar karşısında inisiyatiflerini kullanan ve uyum içersinde çalışan Müttefik Generalleri Roosevelt ve Cota, Albaylar Canham ve Otway, Binbaşı Howard, Yüzbaşı Dawson, Teğmenler Spaulding ve Winters'in tutumları ile, bundan daha büyük bir tezat oluşturamazdı. Demokrasi için savaşan askerler, duruma göre, anında ve çabuk kararlar alırken, totaliter rejim için savaşanlar, bunu yapmaktan bile acizdi. Albay Heydte, ya da şu Teğmen, bu Yüzbaşı dışında, tek bir Alman subayı bile, D-Day'i püskürtmek için, gereken şekilde hareket etmemişti.²²⁸

---

²²⁸ AMBROSSE, Stephen, a.g.e., s.461.

8.1. ALMANLARIN KARŞI KOYMASI :

Almanların Batı Cephesi'nde savunma amacıyla ellerinde elli sekiz tümen vardı. Bu tümenlerden on adedi her an karşı taarruz yapabilecek kabiliyete sahip panzer birlikleriydi. Almanların başlangıçta asıl çıkmazı, Hollanda'dan başlayıp Fransız sahillerine, oradan da İtalyan sınırına kadar uzanan 4500 kilometrelik cepheyi nasıl savunacaklarıydı. Almanların elinde bulunan elli sekiz tükenden yarısı hareketli değildi. Bu çok uzun sahil boyunca sabit olarak duruyordu. Fakat diğer yarısı sahra tümenleriydi ve bunlardan on panzer tümeni oldukça seyyar birliklerdi. Bu Almanlara Müttefikler üzerinde olağanüstü bir üstünlük kurmasını sağlayarak sahilde kıyıbaşı tesis edemeden tekrar denize dökme olanağını verebilirdi. Çıkarma günü Müttefiklerin çıkarma yaptıkları Normandiya bölgesinde bulunan tek panzer tümeni, o gün ele geçirilmesi gereken kilit önemdeki Caen'ı çok başarılı bir biçimde savunarak Montgomery'e zor anlar yaşattı. Panzer tümeninin bir kısmı İngiliz cephesini gerçekten yardı ve sahile kadar ulaştı. Fakat açılan gedik netice alacak denli büyük değildi.

Şayet, o gün bölgede bulunan mevcut on panzer tümeninden üçü bile muharebeye sevk edilebilmiş ve Müttefiklerle çatışmaya girmiş olsalardı, çıkarma günü Müttefikler diğer birlikleriyle irtibat kurmadan denize dökülebilirlerdi. Fakat böyle güçlü ve ani bir karşı taarruz, Alman komuta heyetindeki hem çıkarma bölgesinin yeri hem de nasıl karşı konulacağı yönündeki fikir ayrılığı nedeniyle gerçekleştirilememişti.

Çıkarmadan önce Hitler'in Müttefiklerin nereye çıkarma yapacağı konusundaki sezgileri, generallerin tahminlerinden daha başarılıydı. Bununla beraber çıkarmadan sonra Hitler'in sürekli olarak müdahale etmesi ve gidişatı çok sıkı denetlemesi oradaki birliklerin durumu düzeltme şansını ortadan kaldırdı ve en nihayet felakete yol açtı.

Batı Cephesi Komutanı olan Mareşal von Rundstedt, çıkarmanın Manş Denizi'nin en dar bölgesi olan Calais ve Dieppe arasında olacağını tahmin etmişti. Rundstedt'in mantığına göre Müttefiklerin izlemesi gereken strateji bu olmalıydı. Fakat, Rundstedt bu sonuca eksik bilgilerle ulaşmıştı. İngiltere'den bu harekate ilişkin hiçbir bilgi sızmamıştı.

Bununla birlikte Hitler'in içinde çıkarmanın hep Normandiya'ya yapılacağına ilişkin bir his vardı. Mart ayından beri Hitler generallerini sürekli olarak çıkarmanın Caen ve Cherbourg arasında olabileceğine ilişkin uyarıyordu. Hitler bu sonuca nasıl ulaşmıştı? Karargahında bulunan General Warlimont'a göre İngiltere'deki İngiliz ve Amerikan birliklerinin tertiplenmeleri, buldukları yer ve buna ek olarak Hitler'in Müttefiklerin mümkün olan en kısa zamanda büyük bir limanı ele geçirme istek ve ihtiyaçlarını gözönüne alması ve de bu limanın Cherbourg olacağını tahmin etmesi Hitler'i bu sonuca götürmüştü. Hitler'in vardığı bu sonuç, Normandiya bölgesini andıran düz ve açık bir arazisi olan ve uzun bir kıyıya sahip Devon bölgesinde yapılan büyük bir çıkarma tatbikatına ilişkin gözlemcilerin raporuyla daha da güçleniyordu.

Manş Denizi'ndeki birliklerin komutanı olan Rommel de Hitler gibi düşünüyordu. Rommel son bir kaç ay içerisinde sualtı engellerini, kurşun ve bomba tesir etmeyen koruganları ve mayın sahalarını döşemek için inanılmaz çaba harcamıştı. Haziran ayına gelince bu savunma hattı bahar ayına oranla çok daha güçlü hale gelmişti. Fakat Müttefikler şanslı sayılabilirdi, Rommel'in Normandiya bölgesindeki savunma mevzilerini arzu ettiği düzeye ulaştırmak ve daha iyi tahkim etmek için ne zamanı ne de fırsatı olmuştu.

Rommel'in Normandiya çıkarmasına nasıl karşı konacağı konusunda Rundstedt'le de aynı fikirde değildi. Rundstedt, Müttefikler karaya çıkıktan sonra çok güçlü bir karşı taarruzla denize dökülmesini istiyordu. Rommel ise bu yöntemin geçerli olmayacağını ve çok geç kalınacağını düşünüyordu. Çünkü bu arada, Müttefikler hava üstünlüğünü ele geçirmiş ve Alman birliklerinin böyle bir karşı taarruz için gerekli hazırlıkları yapmasını geciktirmiş olacak ve dolayısıyla da karşı taarruzu engellemiş olacaklardı.

Rommel'e göre düşmanı yenmenin yolu, onu daha karaya çıkmadan denizdeyken etkisiz hale getirmektir. Rommel'in Afrika muharebeleri sırasında şimdiki hava gücüyle karşılaştırılmayacak kadar küçük bir hava hakimiyeti karşısında nasıl günlerce adım atmadığını çok iyi bildiğini ve bundan çok etkilendiğini ve bu nedenle Normandiya çıkarmasının daha denizdeyken bertaraf edilmesi istediğini karargahı belirtmişti.

Sonuçta, gerçekleşen planda iki görüş uzlaştı. Ama iki görüşün de yer aldığı plan sonucunda amaçlanan hedefe ulaşılammıştı. Daha da kötüsü Hitler, Normandiya çıkarmasına Alman Silahlı Kuvvetler Karargahı'nın bulunduğu Berchtesgaden'den müdehale etti ve ihtiyatların nasıl kullanılacağı konusunda tek söz sahibi oldu.

Almanlar çıkarma tarihi hakkında doğru bir bilgiye sahip oldukları halde çıkarma bölgesi hakkında tam bir bilgi sahibi değillerdi. 6 Haziran'da Alman sevk ve idare makamı Normandiya çıkarmasının basit bir şaşırtma hareketi olduğunu ve asıl çıkarmanın Pas de Calais bölgesinden yapılacağı düşüncesindeydi. Bu nedenle Almanlar birçok tümenlerini bu bölgeye yerleştirmişti. İşgal hakkında alınacak en iyi istihbarat, bindirme ve yükleme limanlarına yapılacak hava keşifleriyle sağlanabilirdi. Fakat Alman Hava Kuvvetleri bunu başaracak olanaklara sahip değildi. Alman Hava Kuvvetlerinin tek önemli faaliyeti, Manş kanalının İngiltere kıyılarına çeşitli tipte mayınlar dökmektir.

Normandiya'da Rommel'in elinde tek bir panzer tümeni vardı ve Rommel bu tümeni Caen'in çok yakınında mevzilendirmişti. Onun için çıkarma günü İngilizleri orada durdurabilmişti. Rommel Amerikalıların çıkarma yapacağı St Lo bölgesi yakınlarındaki bölgeye ikinci bir panzer tümeni tahsis edilmesi için boşuna talepte bulunmuştu.

Çıkarma günü Almanlar çok değerli saatlerini tartışmayla geçirmişlerdi. En yakın ihtiyat birliği olan 1. SS Panzer Kolordusu Paris'in kuzey batısındaydı. Fakat Rundstedt bu birliği Hitler'in izni olmadan yerinden oynatamadı. Blumentritt bu olayı şöyle anlatmaktaydı: '6 Haziran günü daha sabah saat 04:00'te Mareşal von Rundstedt adına Hitler'in karargahına telefon edip, Rommel'in gücünü artırmak için bu birliğe izin verilmesini istedim. Fakat, Jodl Hitler adına konuşarak bunu reddetti. Jodl, çıkarmanın Normandiya bölgesine yapıldığına inanmıyor, bunun bir aldatmaca olduğunu düşünüyordu ve çıkarmanın kesinlikle Sen Nehri'nin doğusuna yapılacağına inanıyordu. Şiddetli tartışmalar, bu Kolordu'nun emrimize verildiği saat olan öğleden sonra 04:00'e kadar sürüp gitti.'

Çıkarma gününe ait çok şaşırtıcı ve çarpıcı gerçeklerden birisi Hitler'in çıkarma olduğu haberini neredeyse sabahın son saatlerine yakın öğrendiği, diğeri de Rommel'in

çıkarma bölgesinde olmadığıydı. Bu unsurlar olmasaydı, Almanların tepkisi çok daha ani ve güçlü olabilirdi.

Churchill gibi Hitler de gece çok geç yatarı. Sabahleyin Hitler'i çok erken uyandırmak istemeyen Jodl, Rundstedt'in ihtiyatları kullanma iznine direnmişti.

Eğer Rommel, Normandiya'nın dışında olmasaydı bu ihtiyat birliklerini kullanabilirdi. Çünkü Rundstedt'in aksine Rommel Hitler'e sık sık doğrudan telefon ediyordu ve Hitler'in üzerinde hala diğer generallerden daha fazla etkisi vardı. Fakat Rommel önceki gün, Normandiya'yı Almanya'ya yapacağı bir seyahat nedeniyle terk etmişti. Denizin dalgalı ve fırtınalı olması şu anda çıkarma yapılmasını mümkün kılmadığı için Hitler'den daha fazla panzer tümeni istemek için yapacağı ziyaretiyle Ulm yakınlarında bulunan karısının doğum günü ziyaretini birleştirmeyi kararlaştırmıştı. Ertesi gün sabahleyin daha Hitler'i görmeye gidmeden telefon çaldı ve kendisine çıkarmanın başladığını bildirdiler. Akşama kadar karargahına ulaşamadı. Bu saate kadar da Müttefikler sahile yerleşmişlerdi.

Normandiya bölgesinin komutanı da bir tatbikatı yönetmek için Bretanya'da bulunuyordu. O bölgede ihtiyatta bulunan panzer birliğinin komutanı da Belçika'ya ziyarete gitmişti. Eisenhower'ın fırtınalı denize rağmen çıkarmaya devam etme kararı giderek müttefiklerin yararına dönüşmüştü.

Her ne kadar Hitler çıkarmanın yerini doğru tahmin ettiyse de onu izleyen haftalarda çok ilginç bir şekilde bu çıkarmanın Sen'in doğusuna yapılacak asıl çıkarma öncesindeki tali çıkarmalar olduğu yönünde saplantılar edinmişti. Bu nedenle bu bölgedeki ihtiyatların Normandiya bölgesine gönderilmesine pek rıza göstermek istemiyordu. İkinci çıkarmayı asıl çıkarma olarak niteleyip Sen'in doğusunda bekleyen Hitler'i bu inanca yöneltti ise, İstihbarat Teşkilatı'nın Manş Denizi'nin öteki yakasında mevcut bulunan Müttefik Tümenleri abartmasıydı. Bu kısmen de İngilizlerin aldatma planıydı. Aynı zamanda İngilizlerin casuslara karşı aldığı önlemin ne denli etkili uygulanabildiğini gösterdiği içinde önemliydi.

Denize çıkmadan önce Müttefik çıkarma kuvvetine ciddi darbeler vurmaktan aciz olan Almanlar, bu kuvvete deniz geçiş esnasında saldırabilecekleri ümidini taşımaktaydılar. Buna rağmen Alman donanmasının deniz geçiş safhasında çıkarma kuvvetine müdahalede bulunulması düşüncesinden vazgeçildi. Bismarck ve Scharnhorst'un kaybı, Gneisenau ve Tirpitz'in de hasara uğramasıyla zayıf düşen donanmanın yedi kruvazör ve muhribi kalmıştı. Bunların da Manş kanalında müdahalede bulunması büyük bir başarı getirmezdi. Ancak, Almanlar savunma maksadıyla açık deniz denizaltıları ve cep denizaltıları ile torpidoları kullanmayı, hücumbotlar ve uçaklarla da mayın dökmeyi tasarlamışlardı.

Büyükamiral Dönitz, Brest üssüne bağlı 15 adet denizaltısıyla Lorient ve St. Nazaire üssüne bağlı filotillalardan 15 denizaltı ile müttefik çıkarmasına taarruz düzenledi. Toplam 30 denizaltı denize açılır açılmaz sahil komutanlığının 120 kadar bombardıman uçağı denizaltılara nefes aldırmadı. Denizaltı hareket makamı denizaltıları geri çağırıldığında kayıpları oldukça fazlaydı.

Normandiya hareketinin ilk gününde Alman Hava Kuvvetlerinin reaksiyonu yetersizdi. Bu nedenle müttefik kayıpları son derece azdı. Bunun başlıca iki sebebi vardı: Gerek miktar ve gerekse kalite bakımından Almanlar zayıftılar ve hava savunma tesisleri baskı altında tutulmuştu, diğer taraftan Almanlar Pas de Calais'i asli hareket bölgesi olarak kabul ettiklerinden başlıca keşif ve av birliklerini bu bölge üzerine yoğunlaştırmışlar ve dolayısıyla Normadiya bölgesi zayıf kalmıştı.

6 Haziran saat 09.00'da çıkarma bölgesi üzerinde bir tek FW 190 uçağı uçmaktaydı. Aynı gün saat 15.00'e doğru 20 kadar JU-88'i himaye eden 15 adet FW 190, bir bombardıman görevinde İngiliz av uçaklarıyla karşılaştı. Junkers'lerin 15'i ve FW'lerin 4'ü düşürüldü.²²⁹ Almanlar o gün sadece 70 sorti yapabildiler. Buna mukabil müttefiklerin sorti adedi 10.585'di. 8 Haziran 1944 günü Almanlar aldıkları desteklerle 500 sorti yapabildiler. Fakat bu, 10 Haziran'da 250'ye düştü.

---

²²⁹ APATAY, Çetinkaya, a.g.e., s.348.

9. ÇIKARMA HAREKATININ GENİŞLETİLMESİ:

6 Haziran gecesi Utah, Omaha, Gold, Juno ve Sword sahillerine yoğun topçu ve hava kuvvetleri desteğinde başlatılan çıkarma harekatı; 1-24 Temmuz 1944 tarihleri arasında kıyıbaşının genişletilmesi şeklinde gelişme göstermiştir. Bu tarihler arasında icra edilen harekat; Contentin ve Carentan düzlüğünden St. Lo yüksekliğine çıkmak ve burada tutunabilmek maksadıyla yapılan muharebeleri içermektedir. Kıyıbaşının ele geçirilmesine yönelik ‘Overlord Planı’ 24 Temmuz 1944 (D+48)’de 43 gün gecikmeli olarak gerçekleştirilebilmiştir. Bu dönem boyunca Almanlar müttefikleri tuttıkları köprü başlarından denize dökme çabası içerisine girmişlerdir.²³⁰ Zırhlı birlikler komutanı Geyr Von Schweppenburg Orne Nehri’nin doğusuyla Tilly’ye kadar olan kesimin komutasını ancak 8 Haziran günü alabilmişti. 15. ve 7. Ordu’ların iç kanatlarındaki birliklerle 1. SS Kolordusu bu bölgede onun emrine verildi. İlk taarruzlar başarısızlığa uğramaya başlayıp, ardından da sayıca çok üstün olan Müttefiklerin köprübaşı tesis edip yığınak yapması önlenemeyince Rundstedt ve Rommel Batı’da herhangi bir hatta tutunmaya çalışmanın çaresizliğini anladılar. Sonrasını Blumentritt şöyle anlatıyordu:

‘Büyük bir çaresizlik ve umutsuzluk içinde bulunan Rundstedt, konuyu görüşmek için Hitler’in Fransa’ya gelmesini rica etti. O ve Rommel beraberce 17 Haziran’da Soissons’da Hitler’i kaşılamaya gittiler ve durumun vehametini Hitler’e anlatmaya çalıştılar. Fakat Hitler, geri çekilmemekte ısrar etti. ‘Olduğunuz yerde kalacaksınız’ diye emretti. Hitler birliklerin kullanılmasında daha serbest hareket edilmesine bile rıza göstermedi. Emirlerini değiştirmediklerinden birlikler buldukları hatlarda tutunmaya çalışacaklardı. Artık bir plan yoktu. Biz ise sadece, Hitler’in emirlerini yerine getirmek için umutsuzca ve ne pahasına olursa olsun Caen-Avranches hattını tutmaya çalışıyorduk.’

Hitler mareşallerin uyarılarını azarlayarak reddetti ve onlara yeni ‘V’ füzelerinin hazır olduğunu, bu silahların savaşın kesin neticesinin alınması üzerinde büyük etkisi olacağı yönünde garanti verdi. Fakat bu füzeler Hitler’in umduğu etkiyi yaratmadı.²³¹

---

²³⁰ SPEIDEL, Hans, a.g.e., s.103.

²³¹ HART, L., a.g.e., s.583-584.

St Lo yarma hareketinde hazırlanan Cobra Planı'na göre İngiliz ve Kanada orduları gösteriş saldırıları ile azami düşman kuvvetini tespit edecek, 1 nci Amerikan Ordu'su ise yelpaze gibi açılarak tüm Normandiya'yı kontrol ve emniyet altına alacaktı. Cobra hareket planı 25 Temmuz 1944'de saat 09.40'da uygulanmaya başlanmıştır. 26 Temmuz saat 17.30'da cephe yarılmış, 28 Temmuz'da 7 nci ve 8 nci Kolordular irtibat tesis ederek Avranches istikametinde ilerlemeye başlayarak, 29 Temmuz'da Avranches'i ele geçirmişlerdir. Almanlar ise güneye dönerek savunmalarına devam etmişlerdir. Ağustos 1944 başında Müttefikler taarruz tertibini ordular grubu şeklinde değiştirmişlerdir.

Korgeneral Patton, Britany limanlarını ele geçirerek emniyete almak ve yarımadayı düşmandan temizlemek maksadıyla; Avranches'den güney istikametinde taarruza geçerek Vannes ve Rennes bölgelerini ele geçirmiştir.

3 Ağustos 1944 günü Almanların durumu kritik bir hal almış ve ihtiyatları kalmamıştır. Bu durum karşısında General Eisenhower; 3 ncü Ordunun Laval-le Mans-Chatre istikametinde asıl taarruz icra etmesi, 1 nci ABD, 2 nci İngiliz ve 1 nci Kanada Ordularının ise Alman ordularının muharebeden sıyrılmalarını önleyecek şekilde baskıda tutmaları kararını verecektir. Bu karara göre; General Patton; 8 nci Kolorduya Britany limanlarının zaptı, 15 nci Kolorduya 1 nci Ordu gelene kadar Mayenne'yi tutma ve müteakiben Laval-la Mans istikametinde taarruzla Le Mans'ın ele geçirilmesi, 20 nci Kolorduya Vire'de toplanması, Mayenne geçitlerini tutması ve 3 ncü Ordunun güney kanadını koruması, 12 nci Kolorduya ise ihtiyatta bulunması emrini vermiştir.

8 Ağustos'a gelindiğinde; General Patton'un 3 ncü Ordusu yarma yaparak ilerlerken, 1 nci ABD ordusunda St. Lo yarması ile başlayan hareketına devam etmekteydi. Bu sırada 1 nci Kanada Ordusu Caen-Falaise istikametinde bir taarruz düzenliyordu.

Artık Almanlar için son karar aşamasına gelinmişti. Almanların; 1 nci hareket tarzı; Normandiya muharebelerinden sıyrılmak ve oyalama muharebeleri ile Sen Nehri gerisine çekilmek, Güney ve Güneydoğu Fransa'yı boşaltmak; 2 nci hareket tarzı ise Normandiya Muharebelerine devam ederek, Avranches istikametinde bir yarma hareketi ile düşmanı

ikiye bölmek ve güney kesimine önem vermeksizin kuzeye yönelip müttefikleri denize dökmektir.

Hitler, ikinci hareket tarzının uygulanması için emir verdi ve 7-8 Ağustos gecesi karşı taarruza başlandı. Almanlar 5 ila 7 kilometre ilerledi. Buna karşın Müttefikler 2-3 Tümen kaydırarak alman taarruzlarını durdurdu. Bu sırada General Patton geniş kuşatma hareketine devam ediyordu. oluşan bu yeni durum karşısında General Bradley'in emri ile ilerlemesi durdurdu. Patton müteakiben kuzeye Argentan istikametine yöneldi, Kanada Ordusunun da kuzeyden güney istikametine ilerlemesiyle, Alman kuvvetlerinin 8 Tümenin imha edilmesi sonucunda Hitler, 13 Ağustos'ta çekilme kararı vermiştir.

Almanlar, omuzbaşlarını panzer tümenleri ile tutarak piyade tümenlerinin çekilmesini sağlamayı planlamışlardı.

General Bradley, Almanların geri çekilme hazırlıklarını zamanında sezerek General Patton'a doğuya yönelerek Almanların düzensizliğin faydalanarak taarruz etmesini emretti. General Patton; 15 nci Kolorduyu Dreux'a, 20 nci Kolorduyu Chartre'ye, 12 nci Kolorduyu da güney yan emniyetini sağlamak maksadıyla Orleans'a doğru ileri harekete geçirdi. böylece Almanların 8 tümeni daha 26 Ağustos'a kadar imha edildi.

Bundan sonra Sen Nehri'ne doğru ileri harekate başlandı. 26 Ağustos'ta Paris'in batısına ulaşıldı. Bu arada planlanandan 10 gün önce Fransa'nın güney sahillerine çıkarma hareketi icra edildi. Sen Nehri'nden sonra hedef Ruhr Havzası idi.

General Eisenhower asıl taarruz kuzeyden olmak üzere her iki istikamette de taarruz etmeye karar verdi. Bu şekilde Almanya'nın batı sınırına kadar uzanan Müttefik hareketi Almanların mukavemeti ve uzayan ikmal hatları nedeniyle yavaşladı.

Savaş 1944 yılının Eylül ayında çok kolaylıkla sona erdirebilirdi. Batı'daki Alman birliklerinin çok büyük bir bölümü Normandiya çıkarmasıyla uğraşıyordu. Hitler'in emri nedeniyle geri çekilmiyorlardı. Bu nedenle bu birliklerin büyük bir kısmı ya imha edildi ya da ele geçirildi. Direnme gücünü kaybeden Alman birlikleri ve bu birliklerin büyük ölçüde

yaya olarak geri çekilmeye çalışan kısımları İngiliz ve Amerikan birliklerinin mekanize unsurları tarafından çok kısa sürede yakalanıyordu. Müttefikler eylül ayının başlarında Normandiya'dan Alman sınırına doğru yaklaşırken kendilerine karşı koyacak düzenli ve sistemli hiçbir mukavemetle karşılaşmıyorlardı.

3 Eylül'de İkinci İngiliz Ordusu'nun öncü birliklerinden birisi olan Zırhlı Muhafız Tümeni, sabahleyin kuzey Fransa'dan başladığı yüz yirmi kilometrelik ilerlemesinin sonucunda aynı gün Brüksel'e girmişti. Ertesi gün Zırhlı Muhafız Tümeni'yle aynı hizaya gelen 11. Zırhlı Tümen, Antwerpen'e hareket etti ve muazzam dokları hiç zarar görmeden ele geçirdi. Şaşkına dönen Almanlar buraları havaya uçuramadılar. Aynı gün 1. Amerikan Ordusu, Meuse Nehri üzerindeki Namur'u ele geçirdi.²³²

Şekil 9.1 Normandiya'yı gösteren harita

²³² HART, L., a.g.e., s.590.

Dört gün önce 31 Ağustos'ta, Patton'un 3.Amerikan Ordusu'nun öncüleri yüzelli kilometre güneyde Verdun'da bulunan Meuse'yi geçmişti. Ertesi gün devriye birlikleri elli kilometre doğuda Metz'in yanında bulunan Mosel'e doğru hiçbir direnişle karşılaşmadan ilerlediler. Burası Alman sınırında bulunan büyük endüstri bölgesi Saar'dan ancak elli kilometre uzaktaydı. Fakat asıl birlikler, Mosel'de bulunan öncü grupları yakıtları tükendiğinden hemen takip edemediler ve 5 Eylül'e kadar nehre doğru harekete geçemediler.

Bu zaman süresince Almanlar, çok yetersiz tanksavar silahlarıyla donatılmış beş zayıf tümenleriyle Mosel'i, Patton'un hareketına öncük eden altı güçlü Amerikan tümenine karşı savundular.

Bu arada İngilizler de Antwerpen'e ulaşmışlardı. Bu birliklerin de Almanya'nın en büyük endüstri bölgesi olan Ruhr havzasının giriş noktasında bulunan Ren Nehri'ne uzaklığı yüz elli kilometreden azdı. Şayet, Ruhr havzası ele geçseydi, Hitler savaşı sürdüremezdi. Bu kanatta İngilizler karşısında yüz elli kilometrelik çok büyük bir boşluk vardı. El altında da burayı doldurabilecek hiçbir Alman birliği yoktu. Savaşta böylesine büyük bir fırsat çok ender olarak ele geçirdi.

Bu olağanüstü durum, Hitler'e bildirildiğinde, Hitler paraşüt birliklerinin komutanı olan ve Berlin'de bulunan General Student'e 4 Eylül'de telefon etti. Student'e bu boş bulunan kanadın sorumluluğunu almasını emretti. Bu kanat Antwerpen ve Albert Kanalı bölgesi boyunca bir hat oluşturmaktaydı. Bu hattaki garnizonlara Hollanda'dan birlikler sevk edilirken Almanya'nın çeşitli bölgelerinde eğitimde bulunan paraşüt birlikleri de zaman kaybetmeden bu hatta tesis edilecek cephelere gönderilecekti. Bu birlikler en kısa zamanda alarma geçirilerek seferberlik ilan edildi ve muharebe yerlerine sevk edilmek üzere trenlere bindirildi. Bu yeni oluşturulan birlikler eğitim noktalarına ulaştıktan sonra sadece silahlarını aldılar ve hemen cephe hattına gönderildiler. Fakat bütün bu paraşüt birliklerinin toplam mevcudu ancak bir tümene tekabül ediyordu. Bu sağdan soldan toplanan birliklere 'Birinci Paraşüt Ordusu' adı verildi. Barındırdığı eksiklikler gözönüne alındığında bu birliğe verilen ad çok büyüktü.²³³

---

²³³ HART, L., a.g.e., s.592.

10 Eylül'de Brüksel'de bir toplantı yapılmış, bu toplantıda Eisenhower, 1 nci Müttefik Hava İndirme Ordusu'nu Montgomery'nin emrine vermişti. Zaferin kazanılması çok yakın ve çok kolay olarak nitelendirildiğinden Müttefikler yavaşladılar. 17 Eylül'e kadar geçen süre içerisinde Müttefikler çok az ilerleme kaydettiler.

Eylül ayının ortalarında Almanlar bütün cephe boyunca savunmalarını güçlendirmişler ve özellikle Ruhr havzasına giden en büyük boşluğun olduğu bölgede en güçlü savunma tedbirlerini almışlardı. Bu, Müttefikler için bir talihsizlikti. Çünkü, Montgomery şimdi, 17 Eylül'de Arnhem'de Ren'e doğru başka bir taarruz hazırlığındaydı. Montgomery, bu taarruz'da en son kurulan Birinci Müttefik Hava İndirme Ordusu'nu, İkinci İngiliz Ordusu'nun yolunu açmak için bu bölgeye harekate göndermeyi planlıyordu. Bu arada, 17 Eylül'de icra edilmek üzere 'Market Garden' hareketinin planlanmasına başlanmıştır. Harekat planlandığı şekilde 17 Eylül'de başlamıştır.

Harekatın icrasına başlamayı müteakip, şiddetli Alman savunmasıyla karşılaşmış, Alman kuvvetleri, Eindhoven kuzeyinden yaptığı hücumlarla Müttefik kuvvetlerin irtibatlarını aralıklı olarak kesmiş, kötü hava koşullarının da etkisiyle Müttefikler için durum emniyetsiz hale gelmiştir. Erzak ve cephane stokları tükenmeye başlamış, 1 nci Hava İndirme Tümeni 10 gün içinde imha edilmiştir. Sonuç olarak, Ren nehrinin geçilmesi mümkün olmamıştır.

Müttefiklerin Batı cephesinde durdurulması, Almanlarda karşı taarruz fikrinin canlanmasına sebep olmuştur. Hitler, kesin sonucun Rusya'da alınamayacağı, Müttefiklerin lojistik güçlüklerinin olması nedeniyle; Ardenler üzerinden bir karşı taarruza karar vermiştir. Bu arada, Ren'i kaplayan cephe boyunca Almanların yaptıkları yığınak ellerindeki malzeme azlığına karşın Müttefiklerin yaptığı yığıntan daha hızlı geliyordu. Kasım ortalarında Batı Cephesi'nde bulunan altı Müttefik ordusu genel taarruza geçti ve çok büyük kayıplar karşılığında büyük düş kırıklığına uğrayarak çok az yer elde edebildiler. Sadece en güneyde bulunan Alsace'da Müttefikler Ren'e ulaşmışlardı. Bu çok önemli bir gelişme değildi. Kuzey'de ise Müttefikler hala hayati önem taşıyan Ruhr bölgesini örten nehrin elli kilometre uzaklarındaydı. Bu bölgeyi 1945 yılının ilk baharına kadar ele geçiremediler.

Almanların karşı taarruzu; 16-26 Aralık 1944 arasında karşı taarruz, 26 Aralık 1944 ile 8 Ocak 1945 arasında savunma ve 8 Ocak ile 28 Ocak arasında geri çekilme şeklinde cereyan etmiştir.

Arden Harekatı sona erdikten sonra Müttefik Başkomutanlığı sıklet merkezi kuzeyde olarak Ren'i geçmek ve Ruhr'u kuşatmak üzere esas planını hazırlamıştır. Bu plan Malta ve Yalta konferanslarında görüşülmüş ve onaylanmıştır. Bu plana göre hareket; Ren'e yaklaşma (6 Şubat-22 Mart), Ren'i geçme, (22-28 Mart) ve Ruhr'u kuşatma şeklinde üç safhada icra edilecektir.

Ren'in geçilmesiyle birlikte 24 Mart'ta hava indirme hareketına başlanmış ve bir hafta içerisinde; 5 nci Müttefik Ordusu Ren'i geçmiş, Alman savunma hatlarını parçalamış, Frankfurt koridorunu geçerek Almanya içlerine doğru ilerlemeye başlamıştır. 25 Nisan'da Rusya Berlin kuşatmasını tamamlayarak şehre hakim olmuş ve Mayıs ayı başında Almanların orduları tamamen imha edilmiştir. 5 Mayıs 1945'te Alman başkomutanlığına Amiral Donetz getirilmiştir. Müteakiben 7 Mayıs'ta imzalanan anlaşmanın, 9 Mayıs'ta yürürlüğü girmesi ile savaş sona ermiştir.

10. SONUÇLAR:

Savaşlarda askeri aldatmalar daima önemli bir rol oynamıştır. İnsanlığın savaş açmaya eğilimi olduğu sürece de böyle olacaktır. 2500 yıldan daha fazla yıl önce Sun Tzu, ‘Savaş Aldatma Üzerine Kuruludur’ diyerek bunu açık bir şekilde belirtmiştir. Aldatma hiçbir zaman önemini kaybetmemiş, aksine sürekli olarak önem kazanmıştır. Savunma bütçelerinin azalmasıyla küçülen kuvvet yapıları, büyüyen yüksek teknoloji maliyetleri ve artan insan yaşamını riske atmama eğilimi bugün askeri stratejist ve planlayıcılarını yeni ve seviyesi yükseltilmiş bir kuvvet ile çalışmaya ve uygulama yapmaya sevk etmektedir.

Askeri aldatma; askeri hareketler ve kuvvetler için sürpriz ve gizlilik sağlayan, savaş alanını şekillendiren bir kuvvet çarpanı olduğu kanıtlanmıştır. Aldatma hareket sahasındaki Birleşik Kuvvet Komutanı’na görev amaçlarını daha çabuk bir şekilde düşük oranda kayıp ve maliyetle elde etmesini, bir başka deyişle aldatma Birleşik Kuvvet Komutanı’na az şeyle çok şey kazanmasını sağlamaktadır.

Normandiya Harekatı’nda da askeri aldatma Müttefikler tarafından başarıyla planlanmış ve icra edilmiştir. Müttefikler özellikle Avrupa savaş alanında, birleşik kampanyanın her yerinde aldatmayı etkinlikle kullanmışlardır. Üç ana müttefik olan Büyük Britanya, Birleşik Devletler ve Sovyetler Birliği savaşa çaylak aldatma planları ile başlamışlar, fakat gelişmiş ve mükemmel aldatma programlarıyla bitirmişlerdir. Müttefik aldatmanın hataları ve onun daha sonra olgunlaşması tarihteki yerini iyi bir şekilde almıştır. Bu noktada bence herhangi bir askeri aldatmanın analizinin merkez noktası bu hareket olmalıdır düşüncesindeyim.

Peki İkinci Dünya Savaşı’nda geniş çaplı olarak yapılan altı müttefik aldatma hareketi neden başarılı olmuştu? Bir başka deyişle Almanya’nın teslim oluşuna ve Müttefiklerin zafer kazanmasına neden olan faktörler nelerdi? Amerikan ve İngiliz aldatmalarından olan Barclay, Cockade ve Bodyguard; Stalingrad, Kursk ve Beyaz Rusya savaşlarındaki Sovyet aldatma hareketleriyle birlikte olmuştur. Bu aldatma hareketlerinin özünde 7 temel faktör yatmaktaydı. Bu faktörler şunlardı: Müttefikler kilit olan bütün bilgi akışını kontrol etmişler, aldatma hareketinde üstün bir istihbarat ağına (geri besleme dahil)

sahip olmuşlar, aldatma konusunda yüksek seviyeli merkezi bir kontrol elde etmişler, kusursuz aldatma tekniklerini denemişler, stratejik ve harekatsal amaçlar için ikincil bir aldatmayı planlamışlar, yeterli gizliliği muhafaza etmişler ve aldatmanın uygulanması için yeterli zamanı bulmuşlardır.

Bu yedi temel faktör Müttefik aldatma hareketlerini başarılı yapmış ve bunlar hala bugün aldatma hareketi planlayıcılarının ilgi duydukları konular arasında yer almaktadır. Kısacası, İkinci Dünya Savaşı'ndaki aldatma hareketleri savaşın kazanılmasında önemli bir rol oynadığı, Müttefiklerin az bir kayıpla Nazi Almanya'sı üzerinde kararlı bir zafer elde ettiği yadsınamaz bir gerçek olmakla birlikte belki de bir bu kadar önemli olan nokta da Müttefikler savaşın başından itibaren sürekli artış gösteren kuvvet üstünlüğüydü.

6 Haziran 1944 günü Batı Avrupa'da (Kuzey Fransa) bir milyon kişilik Alman Savunma Ordusu vardı. Bilhassa bu çıkarmanın beklendiği Pas De Calais bölgesinde çok iyi tahkim edilmiş ve savunmaya hazırlanmıştı. Ayrıca 11 tümen de ihtiyatta bulunuyordu. Fakat çıkarma 150 kilometre daha batıda yapılmıştır ki, burada Cherbourg hariç, savunan kuvvetler zayıftı ve ihtiyatları uzakta bulunuyordu.

6 Haziran gecesine kadar yaklaşık 175.000 Müttefik askeri denizden ve havadan kıyıya çıkmıştı. Toplam yaralı, ölü ve kayıp miktarı Amerikalıların 6500, İngilizlerin 3000 ve Kanadalıların 1000 kadardı. Bu rakamlar beklenenden daha azdı. Almanlar saldırıyı günün ilk ışıklarında ve dalgalar yükseldiği anda bekliyorlardı. Alman üs kademe komutanlarının işgal günü görev yerlerinde olmayışları ve altındaki komutanların da karar vermedeki başarısızlıkları Almanların aktif bir savunma yapmalarını engellemiştir. Önemli olan ilk saatler, sabit savunma yapmakla geçmiştir. Alman zırhlı birliklerinin devamlı olarak Hitler'in elinin altında tutulması, Führer'in kararsızlığı ve karmaşık komuta zinciri sayesinde zırhlı birlikler Müttefik hava saldırısı esnasında savaş alanına ulaşamamıştır.

İşte bu şartlar altında yapılan Müttefik çıkarması başarıyla sonuçlanmıştır. Mükemmel bir planlama, mükemmel bir uyum, hiçbir şeyin raslantıya bırakılmaması, tekniğe büyük ölçüde yer verilmesi, kuvvet ve silahlar arasında çok iyi bir koordinasyon,

etki birliği, moral üstünlüğü, uzun, yorucu, daimi bir mesai ve tabiki en önemlisi kuvvet üstünlüğü nihai zafere müttetikleri ulaştırmıştır.

Almanya'yı taarruz stratejisinden savunma stratejisine geçmeye mecbur kılan en büyük neden, 1944 yılında Fransa'nın Birleşik Devletler ve Britanya askerlerince istilasından oluşan en büyük hareketi olan Normandiya Harekatında Yüksek Müttetik Komutanı Dwight D.Eisenhower'ın Almanya'yı zapt etmeyi ve savaşı bitirmeyi denemek için GENİŞ CEPHE stratejisini kullanmasıydı.²³⁴ Almanya'ya saldırma hususunda taktik uygulanabilirliğin farklı değerlendirilmesini, Alman zayıflığını ve savaş sonrası politik potansiyelinin çöküşünü temel alan birkaç seçenek mevcuttu. Bu seçenekler içerisinde diğerlerine göre daha fazla zaman alacak olsa da Geniş Cephe Stratejisi en güvenli ve kesin olanıydı. Geniş Cephe Stratejisi; Almanya'yı askeri ve endüstriyel olarak bir daha toparlanamayacak şekilde ezmeyi hedef almaktaydı.

Ancak, daha sonra Müttetiklerin 1944 yılı Eylül ayında kaçırdıkları fırsat için ödedikleri bedel çok ağır olmuştur. Batı Avrupa'yı kurtamak için giriştikleri harekatta verdikleri toplam zayıat olan 750.000 kişiydi. Müttetikler bu sayının üçte ikisini eylül ayından sonraki dönemde kaybetmişlerdi. İşte duraklamanın bedeli buydu. Bunun dünyaya bedeli ise çok daha fazlaydı. Milyonlarca insan hem bundan sonra devam eden muharebelerde hem de Alman toplama kamplarında hayatlarını kaybetmişlerdi. Ayrıca, bu duraklama olmasaydı uzun vadede Ruslar Avrupa'nın merkezine bu kadar girmemiş olacaktardı.

Sonuçları felaketlerle dolu olan ve kaçırlan bu fırsatın sebepleri acaba neydi? Seçilen strateji mi hatalıydı? Bu noktada İngilizler Amerikalıları, Amerikalılar da İngilizleri suçlamaktaydı. Nitekim, Ağustos ayının ortasında İngilizler ile Amerikalılar arasında birliklerin Sen nehrini geçtikten sonra nasıl bir strateji izleyeceği konusunda bir tartışma başlamıştır. Müttetik kuvvetler, Normandiya'ya çıkan takviyelerle birlikte 1 Ağustos'ta iki ordu grubuna ayrılmışlardı. Buna göre sadece İngiliz ve Kanadalı askerlerin bulunduğu 21. Ordu Grubu'nun başında Montgomery, Amerikalı askerlerden oluşan 12. Ordu Grubu'nun başında ise Omar Bradley bulunmaktaydı. Fakat Avrupa Müttetik

---

²³⁴ HIRSCHAUER, Amy, "The Broad Front Strategy: Total Annihilation for Total Victory", 2006.

Kuvvetler Başkomutanı Eisenhower Montgomery'nin deneyimini göz önüne alarak kendisinin karargahını kıta Avrupa'sına intikal ettirene kadar, ki bunun gerçekleşmesi 1 Eylül'de olmuştur, Montgomery'nin her iki ordu grubunun hareket kontrolünü ve taktik işbirliğini üstleneceğini ve bunun geçici bir düzenleme olacağını belirtmiştir. Ancak, bu iyi niyetli düzenleme sıkça raslandığı gibi sürtüşmeyle sonuçlanmıştır.

17 Ağustos'ta Montgomery, Bradley'e Sen nehrini geçtikten sonra 12. ve 21. Ordu Grupları'nın toplam kırk tümenin birliktede harekate devam etmeleri gerektiğini tavsiye etmiş, böylece meydana getirecekleri bu güçle hiç kimseden korkmamaları gerektiğini bildirmişti. Bu birlikler kuzeye Antwerpen ve Aachen'e ilerlerken sağ kanat birlikleri de Ardennes bölgesi üzerinde olacaktır. Bu öneriden anlaşılan Montgomery'nin henüz düşmanın uğradığı çöküntünün boyutunu anlayamadığı ya da bu kadar büyük bir kuvvete lojistik desteğin sağlanmasının zorluğunu kestiremediğiydi.

Bu arada Bradley, Patton ile Frankfurt'un güneyinde bulunan Ren bölgesine, Saar Bölgesini geçtikten sonra ulaşmayı tartışıyordu. Bradley doğuya doğru yapılacak olan bu hareketin her iki Amerikan ordusunun da kullanılarak asıl yarma hareketi olarak yapılmasını istiyordu. Bu kuzeye yapılacak ilerlemeyi tali dereceye indirmek anlamına geliyordu ki bu da Montgomery'ye hiç de cazip gelmiyordu. Ayrıca, bu hareket Ruhr'a direkt bir hareket değildi.

Bu noktada, Eisenhower kendisine bağlı komutanlar karşısında çok zor bir durumdaydı. 22 Ağustos'ta bu farklı önerileri muhakeme etti ve ertesi gün tek bir hareket yapmayı ve bütün kuvveti bu harekatta kullanmayı öneren Montgomery ile görüştü. Bu doğuya doğru ilerlemesini tam hızla sürdüren Patton'un durdurulması anlamına gelecekti. Eisenhower burada siyasal zorluklardan bahsetmeye çalıştı. 'Amerikan kamuoyu buna asla tahammül edemez' dedi.²³⁵ İngilizler daha Aşağı Sen'e bile ulaşamamışlardı. Halbuki Patton doğuya doğru onlardan halihazırda 150 kilometre ilerdeydi. Aynı zamanda Ren Nehri'ne uzaklıkları da 300 kilometreden azdı.

---

²³⁵ HART, L., a.g.e., s.594-595.

Birbiriyle çatışan bu görüşlerle karşı karşıya bulunan Eisenhower bir uzlaşma yolu aradı. Bu aşamada, Montgomery'nin kuzeye, Belçika'ya yapmakta olduğu harekate öncelik verilecek ve 1.Amerikan Ordusu, Montgomery'nin istediği şekilde sağ kanadını örtmek ve yardım etmek için kuzeye ilerleyecek ve böylece ilerlemesinin başarısını garanti altına alacaktı. Bu arada, mevcut ikmal maddelerinin ve ulaştırma araçlarının büyük bir kısmı, Patton'un ordusunun başarısının pahasına bu kuzey hareketini destekleyeceklerdi. Fakat Antwerpen ele geçtiğinde Müttefik orduları çıkarma öncesi hazırlanan plana göre Ardennes bölgesinin hem kuzey hem de güneyinden çok geniş bir cepheden ilerleyeceklerdi. Ancak, Eisenhower'ın, ordu grup ve ordu komutanlarından hiçbirisi bu uzlaşma planını beğenmedi. Fakat şikayetlerini o zaman o denli yüksek sesle dile getirmediler. Oysa, sonraki aylarda ve yıllarda bu kararın getirdiği sonuçlardan dolayı zaferden mahrum kaldıklarını anlamışlardı. Patton, bu kararı 'savaşın en önemli hatası' olarak nitelendirmiştir.

Öte yandan Montgomery, Eisenhower'ın 'Geniş Cephe' ile Ren'e ilerleme fikrini temelde yanlış buluyordu ve herhangi bir şekilde ikmal sevkiyatının, Patton'un doğuya doğru ilerleyen hareketına destek olmasına karşı çıkıyordu. Çünkü, o zaman kendisini kuzeye doğru yönelen hareketi tehlikeye girebilecekti. Arnhem'a yaptığı hareket hedefine ulaşamayınca ve umutları nispeten suya düşünce Montgomery'nin şikayetleri doğal olarak artmıştı. Montgomery'nin kendi planına katkıda bulunmayan herhangi bir girişimi onay vermemesini anlamak çok kolaydı. Yüzeysel olarak Montgomery'nin ve bir çok İngiliz yetkilisinin Eisenhower'ın bu iki koldan taarruz kararından dolayı zaferin feda edildiğine ilişkin iddianın doğru olduğu gözükmektedir. Fakat konuya daha yakın ve derinden bakıldığında bu etkinin oldukça zayıf olduğu ortaya çıkmaktadır.²³⁶

20 yy. da, I. ve II. Dünya savaşları, diğer bir deyişle geniş çerçevede, iç savaşa benzer bir mücadele sergilendi. Kısmen endüstrileşme ve kısmen de büyük güçlerin bir çoğunda ki genel yapılanma sebebiyle kısa, doruğa ulaşan Avrupa tarzı artık görülmedi. Her iki savaş da uzayan yıpratma savaşlarına dönüştü.²³⁷ I.Dünya Savaşında, Alman ordusunun tamamen tahribi, savaşı bitirmenin ve Avrupa demokrasileri arasında sürdürülebilir bir barışın temini için tek olasılıktı. 1939'da, bir kez daha Almanların

²³⁶ HART, L., a.g.e., s.596.

²³⁷ WEIGLEY, Russell F., a.g.e., s.200.

ellerinde, temin edilen barış kaybolduğunda, Müttefik Kuvvetler, iyilik için başarılı bir mutlak zaferin, askeri ve endüstriyel olarak, mutlak bir ortadan kaldırmayla Alman saldırganlığının durdurulmasının tek etkin yol olduğu konusunda birleştiler.

Birleşik Devletlerin savaş tarzı, iç savaştan beri çok değişmişti ve ilk defa orduda hizmet eden birkaç milyon kişi dışında, ağır sanayiye de içeren bütün ekonomiyi savaş lehine harekete geçirebildi. U-botların, panzer bölüklerinin, gelişmiş bombalama olanaklarının ve uçakların ortaya çıkışıyla, Almanların da dikkate değer bir savaş destek endüstrisi vardı ve topyekün ortadan kaldırma, Almanya'nın tekrar toparlanmasının önünü almak için bu tür gereçlerin üretim tesislerinin tamamının tahribini gerektiriyordu. Eisenhower, General Ulysses S. Grant ve General Sherman'ın konfederasyon ordusunu güneye takibine benzer şekilde, müttefik askerlerini açık bir hat halinde Almanya boyunca yolları üzerinde ki her şeyi, endüstriyi ve sivil ekonominin diğer unsurlarıyla birlikte tahrip ederek ilerletti. Bu aynı zamanda I. Dünya savaşında meydana gelen durgun siper savaşlarını engelledi; düşmanın sürekli takibi, kaynaklarını ve isteğini akıtıp götürdü. Alman ordusu ve 3. İmparatorluğun hiçbir üssü yoktu ki arkasına geçebilsin. Bu durum Almanların top yekün tahribatına ve şartsız teslim olmalarına neden olmuştur.

GENİŞ CEPHE STRATEJİSİ, Alman güçlerinin Kuzey Afrika ve Atlantik'te yenilmesinden sonra mutlak zaferi sağladı. 19 yy. da gelişen Amerikan ve geleneksel Avrupa tarzı arasında ki bir zıtlığı ortaya koydu. Savaşın uzaması ihtimaline karşın, Almanya'nın bir daha asla askeri bir güç halini alamamasını ve büyük bir Avrupa savaşının 20 yy. boyunca meydana gelmeyeceğini garanti altına almıştır.

Çıkarma Harekatı, mevcut hal ve şartlar altında Almanya'ya en yakın yere yapılmış olmakla beraber yine de uzaktı. Gerçekte Normandiya bölgesiyle asıl Alman sınırı arasındaki mesafe 550 kilometreydi. Bu husus büyük bir ikmal zorluğu çıkarmış ise de çok mükemmel menzil teşkilatı sayesinde bu sorun giderilmiştir.

Normandiya çıkarmasının Almanlar için en korkulu stratejik durumu, yani iki cephele harp durumunu meydana getirmesiydi. Bir taraftan Sovyet Rusya ile savaşırken

diğer taraftan Müttefikler ile mücadele etmekteydiler. Bu durum neticesinde Almanya'nın zamanla zayıflayacağı ve kısa bir süre sonra etkisiz bir hale getirileceği kesindi.

Almanlar, modern bir savaşta kara, deniz ve hava silahlarının oranını değerlendirememişler, bu konuda gerekli tedbirleri alamamışlardı. Hitler hala Birinci Dünya Savaşı'ndaki mevzi harbinin etkisindeydi. Gerçi, karada ve havada motora üstünlük vererek bütün dünyaya karşı kara, deniz ve hava silahlarıyla yönetilecek bir savaş Almanya'nın ekonomik ve teknik güçlerinin çok üzerindeydi. İşte Hitler bunu bir türlü kabul etmek istememişti. Ayrıca Almanlardan hiçbir büyük komutan cepheye gelmemiştir. Müttefikler'deyse Winston Churchill işgal sırasında Avrupa kıtasına ilk ayak basanlar arasındaydı.

Çıkarmanın başarılı olması, başta Fransa olmak üzere Belçika, Hollanda, Danimarka, Polonya ve Norveç gibi Alman işgali altında sıkıntılı günler yaşayan ülkelerde, milli bir silkinmeye yol açmış ve bu ülkelerde Almanlara karşı çete savaşları başlamıştır. Bu da çok önemli ve faydalı sonuçlar vermiştir.

Normandiya Çıkarması'nın başarı ile sonuçlanmış olması, Müttefikleri maddi ve manevi büyük bir kayıptan kurtarmıştır. Normandiya çıkarmasının önemli bir tarafı da, Amerika Birleşik Devletleri'nin artık Avrupa işlerine karışmaktan kendisini kurtaramayacak olmasıydı. Normandiya çıkarmasının bu faydalarına karşılık çok büyük dezavantajları da bulunmaktaydı. Bu da başka milletleri istismar etmekle Almanya gibi tehlikeli bir devlet olan Rusya'nın Balkanlar'da ve Doğu Avrupa'da geniş hatta sonsuz bir hareket serbestisine sahip olmasıydı. Artık, yenilgiye uğratılan Almanya'nın yerini güç bir hale gelen Rusya almış bulunuyordu. Rusya öyle desteklenmişti ki, artık onun ileri hareketini siyasi baskılarla durdurmak mümkün değildi.

Normandiya çıkarmasıyla tarih bir kere daha denizden karaya yapılan taarruzun başarılı olduğunu görmüş, yakın bir yığınak üssü kullanmak, gerek lojistik akışı, gerekse hava gayretlerinin teksifi ve kullanılmasında kolaylık sağlamıştır.

Bu tür çıkarmaların, Donanma ateş desteği ile büyük bir avantaja dönüştüğü ve çıkarma gruplarının kendine yeterli ateş desteğine sahip olması, özellikle birinci dalganın kıyıda tutunabilmesi için çok önemli ve gerekli olduğu görülmüştür. Tankların birinci ve ikinci dalgalarda bulunmaları, ilave ateş desteği ve hareket kabiliyeti sağlayarak başarıya büyük ölçüde yardımcı olmuşlardır. Hava indirme birlikleri özellikle paraşüt kıtalarının önemli geçit ve köprüleri ele geçirmesi için H-1 ve H-2 hatlarında kullanılmaları zorunlu olmuştur. Tali taarruzların, esas taarruz şiddetinde topçu ve diğer ateş desteğine sahip olması düşmanı yıpratmak için çok önemlidir. Harekat alanı komutanlığı emrinde ve elinde, daima değiştirilebilir ve bölgesel yeterli ihtiyat bulunmalıdır.

Normandiya çıkarması yapılmadan önce tasarlanan Eisenhower'ın Ren nehrine doğru geniş cepheli ilerleme planı, güçlü ve hala yenilmemiş olan Almanların direncini kırmak için iyi bir yöntemdi. Ancak bu plan, Almanların Ağustos ayı sonunda bütün cephelerde neredeyse çöktüğü mevcut durumla hiç bağdaşmıyordu. O nedenle Eylül başında uygulanması gereken strateji hiç ara vermeden harekate devam etmek olmalıydı. Bu koşullarda Montgomery'nin bütün kuvvetleri toplayarak tek bir taarruzda (Dar Cephe Stratejisi) bulunmak fikri prensipte daha iyiydi. Fakat, gerçekler ortaya çıktığında kuzeydeki hareketin başarısızlığının nedeninin ikmal malzemelerinin Patton'a gönderilmesinin olmadığı apaçık ortaya çıkmıştır. Asıl neden, daha büyük ve karmaşık engeller kendisinin sorumluluk bölgesinde meydana gelmişti. Bu olaylar; Antwerpen limanı'nın açılmasının gecikmesi, havadan ikmalin altı gün boyunca kesilmesi, mühimmat ve diğer ikmal malzemelerinin çok fazla taşınması nedeniyle yakıt getiren taşıma araçlarını yetersiz kalması, arızalı çıkan 1400 adet İngiliz kamyonu, kanatlarında görevlendirilen 1. Amerikan Ordusu'nun diğer tarafına manevra kabiliyeti olmaması, Albert kanalının üzerinde bulunan köprülerin Almanlar tarafından imha edilmeden emniyet alınmasının ihmal edilmesi, nehir üzerindenki geçiş noktalarının düşman tarafından tahkim edilmesiydi.

Ren nehrine ulaşamama konusunda yapılan hataların en büyüğü Brüksel ve Antwerpen'in ele geçirildiği 4 ila 7 Eylül tarihleri arasında muharebeye verilen aradır. Bu duraklamayı Montgomery'nin daha önce bildirdiği hedefleri ile bağdaştırmak güçtü. Sen'den hareket eden Montgomery 'düşmanı ta Ren'e kadar kovalmak ve nehrin öte

yakasına geçip kendisine cephe oluşturmadan' yakalamayı amaçlamıştı. Böylesine yarma ve takip hareketlerinde başarının temelinin, düşmanı hiç durmadan takip etmek olduğu ve bir günlük aranın bile hareketin çok fazla uzamasına veya başarısızlığa neden olabileceği gerçeği anlaşılmıştır.

Ayrıca, bu tür harekatta propaganda ve mukavemet grupları ile tahrip ve yok etme hareketi yaparak, çıkarmanın başarısına ve Hava Kuvvetleri'ne hedefler göstermeye mümkün olan gayretin azami ölçüde sağlanması hususunda yarar sağlanabilir. **Bu tahrip ve yok etme hareketinin; dost hava kuvvetlerinin tecrit hareketi ile koordineli olarak, düşmanın çekilmesini ve destek almasını da önleyebileceği, geçmişte yaşananlardan ders alınması durumunda, aldatmanın aynı etkisinden bugünün muhtemel hareketlerinde da en verimli şekilde istifade edilebileceği değerlendirilmektedir.**

FOTOĞRAFLAR

Gizli komando saldırılarında kullanılan torpido botu

Müttefikler'in 1942 yılındaki Dieppe baskınından bir kesit

Komandolar eğitim yaparlarken

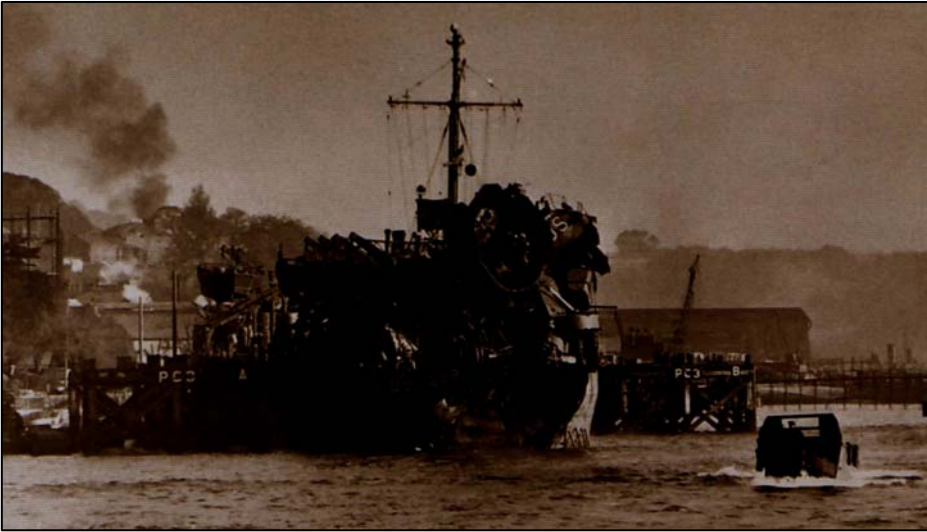
Slapton Sands'de Müttefikler eğitim yaparken

1944 Mayıs'ında Slapton Sands'te Fabius eğitiminde İngiliz askerlerinin eğitimi

MI5 Telsiz Operatörü (Çifte Ajan)

Hasar görmüş olan LST 289

D-Day'in ilk zamanlarında Southwick House'da
Solda: Amiral Ramsay, Sağda: General Eisenhower

Yapay liman: Mulberry

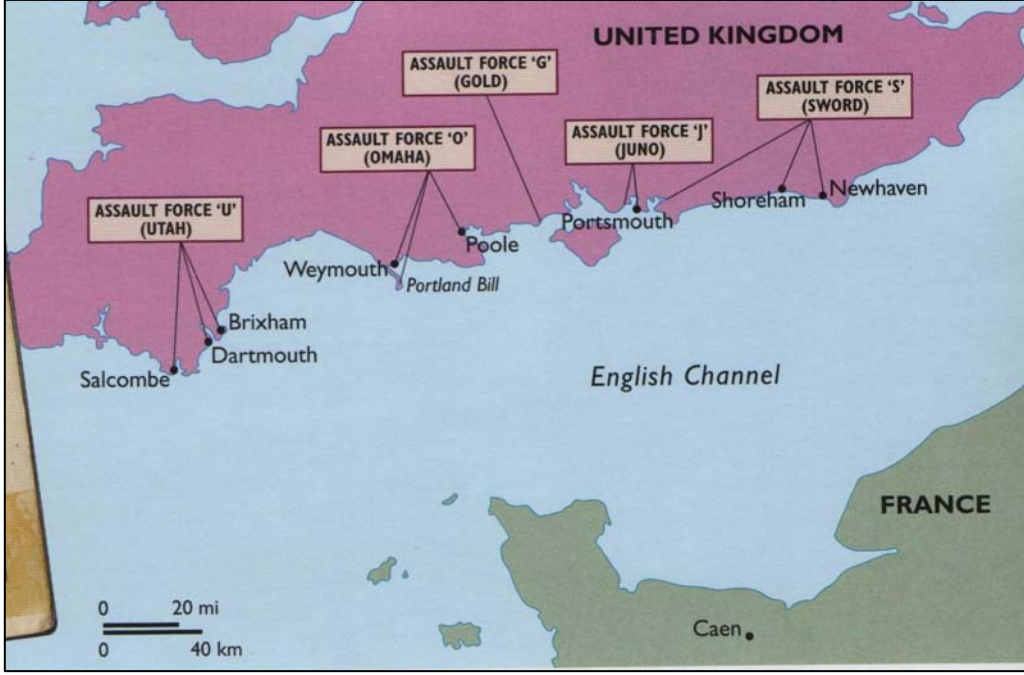

Çıkarmayı planlayanlar:

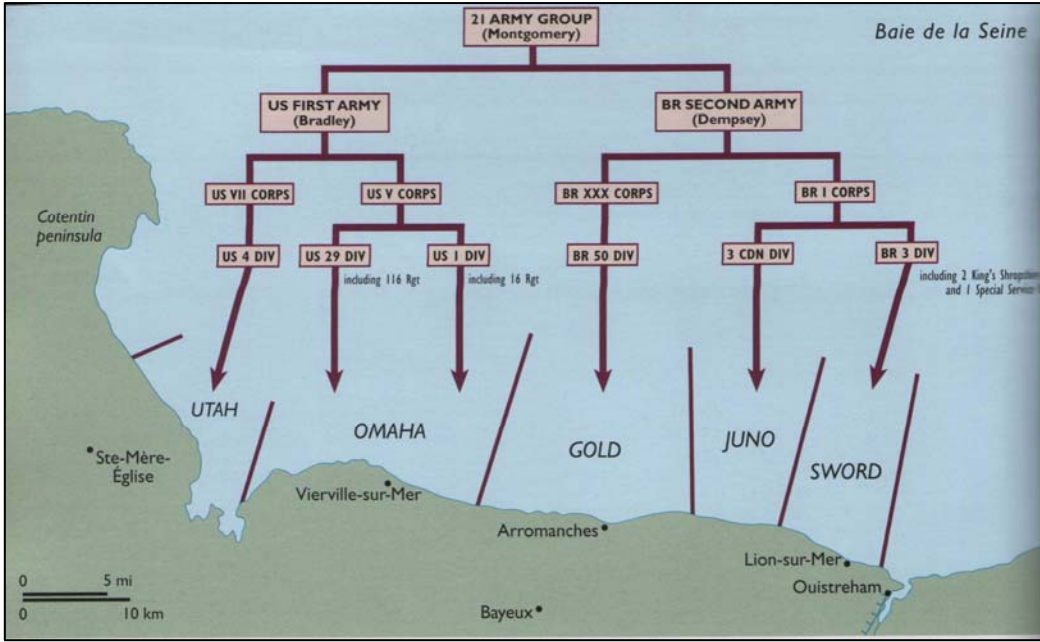
Soldan sağı, General Bradley, Amiral Ramsay, Hava Mareşali Tedder, General Eisenhower, General Montgomery, Hava Mareşali Leigh Mallory ve General Smith.

Kral George VI donanma komuta odasını denetlerken

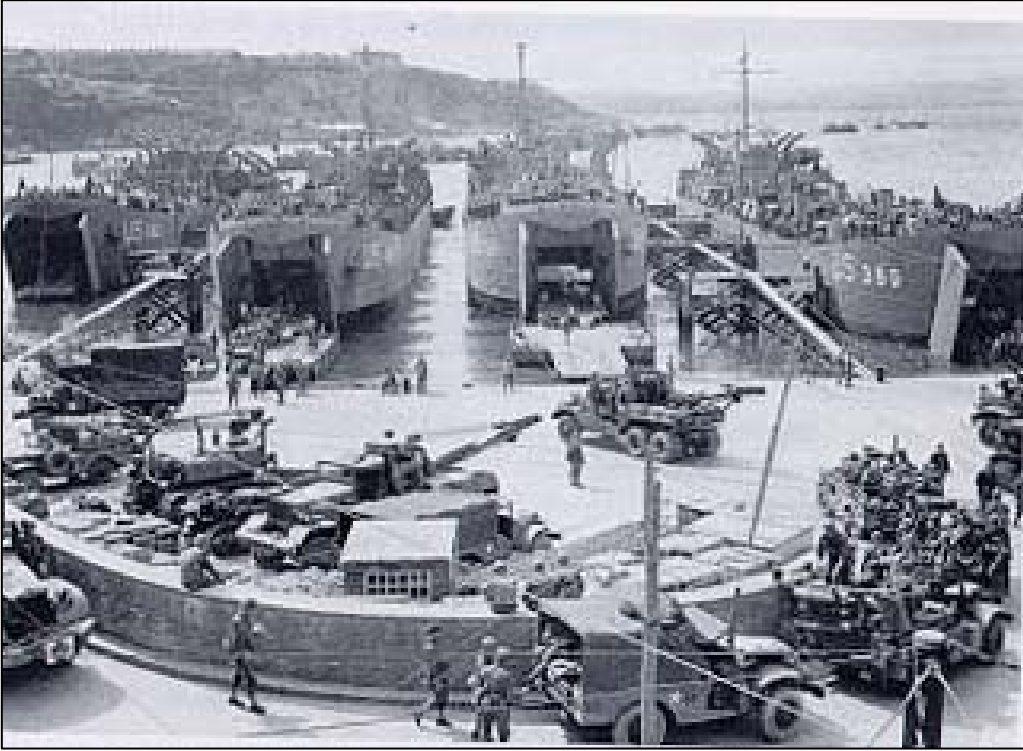
Çıkarma için Müttefikler'in kullandığı hareket başlangıç mevkiileri

Müttefik'lerin hedef bölgelerinin haritası

Personel ve araçlarla yüklü LCT'ler

27 Mayıs 1944'te Çıkarma için Brixham'da LST'lere yükleme yapılırken

Eisenhower Greenham Common'da, 101. Hava İndirme Birlikleri ile birlikte.
5 Haziran 1944.

D-DAY'in bir öncesindeki günde İngiliz paraşütçüleri Halifax'a binerken

Çıkarmadan hemen önce Omaha sahilindeki deniz bombardımanı

Omaha sahilindeki dehşetli bir kesit

Sword sahilinde askerler su ve çamur içinde zorlukla ilerlerken

Juno sahilinde yüksek dalgada bisikletlerle donatılmış Kanadalı askerler

Lebisey üzerinden Caen'a doğru İngiliz askerlerinin ilerleyişi.

Capa Girişimi: Amerikan askerlerinin Omaha sahilinden içeri noktalara doğru zorlama hareketi. Arka planda büyük çaplı işgal donanması gözüküyor.

KAYNAKLAR

- Apatay, Ç., **Atlantik'te Olup Bitenler**, Deniz Basımevi Müdürlüğü, İstanbul, 2005.
- Armaoğlu, F., **Siyasi Tarih (1889-1960)**, Sevinç Matbaası, Ankara, 1964.
- Artuç, İ., **İkinci Dünya Savaşı**, Kastaş Yayınları, 1. Cilt, İstanbul, 2003.
- Balkoski, J., **Kumsalın Ötesinde: Normandiya'daki 29. Piyade Tümeni**, Harrisburg, 1989.
- Başbakanlık Cumhuriyet Arşivi (BCA), Başbakanlık Muameleat Genel Müdürlüğü Kataloğu (BMGMK), Belgeleri.**
- Belot, R. , **Atlantik Deniz Hava Harbi:1939-1945.**
- Beruer, W. B., **Hoodwinking Hitler:The Normandy Invasion**, Weatport, 1993.
- Bryant, A., **The Turn of the Tide**, London, 1957.
- Bryant, A., **Triumph in the West**, London, 1959.
- Cain, D. L., **Sea Power and Maritime Affairs.**
- Carell, P., **Çıkarma-Geliyorlar**, New York, 1963.
- Caşın, M. H., “Normandiya Çıkarması II”, **MSI, Aylık Savunma Teknolojileri Dergisi**, Yıl: 2006, Sayı: 013.
- Chandler, A. D., **The Paper of Dwight Eisenhower**, The Johns Hopkins Press, Baltimore, 1970.
- Combined Chiefs of Staff, United States and United Kingdom, **Plan Bodyguard**, USAF Collection, 1994.
- Crookenden, N., **Normandiya'daki Atlayış Bölgesi**, Scribners, New York, 1976.
- D'este, C., **Decision In Normandy**, Konecky&Konecky, Old Saybrook, 1994.
- Dallas, W. B., **The Role of Counterintelligence in the European Theater of Operations During World War II**, Kansas, 1993.
- Dünya Savaşları Ansiklopedisi**, 3.cilt, Görsel Yayınları.
- Eisenhower, D.D., **Avrupa Seferi**, Garden City, New York, 1948.
- Ellis, L.F., **Victory in the West**, Volume I, London, 1962.

- Frei, N., **Führer Devleti**, Politikus Yayınları, İzmir, 2005.
- George, L., “Briand and the Failure of Anglo-French Entente”, Hines Hall III, Auburn University.
- Gordon, A.H., **Cross-Channel Attack**, Washington, 1951.
- Hans von Luck, **Panzer Komutanı**, N.Y. Praeger, 1989.
- Hart, L., **II. Dünya Savaşı Tarihi**, Yapı Kredi Yayınları, 2.Baskı, Çev.: Kerim Bağrıaçık.
- Hastings, M., **Overlord**, Vintage Books, Newyork, 1984.
- Howard, M., **British Intelligence In The Second World War**, “Stratejic Deception”, Cambridge University Press, New York, 1990.
- Howard, M., **The Mediterranean Strategy in World War II**, Weiden&Nicolson, 1968.
- Howarth, D., **D-Day'in Şafağı**, Collins, Londra, 1959.
- Irving, D., **Hitler'in Savaşı**, Viking, New York, 1977.
- Ismay, **Letter to Wavell**, 7 March 1944, Ismay Papers, King’s College, London.
- J.M.Stagg, **Forecast for Overlord**, London, 1971.
- Jokebsen, H.A., **1939-1945 Kronoloji ve Belgelerle İkinci Dünya Savaşı**, Ankara, 1989.
- Karapınar, Ş., **Yabancı Deniz Harp Tarihi Notları (1939-1945 II. Dünya Harbi)**, “Avrupa Cephesi”.
- Keegan, J., **Six Armies in Normandy**, Penguin Books, London, 1994.
- Kenneth, O.M., **Waging Peace:Operations Eclipse I and Eclipse II-Some Implications For Future Operations**, Pennsylvania, 2004.
- Macintyre, D., **The Battle of Atlantic**, British Battle Series, London, 1969.
- Marshal, S.L.A., **Gece Atlayışı: Normandiya'daki Amerikan Hava indirme Tümeni**, Boston, 1962.
- Morgan, F. E., **Overture to OVERLORD**, London, 1950.
- Morgan, K. S., **Geçmişin Unutulması**, New York, Simon & Schuster, 1976.
- Morison, S. E., **Fransa ve Almanya'nın İşgali 1944-45**, Boston, Brown, 1959.
- National Geographic**, “Untold Stories of D-DAY”, Month: June, Year: 2002.

- Parker, R.A.C., **II. Dünya Savaşı**, Dost Kitabevi, Ankara, 2005.
- Parry, D., **D-Day**, BBC Books, London, 2004.
- Peace and War, United States Foreign Policy, 1931-1941**, Washington, 1943.
- Reeder, R., **Reveille'de doğdu**, New York, Sloan & Pearce, 1966.
- Ridgeway, M., **Asker**, New York, Harper, 1956.
- Ruppenthal, R., **Logistical Support of the Armies**, Vol.I., Washington, 1953.
- Ryan, C., **The Longest Day**, Simon&Schuster, Newyork, 1959.
- Speidel, H., **Normandiya Çıkarmasının Perde Arkası**, çev: Samih TİRYAKİOĞLU, Baskan Yayınları, İstanbul, 1972.
- Sullivan, Gordon R., **Normandy, The U.S.Army Campaigns of the World War II**.
- Tute, W., Castello, J. and Hughes, J., **D-Day**, Pan Books, Londra, 1975.
- Uçarol, R., **Siyasi Tarih**, Filiz Kitabevi, İstanbul, 2000.
- Utah Kumsalı'ndan Cherburg'a**, Washington, Askeri Tarih Merkezi, 1948.
- Vallaieille, M., **Utah Kumsalı'nda D-Day**, Coutances, 1982.
- 21st Army Group, Allied Navy Expeditionary Force Commander and Commander in Chief of Allied Expeditionary Air Force, **Operation Overlord: Cover and Diversionary Plans-Fortitude Plan**, Maxwell, USAF Collection, 1994.
- Warlimont, W., **Hitler'in Karargahı'nda 1939-1945**, New York: Praeger, 1964.
- Weigley, R., **Eisenhower'ın Teğmenleri: Fransa ve Almanya harekatları 1944-1945**, Bloomington, Indiana Üniv. Baskısı, 1981.
- Weigley, R., **Amerikan Savaş Yöntemi**, Bloomington: İndiana Üniversitesi Yayını, 1973.
- Wilmot, C., **Avrupa Savaşı**, Collins, Londra, 1952.
- Windrow, M., **The Soldier's Story D-DAY and the Battle for Normandy**, Brassey's, London, 2001.

ÖZGEÇMİŞ
Osman GÜL

Kişisel Bilgiler :

Doğum Tarihi : 20.05.1979
Doğum Yeri : Konya
Medeni Durumu : Evli

Eğitim :

Lise : 1994-1998 Deniz Lisesi/ Heybeliada
Lisans : 1998-2002 Deniz Harp Okulu Bilgisayar Bölümü/ Tuzla
Yüksek Lisans : 2005-2007 Yeditepe Üniversitesi Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi Enstitüsü/ Kayışdağı

Çalıştığı Kurumlar :

2002-2003 : Harp Filosu K.lığı/ Gölcük/ Kocaeli (TCG GEDİZ K'lığı)
2003-2004 : Hücumbot Filosu K.lığı/ Beykoz/ İstanbul (TCG DOĞAN K .lığı)
2004-2006 : Hücumbot Filosu K.lığı/ Gölcük/ Kocaeli (TCG DOĞAN K.lığı)
2006-2007 : Hücumbot Filosu K.lığı/ Gölcük/ Kocaeli (2.H/B Flt. Kmd.luğu)